

ONDERZOEK IN DE JEUGDGEZONDHEIDSZORG VAN 0-21-JARIGEN

INVENTARISATIE VAN GEGEVENS OVER 1993-1994

samengesteld door:
L.M. Ouwehand
M. de Moel
A.H. Bergink
R.A. Hirsing
D.D. van Fraassen

Nederlandse Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg
Utrecht
TNO Preventie en Gezondheid
Leiden
Oktober 1995

Nederlandse Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek TNO

TNO Preventie en Gezondheid

Wassenaarseweg 56, Leiden

Postadres:

Postbus 2215, 2301 CE LEIDEN

Telefoon: 071 - 518 16 25

Deze uitgave is te bestellen door het overmaken van f 50,-- (incl. BTW) op postbank-rekeningnr. 99.889 van het TNO Preventie en Gezondheid te Leiden onder vermelding van bestelnummer 95.064.

ISBN 90-6743-394-2

© 1995 TNO

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de 'Algemene Voorwaarden voor Onderzoeks- en Ontwikkelingsopdrachten TNO 1979', dan wel de desbetreffende terzake tussen partijen gesloten overeenkomst.

VOORWOORD	i
1. JEUGDGEZONDHEIDSZORG	1
Doodsoorzaken van Amsterdamse kinderen naar etniciteit	1
Inzicht in effectiviteit van de werkwijze van de Jeugdgezondheidszorg op een aantal specifieke deelterreinen	2
Jeugdgezondheidszorg (4-19 jaar): verslag van een onderzoek naar de organisatie en uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar	3
Jeugdgezondheidszorg: onbekend maakt onbemind	5
Juf, wat is dat eigenlijk: de jeugdgezondheidszorg ?	7
2. GROEI & ONTWIKKELING	9
Leerproblemen bij te vroeg geboren kinderen	9
Follow-up kinderen met bekende perinatale belasting met dioxinen	11
Groeï van zuigelingen	12
Invloed van de leeftijd waarop jonge kinderen met een (niet-levensbedreigende) aangeboren afwijking een electieve hartoperatie ondergaan, op hun psychosociale ontwikkeling en de aanpassing van de ouders	14
Kinderen met problemen in de kinderopvang	15
Lange termijn prognose van psychiatrische stoornissen bij kinderen en jeugdigen: een klinisch epidemiologisch onderzoek	17
Longitudinaal, prospectief en multidisciplinair onderzoek naar de vroegkinderlijke ontwikkeling van extreem te vroeg geboren kinderen	18
Longitudinale studie naar de intellectuele ontwikkeling van vroegbehandelde kinderen met PKU	20
Motoriek, logopedische interventie en groei op de kleuterleeftijd bij kinderen met een laag geboortegewicht	22
Normale en afwijkende ontwikkeling van houdingsregulatie bij jonge kinderen: een neurofysiologisch onderzoek	24
Ontwikkelingsonderzoek bij 5- tot 6-jarigen	26
Psychosexual and psychosocial adjustment of children, adolescents, adults following hypospadias surgery	27
Verschillen in motorische ontwikkeling bij kleuters van Nederlandse en niet-Nederlandse herkomst	29

	pagina
3. ORGAANSYSTEMEN	31
Het gewicht van gaatjes: gebitsgezondheid en overgewicht bij basisscholieren	31
Astma bij kinderen: onderdiagnose, klachtenpatroon en longfunctie in Midden-Limburg	33
Bedplassen	35
Consumptie van zoete snacks en prevalentie van tandcaries	36
Gebitsgezondheid van kinderen in Breda, Oosterhout en Etten-Leur	37
Hyperactiviteit en lichamelijke klachten	39
Is er een trend in de gebitstoestand van de jeugd tussen 1988 en 1993?	40
Kenmerken van enuresis nocturna bij 9-jarigen	41
Kieskeurig: cariësprevalentie en mondhygienisch gedrag bij kinderen uit groep 7/8 in het basisonderwijs en kinderen in de leeftijd van 10 t/m 11 jaar uit het speciaal onderwijs, in het jaar 1994, in de regio Amstelland-De Meerlanden	42
Luchtwegklachten en CARA bij kinderen in de Westelijke Mijnstreek: onderzoek naar het verloop, gevolgen en determinanten van luchtwegklachten en CARA in 1989 en 1993	43
Luchtwegproblemen bij schoolkinderen in Utrecht	45
Mondgezondheid bij Amsterdamse 1- en bijna 4-jarigen kinderen	46
De mortaliteit van insuline-afhankelijke diabetes mellitus bij 0-19 jarigen in Nederland, 1988-1990	48
Nachtelijk hoesten	49
Naevocellulaire naevi bij kinderen in Noord-Kennemerland: een onderzoek naar aantal en distributie van naevocellulaire naevi en de relatie met andere factoren bij 693 schoolkinderen	50
Niet in je oren! een onderzoek naar peutergedrag in de uitwendige gehoorgang	52
Onderzoek mondgezondheid schoolkinderen Utrecht	54
Prevalentie van astma bij Amsterdamse kinderen in relatie met persoonskenmerken	56
Prevalentie van het polycysteus ovarium syndroom (P.C.O.S) onder Nederlandse kaukasische adolescenten	58
Projekt kollektieve fluoride maatregel	59
Sociaal-economische status, mondgezondheid en mondhygienisch gedrag Tandcariës bij Haagse schoolkinderen	60 62
Tandenpoetsen, tandartsbezoek en snoepgewoonten van basisschoolleerlingen groep 7 en groep 8 in de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjeksteradiel	63
Toenemend benauwd ? Cara bij kinderen in Westfriesland	65
Twee keer per dag...en jij?	67

	pagina
Verschillen in de prevalentie en luchtwegproblemen en enige mogelijke determinanten bij leerlingen van een aantal scholen in Midden-Brabant	68
Walkmangebruik	70
Ziekenhuisopname van jeugdige diabeten 1981-1991	72
 4. VOEDING	 73
Bokaalproject: onderzoek naar de invloed van kortdurende flesvoeding bij moeders die hun kinderen tenminste 6 weken borstvoeding geven, op de ontwikkeling van atopie	73
Borstvoeding natuurlijk ook met werken ?!	74
Lekkere trek: een onderzoek naar voeding van de schoolgaande jeugd op de Zuidhollandse eilanden en de mogelijkheden van schoolkantines bij gezondheidsbevordering	76
Ontwikkeling standaard voedselovergevoeligheid	77
Osteoporose project	78
Vergelijkend voedingsonderzoek bij premature pasgeborenen < 30 weken	79
 5. INFECTIEZIEKTEN	 80
Effect van de polio-epidemie 1992: vaccinatiestatus van een risicogroep voor en na de vaccinatiecampagne tegen polio	80
Gezin & polio	82
Procesevaluatie van het prenatale screeningsonderzoek en de interventies ter voorkoming van hepatitis B, syfilis en rhesus-antagonisme bij pasgeborenen in Nederland	84
Vaccinaties van Turkse en Marokkaanse kinderen in hun geboorteland	86
Vaccinatiestatus van kinderen uit groep 2 van de basisscholen te Veenendaal: reden voor zorg?	87
 6. PRE-/PERINATALE PERIODE	 89
Evaluatie foliumzuurvoorlichting	89
Hypothyroxinemie bij te vroeg geboren kinderen	91
Longitudinaal onderzoek naar de invloed van prenatale blootstelling aan heroïne en methadon op de vroegkinderlijke ontwikkeling	92
SMART project: study on maternal antenatal risk tendencies	94

	pagina
7. ZUIGELINGEN & PEUTERS (0-4 JAAR)	96
Groei hoofdomtrek bij te vroeg geboren	96
Neurologische ontwikkeling en groei van zeer vroeg geboren baby's (zwangerschapsduur 30 weken) in relatie tot hun voeding	97
Normale en afwijkende ontwikkeling van spontane motoriek bij jonge zuigelingen: een neurofysiologisch onderzoek	98
Sociaal-economische gezondheidsverschillen en de kans op vroeggeboorte	100
8. SCHOOLKINDEREN (4-12 JAAR)	102
Emotionele problemen en gedragsproblemen bij kinderen	102
Pesten bij schoolgaande kinderen in de Westelijke Mijnstreek	104
Project on Preterm and small for gestational age infants (POPS), follow-up 10 jaar	106
Schoolgaande kinderen en de beeldbuis	107
Schoolzwemmen in Westfriesland op peil?	109
Seksueel gedrag van kleuters	110
9. ADOLESCENTEN (12- 21 JAAR)	111
1975 een gezond jaar ? psychosociale gezondheidssituatie van 17- en 18-jarigen in het stadsgewest Breda en de rol van de GGD (Jeugdgezondheidszorg) hierin	111
Gezond opgroeien in Hellevoetsluis	113
Gezondheidsbeleving en gezondheidsgedrag op het voortgezet onderwijs: een onderzoek onder 2e-klassemers van HAVO/VWO in de regio Gooi- en Vechtstreek	115
Leefwereld 16-24 jarigen	117
Lijf, sport en middelen	118
Onderzoek naar de gezondheid en leefstijl van jongeren in het voortgezet onderwijs in de regio Assen	120
Ongeoorloofd schoolverzuim: ongeoorloofd reden voor zorg?	121
Prevalentie van gokverslaving bij de schoolgaande jeugd in de gemeente Skarsterlân	122
Scholierenonderzoek Zuid-Oost Utrecht	124
Sportdeelname door meisjes	125
Treiteren in het voortgezet onderwijs	127

	pagina
Van gezondheidsprofiel naar gezondheidsbeleid op het LBO: een onderzoek naar gezondheidsproblemen bij LBO-leerlingen	129
10. KINDEREN / JONGEREN IN BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN	131
Kinderen van ouders met psychiatrische problemen	131
Kwaliteit van leven bij jongeren (12-18 jaar) met pijn	132
Kwaliteit van leven van 8-12 jarige kinderen die geopereerd zijn aan een ernstige aangeboren darmafwijking	133
Kwaliteit van leven bij chronisch zieke kinderen	134
Psychologische evaluatie van kinderen, geboren met een intrauterine groeiretardatie (IUGR), voorafgaand aan en tijdens een groeihormoonbehandeling	135
11. WOON- / EKONOMISCHE OMSTANDIGHEDEN	136
Leefsituatie kinderen tot 12 jaar in Nederland	136
12. ONGEVALLEN	137
Ongevallen bij kinderen in Amsterdam	137
De opvang van ongevallen en calamiteiten op scholen	139
Privé-ongevallen bij jongeren: een inventarisatie in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar	141
Zwemvaardigheid van 11-13-jarige MLK en LOM schoolverlaters in Utrecht	143
13. ALCOHOL, DRUGS & ROKEN	145
Roken, drinken, druggebruik en gokken onder scholieren vanaf 10 jaar in de regio Gooi- en Vechtstreek	145
Roken, drinken, druggebruik en gokken onder scholieren vanaf 10 jaar en ouder	147

	pagina
14. GENEESMIDDELEN GEBRUIK	149
Hoe alternatief zijn de oudste kleuters in Midden-Holland? Een inventariserend onderzoek naar het gebruik van alternatieve geneeswijzen en geneesmiddelen door oudste kleuters in de regio Midden-Holland	149
15. VOORZIENINGEN & ORGANISATIE	151
Door andere ogen bekeken: een onderzoek naar hygiëne en veiligheid op basisscholen in de regio Achterhoek in de periode september '91 tot februari '94	151
POETS: een tweede keer: verslag van enquête jeugdtandverzorging 1993-1994	153
Ervaringen van ouders op het consultatiebureau voor zuigelingen	154
Evaluatie Pilotprojecten Jeugdhulpverlening	156
Evaluatie van een uitbreiding van het tandheelkundig verstrekkingenpakket voor 0-19 jarige ziekenfondsverzekerden: een gemend longitudinaal transversaal onderzoek	157
Focus op gezondheid	159
Groepsvoorlichting op het zuigelingenbureau in Amsterdam, voor welke groepen?	161
De Haagse peuterzalen anno 1993	163
Hoannestap of Ljeppersprong? (Hanestap of polsstoksprong?): de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, een onderzoek	164
Instellingen voor licht verstandelijk gehandicapte kinderen en jeugdigen	166
De invloed van gezinskenmerken op het verloop van probleemgedrag van kinderen verwezen naar instelling voor de ambulante GGZ	167
Is er toekomst voor het schoolgezondheidsbeleid?	168
JGZ aan huis: evaluatie-onderzoek naar huisbezoek door de jeugd-gezondheidszorg 4-19-jarigen in Rotterdam	170
Leerlingbegeleiding in het Voortgezet Onderwijs	172
Nulmeting schoolgezondheidsbeleid bij het basis- en speciaal onderwijs	174
Onderzoek naar de effecten van afschaffing van de eigen bijdrage van jeugdige ziekenfondsverzekerden aan de vergoeding van kosten van gebitssanering	175
Organisatie en hygiëne van overblijven op basisscholen in de regio Dordrecht	176
Preventie van hart- en vaatziekten via scholen	178
Satisfactie cliënten Riagg-jeugdzorg	180

	pagina
Schoolprofielen basisonderwijs	182
Voortgezet onderwijs en suïcidaal gedrag van leerlingen	183
Vraag en aanbod Riagg-jeugdzorg	185
 16. METHODEN & TECHNIEKEN	 186
Een "groeiboek" voor 5- en 6-jarigen in Deventer	186
Adviesfolders JGZ	188
Ambulante behandeling van Turkse en Marokkaanse kinderen met enuresis nocturna	189
Development of a semistructured clinical interview for children and adolescents	191
Evaluatie buitenlandse babyboeken	192
Evaluatie tandheelkundig epidemiologisch onderzoek uitgevoerd door GGD'en	194
Evaluatie van de screening op phenylketonurie (PKU) en congenitale hypothyeïdie (CHT)	196
Gehoorscreening onvoldoende en dan...?	198
Gezondheidsvragenlijsten in het speciaal onderwijs	200
Goede lange-termijnresultaten van droog-bedtraining bij kinderen met enuresis nocturna	202
Habitueel mondademen in de preventieve schijnwerper	204
Hanteren van vermoedens van kindermishandeling op de basisschool: welk beleid is er? Onderzoek naar beleid op basisscholen in Midden-Limburg	205
Instrumentontwikkeling gezondheidsprofiel leerlingen Voortgezet Onderwijs ten behoeve van schoolgezondheidsbeleid	207
JGZ-Rapportage 1992-1993	208
Kindermishandeling, werk voor de JGZ	209
Korte vragenlijst psychosociale problemen adolescenten	211
Kwaliteit van leven vragenlijst	212
Landelijk onderzoek Sikkkelcelanemie en Thalassemie	213
Let's talk about sex	215
Niet roken bij baby's	216
Onderzoek naar de vaccinatiegraad bij kinderen van groep 2 en groep 8 van de basisscholen in de gemeente Hilversum en het effect van verwijzing van onvoldoende gevaccineerden bij het periodiek onderzoek	217
Onderzoek naar mortaliteitverschillen tussen autochtone en allochtone kinderen in Nederland	219
Ontwikkelingsonderzoek van zuigelingen en peuters op consultatiebureaus op Curaçao: aanzet tot een onderzoeksvoorstel	221

Opsporing van personen met familiale hypercholesterolemie via positieve familie-anamnese voor hart- en vaatziekten	223
Opvoeden in Feijenoord: een onderzoek naar de behoefte aan opvoedingsondersteuning in de buurt Feijenoord	225
PGO-peilingen Jeugdgezondheidszorg	226
Preventie van passief roken door zuigelingen	228
Een reproduceerbaarheidsstudie van de aangepaste Amsterdamse plaatjeskaart	230
Risicogroepen in de jeugdgezondheidszorg	232
Seksuele en relationele vorming: wat doen we ermee?: een inventarisatie-onderzoek naar seksuele en relationele vorming in het basisonderwijs	234
Spreekuurbezoek op het voortgezet onderwijs	235
De stand van zaken rond seksuele vorming en voorlichting aan meisjes uit de tweede klas voortgezet onderwijs te Utrecht	237
TGVO etniciteit	238
Verandert de leefstijl door het meten van het cholesterolgehalte?	239
Verkort PGO, verlengde nazorg? onderzoek naar het verkorte PGO als alternatief voor het huidige PGO	240
Verpleegkundig aanbod aan kinderen met enuresis nocturna	242
Verwijzings-evaluatie in de Jeugdgezondheidszorg	243
Visusscreening met de aangepaste Pipo-Polaroidtest, een alternatief? een vergelijkend onderzoek	245
Vrije vogel vakantie campagnes	247
Vroege opsporing van logopedische problemen bij kleuters door schoolartsen en logopedisten	249
Vroegtijdige onderkenning van stotteren	251
WISC-R/K-ABC vergelijking bij schoolkinderen met aandachts- en/of leer- en/of neurologische klachten op de kinderpoli	252
17. BELEID	253
Intersectoraal samenwerken rond jeugd	253
TREFWOORDEN REGISTER	255
BIJLAGEN	259

VOORWOORD

Het documentatiecentrum Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is in 1986 opgezet in samenwerking tussen de Nederlandse Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg (NVJG) en TNO Preventie en Gezondheid.

De activiteiten worden begeleid en geëvalueerd door een begeleidings- en een stuurgroep. De taken van het centrum zijn 1) het verzamelen, registreren en ter beschikking stellen van gegevens van onderzoek in de JGZ in Nederland; 2) het periodiek uitbrengen van een bibliografie JGZ in Nederland; 3) het als intermediair literatuur ter beschikking stellen uit eigen bestand of online literatuurbestanden.

Voor u ligt de vijfde uitgave van het Documentatiecentrum Jeugdgezondheidszorg betreffende onderzoek in de Jeugdgezondheidszorg voor 0-21-jarigen, waarin opgenomen het in 1993 en 1994 afgesloten of lopende onderzoek.

De gegevens in deze publikatie betreffen onderzoeksbeschrijvingen die in de loop van 1995 geïnventariseerd zijn bij alle afdelingen JGZ van GGD'en en landelijke onderzoeksinstituten werkzaam op het gebied van de gezondheidszorg voor jeugdigen (zie bijlagen 1 en 2).

De gegevens betreffende onderzoek binnen de Thuiszorg voor 0-4 jarigen werden verstrekt door de Landelijke Vereniging voor Thuiszorg.

De publikatie bevat zowel een systematische indeling als een trefwoordenregister. De onderzoeksbeschrijvingen in de systematische indeling zijn op rubriek gerangschikt, binnen de verschillende rubrieken is de rangschikking alfabetisch op onderzoekstitel.

Elk onderzoek is eenmalig opgenomen, er is geen verdubbeling binnen de verschillende rubrieken.

De systematische indeling dient ook als inhoudsopgave. Elk onderzoek is voorzien van een nummer, dit ter identificatie via het trefwoordenregister.

Deze overzichtspublikatie wordt gratis ter beschikking gesteld aan de leden van de NVJG en aan onderzoeksinstituten welke gegevens hebben verstrekt.

Overige belangstellenden kunnen de publikatie verkrijgen door overmaking van f 50,--

t.n.v. Documentatiecentrum JGZ, TNO Preventie en Gezondheid, Postbus 2215, 2301 CE te Leiden, onder vermelding van publikatienummer 95.064.

M.L. van Weert-Waltman
Voorzitter NVJG

S.P. Verloove-Vanhorick
Hoofd Afd. Jeugd en Gezondheid
NIPG-TNO

1. JEUGDGEZONDHEIDSZORG

Onderzoeksnummer:	940001
Titel:	Doodsoorzaken van Amsterdamse kinderen naar etniciteit.
Doel-/vraagstelling:	- Zijn er bij kinderen uit de verschillende etnische groeperingen in Amsterdam andere doodsoorzaken aan te wijzen en is preventie hiervan mogelijk. - was de sterfte vanuit JGZ-standpunt te vermijden geweest?
Gegevensverzameling:	Oorzaken van sterfte, etniciteit en plaats (land) van overlijden van kinderen van 0-19 jaar uit Amsterdam.
Methode:	- interview bij ouders of school. - retrospectief onderzoek. - dossier-onderzoek. - brief specialist.
Onderzoeksubject:	Alle kinderen van 0-19 jaar woonachtig in Amsterdam of ingeschreven in het bevolkingsregister ten tijde van overlijden.
Plaats van onderzoek:	Amsterdam.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	M.L. van Weert-Waltman, arts S.G.
Andere onderzoekers:	M.F. van der Wal.
Onderzoeksinstelling:	GG&GD Amsterdam Sector JGZ Nieuwe Achtergracht 100 1000 HE Amsterdam
Contactadres:	GG&GD Amsterdam Sector JGZ M.L. van der Weert-Waltman Nieuwe Achtergracht 100 1000 HE Amsterdam
Start onderzoek:	1982
Einde onderzoek:	
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	Het betreft een longitudinaal continu onderzoek.
Publikaties:	
Trefwoorden:	Morbiditeit

Onderzoeksnummer: 940002
Titel: Inzicht in effectiviteit van de werkwijze van de Jeugdgezondheidszorg op een aantal specifieke deelterreinen.

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in de effectiviteit van de Jeugdgezondheidszorg op een aantal deelterreinen te weten terugdringen van operaties wegens ernstige adolescente idiopatische scoliose, amblyopie, suïcide, verbetering van ervaren gezondheid en leefstijl.

Gegevensverzameling: Werkwijze JGZ in Nederland 1987-1992, bevolkings- en urbanisatiegegevens GGD, SIG-gegevens operatie scoliose.

Methode: - interview.
- enquête.
- retrospectief onderzoek.
- literatuuronderzoek.
- online-databanken.

Onderzoeksubject: Wisselend per onderdeel, wat betreft scoliose-gedeelte, 12-14 jarigen in Nederland.

Plaats van onderzoek: Nederland.

Soort onderzoek: promotie-onderzoek

Projectleider: P.A. Wiegersma, jeugdarts/epidemioloog.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Groningen Stad en Ommelanden, afd. JGZ
Postbus 584
9700 AN Groningen

Samenwerkend met: Promotor A. Hofman, Erasmusuniversiteit Rotterdam,
Co-promotor G.A. Zielhuis, KU Nijmegen,
Begeleidingscommissie: J.F. Meulmeester TNO PG, H.P. Verbrugge GHI.

Contactadres: GGD Groningen Stad en Ommelanden, afd. JGZ
P.A. Wiegersma
Postbus 584
9700 AN Groningen

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1997

Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting: Deelrapportage in de vorm van artikelen en proefschrift.

Aanvulling:

Publikaties:

Trefwoorden: Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer: 940003
Titel: Jeugdgezondheidszorg (4-19 jaar): verslag van een onderzoek naar de organisatie en uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar.

Doel-/vraagstelling:

- Het verwerven van inzicht in de maatregelen die worden ingezet om de kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg te garanderen.
- het verkrijgen van inzicht in de wijze waarop de afdelingen JGZ van GGD'en de doelgroep willen bereiken, de jeugdgezondheidszorg organiseren en hoe dit tot uitvoering wordt gebracht.
- onderzoeken of naast de individueel gerichte preventie ook aandacht wordt besteed aan collectief gerichte preventie.

Gegevensverzameling: Visie, doelgroep, personeel en formatie, inhoud van de jeugdgezondheidszorg, organisatie en afstemming van de werkzaamheden, deskundigheidsbewaking- en bevordering, bereikbaarheid van de dienst JGZ, registratie van bevindingen, knelpunten.

Methode: - interview.

Onderzoeksubject: Directie en uitvoerders JGZ 4-19 jaar, kwaliteitsborging.

Plaats van onderzoek: Landelijk onderzoek.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: H.P. Verbrugge, inspecteur gezondheidszorg.

Andere onderzoekers: W. Zandbergen, K. Evers (inspecteurs gezondheidszorg)

Onderzoeksinstelling: Inspectie voor de Gezondheidszorg
Postbus 5850
2280 HW Rijswijk

Contactadres: Inspectie voor de Gezondheidszorg
W. Zandbergen
Postbus 5850
2280 HW Rijswijk

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting:

- een volledig inzicht in de doelgroep kan worden verkregen door gebruik te maken van de bevolkingsadministraties van de gemeenten.
- om subgroepen die extra aandacht behoeven te onderkennen en te benaderen zou meer gebruik gemaakt kunnen worden van de deskundigheid van epidemiologen en GVO'ers.
- het lijkt wenselijk om te streven naar een standaard verhouding tussen de individuele en collectief gerichte tijdsbesteding.
- nader onderzoek is gewenst naar de grote variatie van personeelsinzet voor de jeugdgezondheidszorg in relatie met de omvang en de kwaliteit van de zorgverlening.
- aan de gehele doelgroep zou in globale zin een landelijk uniform pakket van zorg moeten worden aangeboden.
- het systeem voor deskundigheidsbewaking en bevordering dient veel meer gebaseerd te zijn op informatie die komt uit functionerings- en beoordelingsgesprekken, werkbeprekingen, intercollegiale toetsing en het al of niet deelnemen aan bij- en nascholing.

- de follow-up van verwijzingen dient veel duidelijker in visie en werkwijze gestructureerd te worden.
- het is wenselijk de onderdelen van het kwaliteitssysteem verder te ontwikkelen tot een sluitend geheel.
- de samenwerking met Jeugdgezondheidszorg uitgevoerd door het kruiswerk (0-4) jaar dient geïntensiveerd te worden.
- de koepelorganisaties voor de gehele jeugdgezondheidszorg (0-19) zouden een centraal punt moeten creëren van waaruit een landelijk beleid kan worden voorbereid.

Aanvulling:

Publikaties:

Trefwoorden:

Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer:	940004
Titel:	Jeugdgezondheidszorg: onbekend maakt onbemind: een onderzoek bij leerlingen van groep 8 en hun ouders naar de bekendheid met en tevredenheid over de werkzaamheden binnen de afdeling jeugdgezondheidszorg van de GGD Zuidwest Friesland.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de bekendheid met en de tevredenheid over de werkzaamheden binnen de afdeling JGZ van de GGD Zuidwest Friesland. - is men bekend met de werkzaamheden binnen de afdeling JGZ? - is men tevreden over de huidige werkzaamheden binnen de afdeling JGZ? - is er behoefte aan verandering van de werkzaamheden binnen de afdeling JGZ?
Gegevensverzameling:	- schoolsoort, gemeente/urbanisatiegraad, schoolarts. - ouders: geslacht, begeleider bij bezoek aan JGZ, leeftijd en opleiding ouders. - leerlingen: geslacht, leeftijd, zittenblijven, rangnummer in gezin. - ouders en leerlingen: gezinsgrootte, ervaren gezondheid, aantal PGO's, adviezen, controles en verwijzingen, bekendheid en zinvol vinden van deze werkzaamheden, gebruik dat men heeft gemaakt van de JGZ voorzieningen, tevredenheid over diverse aspecten van de afdeling JGZ, gewenste onderzoeksfrequentie, behoefte aan spreekuren, beoordeling van de enquête zelf.
Methode:	- enquête. - retrospectief onderzoek. - prospectief onderzoek - literatuuronderzoek.
Onderzoeksobject:	389 Leerlingen van groep 8 en 388 ouders/verzorgers van leerlingen van groep 8 op 57 basisscholen in het werkgebied van de afdeling JGZ van de GGD Zuidwest Friesland.
Plaats van onderzoek:	GGD Zuidwest Friesland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding
Projectleider:	F.G. Schaaphok, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Zuidwest Friesland Postbus 226 8600 AE Sneek
Contactadres:	GGD Zuidwest Friesland F.G. Schaaphok Postbus 226 8600 AE Sneek
Start onderzoek:	sept. 1992
Einde onderzoek:	april 1995
Onderzoeksfase:	rapportage

Samenvatting:

In het algemeen is de bekendheid met de werkzaamheden van de afdeling JGZ bij de ouders, en in mindere mate bij de leerlingen, redelijk. Dit geldt m.n. voor de meer traditionele JGZ-taken. Wanneer men naast het PGO ook van andere JGZ-voorzieningen gebruik heeft gemaakt is de bekendheid met andere JGZ-voorzieningen hoger. De bekendheid met de collectieve taken van de JGZ is m.n. bij de leerlingen matig. Het regelmatig houden van spreekuren is bij zowel de ouders als de leerlingen het minst bekend. De werkzaamheden van de afdeling JGZ worden door het overgrote deel van de respondenten (zeer) zinvol gevonden. De tevredenheid over de afdeling JGZ is in het algemeen ruim voldoende: men beoordeelt dit gemiddeld met het rapportcijfer 7,3 en in totaal is slechts 6,3% ontevreden. Bij de vraag naar eventuele veranderingen van de werkzaamheden binnen de afdeling JGZ, geeft bijna 50% aan dat er niets moet veranderen. De belangrijkste redenen om gebruik te maken van het JGZ-aanbod zijn het feit dat er een volledig onderzoek plaatsvindt en geruststelling (weten of het kind gezond is).

Aanvulling:**Publikaties:**

SCHAAPHOK, F.G.

Jeugdgezondheidszorg: onbekend maakt onbemind: een onderzoek bij leerlingen van groep 8 en hun ouders naar de bekendheid met en de tevredenheid over de werkzaamheden binnen de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD Zuidwest Friesland.

:Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, divisie COP, sector Onderwijs, 1995. (Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg)

Trefwoorden:

Consumenten

Tevredenheidsonderzoek

Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer:	940005
Titel:	Juf, wat is dat eigenlijk: de jeugdgezondheidszorg?
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de bekendheid met en de tevredenheid over de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD bij leerkrachten in het basisonderwijs binnen de gemeentekring Almelo. - de invloed van de nieuwe werkwijze van de afdeling (het Schoolgezondheidsbeleid) op de tevredenheid over en bekendheid met de afdeling JGZ.
Gegevensverzameling:	- preventief geneeskundig onderzoek in groep 2, - preventief verpleegkundig onderzoek in groep 4, - onderzoek in groep 8, - onderwerpen van gesprek n.a.v. de onderzoeken, - tevredenheid over JGZ, - deelname aan Schoolgezondheidsbeleid, - achtergrondgegevens school. - bekendheid met de inhoud van het onderzoek in groep 1, - bekendheid met diverse individuele en collectieve taken van de JGZ, - de wijze van informatieverwerving,
Methode:	Enquête.
Onderzoeksubject:	Steekproef van 104 leerkrachten binnen het basisonderwijs
Plaats van onderzoek:	Gemeentekring Almelo.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Gezondheidszorg, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	A. Jalving.
Onderzoeksinstelling:	GGD Regio Twente Postbus 105 7500 AC Enschede
Contactadres:	GGD Regio Twente A. Jalving Postbus 105 7500 AC Enschede
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	In het algemeen zijn leerkrachten redelijk op de hoogte van taken en werkwijze van de afdeling JGZ, m.n. op het gebied van lichamelijke en psychosociale problematiek. Zij zijn minder goed op de hoogte met de coördinatie bij (sexuele) kindermishandeling, coördinatie van het beleid bij (algehele) ontwikkelingsachterstanden, de gang van zaken rond schoolverzuim en de ondersteuning van schoolteams bij gezondheidseducatie. De tevredenheid over de werkwijze is in het algemeen ruim voldoende. Wel is er meer behoefte aan tijd voor nabesprekingen en vindt men dat er meer onderzoeken mogelijk moeten zijn. De leerkrachten, die mee doen aan het schoolgezondheidsbeleid blijken meer informatie te hebben over de mogelijkheden van ondersteuning door de afdeling JGZ.

Publikaties: JALVING, A.
Juf, wat is dat eigenlijk: de jeugdgezondheidszorg?
Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs, 1994.
(Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden: Tevredenheidsonderzoek
Leerkrachten

2. GROEI & ONTWIKKELING

Onderzoeksnummer: 940006

Titel: Leerproblemen bij te vroeg geboren kinderen.

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van te vroeg geboren kinderen op de lagere schoolleeftijd, komen leerproblemen bij deze kinderen vaker voor dan in de gewone populatie?

Gegevensverzameling: Woonsituatie, soort school, welke groep, schoolresultaten.

Methode: - enquête.

Onderzoeksobject: Jaarcohort van alle in 1983 levendgeboren kinderen zwangerschapsduur < 32 weken en/of gewicht < 1500 gram.

Plaats van onderzoek: Landelijk onderzoek.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Afstudeerstage Gezondheidswetenschappen.

Projectleider: A.L. den Ouden, kinderarts/epidemioloog.

Andere onderzoekers: E. Hille.

Onderzoeksinstelling: TNO Preventie en Gezondheid
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Contactadres: TNO Preventie en Gezondheid
A.L. den Ouden
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: At the age of 9 years, 19% of the children were in special education. Of the children in mainstream education, 32% were in a grade below the appropriate level for age and 38% had special assistance. After correction for other perinatal items, children of low socioeconomic status and boys had significantly higher adjusted odds ratios for special education. Logistic regression with a perinatal and a 5-year time category showed that the most predictive factors for special education were developmental delay, neuromotor and speech/language function, inattention and hyperactivity score, total problem score, and reported school results at the age of 5 years. When children with disabilities were left out of the analysis, the importance of neuromotor function and total problem score disappeared. Increased risks of any school failure in nondisabled children included mild or severe developmental delay and marginal or poor school performance at the age of 5 years. Long-term follow-up with specific attention to these predictors at 5 years of age, although time-consuming, is necessary.

Publikaties:

HILLE, E.T.M., L.A. DEN OUDEN, L. BAUER, C. VAN DEN OUDENRIJN & R. BRAND.

School performance at nine years of age in very premature and very low birth weight infants: perinatal risk factors and predictors at five years of age.

J. Pediatrics 125 (1994) 3, p. 426-434

Trefwoorden:

Prematuren

Cognitieve ontwikkeling

Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940007
Titel:	Follow-up kinderen met bekende perinatale belasting met dioxinen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in verschillen in psychomotore ontwikkeling, groei, uitkomsten algemeen lichamelijk onderzoek, lever- en schildklierfunctie bij kinderen met lage en hoge dioxine belasting op 2-2,5-jarige leeftijd.
Gegevensverzameling:	Op 2-jarige leeftijd Bayleytest, op 2,5-jarige leeftijd Hempel-Touwentest, algemeen lichamelijk onderzoek en anamnese en lever- en schildklierfunctie.
Methode:	- observatie. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	38 Kinderen.
Plaats van onderzoek:	Zaanstreek.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	A. Marinkovic-Ilsen.
Andere onderzoekers:	J. Briet.
Onderzoeksinstelling:	AMC, afdeling Neonatologie Meibergdreef 9 1105 AZ Amsterdam
Contactadres:	AMC, afdeling Neonatologie A. Marinkovic-Ilsen Meibergdreef 9 1105 AZ Amsterdam
Start onderzoek:	1990
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Dioxine Zuigelingen

Onderzoeksnummer:	940008
Titel:	Groei van zuigelingen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van normaalwaarden voor longitudinale groeigegevens bij gezonde zuigelingen. - het definiëren van abnormale groei in een vroege fase van onderzoek bij zuigelingen.
Gegevensverzameling:	Lengte en andere lichaamsmaten bij zuigelingen (prospectief) en oudere kinderen (retrospectief).
Methode:	Retrospectief en prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	Zuigelingen in Maastricht.
Plaats van onderzoek:	Maastricht.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	W.J.M. Gerver, kinderarts.
Andere onderzoekers:	V.E.K.M. van de Walle.
Onderzoeksinstelling:	AZM, Vakgroep Kindergeneeskunde Postbus 5800 6202 AZ Maastricht
Samenwerkend met:	Groene Kruis en Jeugdgezondheidszorg Maastricht
Contactadres:	AZM, Vakgroep Kindergeneeskunde Dr. W.J.M. Gerver Postbus 5800 6202 AZ Maastricht
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	In toenemende mate wordt de kinderarts geconfronteerd met kinderen die te klein zijn en/of een te geringe groeisnelheid vertonen. Een aantal van hen kennen in de voorgeschiedenis intra uterine problematiek welke een normale groei en ontwikkeling in de weg heeft gestaan. De groei gedurende het eerste levensjaar wordt gezien als een voortzetting van de intra-uteriene groei. Groeistoornissen in de perinatale periode blijken op latere leeftijd dikwijls irreversibel te zijn. Het is derhalve van belang al in een vroege fase te interveniëren teneinde groeistoornissen te voorkomen. Een eerste vereiste is vroeg-diagnostiek: De herkenning van een kind met een groeistoornis. Daartoe worden zij longitudinaal gevolgd op de consultatiebureau's. Er zijn echter een paar problemen. In de eerste plaats zijn de frequentie en nauwkeurigheid van de metingen discutabel, ten tweede bestaan er voor Nederlandse kinderen geen longitudinale referentiewaarden. Ten derde worden weliswaar lengte, gewicht en hoofdomtrek gemeten, maar de onderlinge verhoudingen van de lichaamsmaten worden niet beschouwd terwijl deze een belangrijke indicatie kunnen zijn voor groeiproblematiek. De vroegdiagnostiek kan leiden tot een reductie van het aantal kinderen dat op latere leeftijd veel te klein of achter in ontwikkeling is.
Aanvulling:	
Publikaties:	

Trefwoorden:

Groei
Zuigelingen

Onderzoeksnummer:	940009
Titel:	Invloed van de leeftijd waarop jonge kinderen met een (niet-levensbedreigende) aangeboren afwijking een electieve hartoperatie ondergaan, op hun psychosociale ontwikkeling en de aanpassing van de ouders.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de invloed van de leeftijd waarop jonge kinderen met een (niet levensbedreigende) hartafwijking een electieve operatie ondergaan, op hun psychosociale ontwikkeling en de aanpassing van de ouders.
Gegevensverzameling:	Anamnese, psychomotorische en cognitieve ontwikkeling, probleemgedrag, schoolfunctioneren, coping door de ouders, psychische gezondheid en levensgebeurtenissen, emotionele belasting van de ouders, opvoedingsproblemen en huwelijks- en gezinsrelaties.
Methode:	- interview. - enquête. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	185 Jongens en meisjes in de leeftijd van 3 maanden tot 7 jaar, die geen functie-belemmerende, aangeboren hartafwijkingen hebben, niet reeds eerder een hartoperatie hebben ondergaan, geen andere aangeboren afwijkingen hebben en niet geretardeerd zijn.
Plaats van onderzoek:	Sophia Kinderziekenhuis/ Erasmus Universiteit Rotterdam.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H.J.M. Versluis-den Bieman, psycholoog.
Andere onderzoekers:	E. Utens, M.C.A. Strick van Linschoten.
Onderzoeksinstelling:	Sophia Kinderziekenhuis Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Contactadres:	Sophia Kinderziekenhuis H. Versluis-den Bieman Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Start onderzoek:	okt. 1993
Einde onderzoek:	okt. 1997
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Psychosociale ontwikkeling Hartaandoeningen Zieke kinderen/jongeren

Onderzoeksnummer:	940010
Titel:	Kinderen met problemen in de kinderopvang.
Doel-/vraagstelling:	- Wat is de prevalentie van kinderen met gedrags- en ontwikkelingsproblemen in de kinderopvang volgens de leidsters? - wat is de aard en de zwaarte van de gesignaleerde problemen?
Gegevensverzameling:	Gegevens m.b.v. het gedragsobservatie-instrument KIPPI 1,5-4 jaar.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksubject:	683 kinderen in 45 kinderopvangvoorzieningen, leeftijd 1,5-4 jaar.
Plaats van onderzoek:	Rotterdam.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	B. Caton.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Rotterdam e.o. Postbus 70032 3000 LP Rotterdam
Contactadres:	GGD Rotterdam e.o. B. Caton Postbus 70032 3000 LP Rotterdam
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Bij 80% van de kinderen hebben de leidsters met betrekking tot de ontwikkeling en het gedrag een gunstige indruk, bij 15% van de kinderen wordt deze als licht zorgelijk beoordeeld, bij 4% als zorgelijk, en bij 0,4% als ernstig. In 37% van de 45 kindercentra worden door de leidsters kinderen met gedrags- en ontwikkelingsproblemen waargenomen, in peuterspeelzalen worden significant vaker kinderen met problemen waargenomen dan in kinderdagverblijven. Tussen gebieden met een lage of hoge welstand zijn geen significante verschillen waargenomen. Bij de groep kinderen om wie de leidsters zich zorgen maken worden psychosociale probleemgedragingen waargenomen toegespitst op de onderwerpen stemming en persoonlijkheid, sociaal functioneren en activiteitsniveau. Bij 90% van de groep worden meervoudige problemen waargenomen. Jongens behoren significant vaker tot de groep kinderen met problemen dan meisjes, alsmede kinderen met een sociaal-medische indicatiestelling. Bij de kinderen met gedrags- en ontwikkelingsproblemen wordt de thuissituatie door leidsters significant vaker als "zorgelijk" beoordeeld dan bij kinderen zonder gedrags- en ontwikkelingsproblemen.
Aanvulling:	
Publikaties:	CATON, B. Zorgen voor....zorgen over: prevalentie-onderzoek naar kinderen met gedrags- en ontwikkelingsproblemen in de kinderopvang. Rotterdam, GGD Rotterdam e.o., afd. Jeugdzorg, 1994. (Rapport JZ 94-15).

Trefwoorden:

Kleuters
Kinderopvang
Gedragsproblemen

Onderzoeksnummer: 940011
Titel: Lange termijn prognose van psychiatrische stoornissen bij kinderen en jeugdigen: een klinisch epidemiologisch onderzoek.

Doel-/vraagstelling: - Wat is het lange termijn beloop van een breed scala aan psychiatrische stoornissen bij kinderen?
- wat is de associatie van demografische factoren met het beloop van psychiatrische stoornissen op de kinderleeftijd?
- welke determinanten zijn predictief voor een ongunstig beloop?
- welke hulp hebben kinderen mogelijk nodig ten tijde van follow-up?

Gegevensverzameling: Gestandaardiseerde gegevens over psychopathologie, hulpzoekgedrag, demografische gegevens, gegevens over school en werk, verslavingsgedrag, contacten met politie/justitie, hulpbehoefte.

Methode: - interview.
- enquête.
- observatie.
- prospectief onderzoek.

Onderzoeksubject: Ca. 3500 patiënten en ex-patiënten van de polikliniek Kinder- en Jeugdpsychiatrie van het Sophia Kinderziekenhuis in de leeftijd van 4 tot 30 jaar.

Plaats van onderzoek: Rotterdam, Sophia Kinderziekenhuis.

Soort onderzoek: promotie-onderzoek
Projectleider: Prof.Dr. F.C. Verhulst, kinderpsychiater.
Andere onderzoekers: J. Heijmens Visser
Onderzoeksinstelling: Erasmus Universiteit Rotterdam Sophia Kinderziekenhuis
Dr. Molewaterplein 60
3015 GJ Rotterdam

Contactadres: Erasmus Universiteit Rotterdam Sophia Kinderziekenhuis
J. Heijmens Visser
Dr. Molewaterplein 60
3015 GJ Rotterdam

Start onderzoek: mei 1994
Einde onderzoek: mei 1998
Onderzoeksfase: veldwerk

Samenvatting:
Aanvulling:
Publikaties:

Trefwoorden: Psychiatrische stoornissen
Epidemiologie

Onderzoeksnummer: 940012
Titel: Longitudinaal, prospectief en multidisciplinair onderzoek naar de vroegkinderlijke ontwikkeling van extreem te vroeg geboren kinderen.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in de intra-individuele fysieke en psychologische veranderingen die optreden bij kinderen die extreem vroeg geboren worden en in hoeverre deze verschillen van de vroegkinderlijke ontwikkelingsprocessen die zich bij op tijd geboren kinderen voordoen.
- van twee algemene interventie procedures wordt nagegaan of de ontwikkeling van extreem premature kinderen hiermee duidelijk bevorderd kan worden.
- kan de ontwikkeling van extreem te vroeg geboren kinderen bevorderd worden met een interventie procedure bestaand uit extra tactiele en kinesthetische stimulatie?
- kan de vroegkinderlijke psycho-motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling van extreem premature kinderen bevorderd worden met een interventie procedure gericht op de adequate responsiviteit van de moeder?
- hoe verloopt de somatische, neuromotorische en psychologische ontwikkeling van extreem premature kinderen in vergelijking met die van op tijd geboren kinderen?
- welke factoren zijn voor extreem premature kinderen van belang bij het verloop van hun ontwikkeling

Gegevensverzameling: Fysieke ontwikkeling (groei, gezondheidstoestand, doorstane ziektes), neuromotorische ontwikkeling (EEG, neurologisch screeningsonderzoek, motorische ontwikkeling, motorische vaardigheden), cognitieve ontwikkeling (niet-verbale intelligentietest, taalonderzoek), sociaal-emotionele ontwikkeling.

Methode: - interview, enquête, observatie, prospectief onderzoek, gestandaardiseerde tests.

Onderzoeksubject: Prematuren geboren na een zwangerschap < 32 weken, uitgesloten waren kinderen met ernstige aangeboren afwijkingen, dysmaturiteit, tweelingen. Een controlegroep van a term geboren kinderen.

Plaats van onderzoek: Academisch Ziekenhuis Universiteit Amsterdam.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: A.L. van Baar, psycholoog W.B. Gunning, kinderpsychiater R. de Leeuw, neonatoloog

Andere onderzoekers: R. Breur-Pieterse, S. Soepatmi, B. de Graaff.

Onderzoeksinstelling: AMC, afd. Neonatologie
Meibergdreef 9
1105 AZ Amsterdam

Samenwerkend met: W.B. Gunning, G.W. Akkerhuis afdeling Kinderpsychiatrie AMC Amsterdam.

Contactadres: AMC, afd. Neonatologie
A.L. van Baar
Meibergdreef 9
1105 AZ Amsterdam

Start onderzoek: 1983
Einde onderzoek: 1996
Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting: De groep prematuren onderscheidt zich op alle ontwikkelingsdomeinen nadelig van de groep op tijd geboren kinderen, wat betreft groei blijft de groep prematuren lichter en kleiner dan de controlegroep. Ex-prematuren hebben vaker luchtwegproblemen, in neuromotorische ontwikkeling is een nadelig verschil in de eerste 2 1/2 jaar duidelijk. Tijdens de eerste 5 1/2 jaar blijken veel ex-premature kinderen problemen te ondervinden in verstandelijke ontwikkeling. M.b.t. sociaal-emotionele ontwikkeling blijkt dat ze, in de ogen van hun ouders drukker zijn, hun emoties gemakkelijker laten gaan en meer gedragsproblemen hebben dan de vergelijkingsgroep. Binnen de groep te vroeg geboren kinderen hangen de ontwikkelingsuitkomsten samen met de mate van neonatale complicaties en (na het eerste jaar) de mate van verbale en materiële stimulatie door de moeder. Binnen de groep prematuren zijn duidelijke verbanden tussen verstandelijke ontwikkeling en overige dimensies zoals groei, neuromotorische en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Aanvulling: De subsidie van dit onderzoek is gestaakt, het onderzoek is nu in samenwerking met de afdeling Kinderpsychiatrie voortgezet t.b.v. de gegevensverzameling bij de kinderen op de leeftijd van 10 jaar.

Publikaties: BAAR, A.L. VAN, R. DE LEEUW, R.M. BREUR-PIETERSE, S. SOEPATMI & B.M.T. DE GRAAFF.

Longitudinaal, prospectief en multidisciplinair onderzoek naar de vroegkinderlijke ontwikkeling van extreem te vroeg geboren kinderen: eindverslag ten behoeve van het Praeventiefonds nrs. 28-868, 28-868-1. Amsterdam, Academisch Medisch Centrum, afdeling Neonatologie, 1994.

Trefwoorden: Prematuren
Groei & ontwikkeling

Onderzoeksnummer:	940013
Titel:	Longitudinale studie naar de intellectuele ontwikkeling van vroegbehandelde kinderen met PKU.
Doel-/vraagstelling:	Vervolgonderzoek naar de intellectuele ontwikkeling van kinderen met PKU die vroegtijdig behandeld zijn.
Gegevensverzameling:	IQ-meting op de volgende sleutelleeftijden: 1, 2, 4.6, 6.6, 10.6, 15 en 20 jaar. Gedragsvragenlijsten (Groninger gedragsvragenlijsten).
Methode:	- tests. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	Alle kinderen die aangemeld worden voor behandeling van PKU in: Sophia Kinderziekenhuis Rotterdam, AZVU Amsterdam, AMC Amsterdam, Academisch Ziekenhuis Nijmegen, Academisch Ziekenhuis Groningen. N=120-130, leeftijd 1-20 jaar.
Plaats van onderzoek:	Rotterdam, Amsterdam, Nijmegen, Groningen.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	L. van der Schot, Medische psychologie
Andere onderzoekers:	Dr. F.M.E. Slijper, Prof.dr. A.F. Kalverboer, Dr. J. Huisman.
Onderzoeksinstelling:	Academisch Ziekenhuis Nijmegen afd. Medische Psychologie Geert Grooteplein 20 6500 HB Nijmegen
Samenwerkend met:	Sophia Kinderziekenhuis Rotterdam, AZVU Amsterdam, AMC Amsterdam, Radboud Ziekenhuis Nijmegen, RUG Groningen.
Contactadres:	Academisch Ziekenhuis Nijmegen afd. Medische Psychologie L. van der Schot Geert Grooteplein 20 6500 HB Nijmegen
Start onderzoek:	1974
Einde onderzoek:	onbekend
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	Intelligentie-gegevens na 10 en 15 jaar zijn gepubliceerd. PKU is een erfelijke stofwisselingsziekte die onbehandeld vrijwel altijd tot ernstige mentale retardatie leidt. De behandeling bestaat uit een streng eiwit beperkt dieet en start zo snel mogelijk na de geboorte. Na 10 jaar zijn de gegevens van 80 patiënten geëvalueerd, na 15 jaar die van 116 patiënten. De intellectuele ontwikkeling van de PKU patiënten verloopt de eerste 8,5 jaar niet afwijkend van de norm, hierna treden negatieve effecten t.a.v. het cognitieve functioneren op. Op dit moment is het onzeker of met de behandeling een volledige preventie van de schadelijke effecten van de stoornis op langere termijn kan worden gerealiseerd.

Aanvulling:**Publikaties:**

HUISMAN, J., F.M.E. SLIJPER, M.M.TH. HENDRIKX, A.F. KALVERBOER & L. VAN DER SCHOT.

Intelligentie van vroeg behandelde patiënten met fenylketonurie: 10 jaar psychologische follow-up in Nederland.

Ned. Tijdschr. Geneesk. 129 (1985) 2120-2123

HUISMAN, J.

Fenylketonurie. Medisch psychologische bijdragen aan nieuwe behandelingswijzen in de Kindergeneeskunde.

Proefschrift Amsterdam, 1993.

SLIJPER, F.M.E., J. HUISMAN, M.M.H. HENDRIKX, A.F. KALVERBOER & L. VAN DER SCHOT.

Intellektuele Entwicklung von frühbehandelten PKU-Kindern, eine Längsschnittstudie.

Monatschrift Kinderheilkunde 137 (1989) 662-665

KALVERBOER, A.F., L.W.A. VAN DER SCHOT, M.M.H. HENDRIKX, J. HUISMAN & F.M.E. SLIJPER.

Social behaviour and task orientation in early-treated PKU.

Acta Paediatrica (1994) Suppl. 407, p. 104-105

Trefwoorden:

Phenylketonurie

Cognitieve ontwikkeling

Onderzoeksnummer: 940014
Titel: Motoriek, logopedische interventie en groei op de kleuterleeftijd bij kinderen met een laag geboortegewicht.

Doel-/vraagstelling:

- Het doel van het onderzoek is te beoordelen of kinderen met een laag geboortegewicht een groter risico hebben op stoornissen in de motoriek, spraak-taalontwikkeling of de groei op de kleuterleeftijd.
- hoe groot is de prevalentie van een lage motoriekscore?
- interventie door de jeugdarts op de motoriek en fysiotherapie voor de motoriek bij kleuters met een geboortegewicht van 2000 gram of minder?
- hoe groot is de prevalentie van een logopedische interventie c.q. behandeling bij kleuters met een geboortegewicht van 2000 gram of minder?
- hoe groot is de prevalentie van een lengte < P3 of een gewicht < P10 bij kleuters met een geboortegewicht van 2000 gram of lager?
- zijn de prevalentiecijfers van een lage motoriekscore, interventie jeugdarts op de motoriek, fysiotherapie voor de motoriek, gestoord dieptezien, logopedische interventie c.q. behandeling, lengte < P3 of gewicht < P10 in de casegroep kleuters met een geboortegewicht van 2000 gram of minder significant groter dan de prevalentiecijfers in de controlegroep kleuters met een geboortegewicht tussen de 2900 en 3800 gram?

Gegevensverzameling: Motoriek via gestandaardiseerde Motoriekttest Zuid-Nederland, logopedische interventie c.q. behandeling, lengte en gewicht, dieptezien via TNO-dieptezien-test, leeftijd van de moeder bij de bevalling, sociaal-economische klasse.

Methode:

- registratie in het kader van het PGO.
- literatuuronderzoek.

Onderzoeksobject: Casegroep van 294 kinderen geboren tussen 1-10-1984 en 30-8-1987 met een geboortegewicht van 2000 gram of minder, als controlegroep 1450 kinderen met dezelfde leeftijd als casegroep, met een geboortegewicht tussen de 2900 en 3800 gram.

Plaats van onderzoek: Regio GGD Midden-Brabant.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: M. de Koning.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Midden-Brabant
Postbus 3024
5003 DA Tilburg

Samenwerkend met:
Contactadres:

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1995

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting:

Kinderen met een geboortegewicht van 2000 gram of lager lopen een significant groter risico op een lage motoriekscore bij de Motoriekttest Zuid-Nederland. Het prevalentiecijfer bedraagt 25,1% versus 13,1% in de controlegroep, met een odds ratio van 2,2. Ook interventies door de jeugdarts op de motoriek komen significant vaker voor. Kinderen met een laag geboortegewicht hebben een significant geringere lengte en gewicht op de kleuterleeftijd (lengte < P3 8,5% versus 2,3% in de controlegroep en gewicht <P10 27,4% versus 9,9% in de controlegroep). Ook hebben kinderen met een laag geboortegewicht meer kans op gestoord dieptezien, namelijk 12,7% versus 5,4% in de controlegroep. Opmerkelijk hierbij was dat de relatie tussen een laag geboortegewicht en gestoord dieptezien significant sterker lijkt te zijn voor jongens. Betreffende logopedische interventie op de kleuterleeftijd bleken geen verschillen te bestaan tussen de groep met een laag geboortegewicht en de controlegroep. Er was geen confounding door leeftijd of geslacht van het kind, leeftijd van de moeder bij de bevalling of sociaal-economische status van de ouders. Geconcludeerd kan worden dat men bij kinderen met een laag geboortegewicht extra alert moet zijn op ontwikkelingsstoornissen op de kleuterleeftijd, en dat de jeugdarts zich via het PGO bij uitstek in de positie bevindt om stoornissen bij (risico)kinderen op te sporen, hierin te adviseren en zo nodig te verwijzen.

Aanvulling:**Publikaties:**

KONING, M. DE.

Motoriek, logopedische interventie en groei op de kleuterleeftijd bij kinderen met een laag geboortegewicht.

Leiden, TNO PG, divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs, 1995. (Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Geboortegewicht
Groei
Kleuters
Motorische ontwikkeling
Spraakontwikkeling
Taalontwikkeling

Onderzoeksnummer:	940015
Titel:	Normale en afwijkende ontwikkeling van houdingsregulatie bij jonge kinderen: een neurofysiologisch onderzoek.
Doel-/vraagstelling:	De onderhavige onderzoekslijn probeert m.b.v. neurofysiologisch onderzoek een deel van de neurale mechanismen te ontrafelen die ten grondslag liggen aan de afwijkende houdingsregulatie bij kinderen met een zich ontwikkelende cerebrale parese (CP), teneinde een adequate interventiebehandeling te kunnen faciliteren.
Gegevensverzameling:	Houdingsregulatie tijdens zelf gegenereerde bewegingen: simultane registratie van video en multiële oppervlakte EMGs tijdens reikbewegingen in verschillende uitgangshoudingen bij 3 groepen zuigelingen (gezonde op tijd geboren kinderen, low-risk prematuren en kinderen met een hoog risico op de ontwikkeling van CP). Onderzoek met longitudinale opzet: de kinderen worden 9 maal onderzocht in de leeftijdsperiode van 3-18 maanden. Houdingsregulatie tijdens externe perturbaties: simultane registratie van video, EMG en kinematische gegevens van houdingsreacties van kinderen die op een platform zitten, dat plotselinge beweging maakt (translaties of rotaties). Evaluatie van het effect van leeftijd, training, hersenlesie, klinische vorm van cerebrale parese op houdingsreacties.
Methode:	- polyomyografische en kinematische registraties tijdens reikgedrag en platform perturbaties.
Onderzoeksubject:	Onderzoeksgroepen: gezonde op tijd geboren zuigelingen, low-risk prematuren, (jonge) kinderen met verschillende vormen van cerebrale parese, meestal 10 kinderen per groep. Onderzoekleeftijd: houdingsregulatie tijdens reiken: 3-18 maanden, houdingsregulatie tijdens perturbatie: 5-10 maanden, 1-4 jaar, 5-10 jaar.
Plaats van onderzoek:	Reikonderzoek: Academisch Ziekenhuis Groningen, Perturbatieonderzoek: Karolinska Hospital Stockholm, Zweden.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Groningen: M. Hadders-Algra, ontwikkelingsneurofysioloog. Stockholm: H. Forssberg, ontwikkelingsneurofysioloog.
Andere onderzoekers:	Groningen: I.B.M. van der Fits, L.A. van Eykern, A.W.J. Klip, B.C.L. Touwen. Stockholm: E. Brogren.
Onderzoeksinstelling:	RU Groningen Vakgroep Medische Fysiologie Bloemsingel 10 9712 KZ Groningen
Samenwerkend met:	
Contactadres:	RU Groningen Vakgroep Medische Fysiologie M. Hadders-Algra Bloemsingel 10 9712 KZ Groningen
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	2000
Onderzoeksfase:	veldwerk

Samenvatting:

Het onderzoek over de houdingsregulatie tijdens reiken is nog in de analysefase. Het onderzoek van de perturbatie experimenten leerde ons tot op heden het volgende: Gezonde zuigelingen van 5-6 maanden oud, die nog niet 'los' kunnen zitten vertonen richtings-specifieke houdingsreacties, d.w.z. als zij voorover vallen spannen zij bij voorkeur hun dorsale (nek, romp en been) spieren aan, bij het achterover vallen vooral de ventrale spieren. Jonge zuigelingen vertonen veel variatie in hun houdingsreacties, met het ouder worden neemt deze variatie af en wordt het meest efficiënte patroon geselecteerd. Dagelijkse balanstraining versnelt de selectie. Vanaf 9-10 maanden zijn zuigelingen ook staat om de sterkte van het meest efficiënte patroon aan te passen aan bijvoorbeeld de zithouding. Kinderen met een spastische diplegie vertonen in hun reacties wel een duidelijke richtingsspecificiteit, maar hebben moeite met het adequaat moduleren van de respons. Dit laatste zal nog in meer detail worden onderzocht.

Aanvulling:**Publikaties:**

HIRSCHFELD, H., M. HADDERS-ALGRA, H. FORSSBERG & P. ROLAND.

Have infants postural responses following surface rotations in prone?
Soc. Neurosci. Abstr. 20 (1994) pt.1, p. 793

HADDERS-ALGRA, M. & H. FORSSBERG.

Selection of postural adjustments in sitting infants: effect of maturation and training.

in: T. Mergner et al

Multisensory control of posture.

New York, Plenum Press. (in press).

HADDERS-ALGRA, M., E. BROGREN, I. APEL & H. FORSSBERG.

Development of postural responses during sitting in healthy infants.

J. Physiology (accepted).

Trefwoorden:

HOUDING

Houdingsonderzoek

Cerebrale parese

Neurologische ontwikkeling

Onderzoeksnummer:	940016
Titel:	Ontwikkelingsonderzoek bij 5- tot 6-jarigen.
Doel-/vraagstelling:	- Nagaan hoe vaak jeugdartsen bepaalde problemen m.b.t. de ontwikkeling van een kind signaleren bij 5- tot 6-jarigen. - zijn er verschillen tussen de jeugdartsen bij het signaleren en zijn er verschillen bij de uiteindelijke interpretatie van de gegevens?
Gegevensverzameling:	Geslacht, geboortemaand en -jaar, maand van onderzoek, woonplaats, school, uitkomsten van 37 items, problemen m.b.t. de motoriek, cognitief functioneren, sociaal-emotionele problemen, spraak/taal, actie in de toekomst, actie nu.
Methode:	- registratie in het kader van het PGO.
Onderzoeksubject:	Groep 2 van het basisonderwijs in de Duin- en Bollenstreek in het schooljaar 1991-1992 en 1992-1993, in totaal 4.431 kinderen: 83% 5-jarigen en 17% 6-jarigen.
Plaats van onderzoek:	Gemeenten in de Duin- en Bollenstreek.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	I.J.M. Paijmans, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	M. Vader, A.J.A. van Breukelen, N.L.J. Oei.
Onderzoeksinstelling:	GGD Duin- en Bollenstreek Schimmelpenninckstraat 10 2221 EP Katwijk
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Duin- en Bollenstreek I.J.M. Paijmans Schimmelpenninckstraat 10 2221 EP Katwijk
Start onderzoek:	1991
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Schoolkinderen Signaleren Groei & ontwikkeling

Onderzoeksnummer:	940017
Titel:	Psychosexual and psychosocial adjustment of children, adolescents, adults following hypospadias surgery.
Doel-/vraagstelling:	- Is er in vergelijking met gezonde jongens en volwassen mannen bij hypospadie patiënten sprake van: (1) een verstoorde psychoseksuele ontwikkeling (2) een verstoord psychosociaal functioneren (3) een negatieve genitaal waardering? - wat is de relatie tussen medische variabelen (ernst hypospadie, leeftijd bij operaties, aantal operaties, soort operatie procedure) en vragen (1) t/m (3). - wat is de relatie tussen coping met hypospadie en de vragen (1) t/m (3)?
Gegevensverzameling:	Seksuele ontwikkeling, seksueel functioneren en gedrag, genitaal en lichaamsbeleving/waardering, persoonlijkheidskenmerken, sociale angst, emotionele en gedragsproblemen.
Methode:	- interview. - enquête. - retrospectief onderzoek. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksubject:	Alle subjecten zijn van het mannelijk geslacht. 73 Hypospadie patiënten van 18-38 jaar, 116 hypospadie patiënten van 9-18 jaar. 50 Vergelijkingsmannen, geopereerd aan een liesbreuk van 18-38 jaar, 88 vergelijkingsjongeren van 9-18 jaar.
Plaats van onderzoek:	Rotterdam.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	M.A.M. Mureau, arts in opleiding.
Andere onderzoekers:	F.M.E. Slijper, F.C. Verhulst, A.K. Slob, J.M. Nijman, J.C. van der Meulen.
Onderzoeksinstelling:	Sophia Kinderziekenhuis Kinder- en Jeugd Psychiatrie Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Samenwerkend met:	Afdelingen Endocrinologie en Voortplanting, Plastische en Reconstructieve Chirurgie en Kinderurologie van het Sophia Kinderziekenhuis/Academische Ziekenhuis Rotterdam/ Erasmus Universiteit Rotterdam.
Contactadres:	Sophia Kinderziekenhuis Kinder- en Jeugd Psychiatrie Prof. Dr. F.C. Verhulst Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage

Samenvatting:	More hypospadias patients (32,8%) than comparison subjects (12,8%) had been inhibited with seeking sexual contacts. Hypospadias patients reported a more negative genital appraisal than comparison subjects, but did not have a different sexual adjustment. Severity of hypospadias negatively affected genital appraisal. Age at final surgery positively correlated with sociosexual development. Many patients (37%) wished functional or cosmetic penile improvement.
Aanvulling:	
Publikaties:	MUREAU, M.A.M., F.M.E. SLIJPER & A.K. SLOB. Hypospadias: a psychosexual evaluation. Some preliminary results. Abstract voor het "7de Esser Symposium", januari 1994. MUREAU, M.A.M., J.C. VAN DER MEULEN, F.C. VERHULST & A.K. SLOB. Psychosexual adjustment of adult men operated for hypospadias: a norm related study. J. Urology (accepted for publication)
Trefwoorden:	Genitalien

Onderzoeksnummer: 940018
Titel: Verschillen in motorische ontwikkeling bij kleuters van Nederlandse en niet-Nederlandse herkomst.

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in de motorische ontwikkeling van kleuters in de regio Nieuwe Waterweg Noord en in de regio Amsterdam.
- is er sprake van verschil in de motorische ontwikkeling bij kleuters van niet-Nederlandse afkomst met kleuters van Nederlandse afkomst, zo ja in welke richting en welke mate?

Gegevensverzameling: Score op de motoriektest (Baecke et al, 1984) leeftijd, geslacht, etniciteit vader en moeder.

Methode: - registratie in het kader van PGO.

Onderzoeksubject: 1455 Jongens en 1538 meisjes met een leeftijd van 5 tot 6 1/2 jaar.

Plaats van onderzoek: GGD Nieuwe Waterweg Noord, GG & GD Amsterdam.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Voeding van de mens, Landbouwniversiteit in het kader van stage Epidemiologie.

Projectleider: J.M. ten Brinke

Andere onderzoekers: N. van Zanden, J.C. Bernsen, M. van der Wal, H. Pauw.

Onderzoeksinstelling: GGD Nieuwe Waterweg Noord afd. Jeugdgezondheidszorg
Postbus 3051
3130 CB Vlaardingen

Samenwerkend met: GG & GD Amsterdam M. van de Wal en H. Pauw Postbus 20244, 1000 HE Amsterdam

Contactadres: GGD Nieuwe Waterweg Noord afd. Jeugdgezondheidszorg
J.M. ten Brinke
Postbus 3051
3130 CB Vlaardingen

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: sept. 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Het eerste deel van het onderzoek heeft betrekking op 1712 kleuters onderzocht door de GGD Nieuwe Waterweg Noord en 2226 kleuters onderzocht door de GG & GD Amsterdam. De populatie GGD-NWN bestond voor 26% uit niet-Nederlandse kleuters, de populatie in Amsterdam bestond voor 60% uit niet-Nederlandse kleuters. Het percentage kinderen dat beneden de P5-, P10-, en P50-waarden scoorden is in beide populaties lager dan de verwachte 5, 10 en 50%. In het tweede deel van het onderzoek werden de populaties samengevoegd en werd een opsplitsing gemaakt in kinderen van Nederlandse, Turkse, Marokkaanse en Surinaamse herkomst. De kinderen van niet-Nederlandse afkomst scoren voor wat betreft de totaalscore beter dan de Nederlandse kinderen. Op de items van de grove motoriek scoren de Marokkaanse en Surinaamse kinderen beter dan de Nederlandse kinderen, de Turkse kinderen doen het evengoed als de Nederlandse kinderen. Op items van fijne motoriek zijn de verschillen niet eenduidig, bij het veter strikken doen de Turkse en Marokkaanse kinderen dit slechter dan de Nederlandse kinderen. Conclusie is dat er een verschil is in motorische ontwikkeling tussen Nederlandse kleuters en Turkse, Marokkaanse en Surinaamse kleuters. De

niet-Nederlandse kinderen hebben in het algemeen een betere motorische ontwikkeling, en vormen voor wat betreft de motoriek geen risicogroep.

Aanvulling:

Publikaties:

BRINKE, J.M. TEN.

Verschillen in motorische ontwikkeling bij kleuters van Nederlandse en niet-Nederlandse herkomst: een onderzoek uitgevoerd bij oudste kleuters in de regio's Amsterdam en Nieuwe Waterweg Noord.

Vlaardingen, GGD Nieuwe Waterweg Noord, 1994.

BRINKE, J.M. TEN, M.F. VAN DER WAL, H. PAUW-PLOMP, J.C. BERNSEN & N. VAN ZANDEN.

Verschillen in motorische ontwikkeling bij kleuters van Nederlands, Turkse, Marokkaanse en Surinaamse herkomst: een onderzoek uitgevoerd bij oudste kleuters in de regio's Amsterdam en Nieuwe Waterweg Noord.

T. Soc. Gezondheidszorg (te verwachten)

Trefwoorden:

Motorische ontwikkeling

Kleuters

Buitenlandse kinderen/jongeren

3. ORGAANSYSTEMEN

Onderzoeksnummer:	940019
Titel:	Het gewicht van gaatjes: gebitsgezondheid en overgewicht bij basisscholieren.
Doel-/vraagstelling:	- Onderzoek in welke mate de gebitsgezondheid onder reformatorische kinderen slechter is dan onder niet-reformatorische kinderen en trachten te achterhalen welke determinanten hierbij een rol spelen.
Gegevensverzameling:	Dmft-score, tandplaque-score, attitude gebitsgezondheid, kennis gebitsgezondheid, sociale wenselijkheid van antwoorden, achtergrondgegevens (o.a. SES).
Methode:	- enquête. - onderzoek dmft-score en tandplaque.
Onderzoeksubject:	Leerlingen van groep 2 en 8 van 26 basisscholen, 13 reformatorische scholen en 13 niet-reformatorische scholen.
Plaats van onderzoek:	Gemeenten Reimerswaal, Kapelle, Tholen en Sint-Philipsland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding GGD-epidemiologie, School of Public Health, EUR Rotterdam.
Projectleider:	J. Vrencken, arts-epidemioloog.
Onderzoeksinstelling:	GGD Zeeland afdeling Jeugdgezondheidszorg Postbus 345 4460 AS Goes
Contactadres:	GGD Zeeland afdeling Jeugdgezondheidszorg J. Vrencken Postbus 345 4460 AS Goes
Start onderzoek:	mei 1993
Einde onderzoek:	aug. 1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De gebitstoestand van reformatorische kinderen bleek beduidend slechter dan die van leerlingen met een andere geloofsovertuiging, dit geldt ook voor 'gebitsattitude' in het algemeen. Reformatorische leerlingen poetsen minder frequent hun tanden en gebruiken minder fluoride-tabletten. Volgens ouders gaan reformatorische kinderen even vaak naar de tandarts, al geven de kinderen uit groep 8 wel een onregelmatiger gebitscontrole aan. In snoepgedrag en kennis van mondhygiëne bestaat geen verschil tussen de geloofsgroepen. De gemiddeld lagere sociaal-economische status onder reformatorische ouders speelt bij het verschil in gebitsgezondheid een ondergeschikte rol. Ook per SES-klasse blijft het 'geloofs-verschil' in gebitsgezondheid. Ten opzichte van de Nederlandse referentie-waarden uit 1980 lijkt de binnen het onderzoek gemeten onderzoekspopulatie meer overgewicht te hebben. De geloofsachtergrond speelt hierbij geen rol. Dat reformatorische ouders wat minder kennis over 'gewichtszaken' hebben wordt verklaard uit een gemiddeld lagere opleiding. Kinderen uit reformatorische kringen sporten volgens hun ouders minder, vooral omdat dit minder belangrijk gevonden wordt. Een op de vijf respondenten zei behoefte te hebben aan meer informatie over mondhygiëne en voedings-

en gewichtszaken.

Trefwoorden:

Gebit & mondholte
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer: 940020
Titel: Astma bij kinderen: onderdiagnose, klachtenpatroon en longfunctie in Midden-Limburg.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in het verschil in klachtenpatroon en longfunctie van kinderen die wel en niet bekend zijn met luchtwegklachten bij een arts ten einde vroege opsporing van astma meer effectief te maken en de onderdiagnostiek terug te brengen.
- is er een verschil in klachtenpatroon van kinderen met astma die wel en niet bij een arts bekend zijn?
- is er een verschil in de longfunctie van kinderen met astma die wel en niet bij een arts bekend zijn?

Gegevensverzameling: Luchtwegklachten (chronisch hoesten, kortademigheid, piepen op de borst, kortademigheid met piepen), klacht van het kind bekend bij een arts of niet, astma-aanvallen in laatste jaar, impedantiemeting.

Methode:

- enquête.
- impedantiemeting

Onderzoeksubject: 1226 Kinderen op de basisschool in de leeftijd van 6-13 jaar.

Plaats van onderzoek: Regio Midden-Limburg.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: M.J.G. de Louw, jeugdarts.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Midden-Limburg
Postbus 1235
6040 KE Roermond

Contactadres: GGD Midden-Limburg
M. de Louw
Postbus 1235
6040 KE Roermond

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Volgens de gehanteerde criteria (twee van de vier kernsymptomen: chronisch hoesten, kortademigheid, piepen op de borst en aanvallen van kortademigheid met piepen, waaronder in elk geval piepen op de borst of aanvallen van kortademigheid met piepen) heeft 12% van de kinderen astma. Circa 6% van de kinderen is met astma bekend bij een arts en heeft in het afgelopen jaar astma-aanvallen gehad. Bijna alle kinderen met astma rapporteren piepen op de borst. Kinderen die bij een arts bekend zijn hebben significant vaker last van kortademigheid en van aanvallen van kortademigheid met piepen. De helft van het aantal kinderen dat bij een arts bekend is gebruikt medicijnen tegen astma. Wat longfunctie betreft kon geen significant verschil worden aangetoond tussen kinderen met klachten die niet bekend zijn bij een arts en de kinderen die wel met astma bij een arts bekend zijn. Een groot deel van de kinderen met luchtwegklachten blijkt niet bij een arts bekend te zijn met deze klachten.

Mogelijk ligt hier een taak voor de JGZ die kinderen en hun ouders te stimuleren hun huisarts te bezoeken.

Aanvulling:

Publikaties:

LOUW, M.J.G. DE.

Astma bij kinderen: onderdiagnose, klachtenpatroon en longfunctie in Midden-Limburg.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Schoolkinderen

Astma

Epidemiologie

Luchtwegaandoeningen

Onderzoeksnummer:	940021
Titel:	Bedplassen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de prevalentie van bedplassen bij kinderen van 3-4 jaar, 5-6 jaar en 11-12 jaar, en de relatie van bedplassen enerzijds en een aantal persoonskenmerken (o.a. geslacht en etnische afkomst) anderzijds. - welke maatregelen nemen ouders om bedplassers van 3-4 jaar, 5-6 jaar en 11-12 jaar droog te krijgen? - is er een relatie tussen maatregelen die ouders nemen enerzijds en het geslacht en etnische afkomst anderzijds?
Gegevensverzameling:	Bedplassen, geslacht, opvoedingssituatie, etnische afkomst, SES, maatregelen van ouders om bedplassen te stoppen.
Methode:	- interview. - registratie in het kader van het PGO.
Onderzoeksubject:	1506 Kinderen van 3-4 jaar, 2422 kinderen van 5-6 jaar, 2081 kinderen van 11-12 jaar.
Plaats van onderzoek:	Amsterdam.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H. Pauw-Plomp, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	M.F. van der Wal.
Onderzoeksinstelling:	GG&GD Amsterdam sector Jeugdzorg Nieuwe Achtergracht 100 1000 HE Amsterdam
Contactadres:	GG&GD Amsterdam sector Jeugdzorg H.Pauw-Plomp Nieuwe Achtergracht 100 1000 HE Amsterdam
Start onderzoek:	sept. 1993
Einde onderzoek:	sept. 1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Enuresis Schoolkinderen Kleuters

Onderzoeksnummer:	940022
Titel:	Consumptie van zoete snacks en prevalentie van tandcariës.
Doel-/vraagstelling:	Het verkrijgen van inzicht in de relatie tussen consumptie van zoete snacks en de cariësprevalentie bij kinderen, rekening houdend met het overige preventieve gedrag (mondhygiëne en het gebruik van fluoride).
Gegevensverzameling:	- de prevalentie van cariës. - het mondhygiënische gedrag. - het gebruik van zoete versnaperingen. - sociaal-economische en etnische achtergrond.
Methode:	Enquête, observatie, retrospectief onderzoek, secundaire analyse van gegevens verkregen bij een onderzoek met een andere doelstelling.
Onderzoeksobject:	Deelnemers aan Regionale Instellingen voor Jeugdtandverzorging van 5, 8 en 11 jaar oud.
Plaats van onderzoek:	Nijmegen, Rotterdam, Den Haag, Zoetermeer, Enschede, Texel en Noordoost Noord-Brabant.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H. Kalsbeek, tandarts-epidemioloog
Andere onderzoekers:	G.H. Verrips.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid H. Kalsbeek Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	In alle leeftijdsgroepen bleek een statistisch significante samenhang te bestaan tussen het (beweerde) gebruik van zoete snacks en het voorkomen van cariës. Hierbij werd rekening gehouden met verschillen tussen de vergeleken groepen t.a.v. mondhygienisch gedrag, fluoridegebruik, opleidingsniveau van de moeder en etnische achtergrond van de moeder.
Aanvulling:	
Publikaties:	KALSBECK, H. & G.H. VERRIPS. Consumption of sweet snacks and cariës experience of primary school-children. Cariës Research 28 (1994) 477-483
Trefwoorden:	Gebit & mondholte Schoolkinderen Voedingsgewoonten

Onderzoeksnummer: 940023
Titel: Gebitsgezondheid van kinderen in Breda, Oosterhout en Etten-Leur.

Doel-/vraagstelling: - Inzicht in de gebitstoestand en mondhygiëne bij 4-12 jarigen van scholen waar tenminste 20% van de leerlingen van Turkse of Marokkaanse afkomst zijn.
- zijn er verschillen in gebitstoestand en mondhygiëne van 4-12 jarigen van Nederlandse en niet-Nederlandse afkomst?

Gegevensverzameling: DMF-T score, plaque-score, tandartsbezoek, poetsgedrag, fluoridegebruik, snoepgewoonten, achtergrondkenmerken.

Methode: - enquête.
- observatie.

Onderzoeksobject: Tandheelkundig deel: 194 leerlingen van groep 2, 192 leerlingen van groep 7. De vragenlijst werd ingevuld door 95 ouders van groep 2 leerlingen en 168 ouders van leerlingen uit groep 7.

Plaats van onderzoek: Gemeenten Breda, Etten-Leur en Oosterhout.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: H. Klingenberg, epidemioloog.
Andere onderzoekers:
Onderzoeksinstelling: GGD Stadsgewest Breda
Postbus 3215
4800 DE Breda

Samenwerkend met: Ivoren Kruis, Rotterdam.
Contactadres: GGD Stadsgewest Breda
I. Klingenberg
Postbus 3215
4800 DE Breda

Start onderzoek: 1994
Einde onderzoek: 1994
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Bij de leerlingen van groep 2 is de gemiddelde dmf-t waarde 3,5, de gemiddelde d-t 2,5. Het percentage kinderen met een gaaf gebit is 33%. De gemiddelde dmf-t waarde van Nederlandse kinderen is lager dan die van niet-Nederlandse kinderen, het aantal gave gebitten is hoger bij Nederlandse kinderen. Van de onderzochte groep 2-leerlingen heeft 11% een goede mondhygiëne en 15% een redelijke, 39% heeft een slechte mondhygiëne. De mondhygiëne van Marokkaanse kinderen is slechter dan die van Nederlandse kinderen en die uit een ander land. Vergeleken met eerder onderzoek (1988) is het percentage leerlingen met een gaaf gebit afgenomen. Bij leerlingen van groep 7 is de gemiddelde DMF-t waarde 1,3 en de gemiddelde D-t 0,3. Het percentage van kinderen met een gaaf gebit is 57%. Ook hier is de gemiddelde DMF-t waarde van Nederlandse kinderen lager dan die van niet-Nederlandse kinderen, en het aantal gave gebitten hoger. Van deze groep heeft 20% een goede mondhygiëne, van 19% is deze redelijk en van 27% slecht. Vergeleken met eerder onderzoek (1988) is het aantal gave gebitten toegenomen, m.n. bij Turkse kinderen. Marokkaanse kinderen bezoeken minder vaak de tandarts, evenals 5-6 jarige Turkse kinderen. Turkse kinderen poetsen hun tanden minder

frequent. Fluoridetabjetjes worden door Turkse en Marokkaanse kinderen vrijwel niet gebruikt. Naast etniciteit zijn het beroep van de vader, het gebruik van fluoridetabjetjes en de poetsfrequentie van invloed op de gebitstoestand.

Aanvulling:

Publikaties:

KLINGENBERG, H.

Gebitsgezondheid van kinderen in Breda, Oosterhout en Etten-Leur: een onderzoek naar de gebitstoestand en mondhygiëne van basisschoolleerlingen, uitgevoerd in het kader van het project "bevordering mondgezondheid Turkse en Marokkaanse migranten" van het Ivoren Kruis. Breda, GGD Stadsgewest Breda, 1994.

Trefwoorden:

Gebit & mondholte
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940024
Titel:	Hyperactiviteit en lichamelijke klachten.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de samenhang van hyperactiviteit en een aantal chronische lichamelijke klachten.
Gegevensverzameling:	Hyperactief gedrag, lichamelijke klachten zoals astma, bronchitis, eczeem, maandenlang verstopte neus of loopneus, langdurige diarree en overgeven, hoofdpijn, druk overbewegelijk gedrag, rode gezwollen huid en galbulten, begeleiding door artsen, medicijngebruik. De ernst van de klachten werd aan de hand van sociaal-medische criteria geregistreerd.
Methode:	- enquête. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksubject:	In totaal 8474 kinderen. De ouders van alle oudste kleuters en een groot deel van de leerlingen van de groepen 4 en 7 en klas 2 van het V.O. en naar rato van het speciaal onderwijs werden schriftelijk geënkquêteerd.
Plaats van onderzoek:	Regio Dordrecht.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H.A. Aardoom, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	R.A. Hirasings, E.W. van de Heuvel, F.L. Sanavro, G. Leeuwenburg.
Onderzoeksinstelling:	GGD Zuid-Holland-Zuid Korte Parallelweg 51 3311 JN Utrecht
Samenwerkend met:	TNO PG R.A. Hirasings Postbus 2215, 2301 CE Leiden
Contactadres:	GGD Zuid-Holland-Zuid H.A. Aardoom Korte Parallelweg 51 3311 JN Utrecht
Start onderzoek:	1991
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	Hyperactieve kinderen blijken vooral voor lichamelijke klachten onder controle bij huisarts of specialist. Bij hyperactieve kinderen dient op proef de chronische lichamelijke klacht te worden behandeld om te zien of dit het gedrag op doet verbeteren.
Aanvulling:	
Publikaties:	AARDOOM, H.A., R.A. HIRASING, E.W. VAN DEN HEUVEL, F.L. SANAVRO & J. LEEUWENBURG. Hyperactiviteit en lichamelijke klachten. Modern Medicine (1994) (juli/aug) 537-541 AARDOOM, H.A., R.A. HIRASING, E.W. VAN DEN HEUVEL, F.L. SANAVRO & J. LEEUWENBURG. Hyperactiviteit en lichamelijke klachten. T. Jeugdgezondheidszorg 26 (1994) 4, p. 51-55
Trefwoorden:	Hyperactiviteit Schoolkinderen Adolescenten

Onderzoeksnummer: 940025
Titel: Is er een trend in de gebitstoestand van de jeugd tussen 1988 en 1993?

Doel-/vraagstelling:

- De doelstelling van het onderzoek was na te gaan of het nodig zou zijn om extra activiteiten op te zetten op het gebied van de preventieve jeugdtandzorg.
- indien dit nodig is zijn er dan aanwijzingen gevonden worden op welke aspecten deze activiteiten gericht zouden moeten zijn.
- Is er sprake van een verandering in dmft/DMFT bij kinderen van groep 2 en groep 8 in 1993 vergeleken met 1988?
- indien ja, wat zijn de mogelijke oorzaken van deze veranderingen?

Gegevensverzameling: Mondhygiëne, gebitstoestand, fluoridegebruik, tandartsbezoek, achtergrondgegevens.

Methode:

- interview.
- literatuuronderzoek.
- 2x dwarsdoorsnede onderzoek, in 1988 en 1993.

Onderzoeksubject: In 1988 werden 149 kinderen uit groep 2 tandheelkundig onderzocht en 147 kinderen uit groep 8. in 1993 werden 360 kinderen uit groep 2 en 363 kinderen uit groep 8 tandheelkundig onderzocht.

Plaats van onderzoek: Streekgewest Westelijk Noord-Brabant.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: H. de Mol, tandheelkundig preventief medewerker (1988 en 1993).
Andere onderzoekers:
Onderzoeksinstelling: GGD Westelijk Noord-Brabant afd. Jeugdgezondheidszorg
Postbus 723
4600 AS Bergen op Zoom

Contactadres: GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant
H. de Mol
Zuidoostsingel 21
4611 BB Bergen op Zoom

Start onderzoek: 1993
Einde onderzoek: 1994
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Tussen 1988 en 1993 is er weinig verandering opgetreden in de gebits-toestand van groep 2. In de gebitstoestand van groep 8 is een tendens tot lichte verbetering zichtbaar. In beide groepen is een sterke daling van het gebruik van fluoridetabletten merkbaar.

Aanvulling:
Publikaties: MOL, H. DE & W.A. VAN STIPHOUT.
Is er een trend in de gebitstoestand van de jeugd tussen 1988 en 1993?
Bergen op Zoom, GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant, 1994.

Trefwoorden: Schoolkinderen
Gebit & mondholte

Onderzoeksnummer:	940026
Titel:	Kenmerken van enuresis nocturna bij 9-jarigen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in het voorkomen van enuresis nocturna bij 9-jarigen. - het verkrijgen van inzicht in maatregelen welke ouders treffen om hun kind van het bedplassen af te helpen.
Gegevensverzameling:	Van alle kinderen die in hun bed plasten vulde de schoolarts tijdens het PGO een enquêteformulier in. De ouders van deze kinderen werd gevraagd ook een enquêteformulier in te vullen.
Methode:	Enquête.
Onderzoeksubject:	Alle kinderen uit de Westelijke Mijnstreek geboren in 1983.
Plaats van onderzoek:	GGD Westelijke Mijnstreek.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	R.A. Hirasing, kinderarts/jeugdarts H.M.H. Creemers, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Westelijke Mijnstreek Geleenbeeklaan 2 6166 GR Geleen
Samenwerkend met:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215, 2301 CE Leiden
Contactadres:	GGD Westelijke Mijnstreek H.M.H. Creemers Geleenbeeklaan 2 6166 GR Geleen
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	6,2% van de jongens en 3,5% van de meisjes had in de laatste 4 weken minimaal een maal in bed geplast. Van hen was 70% nooit langer dan zes maanden droog geweest. 18% van deze kinderen kreeg nog een luier om. Bij 21% van de jongens en 42% van de meisjes met enuresis nocturna was sprake van een kenmerk dat kan wijzen op een aandoening van de luchtwegen. De meeste ouders gaven aan reeds iets aan het bedplassen te hebben gedaan, en waren ooit naar de huisarts gegaan vanwege het bedplassen van hun kind. De prevalentie van enuresis nocturna lijkt te dalen. Begeleiding en behandeling zijn verbeterd.
Aanvulling:	
Publikaties:	Hirasing, R.A. & H.M.H. CREEMERS. Kenmerken enuresis nocturna bij 9-jarigen. T. Jeugdgezondheidszorg 26 (1994) 5, p. 71-74
Trefwoorden:	Enuresis Schoolkinderen

Onderzoeksnummer: 940027
Titel: Kieskeurig: cariësprevalentie en mondhygiënisch gedrag bij kinderen uit groep 7/8 in het basisonderwijs en kinderen in de leeftijd van 10 t/m 11 jaar uit het speciaal onderwijs, in het jaar 1994, in de regio Amstelland-de Meerlanden.

Doel-/vraagstelling:

- Inzicht in de gebitstoestand en het mondhygiënisch gedrag van de kinderen in de regio Amstelland-de Meerlanden.
- zijn er verschillen in gebitstoestand en mondhygiënisch gedrag tussen de scholen?
- zijn er verschillen in gebitstoestand en mondhygiënisch gedrag tussen de gemeenten?
- in hoeverre worden de verschillen in de gebitstoestand en het mondhygienisch gedrag verklaard door etniciteit, sociaal-economische status en het al of niet spoelen met fluoride?
- is er een relatie tussen het mondhygienisch gedrag van de kinderen en hun gebitstoestand?

Gegevensverzameling: Opleidingsniveau van de moeder, herkomstgebied van de ouders, persoonsgegevens van het kind, onderzoeksgegevens, tandartsbezoek, snoepgedrag, tandenpoetsen (frequentie en leeftijd) gebruik fluoride-spoelmiddel en fluoridetandpasta op school, fluorideapplicatie, gebruik fluoridetabletten, verzekeringsvorm.

Methode: Enquête ingevuld door ouders, scoreformulier ingevuld door jeugdartsen in het kader van het PGO.

Onderzoeksubject: 2138 Kinderen uit groep 7/8 van het basisonderwijs en speciaal onderwijs.
Plaats van onderzoek: Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: A.C.M.M. Schueler, tandheelkundig preventief medewerker.
Andere onderzoekers: M.B. van Acker.
Onderzoeksinstelling: GGD Amstelland-de Meerlanden afdeling Beleidsondersteuning
Fokkerlaan 50
1185 JC Amstelveen

Samenwerkend met:
Contactadres: GGD Amstelland-de Meerlanden afdeling Beleidsondersteuning
A.C.M.M. Schueler
Fokkerlaan 50
1185 JC Amstelveen

Start onderzoek: 1993
Einde onderzoek: 1995
Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting:
Aanvulling:
Publikaties:

Trefwoorden: Gebit & mondholte
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer: 940028
Titel: Luchtwegklachten en CARA bij kinderen in de Westelijke Mijnstreek: onderzoek naar het verloop, gevolgen en determinanten van luchtwegklachten en CARA in 1989 en 1993.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in het verloop van de prevalentie van luchtwegklachten en CARA en de gevolgen hiervan bij basisschoolleerlingen van de Westelijke Mijnstreek tussen 1989 en 1993.
- het verkrijgen van inzicht in (milieu)factoren die mogelijk causaal gerelateerd kunnen worden aan het voorkomen van luchtwegklachten en CARA in de Westelijke Mijnstreek.

Gegevensverzameling: Gegevens over luchtwegklachten, CARA, schoolverzuim, huisartsenbezoek en medicijngebruik, gegevens over determinanten van luchtwegklachten zoals roken, vocht, huisdieren en erfelijke aanleg.

Methode:

- enquête.
- registratie in het kader van het PGO.

Onderzoeksobject: Ruim 3500 basisschoolleerlingen die in 1993 voor een PGO bij de jeugdarts kwamen, geboortejaren 1989 en 1984.

Plaats van onderzoek: GGD Regio Westelijke Mijnstreek.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: R.M.J. Derkx, epidemioloog. H.M.H. Creemers, jeugdarts.

Andere onderzoekers: H. Senden.

Onderzoeksinstelling: GGD Westelijke Mijnstreek

Geleenbeeklaan 2

6166 GR Geleen

Contactadres: GGD Westelijke Mijnstreek

R.M.J. Derkx, H.M.H. Creemers

Geleenbeeklaan 2

6166 GR Geleen

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: In 1993 de komen luchtwegklachten 'kortademigheid' (jonge jongens) en 'kortademigheid' + 'astma-aanvallen' (oudere meisjes) significant vaker voor dan in 1989. Andere luchtwegklachten en CARA zijn in deze periode niet duidelijk toegenomen. Het schoolverzuim als gevolg van luchtwegklachten, algemeen huisartsbezoek en algemeen medicijngebruik is in deze periode in beide leeftijdsgroepen toegenomen. Vochtproblemen komen 2 tot 4 keer zo vaak voor bij kinderen met chronisch hoesten, bronchitisperioden, piepen op de borst en kortademigheid. Huisdieren speelt vooral een rol bij bronchitisperioden; het rookgedrag (ouders) vooral bij astma-aanvallen. Chronisch hoesten en CARA komen vooral voor in huishoudens met langdurige vochtproblemen.

Publikaties: DERKX, R.M.J., H. SENDEN & H.M.H. CREEMERS.

Luchtwegklachten en CARA bij kinderen in de Westelijke Mijnstreek: onderzoek naar het verloop, gevolgen en determinanten van luchtwegklachten en CARA in 1989 en 1993.

Geleen, GGD Westelijke Mijnstreek, 1995.

Trefwoorden: Luchtwegaandoeningen
CARA
Schoolkinderen
Epidemiologie

Onderzoeksnummer:	940029
Titel:	Luchtwegproblemen bij schoolkinderen in Utrecht.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de prevalentie van luchtwegproblemen (CARA) bij Utrechtse jeugdigen. - vergelijking van deze gegevens met de rest van Nederland. - in een aan dit onderzoek gekoppeld deelonderzoek zal bij een deel van de populatie nader worden ingegaan op de gevolgen van en de beïnvloedende factoren bij CARA en op de validiteit van de gebruikte screeningsvragenlijst bij de verschillende bevolkingsgroepen (Nederlanders/allochtonen en hoge SES-lage SES).
Gegevensverzameling:	Bij alle leerlingen die in het schooljaar 1994-1995 in groep 2 of 8 van het basisonderwijs zitten wordt een schriftelijke vragenlijst afgenomen, welke bij de uitnodiging voor het PGO wordt meegestuurd. De ouders wordt verzocht deze ingevuld mee te nemen naar het PGO.
Methode:	- enquête. - registratie in het kader van het PGO. - retrospectief onderzoek. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksubject:	Circa 4000 leerlingen in schooljaar 1994-1995 in groep 2 of 8 van het basisonderwijs. Speciaal onderwijs wordt hierbij niet meegenomen omdat veel leerlingen niet in de stad Utrecht woonachtig zijn. In dezelfde onderzoeksperiode wordt geparticipeerd in de landelijke peiling in het Speciaal onderwijs van TNO PG.
Plaats van onderzoek:	de stad Utrecht.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Prof.dr. T.W.J. Schulpen, hoogleraar sociale pediatrie.
Andere onderzoekers:	G.C.A. Brussaard-Schotman. W.H.M. Gorissen.
Onderzoeksinstelling:	GGD Utrecht afd. Jeugdgezondheidszorg Postbus 2423 3500 GK Utrecht
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Utrecht afd. Jeugdgezondheidszorg G.C.A. Brussaard-Schotman Postbus 2423 3500 GK Utrecht
Start onderzoek:	aug. 1994
Einde onderzoek:	eind 1995
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	Te verwachten publikaties: onderzoeksrapport, artikel in TSG.
Publikaties:	
Trefwoorden:	CARA Epidemiologie Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940030
Titel:	Mondgezondheid bij Amsterdamse 1 en bijna 4 jarige kinderen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verwerven van inzicht in een aantal zuiggewoonten van kinderen van 12 maanden en bijna 3,75 jaar van verschillende etnische afkomst. - inzicht verwerven in de mondverzorgende maatregelen die ouders van verschillende afkomst nemen te aanzien van hun kinderen van 12 maanden en 3,75 jaar.
Gegevensverzameling:	Etniciteit, opvoedingssituatie, gezinsgrootte, sociaal-economische status, vader/moederfiguur, en onderzoeksgegevens met betrekking tot een aantal zuiggewoonten en mondverzorgende maatregelen.
Methode:	- interview. - correlatiestudie.
Onderzoeksobject:	1013 Kinderen van 11 a 12 maanden, 997 kinderen van 3 jaar en 9 maanden die een PGO ondergingen.
Plaats van onderzoek:	Amsterdam.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H. Pauw-Plomp, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	M.P. Wensel, M.F. van der Wal.
Onderzoeksinstelling:	GG&GD Amsterdam sector Jeugdzorg Nieuwe Achtergracht 100 1000 HE Amsterdam
Contactadres:	GG&GD Amsterdam sector Jeugdzorg H.Pauw-Plomp Nieuwe Achtergracht 100 1000 HE Amsterdam
Start onderzoek:	okt. 1991
Einde onderzoek:	sept. 1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	Van de 1-jarige kinderen dronk 90% uit de fles. 71% Dronk tussen de maaltijden door uit de fles en 34% bij het inslapen. Van de 4-jarigen kreeg 17% nog drinken uit de zuigfles. 8% Buiten de maaltijden en 10% bij het inslapen. Flesgebruik buiten de maaltijden en bij het inslapen kwam het meest voor bij de Nederlandse en Turkse 4-jarigen. Bij 61% van de 1-jarigen werden de tanden dagelijks gepoetst. Dit gebeurde slechts bij 22% van de Turkse en 42% van de Marokkaanse kinderen. 98% Van de 4-jarigen poetste dagelijks de tanden, van wie het merendeel met tandpasta. Nederlandse (99%) en Surinaamse/Antilliaanse (100%) 4-jarigen poetsten iets vaker dagelijks de tanden dan Marokkaanse (93%) en Turkse (93%) 4-jarigen. Van de 1-jarigen kreeg 74% dagelijks een fluoridetablet en van de 4-jarigen kreeg 47% dagelijks twee tabletten. Bij de 1-jarigen verschilde het fluoridegebruik niet tussen kinderen van verschillende etnische origine, bij de 4-jarigen daarentegen was het percentage fluoridegebruik bij de Nederlandse kinderen iets hoger.

Publikaties: Rapport van de sector JGZ/GG & GD Amsterdam Mondgezondheid Amsterdamse 1- en bijna 4-jarigen. en Scriptie in het kader van de opleiding Jeugdgezondheidszorg NIPG/TNO: Mondgezondheid Amsterdamse 1-en bijna 4-ajrigen, een inventarisatie, door M.P. Wensel.

Trefwoorden: Gebit & mondholte
Kleuters

Onderzoeksnummer:	940031
Titel:	De mortaliteit van insuline-afhankelijke diabetes mellitus bij 0-19 jarigen in Nederland, 1988-1990.
Doel-/vraagstelling:	- Bepalen van de sterfte aan insuline-afhankelijke diabetes mellitus (IDDM) bij 0-19 jarigen en vergelijking van die gegevens met die van 10 jaar geleden.
Gegevensverzameling:	Doodsoorzakenstatistiek van CBS en gegevens van de Stichting Informatiecentrum voor de Gezondheidszorg. Vragenlijsten aan de behandelende artsen voor aanvullende gegevens.
Methode:	- retrospectief.
Onderzoeksobject:	0-19 jarigen.
Plaats van onderzoek:	Nederland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	R.A. Hirasing, kinderarts/jeugdarts.
Andere onderzoekers:	F.J. Bohm, G.J. Vaandrager, H.M. Reeser, F. Bijlsma. R.M. de Groot.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid R.A. Hirasing Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	In totaal overleden 12 0-19 jarigen van wie bij 5 de primaire en bij 7 de secundaire doodsoorzaak diabetes mellitus was: van deze 12 kinderen overleden 8 buiten het ziekenhuis. Drie patiënten overleden bij aanvang van de ziekte. In vergelijking van 10 jaar geleden is het risico om te sterven met diabetes mellitus als primaire doodsoorzaak afgenomen (van 0.96 tot 0,43 per 10/6 0-19 jarigen). Met name het risico om bij aanvang van de ziekte te overlijden is afgenomen (van 0,75% tot 0,20%), dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een afgenomen aanvangssterfte in het ziekenhuis.
Aanvulling:	
Publikaties:	BOHM, F.J., R.A. HIRASING, G.J. VAANDRAGER, H.M. REESER & F. BIJLSMA. De mortaliteit van insuline-afhankelijke diabetes-mellitus bij 0-19 jarigen in Nederland, 1988-1990. Ned. Tijdschr. Kindergeneesk. (aangeboden).
Trefwoorden:	Diabetes mellitus Mortaliteit

Onderzoeksnummer:	940032
Titel:	Nachtelijk hoesten.
Doel-/vraagstelling:	- Zijn of worden kinderen die regelmatig 's nachts hoesten CARA-kinderen. - zijn nachthoesters 's morgens regelmatig moe?
Gegevensverzameling:	Er worden op twee momenten gegevens verzameld: tussen 1991 en 1995 basisgegevens, een aantal vragen over nachtelijk hoesten en CARA symptomen. Na 1995: follow-up gegevens, vaststellen aanwezigheid van CARA bij kinderen die volgens de basisgegevens 's nachts bleken te hoesten en een steekproef van kinderen die 's nachts niet hoesten.
Methode:	- enquête. - registratie in het kader van het PGO.
Onderzoeksobject:	Kinderen van 3 en 5-6 jaar die bij de GGD en het Kruiswerk onderzocht worden.
Plaats van onderzoek:	Regio West-Brabant
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H.E. Franken-van der Toorn, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	W.A. van Stiphout, M. Huizinga, M. Becht, H. Augustijn.
Onderzoeksinstelling:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Samenwerkend met:	Kruiswerk West-Brabant, Roosendaal.
Contactadres:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant H.E. Franken-van der Toorn Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Start onderzoek:	1991
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	Op dit moment zijn alleen basisgegevens bekend per leeftijdsgroep dus percentages kinderen met nachtelijk hoesten, hoesten overdag, piepende ademhaling, kortademigheid, aanvallen van benauwdheid en een verstopte neus.
Aanvulling:	Een follow-up van 3-5 jaar is wenselijk. Dit betekent dat het onderzoek tot 2000 zou kunnen doorlopen. Zodra voldoende follow-up gegevens bekend zijn zal gepubliceerd worden in een Nederlandstalig tijdschrift.
Publikaties:	
Trefwoorden:	Periodiek geneeskundig onderzoek CARA Epidemiologie Kleuters Schoolkinderen

Onderzoeksnummer: 940033
Titel: Naevocellulaire naevi bij kinderen in Noord-Kennemerland: een onderzoek naar aantal en distributie van naevocellulaire naevi en de relatie met andere factoren bij 693 schoolkinderen.

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in het gemiddeld aantal naevocellulaire naevi bij kinderen van verschillende leeftijden in de regio Noord-Kennemerland in relatie tot geslacht, aanwezigheid van een congenitale naevus en huidtype en inzicht in de verspreiding van naevi over het lichaam.
- vergelijking van de verkregen gegevens met de literatuur, teneinde inzicht te krijgen in de noodzaak tot het nemen van preventieve maatregelen ter voorkoming van melanoom door de afdeling JGZ.

Gegevensverzameling: Per kind: leeftijd, geslacht, aantal naevi totaal, verspreiding over het lichaam, aanwezigheid congenitale naevus, huidtype.

Methode: - interview.
- registratie in het kader van het PGO.
- literatuuronderzoek.

Onderzoeksobject: 693 Kinderen, 226 kinderen van 4-6 jaar, 225 kinderen van 7-9 jaar, 242 kinderen van 13-15 jaar.

Plaats van onderzoek: Regio Noord-Kennemerland.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding tot Sociaal-geneeskundige, tak jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: C.G. van Olphen, jeugdarts.

Andere onderzoekers: M.A.P.M Snijders-Ruhe, M.J. van Zweeden, H.A. Smit, N.J. van Huizen.

Onderzoeksinstelling: GGD Noord-Kennemerland afd. Jeugdgezondheidszorg
Postbus 9333
1800 GH Alkmaar

Contactadres: GGD Noord-Kennemerland afd. Jeugdgezondheidszorg
C.G. van Olphen
Postbus 9333
1800 GH Alkmaar

Start onderzoek: 1992
Einde onderzoek: 1993
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Van de onderzochte leerlingen heeft 86% een of meer naevi, 28% heeft een of meer grotere naevi (5mm of groter). Het gemiddeld aantal naevi neemt toe met de leeftijd. Naarmate de leeftijd stijgt, stijgt het percentage kinderen met naevi en wordt de verspreiding van naevi over het lichaam uitgebreider. Kinderen met een of meer grotere naevi hebben een hoger gemiddeld aantal naevi dan kinderen zonder grotere naevi. Bij een lichter huidtype wordt een hoger gemiddeld aantal naevi gevonden. Deze bevindingen zijn in overeenstemming met de literatuur.

Aanvulling:	In het kader van het schoolgezondheidsbeleid zou aandacht besteed kunnen worden aan 'gezond zongedrag'. Bij kinderen met meerdere naevi, een of meerdere grote naevi en een lichter huidtype zou tijdens individueel onderzoek aandacht besteed kunnen worden aan zongedrag. Longitudinaal onderzoek zal nodig zijn om aan te tonen wat de betekenis is van de resultaten van het onderzoek in relatie tot melanoomincidentie.
Publikaties:	OLPHEN, C.G. VAN. Naevocellulaire naevi bij kinderen in Noord-Kennemerland: een onderzoek naar aantal en distributie van naevocellulaire naevi en de relatie met andere factoren bij 693 schoolkinderen. Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, opleiding Jeugdgezondheidszorg, 1994. (skriptie opleiding Jeugdgezondheidszorg)
Trefwoorden:	Huid Schoolkinderen Adolescenten Screening

Onderzoeksnummer: 940034
Titel: Niet in je oren! een onderzoek naar peutergedrag in de uitwendige gehoorgang.

Doel/vraagstelling:

- Het bepalen van de prevalentie van het al dan niet schoonmaken van, en peuteren in de uitwendige gehoorgang.
- nagaan op welke wijze dit gebeurt.
- het ontmoedigen van schoonmaken van, en peuteren in de uitwendige gehoorgang.

Gegevensverzameling: Het al dan niet schoonmaken van de uitwendige gehoorgang en zo ja: waarmee dat gebeurt.

Methode:

- interview.
- registratie in het kader van het PGO.
- prospectief onderzoek.

Onderzoeksobject: Alle kinderen in Westfriesland die een PGO ondergingen, en waarvoor een JIS-formulier ingevuld en ingevoerd werd, gedurende de periode 1-9-1992 t/m 31-10-1992. In totaal ging het om 1350 kinderen: 522 jongens, 576 meisjes en 252 non-respons (onderzoeksvraag niet ingevuld).
Plaats van onderzoek: Regio GGD-Westfriesland.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: F.J.M. van Leerdam, jeugdarts.
Andere onderzoekers: C. Waardenburg.
Onderzoeksinstelling: GGD Westfriesland
Postbus 201
1620 AC Hoorn

Contactadres: GGD Westfriesland
F.J.M. van Leerdam
Postbus 201
1620 AC Hoorn

Start onderzoek: maart 1992
Einde onderzoek: medio 1994
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: De gegevens bleken niet of nauwelijks bruikbaar voor het beantwoorden van de vraagstelling. Dit werd veroorzaakt door diverse vormen van bias die in het rapport beschreven worden. De belangrijkste bias werd veroorzaakt door de procesmatige/technische problemen bij de gegevensverzameling en gegevensverwerking. Aanbevelingen worden gedaan om verschillende vormen van bias bij volgend onderzoek met JIS-formulieren te voorkomen. Begin 1995 is dit onderzoek herhaald (Niet in je oren! II).

Aanvulling:
Publikaties: LEERDAM, F.J.M. VAN.
Niet in je oren! een onderzoek naar peutergedrag in de uitwendige gehoorgang.
Hoorn, GGD-Westfriesland, 1994. (Intern rapport).

Trefwoorden:

Oor & gehoor
Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940035
Titel:	Onderzoek mondgezondheid schoolkinderen Utrecht.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de gebitstoestand en de mate van gebitsverzorging van de Utrechtse basisschooljeugd. - hoe is de gebitstoestand van de kinderen in de stad Utrecht? - hoe zijn het tandartsbezoek en de behandelingsgraad? - hoe is de gebitstoestand in relatie tot tandartsbezoek en poetsgewoonten en welke factoren zijn van invloed op het tandartsbezoek en de mondgezondheidstoestand? - zijn er wijken en/of scholen aan te wijzen waar veel kinderen met slechte gebitten voorkomen? - bestaan er verschillen naar sociaal-economische achtergrond en etnische afkomst? kunnen nog andere risicogroepen worden onderscheiden?
Gegevensverzameling:	Deelonderzoek teams JGZ: leeftijd, geslacht, etniciteit (herkomst kind, vader en moeder), groep of klas, tandartsbezoek kind en ouder, poetsgedrag kind, fluoridegebruik kind, opleiding vader en moeder. beoordeling door jeugdarts/verpleegkundige van gebit als gaaf, niet-gaaf gesaneerd, niet-gaaf niet-gesaneerd. mondhygiëniste: leeftijd, geslacht, groep, dmf-t/DMF-T, plaque score.
Methode:	- enquête. - observatie. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksobject:	Deelonderzoek teams JGZ: kinderen uit groepen 2,3,5 en 8 van het basisonderwijs en uit klas 2 van het voortgezet onderwijs die in het schooljaar 1992-1993 voor een PGO zijn gezien (gegevens verzameld bij alle kinderen die in het schooljaar 1992-1993 zijn gezien, maar niet alle gegevens zijn betrokken bij de analyse (N=8046). Deelonderzoek mondhygiënist: kinderen uit de groepen 2 en 8 basisonderwijs (N=2044+1530).
Plaats van onderzoek:	Gemeente Utrecht.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Prof.dr. T.W.J. Schulp, kinderarts.
Andere onderzoekers:	W.H.M. Gorissen, G.C.A. Brussaard-Schotman, P.C.C.F. Loggers, L.M.H. Nieman.
Onderzoeksinstelling:	GG & GD Utrecht Postbus 2423 3500 GK Utrecht
Contactadres:	GG & GD Utrecht W.H.M. Gorissen Postbus 2423 3500 GK Utrecht
Start onderzoek:	jan. 1992
Einde onderzoek:	sept. 1994
Onderzoeksfase:	afgesloten

Samenvatting:

Het tandartsbezoek lijkt sinds 1986-1987 niet te zijn afgenomen. In groep 2 blijkt op basis van de beoordeling door mondhygienisten slechts 21% van de gaatjes in melkgebitten gevuld. Op basis van de beoordeling door de teams JGZ is dit 39%. In groep 8 blijkt 58% van de gaatjes in blijvende gebitten gevuld. (bij beoordeling door teams JGZ 81%). Dit spoort niet met het hoge gerapporteerde tandartsbezoek. Er kan sprake zijn van sociaal wenselijke antwoorden. Van de kinderen zegt 90-96% tenminste eenmaal daags te poetsen. Daarentegen blijkt gemiddeld van elk element een derde deel met plaque bedekt te zijn. Gebitstoestand: circa de helft van de kinderen heeft bij globale beoordeling door de teams JGZ geen gaaf gebit. Het percentage gave melkgebitten neemt af van 59% in groep 2 tot 40% in groep 5. Het percentage gave gebitten is in groep 8 van het BO 52% en in klas 2 van het VO 74% Turkse en Marokkaanse kinderen hebben minder vaak gave gebitten, bezoeken minder regelmatig de tandarts en poetsen minder vaak hun tanden. Bij oudere kinderen is het verschil kleiner. Surinaamse en Antilliaanse kinderen hebben goede gebitten, poetsen vaak regelmatig, en liggen met het regelmatig tandartsbezoek tussen Nederlandse en Turkse/Marokkaanse kinderen in. Kinderen van laag opgeleide ouders hebben minder vaak gave gebitten, bezoeken minder vaak regelmatig de tandarts en poetsen minder regelmatig hun tanden. Aanbeveling is de jeugdtandzorg vorm te geven door voor de prioriteitsgroepen Turkse en Marokkaanse kinderen en kinderen van laag opgeleide ouder via de scholen een breed preventief mondgezondheidszorg-pakket aan te bieden.

Aanvulling:

Het betreft toegepast onderzoek. De resultaten van het onderzoek hebben er toe geleid dat de gemeenteraad van Utrecht besloot de beëindiging van de preventieve jeugdtandzorg in de stad te heroverwegen en de GG&GD Utrecht opdracht te geven een gedeelte van deze taak structureel in uitvoering te houden.

Publikaties:

LOGGERS, P.C.C.F., L.M.H. NIEMAN, G.C.A. BRUSSAARD-SCHOTMAN & W.H.M. GORISSEN.
Onderzoek mondgezondheid schoolkinderen Utrecht.
Utrecht, GG & GD Utrecht, afd. Jeugdgezondheidszorg, 1994.
GORISSEN, W.H.M., G.C.A. BRUSSAARD & T.W.J. SCHULPEN.
Etnische en sociaal-economische verschillen in mondgezondheid in de gemeente Utrecht(ter publikatie aangeboden aan Tijdschrift voor Sociale Gezondheidszorg).

Trefwoorden:

Gebit & mondholte

Onderzoeksnummer: 940036
Titel: Prevalentie van astma bij Amsterdamse kinderen in relatie met persoonskenmerken.

Doel-/vraagstelling:

- Wat is de prevalentie van astma onder Amsterdamse kinderen?
- zijn er groepen kinderen aanwijsbaar die op grond van bepaalde persoonskenmerken (o.a. geslacht, leeftijd, etniciteit en SES) een verhoogde kans hebben op astmatische klachten?
- hoe groot is het probleem van onderdiagnose en onderbehandeling bij kinderen met astmatische symptomen?
- hoe groot is het schoolverzuim t.g.v. astmatische klachten, en bestaat er een relatie tussen dit schoolverzuim en bepaalde persoonskenmerken?

Gegevensverzameling: - geslacht, leeftijd, etniciteit, SES, astmatische symptomen, medicijngebruik, diagnose en schoolverzuim.

Methode:

- interview.
- registratie in het kader van het PGO.
- retrospectief onderzoek.

Onderzoeksobject: PGO 2 Jaar (866 kinderen); PGO 3-4 jaar (973 kinderen); PGO 5 jaar (1807 kinderen); PGO 11 jaar (1570 kinderen); PGO 2e klas VO (1126 kinderen).

Plaats van onderzoek: Amsterdam.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: H. Pauw-Plomp, jeugdarts.
Andere onderzoekers: M.F. van der Wal
Onderzoeksinstelling: GD&GD Amsterdam sector jeugdzorg
Nieuwe Achtergracht 100
1000 HE Amsterdam

Samenwerkend met:
Contactadres: GD&GD Amsterdam sector jeugdzorg
M.F. van der Wal
Nieuwe Achtergracht 100
1000 HE Amsterdam

Start onderzoek: okt. 1991
Einde onderzoek: feb. 1994
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Astmatische luchtwegklachten kwamen bij 15,9% van de kleuters en 11,3% van de basisschoolkinderen voor. De diagnose astma was bij 3,8% van de kleuters en 5,4% van de basisschoolkinderen door een arts gesteld. In het algemeen waren de prevalenties van luchtwegklachten bij de Nederlandse kinderen hoger dan bij de Surinaamse, NoordAfrikaanse en Turkse kinderen. Met name voor klachten van 'piepen op de borst' en 'aanvallen van kortademigheid met piepen' lagen de prevalenties bij autochtone kinderen hoger. De bevindingen van deze studie zijn vooral van belang omdat Nederlandse gegevens over de prevalentie van luchtwegklachten bij voorschoolse kinderen en allochtone kinderen ontbreken. Verder had van de astmatische kleuters en basisschoolkinderen resp. 15,4% en 30,4% volgens de ouders ook de diagnose astma.

Driekwart van de astmatische kleuters en schoolkinderen kregen medicijnen op recept voor deze klachten. Bij astmatische kinderen werden geen verschillen gevonden in diagnostiek en behandeling naar geslacht, gezinsgrootte, opleidingsniveau van de moeder en etnische afkomst. Van de 5- en 11-jarigen met astmatische klachten verzuimden resp. 34,3% en 14,7% langdurig van school als gevolg van deze klachten.

Aanvulling:

Publikaties:

WAL, M.F. VAN DER & H. PAUW-PLOMP.

Astma bij autochtone en allochtone kinderen van 2-11 jaar in Amsterdam. Amsterdam, GG&GD Amsterdam, 1994.

WAL, M.F. VAN DER & B. RIJCKEN.

Astmatische klachten bij autochtone en allochtone kinderen van 2-11 jaar in Amsterdam.

Tijdschr. Soc. Gezondheidsz. 73 (1995) 42-50

Trefwoorden:

Astma

Epidemiologie

Schoolkinderen

Onderzoeksnummer: 940037
Titel: Prevalentie van het polycysteus ovarium syndroom (P.C.O.S) onder Nederlandse kaukasische adolescenten.

Doel-/vraagstelling: - Inzicht verkrijgen in de prevalentie van het PCOS onder Nederlandse kaukasische adolescenten.
- kan de diagnose PCOS tijdens de vroege adolescentie gesteld worden op basis van oligomenorroe en verhoogd serum LH?

Gegevensverzameling: - cyclusduur, menstruatiepatroon, voorkomen dysmenorroe, duur en hevigheid menstruatie, aantal menstruaties per jaar, pilgebruik, menarche en menarche-leeftijd, stress, gewichtsschommelingen, galactorroe, subjectief overgewicht, lichaamsbeharing, acne, medicijngebruik (via enquête).
- lengte, gewicht, puberteitsstadia, lichaamsbeharing, acne heupomtrek, omtrek van het middel (via observatie).

Methode: - interview.
- enquête.
- observatie.

Onderzoeksobject: Leerlingen uit de 3e klas van het voortgezet onderwijs, alle schoolsoorten m.u.v. voortgezet speciaal onderwijs, in de leeftijd 14-16 jaar, de populatie bestond uit 750 en wordt uitgebreid naar 2000-2500.

Plaats van onderzoek: Regio Amstelland-de Meerlanden.

Soort onderzoek: promotie-onderzoek
Projectleider: M. van Hooff, arts.
Andere onderzoekers:
Onderzoeksinstelling: AZVU, afd. Verloskunde & Gynaecologie
De Boelelaan 1117
1081 HV Amsterdam

Samenwerkend met: GGD Amstelland-de Meerlanden afd. Jeugdgezondheidszorg t.a.v. hoofd afd. JGZ Fokkerlaan 50 1185 JC Amstelveen

Contactadres: AZVU, afd. Verloskunde & Gynaecologie
De Boelelaan 1117
1081 HV Amsterdam

Start onderzoek: dec. 1990
Einde onderzoek: juli 1995
Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting:
Aanvulling: Naast het directe doel van het onderzoek komen gegevens beschikbaar over het voorkomen van cyclusstoornissen, dysmenorroe, acne, hirsutisme en obesitas in een vrouwelijke adolescenten-populatie.

Publikaties:

Trefwoorden: Adolescenten
Polycysteus Ovarium Syndroom
Epidemiologie

Onderzoeksnummer:	940038
Titel:	Projekt kollektieve fluoride maatregel.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in het effect van de invoering van een kollektieve fluoridemaatregel op risicoscholen
Gegevensverzameling:	Prevalentie cariës, mondhygiëne, het gebruik van fluoridetabletten, het tandartsbezoek en een aantal achtergrondgegevens.
Methode:	- interview. - literatuuronderzoek. - dwarsdoorsnede onderzoek.
Onderzoeksobject:	Voorafgaand aan de invoering van de fluoridemaatregel werd op de drie scholen (2 islamitische scholen en een school voor speciaal onderwijs) een gebitsonderzoek uitgevoerd. (0-meting in 1992), eind 1994 heeft een tussenmeting plaatsgevonden met eenzelfde aanpak en een soortgelijke populatie als in 1992. In 1992 bestond de populatie uit 189 kinderen met een gemiddelde leeftijd van 10 jaar en 3 maanden. In 1994 zijn er 168 onderzocht, met een gemiddelde leeftijd van 10 jaar en 4 maanden.
Plaats van onderzoek:	Streekgewest Westelijk Noord-Brabant.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H. de Mol, tandheelkundig preventief medewerker.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant H. de Mol Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1996
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	Uit tussentijds onderzoek kan geconcludeerd worden dat een lichte verbetering in de gebitstoestand is te constateren. Het gemiddelde DMFT-getal is in 1994 licht gedaald t.o.v. 1992, de gevonden verschillen zijn klein en niet significant. De plaquescore is duidelijk verbeterd, ondanks de afname in het poetsen thuis. Tandartsbezoek en gebruik van fluoridetabletten thuis zijn in 1994 iets verbeterd t.o.v. 1992.
Aanvulling:	
Publikaties:	MOL, H. DE & W. VAN STIPHOUT. Tussentijdsverslag projekt "Kollektieve fluoride maatregel" Bergen op Zoom, GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant, 1995.
Trefwoorden:	Gebit & mondholte Schoolkinderen

Onderzoeksnummer: 940039
Titel: Sociaal-economische status, mondgezondheid en mondhygiënisch gedrag.

Doel-/vraagstelling:

- Wat is de relatie tussen sociaal-economische status en de prevalentie van de meest voorkomende mondgezondheidsproblemen in Nederland, te weten tandeloosheid en parodontale afwijkingen?
- kan deze relatie worden verklaard uit de verdeling van een aantal specifieke risico- of beschermende factoren over de sociaal-economische strata van de bevolking?

Gegevensverzameling: Uitkomsten van onderzoek naar de relatie tussen SES en mondgezondheid, voorzover gepubliceerd in een aantal met name genoemde Nederlandse en buitenlandse tijdschriften, proefschriften, en voor zover bekend, interne rapporten van TNO, Nederlandse universiteiten, GGD'en en diensten voor jeugdtandverzorging.

Methode: literatuuronderzoek

Onderzoeksubject: n.v.t.

Plaats van onderzoek: n.v.t.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: H. Kalsbeek, tandarts-epidemioloog

Andere onderzoekers: Y. Schalk-van der Weide

Onderzoeksinstelling: TNO Preventie en Gezondheid

Postbus 2215

2301 CE Leiden

Samenwerkend met: Katholieke Universiteit Nijmegen. Faculteit Geneeskunde en Tandheelkunde, Dr. G.J. Truin Postbus 9101, 6500 HB Nijmegen

Contactadres: TNO Preventie en Gezondheid

H. Kalsbeek

Postbus 2215

2301 CE Leiden

Start onderzoek: april 1992

Einde onderzoek: april 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Vrijwel alle onderzoeken laten een duidelijk verschil zien tussen de mondgezondheid bij kinderen uit hogere en lagere SES-klassen. Bij de laatste kwam meer cariës, tandplaque, tandsteen en gingivitis voor. Het mondhygiënisch gedrag verschilde eveneens, in die zin dat dit in de lagere SES-klassen in het algemeen ongunstiger was. De mondgezondheidsverschillen tussen de klassen konden gedeeltelijk uit de geregistreerde verschillen in gedrag worden verklaard.

Aanvulling: Het onderzoek vormde een onderdeel van het programma 'Sociaal-economische gezondheidsverschillen' van het Ministerie van WVC.

Publikaties:

SCHALK-VAN DER WEIDE, Y., H. KALSBECK & G.J. TRUIN.
Sociaal-economische status, mondgezondheid en mondhygienisch gedrag.
Leiden, NIPG-TNO, 1993. Publicatienr. 93.043
KALSBECK, H., Y. SCHALK-VAN DER WEIDE & G.J. TRUIN.
Sociaal-economische status, mondgezondheid en mondhygienisch gedrag.
in J.P. Mackenbach:
Sociaal-economische gezondheidsverschillen nr.15.
Rotterdam, Inst. voor Maatschappelijke Gezondheidszorg Erasmus 1995.

Trefwoorden:

Sociale klasse
Gebit & mondholte

Onderzoeksnummer:	940040
Titel:	Tandcariës bij Haagse schoolkinderen.
Doel-/vraagstelling:	Het onderzoek had ten doel na te gaan of de in 1989 geconstateerde cariëstoename in de melkdentitie bij de 5-en 7-jarigen in de sociaal lagere milieus zich had voortgezet en nu mogelijk ook waarneembaar was in de blijvende dentitie bij 7- en 11-jarigen.
Gegevensverzameling:	Tandcariës-gegevens, fluoride-gebruik.
Methode:	Klinisch onderzoek.
Onderzoeksobject:	5-, 7- en 11-jarige kinderen.
Plaats van onderzoek:	Den Haag.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Prof. Dr. G.J. Truin, tandarts.
Andere onderzoekers:	Prof. Dr. K.G. Konig.
Onderzoeksinstelling:	K.U. Nijmegen, Vakgroep Cariologie en Endodontologie Philips van Leydenlaan 25 6525 EX Nijmegen
Samenwerkend met:	GGD Den Haag en Jeugdtandzorg
Contactadres:	K.U. Nijmegen, Vakgroep Cariologie en Endodontologie Dr. G.J. Truin Philips van Leydenlaan 25 6525 EX Nijmegen
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Periodiek vindt tandheelkundig onderzoek plaats bij de Haagse schooljeugd. In 1993 werd opnieuw een dergelijk onderzoek uitgevoerd bij 5-, 7- en 11-jarige schoolkinderen. De resultaten tonen aan dat na 1989 geen verandering is opgetreden in de cariësprevalentie van het melkgebit c.q. het blijvende gebit bij de 5- en 7-jarige Nederlandse kinderen. Bij de 11-jarigen is in 1993 ten opzichte van 1989 wel sprake van een verdere afname van de cariësprevalentie in de blijvende dentitie. De Haagse 11-jarigen van Nederlandse afkomst blijken te behoren tot de kinderen met de laatste cariësprevalentie in Europa. Vanaf respectievelijk 1981 en 1989 is bij Turkse en Marokkaanse kinderen een geleidelijke afname van de cariësprevalentie in de melk- en blijvende dentitie waar te nemen.
Aanvulling:	
Publikaties:	TRUIN, G.J., K.G. KONIG, E.M. BRONKHORST & J. MULDER. Tandcariës bij Haagse schoolkinderen: een vergelijking van de onderzoeksresultaten van 1993 met die van 1989. Ned. Tijdschr. Tandheelkd 100 (1993) 427-431 TRUIN, G.J., K.G. KONIG & E.M. BRONKHORST. Tandbederf bij de jeugd: goed nieuws uit Den Haag. Epidemiologisch Bulletin 28 (1993) 2, p. 19-22
Trefwoorden:	Gebit & mondholte

Onderzoeksnummer:	940041
Titel:	Tandenpoetsen, tandartsbezoek en snoepgewoonten van basisschoolleerlingen groep 7 en groep 8 in de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel.
Doel-/vraagstelling:	- Door middel van een vragenlijst het in kaart brengen van de gebitsverzorging om scholen te kunnen aanwijzen die als eerste in aanmerking komen voor tandheelkundige gezondheidsvoorlichting (opstellen van gedifferentieerde interventieprogramma's).
Gegevensverzameling:	Frequentie tandartsbezoek, meest recente bezoek, belangrijkste reden voor bezoek. Frequentie tandenpoetsen, tijdstip(pen), belangrijkste reden. Consumptie van tussendoortjes: frequentie, waaruit ze bestaan, situatie voor het naar bed gaan. Beroep van de vader en/of moeder of verzorger(s).
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	Alle kinderen uit groep 7 en groep 8 van het basisonderwijs, leeftijd 9-12 jaar, N=1426 (712 jongens en 714 meisjes)
Plaats van onderzoek:	Gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	J. van Ede, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD De Friese Wouden afdeling Jeugdgezondheidszorg Postbus 280 9200 AG Drachten
Contactadres:	GGD De Friese Wouden afdeling Jeugdgezondheidszorg J. van Ede Postbus 280 9200 AG Drachten
Start onderzoek:	sept. 1993
Einde onderzoek:	mei 1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Het tandartsbezoek is goed: 95% van de leerlingen gaat regelmatig (d.w.z. 2 maal per jaar) naar de tandarts. Er blijken grote verschillen te bestaan in de gebitsverzorging tussen: jongens en meisjes, leerlingen van scholen in de gemeente Achtkarspelen en leerlingen van scholen in de gemeente Tytsjerksteradiel, leerlingen van ouders met lagere sociale status en leerlingen van ouders met hogere sociale status. Ten aanzien van de leeftijd van de leerlingen en het schooltype worden geen grote verschillen in de gebitsverzorging gevonden.
Aanvulling:	
Publikaties:	EDE, J. VAN, A.R. TADEMA & A. BUIKEMA. Tandenpoetsen, tandartsbezoek en snoepgewoonten van basisschoolleerlingen groep 7 en groep 8 in de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. Drachten, GGD De Friese Wouden, 1994.

Trefwoorden:

Gebit & mondholte
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940042
Titel:	Toenemend benauwd? Cara bij kinderen in Westfriesland.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de prevalentie van Cara bij jeugdigen van 6 tot 12 jaar in de regio Westfriesland. - het verkrijgen van inzicht in de prevalentie van Cara bij jeugdigen in de regio Westfriesland in verhouding tot de prevalentie in andere regio's. - het verkrijgen van inzicht in de maatschappelijke gevolgen die het hebben van Cara met zich meebrengt.
Gegevensverzameling:	Algemene gegevens, naam school, ziektekostenverzekering, invuller van de vragenlijst, hoesten, volzitten, opgeven van fluimen, hoesten met opgeven van sputum, piepen op de borst, astma aanvallen, kortademigheid bij traplopen of spelen, verstopte- of loopneus, huiduitslag, schoolverzuim, huisartsbezoek, bezoek aan homeopathische arts, allergie, medicijngebruik, passief roken, huisdieren, aanwezigheid van geiser zonder afvoer, vocht in de woning, eventuele verhuizing.
Methode:	- enquête. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksubject:	Alle kinderen van de groepen 3, 5 en 7 van de basisscholen in Westfriesland in het schooljaar 1991-1992. 6974 kinderen, respons bij 6194 kinderen (88,8 %).
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Westfriesland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	C.M. Waardenburg, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	H. Talma, F.J.M. van Leerdam
Onderzoeksinstelling:	GGD Westfriesland afd. Jeugdgezondheidszorg Postbus 201 1620 AE Hoorn
Contactadres:	GGD Westfriesland afd. Jeugdgezondheidszorg H. Talma Postbus 201 1620 AE Hoorn
Start onderzoek:	jan. 1992
Einde onderzoek:	maart 1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	- 16,9 % Van de kinderen in Westfriesland heeft Cara. - Cara komt in Westfriesland even vaak of vaker voor als in andere GGD-regio's. - kinderen met Cara verzuimen vaker van school, bezoeken vaker de huisarts en gebruiken vaker medicijnen dan kinderen zonder Cara. - kinderen die in vochtige woningen wonen hebben twee keer zoveel Cara als kinderen die niet in vochtige woningen wonen.
Aanvulling:	Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van de z.g. Regio vragenlijst, ontwikkeld door de werkgroep Cara bij jeugdigen.
Publikaties:	WAARDENBURG, C., H. TALMA & F.J.M. VAN LEERDAM. Toenemend benauwd? Cara bij kinderen in Westfriesland. Hoorn, GGD-Westfriesland, 1994.

Trefwoorden:

CARA
Schoolkinderen
Epidemiologie

Onderzoeksnummer:	940043
Titel:	Twee keer per dag...en jij?
Doel-/vraagstelling:	- Onderzoek naar de mondverzorging van kinderen uit het basis-, voortgezet- en speciaal onderwijs in de regio Geldrop-Valkenswaard.
Gegevensverzameling:	Poetsfrequentie, tandartsbezoek, gaatjes laatste jaar, poetsen door de ouder, gebruik fluoride tabletten en fluoride tandpasta.
Methode:	- enquête. - registratie in het kader van het PGO.
Onderzoeksubject:	Alle leerlingen die voor PGO/PVO, herhalingsonderzoek kwamen in het schooljaar 1992-1993 uit de groepen 2,5 en 8 van het basisonderwijs en klas 2 van het voortgezet onderwijs.
Plaats van onderzoek:	Regio Geldrop-Valkenswaard.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Weber, F. GVO, D. Aben, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Regio Geldrop-Valkenswaard Postbus 135 5550 AC Valkenswaard
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Regio Geldrop-Valkenswaard F. Weber Postbus 135 5550 AC Valkenswaard
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Gebit & mondholte Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940044
Titel:	Verschillen in de prevalentie van luchtwegproblemen en enige mogelijke determinanten bij leerlingen van een aantal scholen in Midden-Brabant.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de prevalentie van luchtwegklachten in een bepaalde wijk (B) van een middelgrote gemeente. - het verkrijgen van inzicht in een mogelijke relatie met bekende risicofactoren. - indien een relatie gevonden wordt met risicofactoren, welke zijn dat, en zijn er bij die collectief op de scholen een risico veroorzaken?
Gegevensverzameling:	WHO-vragenlijst, lengtemeting, piekflow-meting, rookgedrag ouders, familieanamnese, SES, adenoid- en/of tonsillectomie, aantal kinderen in het gezin, rangnummer van het kind, huidige CARA-medicatie.
Methode:	- enquête. - literatuuronderzoek. - piekflowmeting en lengtemeting.
Onderzoeksobject:	589 Kinderen, geboren tussen 1 oktober 1982 en 30 september 1983.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Midden-Brabant.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	J.J.M.C. Horvers.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Midden-Brabant afd. Jeugdgezondheidszorg Postbus 3024 5003 DA Tilburg
Contactadres:	GGD Midden-Brabant afd. Jeugdgezondheidszorg J.J.M.C. Horvers Postbus 3024 5003 DA Tilburg
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De hypothese dat er in de bedoelde wijk meer aandoeningen van de luchtwegen voor zouden komen bleek waar voor wat de doktersdiagnose "astma" betrof. Klachten die met luchtwegsymptomen samenhangen varieerden: in wijk B wordt mogelijk minder gehoest, maar heeft men frequenter last van kortademigheid of piepen op de borst. In de wijk wordt beduidend minder gerookt dan elders, toch leidde dit niet tot verbetering van de longfunctietest: kinderen in wijk B scoorden minder in de bovenste 10 procent en frequenter in de laagste 10 procent bij de piekstroommeting. Adeno- en/of tonsillectomie kwam in wijk B ook vaker voor dan elders. Oorzaken voor de hogere prevalenties konden met dit onderzoek niet worden aangegeven: de familiale belasting leek het zelfde als elders, er werd minder gerookt en de SES was aanzienlijk hoger. Dat er vanuit de omgeving meer "druk" uitgeoefend zou worden op het tot expressie komen van een erfelijke aanleg is, gezien het ontbreken van

industrie of veehouderij, erg onwaarschijnlijk.

Aanvulling:

Publikaties:

HORVERS, J.J.M.C.

Verschillen in de prevalentie van luchtwegproblemen en enige mogelijke determinanten bij leerlingen van een aantal scholen in Midden-Brabant. Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Luchtwegaandoeningen
Schoolkinderen
Epidemiologie
CARA
Astma

Onderzoeksnummer:	940045
Titel:	Walkmangebruik.
Doel-/vraagstelling:	- Het hoofddoel van dit onderzoek is te inventariseren in welke mate jongeren in de IJmond blootstaan aan diverse geluidsbronnen en wat daarbij het risico op gehoorschade door geluid is. - subdoelen zijn inventariseren in welke situaties jongeren over het algemeen een walkman gebruiken en speciaal in welke mate jongeren een walkman in het verkeer dragen.
Gegevensverzameling:	Blootstaan aan geluidsbronnen: aantal uren walkmangebruik, koptelefoon-gebruik, discotheekbezoek, crossen op de brommer, spelen in een bandje, bijwonen van popconcerten. Inventarisatie walkmangebruik: vaak/niet vaak dragen van walkman tijdens vrije tijd, huiswerk maken, baantje of op school. Walkman in het verkeer: nooit/soms/regelmatig/vaak een walkman op als voetganger, fietser.
Methode:	- registratie in het kader van het PGO.
Onderzoeksobject:	Leerlingen uit de 2e klas van alle scholen voor voortgezet onderwijs (in totaal 2395 leerlingen).
Plaats van onderzoek:	GGD Midden-Kennemerland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	M.G. Bosman-Groenendijk
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Midden-Kennemerland afd. Jeugdgezondheidszorg Postbus 206 1960 AE Heemskerk
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Midden-Kennemerland afd. Jeugdgezondheidszorg M.G. Bosman-Groenendijk Postbus 206 1960 AE Heemskerk
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De respons bij het onderzoek was 84,2%. De leerlingen blijken vooral blootgesteld te staan aan geluid via een walkman. In totaal 31,4% van de leerlingen heeft in de 3 maanden voorafgaande aan het onderzoek een walkman gebruikt. Van de leerlingen heeft 20,1% een walkmangebruik van gemiddeld 1-2 uur per week aangegeven, 6,9% een walkmangebruik van gemiddeld 3-5 uur per week en in totaal 4,3% van de leerlingen een walkmangebruik van gemiddeld 6-8 uur per week of meer dan 8 uur per week. 12,6% van de leerlingen gebruikt een koptelefoon, wanneer gekeken wordt naar het gebruik van walkman/koptelefoon bij elkaar is het percentage 37,7%. De percentages leerlingen die blootgesteld zijn aan geluid via discotheekbezoek en het bijwonen van popconcerten zijn gering (resp. 12,8% en 8,2%). Het geluid van een speelhal, crossmotor en het spelen in een bandje speelt in zeer geringe mate een rol. Ervan uitgaande dat de gevonden percentages ook voor een langere termijn gelden dan de

drie maanden voorafgaande aan het onderzoek kan geconcludeerd worden dat 11,2% van de 2e klas leerlingen door het gebruik van een walkman (mogelijk) risico op gehoorschade heeft, als naar het walkman/koptelefoon-gebruik gekeken wordt is dit percentage 16,1%. In het verkeer gebruikt 43,6% de walkman als voetganger, 46,8% gebruikt de walkman als fietser. Met het oog op de verkeersveiligheid moet dit onderwerp zeker meer aandacht krijgen.

Aanvulling:

Publikaties:

BOSMAN-GROENENDIJK, M.G.

Walkmangebruik.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, Sector Onderwijs, 1994.
(Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Oor & gehoor
Adolescenten

Onderzoeksnummer:	940046
Titel:	Ziekenhuisopname van jeugdige diabetes 1981-1991.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in aantal en duur van ziekenhuisopnamen ten gevolge van diabetes mellitus bij kinderen van 0-19 jaar.
Gegevensverzameling:	Aantal ziekenhuisopnamen, duur van ziekenhuisopname.
Methode:	- gegevensverzameling via SIG.
Onderzoeksobject:	Alle kinderen in Nederland van 0-19 jaar.
Plaats van onderzoek:	Nederland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	R.A. Hirasings, kinderarts/jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid R.A. Hirasings Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Het aantal ziekenhuisopnamen als gevolg van diabetes mellitus is met 30% verminderd. Deze daling was significant in alle leeftijdsgroepen. Het totaal aantal opname-dagen is gedaald van 24.961 in 1980 tot 11.305 in 1991. De gemiddelde opnameduur is gedaald van 14,5 dagen in 1980 naar 11,9 dagen in 1991.
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Diabetes mellitus Ziekenhuisopname

4. VOEDING

Onderzoeksnummer: 940047
Titel: Bokaalproject: onderzoek naar de invloed van kortdurende flesvoeding bij moeders die hun kinderen tenminste 6 weken borstvoeding geven, op de ontwikkeling van atopie.

Doel-/vraagstelling:

- Is het schadelijk om enige flesjes gehumaniseerde melk te geven voordat met borstvoeding wordt aangevangen (allergie).
- is het bevorderlijk om meteen na de geboorte blootgesteld te zijn geweest aan koemelkeiwit bij borstvoeding (tolerantie).

Gegevensverzameling: Gegevens over familie t.a.v. atopie, leefgewoonten en voeding van moeders, sociaal-economische gegevens, groei en ontwikkeling van het kind, voedingsanamnese en voedingsdagboek (prospectief), onderzoek op 1-jarige leeftijd naar atopie.

Methode: Enquête, observatie, prospectief onderzoek.

Onderzoeksobject: 1500 Kinderen, vanaf de geboorte. Bij alle kinderen had de moeder de intentie tenminste 6 weken borstvoeding te geven.

Plaats van onderzoek: Hoorn, Purmerend, Utrecht, Haarlem, Almere, Lelystad, Rotterdam.

Soort onderzoek: promotie-onderzoek

Projectleider: C.J. de Groot, kinderarts.

Andere onderzoekers: M. de Jong, J. Thijssen, H. Oosten, A.D. Douwes.

Onderzoeksinstelling: Universiteit van Amsterdam Vakgroep Kindergeneeskunde
Meibergdreef 9
1105 AZ Amsterdam

Samenwerkend met: Vrije Universiteit Amsterdam, vakgroep kindergeneeskunde, Kinderafdeling Spaarne Ziekenhuis, Kinderafdelingen van ziekenhuizen in Purmerend, Hoorn en Kinderafdeling van het Zuiderziekenhuis in Rotterdam.

Contactadres: Universiteit van Amsterdam Vakgroep Kindergeneeskunde
Prof. dr. C.J. de Groot
Meibergdreef 9
1105 AZ Amsterdam

Start onderzoek: 1990

Einde onderzoek: 1996

Onderzoeksfase: veldwerk

Samenvatting:

Aanvulling:

Publikaties:

Trefwoorden: Zuigelingen
Borstvoeding
Flesvoeding

Onderzoeksnummer:	940048
Titel:	Borstvoeding natuurlijk ook met werken?!
Doel-/vraagstelling:	- Het ontwikkelen en uittesten van een vragenlijst waarmee inzicht kan worden verkregen in de relatie tussen het type melkvoeding bij zuigelingen in Nederland en factoren die daarop van invloed zijn. In het bijzonder is aandacht besteed aan factoren die een rol spelen bij de combinatie van werk buitenshuis en het geven van borstvoeding.
Gegevensverzameling:	Type melkvoeding, aantal voedingen per dag, leeftijd kind bij stoppen met borstvoeding, achtergrondkenmerken moeder. Kind: geslacht, geboortegewicht, gewicht bij laatste consultatiebureau-bezoek, gezondheid en gedragsaspecten. Moeder: het hebben van werk buitenshuis, bezorgdheid over groei van kind, opvatting over voeding van zuigelingen, ervaren problemen met de voeding, steun van partner, verkregen advies omtrent de voeding. Peilleeftijd 1 maand: gezondheid en rookgewoonten van moeder tijdens zwangerschap, plaats van geboorte, conditie kind direct naar de geboorte en in 1e levensweek, type kraamzorg, mogelijkheden kinderopvang, stelling omtrent keuze melkvoeding, stellingen omtrent voeding van zuigelingen, type melkvoeding bij bekenden van de moeder. Peilleeftijd drie en zes maanden: werken van moeder, mogelijkheid voor, gebruikmaking van en ervaringen met het afkolven van de moedermelk op de werkplek of het borstvoeden tijdens werktijd.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	384 Zuigelingen en hun ouders.
Plaats van onderzoek:	Consultatiebureaus Thuiszorg Groot Rijnland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	M.A.E. van Zaal.
Andere onderzoekers:	J.F. Meulmeester, C.G.L. van Deursen, W.P. Herngreen, S.P. Verloove-Vanhorick.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	Thuiszorg Groot Rijnland
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid J.F. Meulmeester Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De respons bedroeg 78%. Het percentage kinderen dat borstvoeding kreeg bedroeg op de leeftijd van een maand 65%, op drie maanden 38%, en op leeftijd van zes maanden 19%. Van de moeders met een kind van een maand wilde 55% gaan werken, 8% twijfelde nog. 74% Van hen gaf borstvoeding, 47% wilde tijdens het werk borstvoeding geven of de borstvoeding afkolven. Van de moeders met een kind van drie maanden werkte 28% en 18% had de intentie te gaan werken, 11% combineerde

borstvoeding met werken. Van de moeders met een kind van zes maanden werkte 49% en had 7% de intentie te gaan werken, 6% combineerde borstvoeding met werken. Bij de combinatie borstvoeding/werk vond bijna de helft van de ondervraagden dat ze te weinig tijd, steun van collega's of medewerking van de werkgever kregen, ook werd men wel gestoord tijdens het afkolven. Meer dan de helft van de moeders die werken en borstvoeding combineerden was niet op de hoogte van de wettelijke bepalingen hierover.

Aanvulling:

Het onderzoek is zowel als scriptie als TNO PG-rapport verschenen.

Publikaties:

ZAAL, M.A.E. VAN, J.F. MEULMEESTER, C.G.L. VAN DEURSEN, W.P. HERNGREEN & S.P. VERLOOVE-VANHORICK.

Borstvoeding natuurlijk ook met werken?!

Leiden, TNO PG, divisie Collectieve Preventie, 1994. (tevens Scriptie opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Borstvoeding

Flesvoeding

Zuigelingen

Onderzoeksnummer:	940049
Titel:	'Lekkere trek': een onderzoek naar voeding van de schoolgaande jeugd op de Zuidhollandse eilanden en de mogelijkheden van schoolkantines bij gezondheidsbevordering.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de voedingsgewoonten van de leerlingen in het voortgezet onderwijs - functie van de schoolkantines bij het stimuleren van gezonde eetgewoonten.
Gegevensverzameling:	
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	1048 Leerlingen uit de derde klas van het voortgezet onderwijs (LBO, MAVO, HAVO, VWO) en uit de eerste klas van het middelbaar beroepsonderwijs, totaal 17 scholen, alsmede de kantinebeheerders van 17 scholen.
Plaats van onderzoek:	Zuidhollandse eilanden.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	C.A.M. Boucher, onderzoeker/socioloog.
Andere onderzoekers:	M.W.M. Hesseling.
Onderzoeksinstelling:	GGD Zuidhollandse eilanden afd. Beleidsondersteuning Postbus 742 3200 AR Hellevoetsluis
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Zuidhollandse eilanden afd. Beleidsondersteuning C.A.M. Boucher Postbus 742 3200 AR Hellevoetsluis
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Adolescenten Voedingsgewoonten

Onderzoeksnummer:	940050
Titel:	Ontwikkeling standaard voedselovergevoeligheid.
Doel-/vraagstelling:	- Ontwikkeling landelijk protocol voor de diagnose en behandeling van voedselovergevoeligheid op het consultatiebureau.
Gegevensverzameling:	Symptomatologie, eliminatie/provocatie, diagnostiek, behandeling en preventie.
Methode:	- enquête. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksobject:	
Plaats van onderzoek:	Landelijk.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Commissie waarin vertegenwoordigd: LIVO, LVT, NVAS, NVD, NVJG en NVK.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	
Samenwerkend met:	LIVO, LVT, NVAS, NVD, NVJG en NVK.
Contactadres:	Landelijk Informatiecentrum Voedselovergevoeligheid (LIVO) K. van Drongelen Postbus 84185 2508 AD Den Haag
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	
Aanvulling:	Bron gegevens: LVT, recordcode LVT-1004.
Publikaties:	JAGT, F. VAN DER. Voedselovergevoeligheid bij zuigelingen: een inventarisatie van 29 protocollen voor de diagnose en behandeling van voedselovergevoeligheid/koemelkeiwitallergie bij zuigelingen op het consultatiebureau. Den Haag, Haagse Hogeschool, 1993. POSTHUMUS, W.K. & F. VAN DER JAGT. Naar een landelijke standaard voor diagnose en behandeling van voedselovergevoeligheid op het consultatiebureau (ter publikatie aangeboden).
Trefwoorden:	Allergieën CB voor zuigelingen/kleuters Protocol Zuigelingen

Onderzoeksnummer:	940051
Titel:	Osteoporose project.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de calcium-inname bij leerlingen in groep 2 en groep 7 van het basisonderwijs en leerlingen in klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. - hoe is het gesteld met lichaamsbeweging van leerlingen in groep 7 van het basisonderwijs en klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs.
Gegevensverzameling:	Gegevens over calcium-inname en beweging in deze groepen/klassen.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	Leerlingen groep 2 en groep 7 basisonderwijs, klas 2 voortgezet onderwijs, docenten uit het lager onderwijs en directie van scholen.
Plaats van onderzoek:	Oost-Veluwe.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Maarsingh, E.J.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Oost-Veluwe afdeling Jeugdgezondheidszorg Postbus 51 7300 AB Apeldoorn
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Oost-Veluwe afdeling Jeugdgezondheidszorg E.J. Maarsingh Postbus 51 7300 AB Apeldoorn
Start onderzoek:	aug. 1994
Einde onderzoek:	juni 1996
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Schoolkinderen Adolescenten Voedingsgewoonten

Onderzoeksnummer:	940052
Titel:	Vergelijkend voedingsonderzoek bij premature pasgeborenen < 30 weken.
Doel-/vraagstelling:	- Uittesten nieuw voedingsbeleid d.w.z. Nenatal versus Nutrilon Premium als voeding in de vroegneonatale periode. - wat zijn de voordelen van een nieuw voedingsbeleid t.a.v. groei, utilisatie nutriënten en ontwikkeling?
Gegevensverzameling:	Groei: gewicht, lengte, schedelomtrek, huidplooien. Biochemisch: energie en stikstofbalans en diverse andere biochemische parameters (aminozuren, AF, elektrolyten, RBP/prealbumine) Ontwikkeling: tot leeftijd 2 jaar m.b.v. Bayley-test.
Methode:	- observatie. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	Premature pasgeborenen (graviditeitsduur < 30 weken) die binnen vier weken de enterale voeding volledig verdragen. Totale onderzoekspopulatie 183 kinderen.
Plaats van onderzoek:	Academisch Medische Centrum Amsterdam.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	P. Tamminga, kinderarts.
Andere onderzoekers:	Y.G.H. Maas.
Onderzoeksinstelling:	AMC, afdeling Neonatologie Meibergdreef 9 1105 AZ Amsterdam
Samenwerkend met:	
Contactadres:	AMC, afdeling Neonatologie P. Tamminga Meibergdreef 9 1105 AZ Amsterdam
Start onderzoek:	1991
Einde onderzoek:	1996
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	Preliminair resultaten: het nieuwe voedingsbeleid geeft geen contra-indicaties, cq. nadelige resultaten/complicaties, betere groei, betere nutriëntenintake. De verkregen onderzoeksresultaten zijn momenteel bijna volledig verzameld en worden uitgewerkt.
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Prematuren

5. INFECTIEZIEKTEN

Onderzoeksnummer: 940053
Titel: Effect van de polio-epidemie 1992: vaccinatiestatus van een risicogroep voor en na de vaccinatiecampagne tegen polio.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in het effect van de inentingscampagne bij de risicogroep teneinde in de toekomst een gericht beleid te kunnen voeren m.b.t. het bereiken van deze groep.
- is de vaccinatiegraad van polio van kinderen gezeten op scholen met een laag percentage gevaccineerden op basis van geloofsovertuiging hoger na de polio-epidemie dan in de tijd voor de epidemie?

Gegevensverzameling: Vaccinatiestatus van risicogroep en controlegroep voor en na de vaccinatiecampagne.

Methode: - JGZ-dossier, entadministratie.

Onderzoeksubject: 299 Leerlingen geboren tussen 1-10-1980 en 30-9-1982, hiervan 149 leerlingen van 4 risicoscholen en 150 leerlingen van de controle groep.

Plaats van onderzoek: Regio GGD Midden-Holland.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: J.P. Pheifer

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Midden-Holland
Postbus 3021
2800 CC Gouda

Samenwerkend met:

Contactadres: GGD Midden-Holland
J.P. Pheifer
Postbus 3021
2800 CC Gouda

Start onderzoek: 1992

Einde onderzoek: 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Voor de polio-epidemie blijkt 80% van de kinderen met de lage vaccinatiegraad gevaccineerd te zijn. De leerlingen uit de controlegroep waren allemaal gevaccineerd. Na de vaccinatiecampagne was de vaccinatiegraad in de risicogroep 81%. In de risicogroep is ondanks de intensieve campagne nauwelijks verandering in de vaccinatietoestand opgetreden. Een andere wijze van benaderen lijkt aan te bevelen.

Aanvulling:

Publikaties: PHEIFER, J.P.
Effect van de polio-epidemie 1992: de vaccinatiestatus van een risicogroep voor en na de vaccinatiecampagne tegen polio.
Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, Sector Onderwijs, 1995.
(Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Vaccinaties
Risicogroepen
Polio

Onderzoeksnummer:	940054
Titel:	Gezin & polio.
Doel-/vraagstelling:	- Een analyse van gezinservaringen met polio, tijdens de epidemie van 1992-1993.
Gegevensverzameling:	Kwalitatieve gegevens over ervaringen op het gebied van: medische begeleiding voor, tijdens en na opname en revalidatieperiode, ervaringen met de GGD, reacties sociale omgeving en media, het vaccinatie vraagstuk: beweegredenen en dynamiek. Kwantitatieve gegevens over: entpercentages in regio Dordrecht, leden "bevindelijk gereformeerde" kerkgenootschappen, door polio getroffen gezinnen in de regio Dordrecht, restverschijnselen en opnameduur bij de indexpatienten.
Methode:	- enquête - survey (inventariserend onderzoek).
Onderzoeksubject:	7 door polio getroffen gezinnen.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Zuid-Holland Zuid.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	J.G.W. Greaves-Otte, jeugdarts.
Onderzoeksinstelling:	GGD Zuid-Holland Zuid Postbus 166 3300 AD Dordrecht
Contactadres:	GGD Zuid-Holland Zuid J.G.W. Graeves-Otte Postbus 166 3300 AD Dordrecht
Start onderzoek:	juni 1993
Einde onderzoek:	juli 1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De index-gezinnen ondervonden zowel positieve als negatieve ervaringen. Het is van belang praktische en tijdige voorlichting te geven om paniek en afweerreacties te voorkomen. Verstrekken van goede toegankelijke informatie en publiciteit, gericht op de doelgroep, is noodzakelijk. Polio heeft vaak zeer ingrijpende gevolgen voor patiënten en gezin. De begeleiding in de revalidatie periode werd in het algemeen positiever ervaren dan in de ziekenhuis periode. De GGD rol bij bestrijding van infectieziekten moet duidelijker gemaakt worden naar publiek, onderwijs en gezondheidsinstellingen. Consultatiebureau-artsen en schoolartsen moeten blijvend aandacht besteden aan informatie geven over vaccinaties. Polio dient onder de aandacht te blijven met name op de reformatische (middelbare) scholen, bv. in het kader van gezondheidslessen over infectieziekten en hygiëne. Er is sprake van dynamiek t.a.v. het al of niet inenten, hetgeen vraagt om blijvende aandacht voor het vaccinatievraagstuk.

Aanvulling:**Publikaties:**

GRAEVES-OTTE, J.G.W.

Gezin & polio: een onderzoek naar de ervaringen van door poliomyelitis getroffen gezinnen in de regio Dordrecht (1992-1993).

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs, 1994.
(Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Polio

Onderzoeksnummer:	940055
Titel:	Procesevaluatie van het prenatale screeningsonderzoek en de interventies ter voorkoming van hepatitis B, syfilis en rhesus-antagonisme bij pasgeborenen in Nederland.
Doel-/vraagstelling:	- Evaluatie van de effectiviteit en de organisatorische knelpunten van de screenings- en preventieprogramma's voor perinatale hepatitis B, congenitale syfilis en bloedgroep/Rhesus immunisatie.
Gegevensverzameling:	Laboratoriumgegevens, enquêtes over bereik, organisatie en ervaren knelpunten.
Methode:	- enquête. - retrospectief.
Onderzoeksobject:	Totale beloop van screening en interventie bij alle zwangeren in Nederland 1990-1993.
Plaats van onderzoek:	Deels landelijk, deels in vijf representatieve regio's.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	G.H. Verrips, psycholoog.
Andere onderzoekers:	P.M. Grosheide, A.L. den Ouden.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven.
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid A.L. den Ouden Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Circa 70% van de verwachte populatie zwangeren is bij de Streeklaboratoria (SL) op HBsAg en syfilis onderzocht. De screening op rhesus in de SL betreft minstens 41% van de populatie zwangere vrouwen in 1990. In totaal zijn 639 HBsAg positieve vrouwen opgespoord, de prevalentie van HBsAg in de onderzochte populatie is 0,45%. Nog eens 10% van de zwangeren is buiten de Streeklaboratoria op HBsAg onderzocht, deze screeningsgegevens zijn niet bekend maar de gewenste interventie bij de pasgeboren van HBsAg-positieve zwangeren werd veelal te laat en soms niet gestart. Het hepatitis B immuunglobuline werd aan 83% van deze kinderen toegediend. De vaccinatiegraad bedroeg resp. 90, 86, 80 en 55% voor de eerste tot vierde hepatitis B vaccinatie, er bleek een aanzienlijke spreiding in het tijdstip van toediening van de vaccinaties. Het aantal niet-negatieve syfilis uitslagen voor 1991 bedroeg 722. Het aantal D-antigeen-negatieve zwangeren wordt meestal niet door de SL geregistreerd maar wordt geschat op 16,5% Voor het 8e maand onderzoek werden 28.399 monsters in 1990 voor onderzoek hetgeen een bereik van 88% zou inhouden. Gebaseerd op het aantal uitgegeven ampullen anti-D-Ig ontvingen ongeveer 18.740 vrouwen anti-D-Ig.

Aanvulling:**Publikaties:**

GROSHEIDE, P.M., A.L. DEN OUDEN & G.H. VERRIPS.

Procesevaluatie van het prenatale screeningsonderzoek en de interventies ter voorkoming van hepatitis B, syfilis en rhesus-antagonisme bij pasgeborenen in Nederland.

Leiden, Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg TNO, 1993. NIPG-Publikatienr. 93.042.

Trefwoorden:

Screening

Hepatitis

Pasgeborenen

Rhesus-antagonisme

Syfilis

Zwangerschap

Onderzoeksnummer: 940056
Titel: Vaccinaties van Turkse en Marokkaanse kinderen in hun geboorteland.

Doel-/vraagstelling: - Het onderzoek heeft tot doel te inventariseren in hoeverre Turkse en Marokkaanse kinderen voor immigratie in Nederland zijn ingeënt en of vaccinatiebewijzen voorhanden zijn.
- tevens literatuuronderzoek naar de ontwikkeling van het mondiale vaccinatiebeleid.

Gegevensverzameling: Nog niet bekend.

Methode: - interview.
- literatuuronderzoek
- interview tijdens huisbezoek.

Onderzoeksobject: 10 Turkse en 10 Marokkaanse gezinnen met kinderen geboren tussen 1981 en 'heden' voor zover zij in het buitenland geboren zijn.

Plaats van onderzoek: Den Haag.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal-Geneskundige, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: L.K. Golterman, jeugdarts.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Den Haag
Thorbeckelaan 360
2564 BZ Den Haag

Samenwerkend met:

Contactadres: GGD Den Haag
L.K. Golterman
Thorbeckelaan 360
2564 BZ Den Haag

Start onderzoek: maart 1994

Einde onderzoek: okt. 1995

Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting:

Aanvulling:

Publikaties:

Trefwoorden: Vaccinaties
Buitenlandse kinderen/jongeren

Onderzoeksnummer: 940057
Titel: Vaccinatiestatus van kinderen uit groep 2 van de basisscholen te Veenendaal: reden voor zorg?

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in de vaccinatietoestand van de kinderen uit groep 2 van de basisscholen in Veenendaal.
- zijn er duidelijke risicogroepen te onderscheiden in de populatie op school?
- is er reden tot zorg over de vaccinatietoestand in Veenendaal, die bezinning op de werkwijze van de afdeling JGZ noodzakelijk maakt?

Gegevensverzameling: Vaccinatiestatus, geboorteland van de moeder, geslacht, soort onderwijs, reden van gemiste vaccinaties.

Methode: - registratie in het kader van het PGO
- retrospectief onderzoek.

Onderzoeksobject: Alle kinderen van groep 2 van het basisonderwijs in Veenendaal (442 jongens en 395 meisjes).

Plaats van onderzoek: Veenendaal.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding tot Sociaal-
Geneeskundige, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: R. Hofs, arts.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Zuid-Oost Utrecht
Postbus 51
3700 AB Zeist

Contactadres: GGD Zuid-Oost Utrecht
R. Hofs
Postbus 51
3700 AB Zeist

Start onderzoek: 1992
Einde onderzoek: 1994
Onderzoeksfase: opgeschort

Samenvatting: In 26,6% van de gevallen was de vaccinatiestatus in eerste instantie onvolledig of onduidelijk. Bij onduidelijkheden werd navraag gedaan bij de PEA. Er werden geen verschillen gevonden tussen jongens en meisjes, wel naar afkomst van de kinderen (geboorteland van de moeder). De vaccinatiepercentages waren voor de jongens zowel voor de DTP als voor de BMR-vaccinatie onder de 90%, voor de meisjes net boven de 90%. Er werden grote verschillen gevonden per school, de kinderen op het Christelijk onderwijs waren significant slechter gevaccineerd. Van de kinderen die onvoldoende gevaccineerd waren, had 10% een godsdienstige reden. Naast deze groep kinderen was het mogelijk nog 3 kleine risicogroepen te identificeren, namelijk de kinderen van niet-Nederlandse ouders, de kinderen die het PGO missen of alleen komen en de kinderen waar onduidelijkheid is over zowel de DTP als de BMR.

Aanvulling:
Publikaties:

Trefwoorden:

Schoolkinderen
Vaccinaties

6. PRE- / PERINATALE PERIODE

Onderzoeksnummer:	940058
Titel:	Evaluatie foliumzuurvoorlichting.
Doel-/vraagstelling:	- Evaluatie van kennis en gebruik van foliumzuur rond de conceptie en het effect van foliumzuur op het voorkomen van neurale buisdefecten (NBD). - is de kennis van vrouwen over foliumzuur toegenomen na een publiciteitscampagne? - wordt foliumzuur meer gebruikt en wordt het op het aanbevolen tijdstip gebruikt? - neemt de incidentie van NBD af als meer foliumzuur wordt gebruikt?
Gegevensverzameling:	Kennis en gebruik van foliumzuur en een aantal achtergrondgegevens van vrouwen die voor een eerste zwangerschapscontrole bij de huisarts, verloskundige of gynaecoloog komen. Inventarisatie aantal nieuwe patiënten met NBD bij de Nederlandse kinderartsen (via NSCK).
Methode:	- enquête. - uit registratie NSCK.
Onderzoeksubject:	3 maal circa 800 vrouwen verspreid over Nederland en alle kinderen met NBD die voor een eerste consult/opname door de kinderarts worden gezien.
Plaats van onderzoek:	Landelijk.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	S.E. Buitendijk, arts-epidemioloog.
Andere onderzoekers:	L. den Ouden, L.T.W. de Jong-van de Berg, H.E.K. de Walle, M. Cornel.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	Rijksuniversiteit Groningen, vakgroep Farmacie. EUROCAT Noord-Nederland.
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid A.L. den Ouden Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1997
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	In het najaar van 1993 adviseerde een gezamenlijke commissie van de Voedingsraad en de Gezondheidsraad om vrouwen die zwanger willen worden aan te raden extra foliumzuur te gebruiken rond de conceptie om de kans op het ontstaan van een neurale buisdefect bij hun kind te verminderen. Een publiciteitscampagne van deze strekking zou door het ministerie van WVS worden voorbereid en wordt nu in het najaar van 1995 verwacht. Het onderzoek richt zich op de vraag wat vrouwen van foliumzuur weten, hoe ze aan de kennis komen en wat hen beweegt om foliumzuur wel of niet te gebruiken. Daarnaast wordt via het NSCK gemeten of het aantal pasgeborenen met een NBD afneemt, wanneer meer

vrouwen foliumzuur gebruiken.

Trefwoorden:

Foliumzuur
Zwangerschap

Onderzoeksnummer:	940059
Titel:	Hypothyroxinemie bij te vroeg geboren kinderen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de relatie tussen (bij prematuren veel voorkomende en als fysiologisch beschouwde) lage thyroxinespiegels in de eerste levensweken en de latere ontwikkeling.
Gegevensverzameling:	Gegevens landelijke hypothyreoïdiescreening, perinatale gegevens, ontwikkeling tot 5 jaar, schoolresultaten op de leeftijd van 9 jaar.
Methode:	- prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	Alle in 1983 in Nederland levendgeboren kinderen met een zwangerschapsduur < 32 weken en/of een geboortegewicht < 1500 gram.
Plaats van onderzoek:	Landelijk.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	A.l. den Ouden, kinderarts/epidemioloog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid A.L. den Ouden Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Ook na correctie voor zwangerschapsduur, geboortegewicht en ernst van de perinatale problemen is er een significante relatie tussen thyroxinespiegel in de 1e levensweek, neurologische afwijkingen op de leeftijd van 5 jaar en de kans op leerstoornissen op de leeftijd van 9 jaar.
Aanvulling:	Klinische trials met thyroxine substitutie zijn nodig om aan te tonen of de gevonden relatie causaal is en of (een deel van) de bij deze kinderen veel voorkomende lichte ontwikkelingsstoornissen op deze wijze voorkomen kunnen worden.
Publikaties:	OUDEN, A.L. DEN, J.H. KOK, P.H. VERKERK, R. BRAND & S.P. VERLOOVE-VANHORICK. Hypothyroxinemia in very preterm infants: is it harmless? Ped. Res. (in press).
Trefwoorden:	Hypothyroxinemie Prematuren

Onderzoeksnummer:	940060
Titel:	Longitudinaal onderzoek naar de invloed van prenatale blootstelling aan heroïne en methadon op de vroegkinderlijke ontwikkeling.
Doel-/vraagstelling:	- Op welke manier onderscheiden kinderen van drugsafhankelijke moeders (KDAM) zich in hun vroegkinderlijke ontwikkeling en welke problemen doen zich voor? - wordt de ontwikkeling van KDAM bevorderd d.m.v. een interventie programma gericht op algemene opvoedingsondersteuning?
Gegevensverzameling:	EEG, neurologische en motorische ontwikkeling, somatische gegevens, zintuiglijke ontwikkeling, interactie, bewegelijkheid, taalontwikkeling, temperament, gedrag, intelligentie, sociale competentie, sociaal-economische achtergrond.
Methode:	- interview. - enquête. - observatie. - prospectief onderzoek - gestandaardiseerde tests.
Onderzoeksobject:	35 Kinderen van drugsafhankelijke moeders (en een referentiegroep van 35 kinderen van niet-drugsafhankelijke moeders).
Plaats van onderzoek:	Amsterdam.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	A.L. van Baar, psycholoog. W.B. Gunning, kinderpsychiater. S. Soepatmi, neonatoloog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	AMC, afdeling Neonatologie H4-241 Meibergdreef 9 1105 AZ Amsterdam
Samenwerkend met:	W.B. Gunning, G.W. Akkerhuis, afd. Kinderpsychiatrie.
Contactadres:	AMC, afdeling Neonatologie H4-241 A.L. van Baar Meibergdreef 9 1105 AZ Amsterdam
Start onderzoek:	1983
Einde onderzoek:	1996
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	De KDAM en de referentiegroep blijken zich niet te onderscheiden in aard van gezondheidsproblemen en zintuiglijke ontwikkeling, wat betreft visus en gehoor. In neuromotorische ontwikkeling komen alleen in de eerste maand na de geboorte verschillen naar voren. Groei: KDAM blijven lichter en kleiner en hebben een kleinere hoofdomtrek dan de referentiegroep. Op het terrein van de cognitieve ontwikkeling, speciaal de vroege taalontwikkeling komen de eerste 5 1/2 jaar de verschillen het duidelijkst naar voren. Op de kleuterleeftijd gaf ongeveer de helft van de KDAM blijk van een duidelijke vertraging in verstandelijke ontwikkeling met scores lager dan een standaard deviatie beneden het gemiddelde op intelligentie tests. Ook in de sociaal-emotionele ontwikkeling komen groepsverschillen naar voren ten nadele van de KDAM, maar die zijn niet

altijd even consistent. Gedurende de eerste 5 1/2 jaar kon circa 70% van de KDAM geregeld onderzocht worden. Tegen het eind van deze periode bleek circa 50% van de KDAM door pleegouders of familie te worden opgevoed. Zij onderscheiden zich over het algemeen niet van kinderen die bij de eigen ouders opgroeien. Uit de evaluatie van het interventieprogramma, bleek dat het zeer moeilijk uit te voeren was. Bij ongeveer de helft van de deelnemende gezinnen waren tenminste 6 van de huisbezoeken gelukt, dit is slechts de helft van het voorgenomen aantal. De ontwikkeling van de KDAM uit de interventiegroep, bleek niet positief te onderscheiden van de KDAM zonder interventie.

Aanvulling:

Publikaties:

BAAR, A.L. VAN.

The development of infants of drug dependent mothers.

Lisse, Swets & Zeitlinger, 1991.

Proefschrift Universiteit van Amsterdam, 1991.

BAAR, A.L. VAN, B. DE GRAAFF, S. SOEPATMI, R. BREUR-PIETERSE & R. DE LEEUW.

Longitudinaal onderzoek naar de invloed van prenatale blootstelling aan heroïne en methadon op de vroegkinderlijke ontwikkeling; eindverslag ten behoeve van het Praeventiefonds nrs. 28-856, 28-868, 28-868-1. Amsterdam, 1994.

Trefwoorden:

Pasgeborenen

Druggebruik tijdens zwangerschap

Onderzoeksnummer:	940061
Titel:	SMART project: study on maternal antenatal risk tendencies.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in het effect van moederlijke leeftijd (uitstel zwangerschap), biometrische factoren (o.a. overgewicht en vetverdeling) en leefstijl op de kans op zwangerschap en zwangerschapsuitkomst.
Gegevensverzameling:	Leeftijd, pariteit, menstruele geschiedenis, gewicht/lengte, midheupverhouding, roken, drinken, SES en andere relevante variabelen.
Methode:	- interview. - enquête. - retrospectief onderzoek. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	Zowel retrospectief als prospectief werden diverse cohorten vrouwen met zwangerschapswens per menstruele cyclus gevolgd op al/niet optreden zwangerschap en de eventuele zwangerschapsuitkomst.
Plaats van onderzoek:	Verschillende grote fertiliteitsklinieken in Nederland.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	B.M. Zaadstra, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	Ir. C.W.N. Looman, Prof.Dr. J.D.F. Habbema, Prof.Dr. E.R. te Velde, Dr. R.F.A. Weber, Dr.Ir. J.C.Seidell, Prof.Dr. S.P.Verloove-Vanhorick.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid divisie Collectieve Preventie Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	Erasmus Universiteit Rotterdam, Medische Faculteit Instituut Maatschappelijke Gezondheidszorg Prof.Dr.Ir. J.D.F. Habbema Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid divisie Collectieve Preventie B.M. Zaadstra Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1988
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	- vanaf 31 jaar daalt met het toenemen van de leeftijd de kans op zwangerschap en een gezond kind met ongeveer de helft ten opzichte van vrouwen van 20-30 jaar. - een hoge middel-heup verhouding als indicator van vetverdeling in de buikholte (appelvormig) geeft significant lagere kans op zwangerschap per cyclus dan vetverdeling rondom de heup (peervormig). - er is een licht positief (statistisch niet-significant) verband tussen sociaal drinken en kans op zwangerschap. - drinken tijdens de zwangerschap is gerelateerd aan een kortere zwangerschapsduur (met gemiddeld 4 dagen) t.o.v. vrouwen die niet drinken ($P=0.03$). - Gecorrigeerd voor geslacht kind, pariteit en zwangerschapsduur zijn zowel roken als drinken tijdens de zwangerschap gerelateerd met een lager geboortegewicht van het kind ($P=0.05$).

- Aanvulling:** Het onderzoek werd gehouden onder normaal vruchtbare vrouwen van wie de echtgenoten onvruchtbaar waren en waarbij de vrouwen door middel van donor inseminatie trachten zwanger te worden.
- Publikaties:** NOORD-ZAADSTRA, B.M. VAN, J. KARBAAT, E.R. TE VELDE, J.D.F. HABBEMA & P.J. VAN DER MAAS.
The study of risk habits in reproductive and perinatal epidemiologic research: the use of a donor inseminated population of women.
Paediat. Perinat. Epidemiol. 3 (1989) 11-18
NOORD-ZAADSTRA, B.M. VAN, C.W.N. LOOMAN, H. ALSBACH, J.D.F. HABBEMA & E.R. TE VELDE et al.
Delaying childbearing: effect of age on fecundity and outcome of pregnancy.
Br.Med.J. 302 (1991) 1361-1365
ZAADSTRA, B.M., J.C. SEIDELL, P.A.H. VAN NOORD, E.R. TE VELDE, J.D.F. HABBEMA et al.
Fat and female fecundity: prospective study of the effect of body fat distribution on conception rates.
Br.Med.J. 306 (1993) 484-487
the SMART project: Study on Maternal Antenatal Risk Tendencies. Intake cohort '86/'87. Verslag onderzoeksstage door Baukje Vrieswijk, afdeling Humane Voeding Landbouwwuniversiteit Wageningen, juli 1990. Supervisor B.M. van Noord-Zaadstra.
Inventory of Pregnancy outcomes (Study on Maternal Antenatal Risk Tendencies). Verslag onderzoeksstage door Hester E. de Melker. Biomedische Wetenschappen Rijksuniversiteit Leiden januari 1991. Supervisor B.M. van Noord-Zaadstra.
Risk habits before, during and after pregnancy (SMART project). Verslag onderzoeksstage door Petra M.M. Beemsterboer. Biomedische Wetenschappen Rijksuniversiteit Leiden, januari 1991. Supervisor B.M. van Noord-Zaadstra.
Luteinizing hormone during follicular phase (SMART project): a predictor for infertility, obesity and fat distribution? Verslag onderzoeksstage door Astrid Chorus. Humane Voeding Landbouwwuniversiteit Wageningen, juli 1991. Supervisor B.M. van Noord-Zaadstra.
ZAADSTRA, B.M. VAN, C.W.N. LOOMAN, J.D.F. HABBEMA, E.R. TE VELDE & J. KARBAAT.
Moderate alcohol drinking has no negative impact on female fecundity.
Fertil.Steril. 62 (1994) 948-954
ZAADSTRA, B.M.
Determinants of female fecundity and outcome of pregnancy: epidemiological cohort studies to the effects of age, biometry and life-style habits. Rotterdam, Erasmus Universiteit, 1993. (Proefschrift).
-

Trefwoorden: Zwangerschap
SMART

7. ZUIGELINGEN & PEUTERS (0 - 4 JAAR)

Onderzoeksnummer:	940062
Titel:	Groei hoofdomtrek bij te vroeg geboren.
Doel-/vraagstelling:	- Beschrijvend onderzoek naar de groei van de hoofdomtrek, onderzoek naar de relatie tussen SO bij de geboorte, groei in de eerste 5 jaar, SO op de kleuterleeftijd en psychomotorie ontwikkeling.
Gegevensverzameling:	Groei, ontwikkeling, hoofdomtrek.
Methode:	- prospectief onderzoek.
Onderzoeksobject:	Alle in 1983 in Nederland levendgeboren kinderen met een zwangerschapsduur <32 weken en/of een geboortegewicht < 1500 gram.
Plaats van onderzoek:	n.v.t.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Afstudeerstage studie Gezondheidswetenschappen.
Projectleider:	A.L. den Ouden, kinderarts/epidemioloog.
Andere onderzoekers:	R. Beuker.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid A.L. den Ouden Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	BEUKER, R. Head circumference in very preterm infants. hoofdvakstage Biomedische Wetenschappen, begeleiders L. den Ouden TNO Preventie en Gezondheid, R. Brand MESIB. 1994.
Trefwoorden:	Prematuren Hoofdomtrek Groei & ontwikkeling

Onderzoeksnummer: 940063
Titel: Neurologische ontwikkeling en groei van zeer vroeg geboren baby's (zwangerschapsduur 30 weken) in relatie tot hun voeding.

Doel-/vraagstelling: - Dit onderzoek tracht een antwoord te geven op de vraag of het bij extreme vroeggeboorte mogelijk is om tot de a terme leeftijd reeds een uitspraak te doen over de neurologische conditie van het een kind, eveneens wordt getracht een uitspraak te doen over de voorspellende waarde van bovengenoemde uitspraak over de neurologische conditie van de kinderen tot de gecorrigeerde leeftijd van twee jaar.

Gegevensverzameling: Uitgebreide klinische en anthropometrische gegevens, longitudinale gegevens m.b.t. de "behavioural states", longitudinale gegevens m.b.t. de kwaliteit van bewegen, longitudinale gegevens m.b.t. de voeding, longitudinale gegevens m.b.t. de moedermelk van de moeders van de kinderen die hebben deelgenomen aan het onderzoek.

Methode: - observatie.
- prospectief onderzoek.

Onderzoeksobject: 160 prematuur geboren baby's (zwangersduur 30 weken).

Plaats van onderzoek: Afdeling Neonatologie, Academisch Medisch Centrum, Amsterdam.

Soort onderzoek: promotie-onderzoek

Projectleider: Y.G.H. Maas.

Andere onderzoekers: J. Gerritsen.

Onderzoeksinstelling: Academisch Medisch Centrum afd. Neonatologie H3-N
Meibergdreef 9
1105 AZ Amsterdam

Samenwerkend met: Interuniversitair Oogheelkundig Instituut, Nederlands Instituut voor Hersenonderzoek.

Contactadres: Academisch Medisch Centrum afd. Neonatologie H3-N
Y.G.H. Maas
Meibergdreef 9
1105 AZ Amsterdam

Start onderzoek: jan 1991

Einde onderzoek: 1996

Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting:

Aanvulling: In 1995/1996 zijn publikaties te verwachten.

Publikaties:

Trefwoorden: Zuigelingen
Prematuren
Neurologische ontwikkeling
Borstvoeding
Flesvoeding

Onderzoeksnummer: 940064
Titel: Normale en afwijkende ontwikkeling van spontane motoriek bij jonge zuigelingen: een neurofysiologisch onderzoek.

Doel-/vraagstelling: - Recent werd aangetoond dat een afwijkende kwaliteit van spontane bewegingen, van zgn. general movements (GMs) bij jonge zuigelingen duidelijke voorspellende waarde heeft voor de ontwikkeling van handicaps (m.n. cerebrale parese). Het onderhavige onderzoek beoogt d.m.v. gecombineerd electromyografisch, kinematisch en video-onderzoek van GMs van neurologisch normale en afwijkende baby's meer inzicht te krijgen in: de neurale mechanismen van de normale motorische ontwikkeling, en in afwijkende bewegingen. Bij het laatste gaat het er om of er verschillende (neurofysiologisch onderbouwde) typen te onderscheiden zijn met verschillende prognostische betekenis. Dergelijke kennis zal kunnen leiden tot een verbeterde vroegdiagnostiek en vroege behandeling van cerebrale parese.

Gegevensverzameling: In een longitudinale opzet (interval 2-4 weken) simultane registratie van multiple oppervlakte EMGs, video-opnames, en kinematische gegevens van GMS bij verschillende groepen zuigelingen. De resultaten van de EMG bevindingen van GM ontwikkeling bij gezonde op tijd geboren kinderen werden in 1992 gepubliceerd. De data analyse van 14 kinderen met afwijkende GMs, van wie 8 een cerebrale parese ontwikkelden worden momenteel geanalyseerd. Aanvullende (o.a. kinematische) dataverzameling van gezonde a terme kinderen, low-risk prematuren en kinderen met afwijkende GMs vindt plaats.

Methode: - polymyografische en kinematische registratie van spontaan motorisch gedrag van zuigelingen.

Onderzoeksubject: Gezonde op tijd geboren zuigelingen, low-risk prematuren en te vroeg en op tijd geboren kinderen met afwijkende GMs. Per groep circa 10 kinderen. Leeftijden: vanaf de postnatale leeftijd van 2 weken. De kinderen worden zolang zij in het Academisch Ziekenhuis zijn opgenomen om de twee weken onderzocht. Daarna wordt de onderzoeksinterval 4 weken tot de leeftijd van 3-4 maanden post a terme.

Plaats van onderzoek: Academisch Ziekenhuis Groningen en Department of Pediatrics Universiteit van Modena (Italië).

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: M. Hadders-Algra, ontwikkelingsneurofysioloog.

Andere onderzoekers: A.F. Bos, S. Martijn, L.A. van Eykeren, A.W.J. Klip, F. Ferrari, M.T. Barbani.

Onderzoeksinstelling: RU Groningen Vakgroep Medische Fysiologie
Bloemsingel 10
9712 KZ Groningen

Samenwerkend met: University of Modena, Dept. of Pediatrics.

Contactadres: RU Groningen Vakgroep Medische Fysiologie
M. Hadders-Algra
Bloemsingel 10
9712 KZ Groningen

Start onderzoek:	1989
Einde onderzoek:	2000
Onderzoeksfase:	veldwerk

Samenvatting:	Normale GMs (aanwezig tot 3-4 maanden post a terme) worden op iedere leeftijd gekarakteriseerd door variatie, complexiteit en een vloeiend verloop. Na de a terme leeftijd gaan dergelijke normale bewegingen gepaard met een overwegende coactivatie van elkaar antagonistische spieren. Toch zijn er ook leeftijd gebonden veranderingen te zien, zowel in de 'gestalt' van de bewegingen als in het spieractivatiepatroon. Bij gezonde a terme kinderen neemt de tonische achtergrondactiviteit en de duur en de amplitude van fasische bursts met het ouder worden af. Tevens is er een duidelijk effect op de bewegingen waarneembaar van de gedragstoestand van het kind (consequenties voor diagnostiek). Afwijkende GMs worden gekenmerkt door een gebrek aan variatie en souplesse. Voorlopige resultaten duiden er op dat de verschillende vormen van afwijkende GMs door verschillende combinaties van EMG-karakteristieken worden gekenschetst (mate van antagonistische co-activatie, achtergrond-activatie, burst duur en amplitude.)
Aanvulling:	Sinds 1993 wordt jaarlijks in Groningen een internationale trainingscursus georganiseerd over het beoordelen van de kwaliteit van de GMs bij jonge zuigelingen.
Publikaties:	HADDERS-ALGRA, M. General movements in early infancy: what do they tell us about the nervous system? Early Human Development 34 (1993) 29-37 HADDERS-ALGRA, M. & H.F.R. PRECHTL. EMG correlates of general movements in healthy preterm infants. J. Physiology 459 (1993) 330 HADDERS-ALGRA, M., Y. NAKAE, L.A. VAN EYKEREN, A.W.J. KLIP-VAN DEN NIEUWENDIJK & H.F.R. PRECHTL. The effect of behavioural state on general movements in healthy full-term newborns: a polymyographic study. Early Human Development 35 (1993) 63-79 HADDERS-ALGRA, M., A.F. BOS, A. MARTIJN & H.F.R. PRECHTL. Infantile chorea in an infant with bronchopulmonary dysplasia: an EMG-study. Developmental Medicine and Child Neurology 36 (1994) 173-182

Trefwoorden:	Neurologische ontwikkeling Motoriek Zuigelingen
---------------------	---

Onderzoeksnummer:	940065
Titel:	Sociaal-economische gezondheidsverschillen en de kans op vroeg-geboorte.
Doel-/vraagstelling:	- Zijn in het SMOCK en het POPS verschillen vast te stellen in incidentie van pre- en dysmaturiteit in relatie tot sociaal-economische status? - zijn er verschillen in de prognose wat betreft gezondheidsproblemen en handicaps bij pre- en dysmaturen in het POPS-cohort in relatie tot SES, welke specifieke (risico-) factoren spelen daarbij een rol? - zijn er verschillen in het voorkomen van gezondheidsproblemen bij 'doorsnee-kinderen' in de eerste twee levensjaren in het SMOCK-cohort in relatie tot SES, kunnen deze verschillen worden verklaard uit het voorkomen van specifieke (risico-) factoren in relatie tot SES?
Gegevensverzameling:	In relatie tot premature geboorte: opleiding moeder, demografische gegevens (leeftijd, burgerlijke staat, etnische herkomst) chronische aandoeningen van moeder, hypertensie en gebruik van medicijnen en roken tijdens de zwangerschap. SEGV bij premature kinderen: geboortegewicht, Apgar-score, prevalentie luchtwegaandoeningen, aandoeningen maag-darmkanaal, gebruik gezondheidszorgvoorzieningen. SEGV bij kinderen 0-2 kinderen uit de algemene bevolking: Zwangerschapsduur, geboortegewicht, Apgar-score, luchtwegaandoeningen, aandoeningen van de oren, buikklachten, afwijkingen van huid of slijmvlies, eczeem, gebruik van gezondheidszorgvoorzieningen.
Methode:	- dossieronderzoek
Onderzoeksobject:	Cohort POPS (Project on Preterm and Small for gestational age): in 1983 geboren kinderen met een zwangerschapsduur van <32 weken en/of geboortegewicht < 1500 gram en cohort SMOCK (Sociaal Medisch Onderzoek Consultatiebureau Kinderen): alle kinderen geboren tussen 1-4-1988 en 31-10-1989, waarvan de moeders woonachtig waren in het verzorgingsgebied van 21 consultatiebureau's voor zuigelingen.
Plaats van onderzoek:	Landelijk.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	A.L. den Ouden, kinderarts/epidemioloog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid A.L. den Ouden Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten

Samenvatting:

Bij moeders met een lage opleiding is de kans op een vroeggeboorte significant hoger, ook na correctie voor een aantal bij deze vrouwen vaker voorkomende factoren zoals zwangerschapscomplicaties, een ongunstige obstetrische voorgeschiedenis en leefstijlfactoren (roken tijdens zwangerschap). Er is sprake van opeenstapeling van problemen gerelateerd aan de sociaal-economische klasse, want de kans op gezondheidsproblemen en ontwikkelingsachterstand is bij te vroeg geboren kinderen groter dan bij op tijd geboren kinderen en vooral bij te vroeg geboren uit de laagste sociaal-economische klasse.

Aanvulling:**Publikaties:**

HERGREEN, W.P. & A.L. DEN OUDEN.

Sociaal-economische gezondheidsverschillen bij kinderen in de eerste twee levensjaren.

Leiden, Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg TNO, 1993. (NIPG-publikatienummer 93.074).

Trefwoorden:

POPS

SMOCK

Sociale klasse

Prematuren

8. SCHOOLKINDEREN (4 - 12 JAAR)

Onderzoeksnummer:	940066
Titel:	Emotionele problemen en gedragsproblemen bij kinderen.
Doel-/vraagstelling:	- Wat is de prevalentie van gedragsproblemen en emotionele problemen bij kinderen in Zuidelijk Zuid-Limburg? - zijn er verschillen in prevalentie van gedragsproblemen en emotionele problemen gerelateerd aan geslacht en demografische en sociaal-economische variabelen? - hoeveel kinderen met gedragsproblemen en emotionele problemen worden door de afdeling JGZ gesignaleerd, begeleid en/of verwezen als gevolg van deze problematiek?
Gegevensverzameling:	Gedragsproblemen en emotionele problemen via Child Behavior Check List (Achenbach), aantekeningen in JGZ-dossier welke indicatief zijn voor (het ontstaan van) psychosociale problemen of gedragsproblemen.
Methode:	- enquête. - dossieronderzoek. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksobject:	1196 Kinderen (621 jongens en 575 meisjes) uit groep 5 van het basisonderwijs, leeftijd 8-10 jaar oud.
Plaats van onderzoek:	Regio Zuidelijk Zuid-Limburg.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale-Geneskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	M.I.G. Thewissen, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	DGD Zuidelijk Zuid-Limburg Postbus 3973 6202 NZ Maastricht
Contactadres:	DGD Zuidelijk Zuid-Limburg M.I.G. Thewissen Postbus 3973 6202 NZ Maastricht
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Van de in totaal 1430 uitgereikte vragenlijsten worden 1196 (83,6%) ingevuld meegebracht naar het PGO. Met deze lijsten wordt bij 6,0% een lage competentiescore gevonden en bij 9,8% een hoge probleemscore. Bij 1,8% wordt zowel een lage competentiescore als een hoge probleemscore gevonden. Bij 440 (36,8%) kinderen zijn aan de hand van het JGZ-dossier aantekeningen gevonden die indicatief zijn voor (het ontstaan van) emotionele problemen of gedragsproblemen. In dit onderzoek zijn geen significante verbanden gevonden tussen groepen kinderen die op basis van hun score op de CBCL zijn te vormen en de sociaal-economische status c.q. het wonen in een stedelijke of landelijke omgeving. Ook met betrekking tot geslacht is er geen statistisch significant verband. Er is wel

significant verband tussen groepen kinderen die op basis van hun score op de CBCL zijn te vormen en het feit of er wel of geen aantekeningen worden geconstateerd, bij kinderen die op CBCL in de probleemzone scoren worden vaker aantekeningen gevonden.

Aanvulling:

Publikaties:

THEWISSEN, M.I.G.

Emotionele problemen en gedragsproblemen bij kinderen.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994.
(Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Gedragsproblemen

Emotionele problemen

Schoolkinderen

Epidemiologie

Onderzoeksnummer:	940067
Titel:	Pesten bij schoolgaande kinderen in de Westelijke Mijnstreek.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de omvang van het probleem pesten in de Westelijke Mijnstreek in de leeftijd 10-14 jaar (prevalentiemeting). - is er een afname te constateren op de scholen met interventies in vergelijking met scholen die geen activiteiten op dit gebied ontplooiën? (effectmeting).
Gegevensverzameling:	Gegevens over houding en gedrag van kinderen (10-14 jaar) m.b.t. pesten.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	Alle leerlingen uit de groepen 7 en 8 in het basisonderwijs, de klassen 1 en 2 in het voortgezet onderwijs, de twee hoogste groepen van het speciaal onderwijs en de twee laagste klassen van het voortgezet speciaal onderwijs.
Plaats van onderzoek:	Regio Westelijke Mijnstreek.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	J.P.M. Meijers, GVO-functionaris.
Andere onderzoekers:	H.M.H. Creemers, R.M.J. Derkx.
Onderzoeksinstelling:	GGD Westelijke Mijnstreek Postbus 99 6160 AB Geleen
Samenwerkend met:	Rijksuniversiteit Limburg, Vakgroep GVO.
Contactadres:	
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	Gemiddeld 8,5% van de onderzochte kinderen wordt verschillende keren per week gepest. Oudere kinderen en meisjes worden minder gepest. Gemiddeld 1 op de 6 kinderen wordt geschopt, geslagen of op allerlei andere manieren gepest, dit komt het meest voor in het individueel beroepsonderwijs, het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs. 5,8% van de kinderen pest verschillende keren per week andere kinderen, hier zijn grote verschillen naar schooltype. Een kwart van de kinderen is geneigd mee te doen met pesten van kinderen die ze niet aardig vinden. Hulp bij pesten: tweederde van de kinderen doet niets om de slachtoffers te helpen, bijna de helft van de slachtoffers spreekt hierover met de ouders. De leerkracht kan een belangrijke rol vervullen bij het signaleren, bespreken en evt. doorverwijzen. Ongeveer een op de tien kinderen geeft aan dat de leerkracht bijna nooit ingrijpt, vier op de tien geven aan dat de leerkracht regelmatig of altijd ingrijpt. Tweederde van de slachtoffers neemt zelf het initiatief om hulp te zoeken. Het wel of niet met anderen praten over gepest worden hangt samen met geslacht en leeftijd.
Aanvulling:	Mogelijk komt op lange termijn een vervolgonderzoek.
Publikaties:	Meijers, J.P.M., R.M.J. DERKX & H.M.H. CREEMERS. Pesten bij schoolkinderen. GGD-Nieuws (1995) 2, p. 19-22

Trefwoorden:

Pesten
Adolescenten
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940068
Titel:	Project on Preterm and small for gestational age infants (POPS), follow-up 10 jaar.
Doel-/vraagstelling:	- Onderzoek naar gezondheid, beperkingen, gebruik van gezondheidszorg, gedrag, psychomotore ontwikkeling en pedagogische problemen bij te vroeg geboren en de relatie met perinatale problemen en bevindingen op de zuigeling-, peuter- en kleuterleeftijd.
Gegevensverzameling:	Beperkingen en medische consumptie, Child Behaviour Check List (CBCL), Teacher Report Form (TRF/CBCL voor onderwijzers), Sociale Angst Schaal voor Kinderen (SAS-K), diepteonderzoek bij random steekproef (n=200) ontwikkelingspsychologisch onderzoek (WISC-R), schoolvorderingsonderzoek, motorisch onderzoek, pedagogische vragenlijst (NOSI).
Methode:	- prospectief onderzoek.
Onderzoeksobject:	Alle in 1983 in Nederland levendgeboren kinderen met een zwangerschapsduur < 32 weken en/of een geboortegewicht < 1500 gram.
Plaats van onderzoek:	Landelijk.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	A.L. den Ouden, kinderarts/epidemioloog.
Andere onderzoekers:	S. Sigmond-de Bruin.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	Rijksuniversiteit Leiden, Vakgroep Orthopedagogiek.
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid A.L. den Ouden Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1997
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	Beperkingen komen in vergelijking met de gegevens van gezonde Nederlandse schoolkinderen (peilingen JGZ) veel vaker voor, de medische consumptie (bezoek aan huisarts, specialist, fysiotherapeut) ligt veel hoger. Ook school- en leerproblemen komen veel vaker voor. Het zelfbeeld van de kinderen is veel negatiever dan bij de doorsneepopulatie, dit hangt vooral samen met beperkingen die het kind ondervindt en de schoolplaatsing: een kind met een of meer lichamelijke beperkingen, dat het reguliere basisonderwijs bezoekt heeft zeer vaak (> 50%) een negatief zelfbeeld.
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	POPS Prematuren Groei & ontwikkeling

Onderzoeksnummer: 940069
Titel: Schoolgaande kinderen en de beeldbuis.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in de kijkgewoonten van kinderen tussen de 4 en 14 jaar in de regio Oost-Groningen m.b.t. het beeldscherm, teneinde een gericht beleid vanuit de JGZ te kunnen voeren m.b.t. vrije tijdsbesteding.
- hoeveel kinderen in de regio komen uit gezinnen met 1 televisietoestel en 1 computer? Bestaan hier verschillen naar geslacht, leeftijd, etnische groep, opleidingsniveau van de ouders, gezinssamenstelling, wonen in de stad of op het platteland?
- hoeveel tijd hebben de kinderen in de 24 uur voorafgaand aan het onderzoek naar een beeldscherm gekeken? Is er verschil in het aantal uren televisie kijken of met de computer spelen naar geslacht, leeftijd, etnische groep, opleidingsniveau van de ouders, gezinssamenstelling, wonen in een stad of op het platteland?
- welk percentage van de kinderen is lid van een sportclub, is er verschil naar geslacht, leeftijd, etnische groep, opleidingsniveau van de ouders, gezinssamenstelling, wonen in een stad of op het platteland? Is er een relatie tussen het aantal uren voor een beeldscherm en wel of geen lid zijn van een sportclub?
- zijn er verschillen in kijk- en speelgedrag en de maand van het jaar of de dag van de week?
- zijn er verschillen in televisie- of computerbezit, kijken speelgedrag en lidmaatschap van een sportclub per gemeente in Oost-Groningen?

Gegevensverzameling: Geslacht, leeftijd, opleidingsniveau van de hoogst opgeleide ouder, gezinssamenstelling, etniciteit, bezit van computer of TV-toestel, aantal uren televisie laatste 24 uur, aantal uren aan de computer laatste 24 uur, lidmaatschap sportvereniging.

Methode: - enquête.

Onderzoeksobject: 732 Schoolkinderen in de leeftijd van 4-14 jaar.

Plaats van onderzoek: Oost-Groningen.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: M. van Leeuwen-Groznik, jeugdarts.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Oost-Groningen
Postbus 292
6940 AG Veendam

Samenwerkend met:

Contactadres: GGD Oost-Groningen
M. van Leeuwen-Groznik
Postbus 292
6940 AG Veendam

Start onderzoek: 1993
Einde onderzoek: 1993
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting:

Van de ondervraagde kinderen is 22% in het bezit van een eigen televisie, 7% heeft een eigen computer. Jongens, oudere kinderen en Nederlandse kinderen hebben vaker een eigen televisie en/of computer. Kinderen van ouders met een hoog opleidingsniveau hebben minder vaak een eigen televisie. Het laagste percentage bezit van eigen televisie en/of computer vindt men bij kinderen die in gezinnen met beide ouders wonen. Vrijwel alle kinderen zeggen in de laatste 24 uur televisie gekeken te hebben (94%). Van de 4-8 jarigen kijkt 50% 's morgens voor schooltijd naar de televisie, terwijl oudere kinderen (12-14 jarigen) dit vooral 's avonds doen. Kinderen van ouders met een hoog opleidingsniveau kijken overdag minder televisie. Ook voor spelen met de computer geldt dat kinderen van ouders met een hoog opleidingsniveau minder met een computer spelen dan de kinderen van ouders met een lager opleidingsniveau. Tweederde van de kinderen doet aan sport in clubverband. Kinderen van ouders met een hoog opleidingsniveau en woonachtig met beide ouders zijn vaker lid van een sportclub. Kinderen woonachtig in een stad doen vaker aan sport in clubverband dan kinderen buiten de stad.

Aanvulling:**Publikaties:**

LEEUVEN-GROZNIK, M. VAN.

Schoolgaande kinderen en de beeldbuis.

Leiden, TNO PG, Sociaal Geneeskundige Opleidingen, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Schoolkinderen
Televisie kijken

Onderzoeksnummer:	940070
Titel:	Schoolzwemmen in Westfriesland op peil?
Doel-/vraagstelling:	- Inzicht verkrijgen in de zwemvaardigheid van kinderen in de regio Westfriesland. - welke scholen hebben een hoger aantal niet-zwemvaardige leerlingen dan gemiddeld in Westfriesland gevonden wordt? - wat is het aandeel van privé-zwemles in het bereiken van de zwemvaardigheid? - is er verandering opgetreden in de zwemvaardigheid van leerlingen van groep 7 vergeleken met onderzoek in 1989/ 1990? - hoe is de zwemvaardigheid van leerlingen in het speciaal onderwijs? - welk beleid hebben de verschillende gemeenten ten aanzien van het schoolzwemmen?
Gegevensverzameling:	
Methode:	- enquête. - registratie in het kader van het PGO - literatuuronderzoek.
Onderzoeksobject:	Ouders van leerlingen in groep 1 en groep 7, leerkrachten van groep 5, gemeenten in de regio Westfriesland, leerlingen in het speciaal onderwijs geboren tussen 1-10-1984 en 1-10-1985.
Plaats van onderzoek:	Regio Westfriesland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	L. van der Scheer, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	D. van der Put.
Onderzoeksinstelling:	GGD Westfriesland Postbus 201 1620 AE Hoorn
Contactadres:	GGD Westfriesland L. van der Scheer Postbus 201 1620 AE Hoorn
Start onderzoek:	aug. 1993
Einde onderzoek:	okt. 1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	te verwachten: verslag van L. van der Scheer & D. van der Put: School zwemmen in Westfriesland op peil?
Publikaties:	
Trefwoorden:	Schoolkinderen Zwemvaardigheid

Onderzoeksnummer:	940071
Titel:	Seksueel gedrag van kleuters.
Doel-/vraagstelling:	Inventarisatie van het seksueel gedrag bij kleuters van groep 2 in het basisonderwijs en het verband vaststellen met achtergrondgegevens van ouders en met de wijze van omgaan van ouders met hun kind.
Gegevensverzameling:	- seksuele gedragsvragenlijst (SGL) - achtergrondgegevens.
Methode:	Enquête.
Onderzoeksubject:	362 Kleuters uit groep 2 van de basisschool.
Plaats van onderzoek:	Naarden, Bussum, Hilversumse Meent.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	J.M.E. Oostveen, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Gooi- en Vechtstreek Postbus 251 1400 AG Bussum
Samenwerkend met:	J.F. Meulmeester, TNO Preventie en Gezondheid, Leiden P.T. Cohen-Kettenis, Academisch Ziekenhuis, afd. Kinder- en Jeugdpsychiatrie, Utrecht.
Contactadres:	GGD Gooi- en Vechtstreek J.M.E. Oostveen Postbus 251 1400 AG Bussum
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Over 362 kleuters werden gegevens verzameld, 190 jongens en 172 meisjes, met een gemiddelde leeftijd van 5,6 jaar (respons 62%). Respondenten met een middelbare opleiding waren in de onderzoeksgroep enigszins oververtegenwoordigd ten opzichte van de woonstreek. 'Aanraken eigen geslachtsdelen' en 'doktertje spelen' werden het meest door de ouders gerapporteerd (respectievelijk 95 en 63% van de jongens, 85 en 86% van de meisjes). 'Volwassen' seksueel gedrag werd wel waargenomen, maar veel minder (respectievelijk 7 en 8%) Van de achtergrondgegevens correleerde alleen de mate van bloetheid binnen het gezin met de SGL. Hoger opgeleiden hadden een meer permissieve houding ten aanzien van seksualiteit dan lager opgeleiden.
Aanvulling:	
Publikaties:	OOSTVEEN, J.M.E., J.F. MEULMEESTER & P.T. COHEN-KETTENIS. Seksueel gedrag van kleuters. Ned. Tijdschr. Geneesk. 138 (1994) 2200-2203
Trefwoorden:	Seksualiteit Kleuters

9. ADOLESCENTEN (12 - 21 JAAR)

Onderzoeksnummer: 940072
Titel: 1975 een gezond jaar?: psychosociale gezondheidssituatie van 17- en 18-jarigen in het stadsgewest Breda en de rol van de GGD (Jeugdgezondheidszorg) hierin.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in de psychosociale gezondheid van jongeren, geboren in 1975 (17/18-jarigen) in vergelijking met jongeren uit 1985.
- inzicht verkrijgen in de herinnering aan de tevredenheid over de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg in het Stadsgewest Breda bij de adolescenten geboren in 1975, en op het moment van onderzoek 17/18 jaar.
- inzicht verkrijgen in de samenhang tussen twee vragenlijsten die de psychosociale gezondheid van adolescenten meten.

Gegevensverzameling:

- vragenlijst psychosociale problematiek met vijf meetinstrumenten (VOEG, Delftse vragenlijst, 'thermometer' 'gezichtjes' en leefgebieden.
- achtergrondkenmerken.
- vragenlijst over herinnering/tevredenheid met JGZ.

Methode:

- interview.
- enquête.

Onderzoeksobject: 648 Jongeren van 17-18 jaar, 590 via een vragenlijst, 58 jongeren waarmee een interview.

Plaats van onderzoek: Stadsgewest Breda.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: E. Verhey, jeugdarts.
Andere onderzoekers: C. Beaujon
Onderzoeksinstelling: GGD Stadsgewest Breda
Postbus 3215
4800 DE Breda

Contactadres: GGD Stadsgewest Breda
H.T. Kroesbergen
Postbus 3215
4800 DE Breda

Start onderzoek: 1993
Einde onderzoek: 1994
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Onder de in 1975 geboren jongeren komt bij 16,6% psychosociale problematiek voor. Hulp zoeken doet men liefst in informele kring. De GGD neemt als formele hulpbron een belangrijke plaats in, 3,9% is in twee jaar voorafgaand aan het onderzoek wel eens op de GGD gaan praten. De geïnterviewde jongeren konden zich het onderzoek van de GGD goed herinneren. Verwijzingen door de jeugdarts werden opgevolgd, adviezen werden in 13 van de 18 gevallen opgevolgd. Driekwart van de

jongeren vindt het nuttig om naar de schoolarts te gaan, tweederde van hen geeft vroegtijdige onderkenning als reden aan. Gezondheidsvoorlichtende activiteiten vindt 88% nuttig, het hoogst scoort het jongerenspreekuur met 95%. In 79% van de gevallen is psychosociale problematiek voor jongeren reden om naar het spreekuur te gaan.

Aanvulling:

Publikaties:

BEAUJON, C. & E. VERHEY.

1975, een gezond jaar? Psychosociale gezondheidssituatie van 17- en 18-jarigen in het Stadsgewest Breda en de rol van de GGD (Jeugdgezondheidszorg) hierin.

Breda, GGD Stadsgewest Breda, 1994.

Trefwoorden:

Adolescenten

Psycho-sociale problemen

Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer:	940073
Titel:	Gezond opgroeien in Hellevoetsluis.
Doel-/vraagstelling:	Het ontwikkelen van een gezondheidsprofiel van adolescenten van 12 t/m 18 jaar.
Gegevensverzameling:	Lichamelijke en psychische gezondheid, riskante leefgewoonten, seksualiteit, vrijetijdsbesteding, (kleine) criminaliteit.
Methode:	Enquête.
Onderzoeksobject:	362 Jongeren tussen 12 en 18 jaar (74% van een steekproef van 490 jongeren).
Plaats van onderzoek:	Hellevoetsluis.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Tj.C. Groendijk, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	C.A.M. Bouchier.
Onderzoeksinstelling:	GGD Zuidhollandse eilanden Postbus 742 3200 AR Spijkenisse
Samenwerkend met:	GGD Rotterdam (coördinator van landelijk project.
Contactadres:	GGD Zuidhollandse eilanden afd. Beleidsondersteuning C.A.M. Boucher Postbus 742 3200 AR Hellevoetsluis
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De gezondheid van jongeren is o.h.a. goed. Toch heeft een tamelijk groot deel last van allergieën, CARA en psychosociale klachten zoals gespannenheid, depressie. 6% Van de jongeren heeft weleens contact gezocht met een RIAGG, eenderde van de jongeren blijkt onbekend met de activiteiten van hulpverleningsinstellingen. De jongeren vinden psychische problemen een belangrijk item waar ook de jeugdarts zich voor zou moeten inspannen. 11% van de jongeren rookt dagelijks, 19% drinkt wekelijks alcohol, 7% gebruikt soft-drugs. Van de 17-18 jarigen beschikt 54% over seksuele ervaring, ruim 1/3 van de jongeren gebruikt nooit een condoom. Ruim de helft van de jongeren is lid van een sportvereniging. 36% Van de jongeren heeft in het jaar voorafgaand aan het onderzoek een of meerdere delicten gepleegd, 15% is met de politie in aanraking geweest voor het plegen van een strafbaar feit.
Aanvulling:	Het onderzoek betreft een deelonderzoek van een pilotstudy van 10 GGD'en (Landelijk Project Gezondheidsprofiel Adolescenten).
Publikaties:	BOUCHIER, C.A.M. & TJ.C. GROENDIJK. Gezond opgroeien in Hellevoetsluis: resultaten van een onderzoek naar gezondheid, en leefgewoonten van adolescenten: een aanzet tot gemeentelijk jeugdgezondheidsbeleid. GGD Zuidhollandse eilanden, 1994.

Trefwoorden:

Leefstijlen
Adolescenten
Gezondheidsprofiel
Gezondheidsbeleving
Seksualiteit
Druggebruik
Roken
Gokgedrag

Onderzoeksnummer:	940074
Titel:	Gezondheidsbeleving en gezondheidsgedrag op het voortgezet onderwijs: een onderzoek onder 2e-klassers van HAVO/VWO in de regio Gooi- en Vechtstreek.
Doel-/vraagstelling:	- Wat is de gezondheidsbeleving en het gezondheidsgedrag van schoolgaande adolescenten? - ervaren bepaalde groepen schoolgaande adolescenten meer gezondheidsproblematiek dan andere groepen en zo ja, wat is de aard van deze problematiek?
Gegevensverzameling:	Geslacht, leeftijd, deelnemende school, lichamelijke klachten, ongezond gedrag, ziektegedrag, psycho-somatische klachten, schoolproblematiek, persoonlijk functioneren.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	564 Leerlingen (269 jongens, 295 meisjes) in de leeftijd van 13-15 jaar uit de 2e klas van HAVO/VWO.
Plaats van onderzoek:	Regio Gooi- en Vechtstreek.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	A.T. van Vulpen, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Gooi en Vechtstreek Postbus 251 1400 AG Bussum
Contactadres:	GGD Gooi- en Vechtstreek A. van den Eijnden Postbus 251 1400 AG Bussum
Start onderzoek:	feb. 1994
Einde onderzoek:	nov. 1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Meisjes ervaren hun gezondheid over het algemeen slechter, dit geldt voor de onderdelen lichamelijke klachten, ziektegedrag, psychosomatische klachten en persoonlijk functioneren. Oudere leerlingen (15-16 jaar) ondervinden meer problemen dan jongere leerlingen (12-14 jaar), een mogelijke verklaring hiervoor is dat leerlingen van 15-16 jaar die in klas 2 zitten waarschijnlijk al doublures hebben meegemaakt. Ongezond gedrag neemt toe bij stijgende leeftijd, dit geldt niet alleen voor riskante leefgewoonten maar ook voor gokken, druggebruik en onveilig vrijen. Tussen jongens en meisjes is vrijwel geen verschil in ongezond gedrag, m.u.v. sporten: meisjes doen relatief minder vaak aan sport buiten schooltijd. Psycho-sociaal gerichte problematiek wordt door adolescenten relatief vaak aangegeven, de behoefte aan zorg op dit vlak is dus eveneens relatief hoog. Leerlingen die aangeven problemen te hebben die hen dag en nacht bezig houden hebben significant meer psycho-somatische klachten en problemen met het persoonlijk functioneren en het functioneren op school, tevens vertonen zij vaker ongezond gedrag.

Aanvulling: Van dit onderzoek verscheen een intern rapport.
Publikaties:

Trefwoorden: Adolescenten
Gezondheidsproblemen
Gezondheidsbeleving

Onderzoeksnummer:	940075
Titel:	Leefwereld 16-24 jarigen.
Doel-/vraagstelling:	- Hoe zijn jongeren van 16-24 jaar voor gezondheidsinformatie te bereiken (in het algemeen, maar ook per risicogroep op basis van risico-indicatoren voor psychosociale problemen), waar zitten deze jongeren en hoe ziet hun leefwereld eruit, waar willen ze zelf informatie over en hoe?
Gegevensverzameling:	Achtergrondkenmerken, school/werksituatie, leefomgeving, vrijetijdsbesteding, copingscore, ervaren gezondheid en gezondheidsrisico's, wens om ongezond gedrag te veranderen en wijze waarop men informatie over gezondheid wil ontvangen, etc.
Methode:	- enquête. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksobject:	Circa 800 jongens en meisjes van 16-24 jaar.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD West-Holland
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H.M.J.A. Loenen, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	B.G. Verhoeven.
Onderzoeksinstelling:	GGD West-Holland afdeling Jeugdgezondheidszorg Postbus 743 2270 AS Voorburg
Samenwerkend met:	TNO Preventie en Gezondheid Leiden, T. Vogels.
Contactadres:	GGD West-Holland afdeling Jeugdgezondheidszorg H.M.J.A. Loenen Postbus 743 2270 AS Voorburg
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	Nog niet van toepassing, er volgt een intern rapport en enkele populair wetenschappelijke publikaties.
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Leefstijlen

Onderzoeksnummer: 940076
Titel: Lijf, sport en middelen.

Doel-/vraagstelling:

- In welke mate is in sportscholen en fitnesscentra (in een van de grote steden en in het gewest Eemland) sprake van gebruik van prestatie verhogende middelen door jeugdigen tot 25 jaar en welke middelen gebruiken zij?
- wat zijn de kenmerken van de gebruikers van deze middelen, de motieven voor dat gebruik en door welke jeugdculturele factoren wordt dat gebruik beïnvloed?
- wat is de aard van de gebruikte middelen, de bereikbaarheid en aanschaf daarvan, onder welke omstandigheden vindt het gebruik van deze middelen plaats en wat is daarbij de rol van de ambiance van de betreffende sportschool of het fitnesscentrum?
- welke handvaten zijn op basis van het voorafgaande aan te reiken voor het (o.a. via voorlichting) effectief terugdringen van het onverantwoord gebruik van deze middelen?

Gegevensverzameling: Gebruik van prestatie verhogende middelen, houding t.a.v prestatie-verhogende middelen, sociale en (sub)culturele factoren, individuele factoren.

Methode:

- enquête.
- interview.

Onderzoeksubject: 50 Sportschoolhouders, 812 leerlingen van de hoogste klassen van het voortgezet onderwijs, 330 jeugdige bezoekers van sportscholen.

Plaats van onderzoek: Rotterdam, regio Eemland.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: T. Vogels.

Andere onderzoekers: E. Brugman, B. Coumans, M.J. Danz, R.A. Hirasing, E. van Kernebeek.

Onderzoeksinstelling: TNO Preventie en Gezondheid

Postbus 2215

2301 CE Leiden

Samenwerkend met: Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken, Nederlands Instituut voor Sport en Gezondheid.

Contactadres: TNO Preventie en Gezondheid

A.G.C. Vogels

Postbus 2215

2301 CE Leiden

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Publikaties: VOGELS, T., E. BRUGMAN, B. COUMANS, M.J. DANZ & E. VAN KERNEBEEK.

Lijf, sport en middelen: een onderzoek naar het gebruik van prestatie verhogende middelen bij jonge mensen.

Leiden, Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg TNO, 1994. (NIPG-publikatienr. 94.002).

Trefwoorden:

Sport

Prestatie verhogende middelen

Onderzoeksnummer: 940077
Titel: Onderzoek naar de gezondheid en leefstijl van jongeren in het voortgezet onderwijs in de regio Assen.

Doel-/vraagstelling: - Het krijgen van inzicht in de gezondheidssituatie en het gebruik van genotmiddelen van leerlingen in het voortgezet onderwijs.
Gegevensverzameling: Oordeel eigen gezondheid, chronische ziekten, ongevallen, psychosociale problematiek, seksualiteit, sport, kleine criminaliteit, gebruik van tabak, alcohol, hasj, gokgedrag.
Methode: - enquête.
Onderzoeksobject: Circa 1700 leerlingen uit het voortgezet onderwijs (LBO, MAVO, HAVO, VWO) uit alle klassen, 290 VSO en IVBO leerlingen (alleen middelengebruik en gokken).
Plaats van onderzoek: Assen, Borger, Beilen, Gieten, Smilde.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: A.C.M. van de Neut-van Noordenburg, jeugdarts.
Andere onderzoekers: C.A. Bos, J.H.A. Schnieders.
Onderzoeksinstelling: GGD Noord-en Midden Drenthe
Overclingellaan 19
9401 LA Assen

Contactadres: GGD Noord-en Midden Drenthe
A.C.M. v.d. Neut-v.Noordenburg
Overclingellaan 19
9401 LA Assen

Start onderzoek: okt. 1993
Einde onderzoek: dec. 1994
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting:
Aanvulling:
Publikaties: BOS, C.A., A.C.M. VAN DER NEUT-VAN NOORDENBURG & J.H.A. SCHNIEDERS.
Onderzoek naar de gezondheid en leefstijl van leerlingen in het voortgezet onderwijs in de regio Assen.
Assen, GGD Noord- en Midden Drenthe, 1994.

Trefwoorden: Leefstijlen
Seksualiteit
Sport
Alcoholgebruik
Roken
Druggebruik
Gokgedrag

Onderzoeksnummer:	940078
Titel:	Ongeoorloofd schoolverzuim: ongeoorloofd reden voor zorg?
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht omtrent verzuimgedrag van leerlingen in het voortgezet onderwijs in de gemeenten De Bilt en Zeist.
Gegevensverzameling:	- percentage leerlingen dat verzuimt. - verhouding in geoorloofd/ongeoorloofd verzuim. - veranderingen in verzuimgedrag in de laatste 5 jaar. - eventuele relatie tussen ongeoorloofd verzuim en vroegtijdig schoolverlaten. - verschillen in verzuim tussen diverse schooltypen - rol van de JGZ.
Methode:	Enquête bestaande uit 23 vragen en een semi-gestructureerd vraaggesprek.
Onderzoeksubject:	Schoolleiding van vijf scholen voor voortgezet onderwijs in de regio Zuid-Oost Utrecht.
Plaats van onderzoek:	De Bilt en Zeist.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal-geneeskundige, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	L.J.P. van Kessel, jeugdarts i.o.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Zuid-Oost Utrecht afdeling Jeugdgezondheidszorg Postbus 51 3700 AB Utrecht
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Zuid-Oost Utrecht afdeling Jeugdgezondheidszorg L.J.P.M. van Kessel Postbus 51 3700 AB Utrecht
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	HAVO/VWO- en MAVO leerlingen hebben een lager ongeoorloofd verzuimpercentage dan leerlingen in LBO-onderwijs. De verschillende schooltypen hebben eigen kenmerken t.a.v verzuimpercentage en verzuimduur. Over de taak van de JGZ bij het terugdringen en preventie van ongeoorloofd schoolverzuim wordt verschillend gedacht. De JGZ zou zich op de individuele leerling kunnen richten of kunnen deelnemen aan platforms of ondersteuningsteams die zich met deze problematiek bezighouden.
Aanvulling:	
Publikaties:	KESSEL, L.J.P.M. VAN. Ongeoorloofd schoolverzuim: ongeoorloofd reden voor zorg? Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, Sector Onderwijs, 1995. (Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).
Trefwoorden:	Schoolverzuim Voortgezet onderwijs Vroegtijdig schoolverlaten

Onderzoeksnummer: 940079
Titel: Prevalentie van gokverslaving bij de schoolgaande jeugd in de gemeente Skarsterlan.

Doel-/vraagstelling:

- Inventarisatie van het probleem van de gokverslaving onder de schoolgaande jeugd in de gemeente Skarsterlan.
- wat is de prevalentie van spelen op kansspelautomaten bij de jeugd van 10-18 jaar in de gemeente Skarsterlan?
- als er op kansspelautomaten wordt gespeeld door de schoolgaande jeugd, in welke mate gebeurt dit dan?
- hoe worden de overmatige spelers gekenmerkt?
- is er een relatie tussen overmatig spelen en ander risicovol gedrag?
- als er gegokt wordt, waar en wanneer gebeurt dat dan?

Gegevensverzameling: Groep/klas, woonplaats, geslacht, geboorteland, thuissituatie, geboorteland ouders, werk ouders, schoolverzuim, betaalde bijbaantjes, zakgeld. Gokken: gewonnen/verloren geld, plaats van gokken, wanneer, inleg, ander risicogedrag (roken, alcohol, drugs, medicijnen), invloed omgeving, lessen op school.

Methode: Enquête (retrospectief onderzoek)

Onderzoeksobject: 682 Leerlingen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs, 365 jongens en 317 meisjes. 539 Leerlingen uit klas 1 t/m 4 van het voortgezet onderwijs, 247 jongens en 292 meisjes.

Plaats van onderzoek: Gemeente Skarsterlan.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal Geneeskundige, tak jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: D. Benedictus, arts JGZ.

Onderzoeksinstelling: GGD Zuidwest Friesland
Postbus 226
8600 AE Sneek

Contactadres: GGD Zuidwest Friesland
D. Benedictus
Postbus 226
8600 AE Sneek

Start onderzoek: 1992

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: 31% Van de BO-leerlingen en 55% van de VO-leerlingen heeft wel eens geld in een kansspelautomaat gegooid. Er werd vaker gegokt door jongens dan door meisjes. Deze cijfers wijken niet af van het landelijk gemiddelde. Van de VO-leerlingen bleek 2% in 4 weken meer dan 10 keer te hebben gegokt. Van de BO-leerlingen was dat 3%. Bij voorkeur werd gegokt in laagdrempelige gelegenheden (b.v. snackbar/fritestent). Uitspraken over determinanten van gokgedrag was niet mogelijk.

Publikaties: BENEDICTUS, D.

Prevalentie van gokverslaving bij de schoolgaande jeugd in de gemeente Skarsterlan.

Leiden, NIPG-TNO, afdeling Onderwijs, 1994. (Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Gokgedrag
Leefstijlen
Schoolkinderen
Adolescenten

Onderzoeksnummer:	940080
Titel:	Scholierenonderzoek Zuid-Oost Utrecht.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de psychosociale en emotionele gezondheidstoestand van jongeren in de regio Zuid-Oost Utrecht
Gegevensverzameling:	Emotionele problemen, probleemgedrag, lichamelijk welzijn, situatie op school en thuis, sociale relaties, zorgen en piekeren.
Methode:	- enquête. - retrospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	1411 Jongens en 1470 meisjes, 85% 15 jaar of jonger, afkomstig uit LBO, MAVO, HAVO, VWO.
Plaats van onderzoek:	Regio Zuid-Oost Utrecht.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	A.M. Mulder, psycholoog.
Andere onderzoekers:	R.F.W. Diekstra, N. Garnefski.
Onderzoeksinstelling:	GGD Zuid-Oost Utrecht Utrechtseweg 139 3702 AC Zeist
Samenwerkend met:	Rijksuniversiteit Leiden Vakgroep Klinische, Gezondheids- en Persoonlijkheidspsychologie R.F.W. Diekstra Postbus 9555, 2300 RB Leiden
Contactadres:	GGD Zuid-Oost Utrecht A.M. Mulder Utrechtseweg 139 3702 AC Zeist
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	2002
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	MULDER, A.M., R.F.W. DIEKSTRA & N. GARNEFSKI. Scholierenonderzoek 1992-1993: regionale uitkomsten uit een onderzoek naar gedrag en gezondheid van 2.892 scholieren uit het voortgezet onderwijs. Zeist, GGD Zuid-Oost Utrecht, 1993.
Trefwoorden:	Adolescenten Psycho-sociale problemen

Onderzoeksnummer:	940081
Titel:	Sportdeelname door meisjes.
Doel-/vraagstelling:	Het verkrijgen van inzicht in sportdeelname en determinanten van sportintentie en -gedrag van 12-18 jarige meisjes versus jongens.
Gegevensverzameling:	Attitudes, social invloed, verwachtingen over eigen effectiviteit, sportgedrag, achtergrondkenmerken.
Methode:	Enquête.
Onderzoeksobject:	428 Jongeren leeftijd 12-18 jaar.
Plaats van onderzoek:	Gemeente Woudrichem.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	I. Kroesbergen, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	M. Morssinkhof, B. Haanen.
Onderzoeksinstelling:	GGD Stadsgewest Breda Postbus 3215 4800 DE Breda
Contactadres:	GGD Stadsgewest Breda I. Kroesbergen Postbus 3215 4800 DE Breda
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De sportdeelname in de gemeente Woudrichem is hoog t.o.v. landelijke en regionale cijfers. De sportdeelname bij jongens is hoger dan bij meisjes, meisjes sporten minder frequent en minder langdurig. In de leeftijdsfase tussen 12 en 18 jaar is geen duidelijke daling aantoonbaar in sportdeelname. Het lidmaatschap van een sportvereniging lijkt geen goed criterium om iemand als 'sporter' te definiëren/ Sportdeelname hangt niet samen met de opleiding van de jongere zelf, of de opleiding van de vader. De opleiding van de moeder speelt wel een rol; hoe lager deze is, hoe lager de sportdeelname is. De intentie om te sporten is niet verschillend voor jongens en meisjes. De veronderstelde gezondheidswaarde van het sporten heeft de grootste invloed op de sportintentie, voor jongens gevolgd door verwachtingen over de eigen effectiviteit, en voor meisjes door de invloed van de sociale omgeving en verwachtingen over de eigen effectiviteit bij het sporten. Meisjes scoren lager op sociale invloeden, verwachtingen over eigen effectiviteit en veronderstelde gezondheidswaarde van het sporten.
Publikaties:	HAANEN, B. Stimuleren van sportdeelname door meisjes: rapportage van het innovatieproject in de gemeente Woudrichem. Breda, GGD Stadsgewest Breda, 1994. MORSSINKHOF, M.I. Sportdeelname door jongeren in de gemeente Woudrichem. Breda, GGD Stadsgewest Breda, 1995.

Trefwoorden:

Adolescenten
Sport

Onderzoeksnummer:	940082
Titel:	Treiteren in het voortgezet onderwijs.
Doel-/vraagstelling:	Het inventariseren van het treiterprobleem op drie scholen van voortgezet onderwijs.
Gegevensverzameling:	Bij leerlingen : het direkt getreiterd worden, het indirect getreiterd worden, het zelf andere leerlingen treiteren, houding ten aanzien van treiteren, het treiteren van docenten, stoppen van het treiteren. Bij docenten: het zelf getreiterd worden, of treiteren op school een probleem is, of er een beleid is t.a.v. de aanpak van treiteren.
Methode:	- enquête. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksobject:	1024 Leerlingen van drie scholen voor voortgezet onderwijs.
Plaats van onderzoek:	Eindhoven.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal Geneeskundige, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	M.M.L. van Oorschoot, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Eindhoven Postbus 2357 5600 CJ Eindhoven
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Eindhoven M.M.L. van Oorschoot Postbus 2357 5600 CJ Eindhoven
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Bijna 9,5% van alle leerlingen geeft aan regelmatig of vaker getreiterd te zijn. Ruim tweederde wordt nooit getreiterd. Bijna 10% van de leerlingen doet regelmatig mee met het treiteren van anderen en 4,6% doet dit elke week of verschillende keren per week. 1% van de leerlingen vindt het vaak leuk om andere last te bezorgen en bijna 40% vindt dat soms leuk. Zes procent heeft er begrip voor dat andere leerlingen treiteren. Bijna 4% van de leerlingen zegt zelf elke week of meerdere keren per week mee te doen met het treiteren van de klasse-leraar, en ruim 8% doet hier regelmatig aan mee. Van de docenten geeft 12,5% aan dit schooljaar door leerlingen te zijn getreiterd. Van de leerlingen die gepest worden vertelt 40% het aan de ouders, 22% vertelt het aan een leerkracht. 30% van de leerlingen geeft aan dat leerkrachten slechts sporadisch ingrijpen als een leerling gepest wordt op school, 15% zegt dat dit vaak gebeurt en de helft weet het niet. De verschillen tussen meisjes en jongens zijn opvallend: jongens doen meer aan treiteren, hebben meer begrip voor anderen die treiteren, en treiteren de leerkracht vaker dan meisjes. Met het toenemen van de leeftijd neemt het aantal leerlingen die getreiterd worden af. Er zijn verbanden tussen een aantal vragen en het getreiterd worden gevonden welke van belang kunnen zijn bij de opsporing van slachtoffers.

Leerlingen die:

- weinig of geen goede vrienden hebben in de klas en/of
- zich alleen voelen op school en/of
- soms of regelmatig denken dat ze minder aardig gevonden worden, worden significant vaker getreiterd. Van de docenten zegt de helft dat treiteren een probleem is, het overgrote deel van de docenten zegt dat ze slechts gedeeltelijk in de gaten hebben welke treiterijen zich in de klas afspelen. Meer dan de helft van de docenten zegt dat er geen beleid of gemeenschappelijke visie is t.a.v. de aanpak van het treiterprobleem.

Aanvulling:

Publikaties:

OORSCHOT, M.M.L. VAN.

Treiteren in het voortgezet onderwijs.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs, 1994.

Trefwoorden:

Adolescenten

Voortgezet onderwijs

Pesten

Onderzoeksnummer: 940083
Titel: Van gezondheidsprofiel naar gezondheidsbeleid op het LBO: een onderzoek naar gezondheidsproblemen bij LBO-leerlingen.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in de (gezondheids)-problemen van leerlingen van het LBO, op welke leeftijd deze beginnen te spelen en of het JGZ-aanbod voldoende afgestemd is op deze problemen.
- bij wie zoeken leerlingen hulp voor hun problemen?
- wat vinden de leerlingen van het PGO in de brugklas?
- is de brugklas het juiste moment voor het PGO?
- met welke problemen zouden leerlingen naar een adolescentensprekuur toegaan?
- hebben leerlingen behoefte aan informatie over bepaalde onderwerpen?

Gegevensverzameling: Ervaren gezondheid, medische consumptie, aandoeningen, ongevallen, ziekteverzuim, geneesmiddelengebruik, roken, alcohol, druggebruik, voeding, mondhygiëne, tandartsbezoek, lichaamsbeweging, vrije tijd, gokken, spijbelen, criminaliteit, seksualiteit, psychosociale problemen, suïcide, seksueel misbruik en mishandeling, contacten met voorzieningen, hulpzoekgedrag van LBO-leerlingen, houding van LBO-leerlingen t.a.v. het PGO, het adolescentensprekuur, informatiebehoefte.

Methode:

- enquête.
- literatuuronderzoek.

Onderzoeksobject: 311 Leerlingen van 2 VBO-scholen.

Plaats van onderzoek: Roermond.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding

Projectleider: J.M.J. Vulkers, jeugdarts.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Midden-Limburg afd. Jeugdgezondheidszorg
Postbus 1235
6040 KE Roermond

Samenwerkend met:

Contactadres: GGD Midden-Limburg afd. Jeugdgezondheidszorg
J.M.M Vulkers
Postbus 1235
6040 KE Roermond

Start onderzoek: 1992

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting:

- jongeren gaan bij problemen in het merendeel van de gevallen te rade bij hun ouders. Bij problemen met relaties en seksualiteit zijn vrienden ook belangrijk. Bij gezondheidsproblemen komt de huisarts op de tweede plaats.
- het PGO werd door een kleine 50% van de leerlingen als zinvol beoordeeld.
- het merendeel van de leerlingen (71%) vindt de brugklas het juiste tijdstip voor het PGO. Leerlingen die in een hogere klas zitten willen liever een PGO op een later tijdstip.

- op de vraag of een spreekuur van de jeugdarts veel bezocht zou worden, antwoordt 20% "ja" en 27% "nee". Een groot percentage (50%) weet het niet. Uit de literatuur is bekend dat jongeren veelal niet uit eigen beweging naar het spreekuur gaan. Dit feit in combinatie met de onbekendheid met een spreekuur op school verklaart mogelijk bovenstaande bevindingen.
- er is behoefte aan extra informatie over geslachtsziekten sport, seksualiteit, relaties, genotmiddelen en voeding.

Aanvulling:

Publikaties:

VULKERS, J.M.J.

Van gezondheidsprofiel naar gezondheidsbeleid op het LBO: een onderzoek naar gezondheidsproblemen bij LBO-leerlingen.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Gezondheidsprofiel

Adolescenten

Leefstijlen

Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Gezondheidsproblemen

10. KINDEREN / JONGEREN IN BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN

Onderzoeksnummer: 940084

Titel: Kinderen van ouders met psychiatrische problemen.

Doel-/vraagstelling: - Evaluatie van een preventie-ontwikkelingsproject.

Gegevensverzameling: (1) Onder jeugdigen (van 12 tot 21 jaar): de partner van of de cliënt zelf die opgenomen is in de deelnemende PAAZ'en of reeds geruime tijd in behandeling bij de Riagg-volwassenenzorg: sociaal-demografische kenmerken, gezinsfunctioneren, life events, copingstijlen, ervaren veranderingen in gezinsfunctioneren en probleemoplossing n.a.v. ontvangen preventieve interventie. (2) Onder hulpverleners, betrokken bij de ondervraagde gezinnen: aard en ernst problematiek opgenomen ouder, signalering of verwachting van problemen bij de kinderen, de gegeven interventie, beoordeling van het resultaat. (3) Onder hulpverleners, betrokken bij alle volwassenen met kinderen die in een periode van een half jaar in de PAAZ zijn opgenomen of in behandeling bij de Riagg-volwassenenzorg: leeftijd, geslacht, problematiek, sociaal-economische variabelen, aantal kinderen in het gezin, periode van behandeling.

Methode:

- (1) interview: retrospectief
- (2) enquête: retrospectief
- (3) enquête.

Onderzoeksubject: 9 jeugdigen vanaf 12 jaar, 9 partners en cliënten (16 ouders van jeugdigen 0-21 jaar), 18 hulpverleners.

Plaats van onderzoek: Oost-Veluwe, Arnhem, Oost-Gelderland.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: K. Geelen.

Andere onderzoekers: I.Kok, C. Konijn.

Onderzoeksinstelling: Nederlands centrum Geestelijke Volksgezondheid
Postbus 5103
3502 JC Utrecht

Contactadres: Nederlands centrum Geestelijke Volksgezondheid
K. Geelen
Postbus 5103
3502 JC Utrecht

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting:

Aanvulling:

Publikaties: KOK, I., C. KONIJN & K. GEELLEN.
KOPP-zorgen: evaluatie van preventieve interventies bij kinderen van ouders met psychiatrische problemen.
Utrecht, NcGv, 1994.

Trefwoorden: Psychiatrische stoornissen

Onderzoeksnummer:	940085
Titel:	Kwaliteit van leven bij jongeren (12-18 jaar) met pijn.
Doel-/vraagstelling:	- De ontwikkeling van een meetinstrument voor de registratie van de kwaliteit van leven bij jongeren met chronische (hoofd)pijn.
Gegevensverzameling:	Hoofdpijn, vragenlijst m.b.t. persoonlijkheid, gegevens over kind via de ouders.
Methode:	- interview. - enquête.
Onderzoeksobject:	160 Leerlingen voortgezet onderwijs, leeftijd 12-18 jaar.
Plaats van onderzoek:	Rotterdam.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	J. Passchier, psycholoog.
Andere onderzoekers:	H.M. Langeveld, H. Koot, A. Hazebroek.
Onderzoeksinstelling:	EUR, FGG, Med. Psychol. en Psychotherapie Postbus 1738 3000 DR Rotterdam
Samenwerkend met:	Afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie EUR, GGZ Rotterdam.
Contactadres:	EUR, FGG, Med. Psychol. en Psychotherapie J. Passchier Postbus 1738 3000 DR Rotterdam
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1996
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	Op aanvraag.
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Hoofdpijn Adolescenten

Onderzoeksnummer:	940086
Titel:	Kwaliteit van leven van 8-12 jarige kinderen die geopereerd zijn aan een ernstige aangeboren darmafwijking.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van leven van kinderen in de onderzoeksgroep, en vaststellen welke factoren de kwaliteit van leven bepalen.
Gegevensverzameling:	Gegevens van het kind: kwaliteit van leven, zelfconcept, depressie, intelligentie, somatische klachten, somatische toestand. Gegevens van ouders: kwaliteit van leven van het kind, probleemgedrag van het kind, adaptatiegedrag van het kind, gezinsfunctioneren, levensgebeurtenissen, sociale steun, partnerrelatie, acceptatie van de handicap. Gegevens van de leerkracht: probleemgedrag van het kind.
Methode:	- interview. - retrospectief onderzoek.
Onderzoeksobject:	180 Kinderen geboren tussen 1-10-1982 en 30-9-1986 met : Oesofagus atresie, hernia diaphragmatica, dunne darm atresie, buikwand defect, ziekte van Hirschsprung, anusatresie.
Plaats van onderzoek:	Rotterdam en omgeving.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	N.H. Bouwman, psychiater.
Andere onderzoekers:	A. Frijters, F. Hazebroek.
Onderzoeksinstelling:	Sophia Kinderziekenhuis afd. Kinder- en Jeugdpsychiatrie Dr. Molenwaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Samenwerkend met:	Afdeling Kinderheelkunde, Sophia Kinderziekenhuis Rotterdam.
Contactadres:	Sophia Kinderziekenhuis afd. Kinder- en Jeugdpsychiatrie N.H. Bouwman Dr. Molenwaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Start onderzoek:	juli 1994
Einde onderzoek:	jan. 1997
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Zieke kinderen Darmafwijkingen Kwaliteit van leven

Onderzoeksnummer:	940087
Titel:	Kwaliteit van leven bij chronisch zieke kinderen.
Doel-/vraagstelling:	- Is het mogelijk een betrouwbaar en valide instrument te ontwikkelen ter meting van de kwaliteit van leven (KVL) bij chronisch zieke kinderen? - hoe verhoudt zich de van de ouders afkomstige informatie over KVL bij chronisch zieke kinderen tot die welke afkomstig is van de behandelende staf en van het kind zelf? - in hoeverre is het instrument gevoelig voor de ups en downs tijdens het beloop van verschillende aandoeningen?
Gegevensverzameling:	
Methode:	
Onderzoeksubject:	100 chronische zieke kinderen leeftijd 5-15 jaar.
Plaats van onderzoek:	
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	G.H.W. Verrips, psycholoog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid G.H.W. Verrips Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Zieke kinderen

Onderzoeksnummer:	940088
Titel:	Psychologische evaluatie van kinderen, geboren met een intrauterine groeiretardatie (IUGR), voorafgaand aan en tijdens een groeihormoonbehandeling.
Doel-/vraagstelling:	- Onderzoeken van effecten van groeihormoonbehandeling op de psychosociale en cognitieve ontwikkeling van IUGRkinderen met een kleine gestalte.
Gegevensverzameling:	Bij het kind: intelligentie, zelfbeeld-vragenlijst, ervaren van lengte, evaluatie behandeling, opvoedingsattitude ouders, concentratievermogen, visuomotoriek, algemeen interview. Bij de ouders: psychopathologie-vragenlijst, opvoedingsattitude-vragenlijst, ervaren van lengte kind, evaluatie behandeling, interview algemeen, gedragsvragenlijst. Bij de leerkracht: gedragsvragenlijst, psychopathologie-vragenlijst.
Methode:	- interview. - enquête. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksobject:	90 Kinderen geboren na IUGR en met kleine gestalte (<P3), leeftijd 3-12 jaar voor de start van de groeihormoonbehandeling, 10% op speciaal onderwijs. Controlegroep bestond uit 32 kinderen met kleine gestalte.
Plaats van onderzoek:	Rotterdam (Sophia Kinderziekenhuis), Amsterdam (VU-Ziekenhuis), Den Haag (Juliana Kinderziekenhuis) Utrecht (Wilhelmina Kinderziekenhuis).
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	Dr. F.M.E. Slijper, Kinderendocrinologie. Prof. Dr. F.C. Verhulst, Kinderen Jeugdpsychiatrie.
Andere onderzoekers:	E.A. van der Reijden-Lakeman.
Onderzoeksinstelling:	Sophia Kinderziekenhuis/ Erasmusuniversiteit Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Contactadres:	Sophia Kinderziekenhuis/ Erasmusuniversiteit E.A. van der Reijden-Lakeman Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Start onderzoek:	maart 1991
Einde onderzoek:	mei 1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Publikaties:	
Aanvulling:	Proefchrift verschijnt eind 1995
Trefwoorden:	Groeihormoonbehandeling Groei

11. WOON- / EKONOMISCHE OMSTANDIGHEDEN

Onderzoeksnummer: 940089

Titel: Leefsituatie kinderen tot 12 jaar in Nederland.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in de leefsituatie van kinderen van 0-12 jaar.
- het verkrijgen van inzicht in de kenmerken van kinderen van 0-12 jaar.

Gegevensverzameling: Structurele gezinsvariabelen, aspecten van gezinsomgeving, gezinsklimaat, ouderlijk opvoedingsgedrag en opvoedingsmethoden, opvoedingsondersteuning, kinderopvang, school, sociaal netwerk van het kind, vrijetijdsbesteding van het kind, gezondheidstoestand van het kind, gedrag van het kind, zelfbeeld van het kind, schoolbeleving van het kind.

Methode:

- interview.
- enquête.

Onderzoeksobject: 1-jarigen: 50 ouders en circa 50 leidsters kinderopvang, 2-3 jarigen: 100 ouders en circa 100 leidsters kinderopvang, 4-7 jarigen: 200 ouders en 200 leerkrachten, 8-11 jarigen: 200 ouders en 200 leerkrachten.

Plaats van onderzoek: Landelijk.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: C. Wolderingh, socioloog.

Andere onderzoekers: J. Peeters.

Onderzoeksinstelling: Instituut voor Toegepaste Sociologie
Toernooiveld 5
6525 ED Nijmegen

Contactadres: Instituut voor Toegepaste Sociologie
C. Woldringh
Toernooiveld 5
6525 ED Nijmegen

Start onderzoek: 1989

Einde onderzoek: 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting:

Aanvulling:

Publikaties: WOLDRINGH, C. & J. PEETERS.
Leefsituatie van kinderen tot 12 jaar in Nederland.
Nijmegen, Instituut voor Toegepaste Sociologie, 1993.

Trefwoorden: Leefsituatie
Zuigelingen
Kleuters
Schoolkinderen
Leefomgeving

12. ONGEVALLEN

Onderzoeksnummer:	940090
Titel:	Ongevallen bij kinderen in Amsterdam.
Doel-/vraagstelling:	- Zijn in Amsterdam groepen kinderen aanwijsbaar met een verhoogd risico op een ongeval? - hoe zien de ongevallen eruit (type, aard, lokatie en letsel)?
Gegevensverzameling:	- geslacht, leeftijd, etniciteit, opvoedingssituatie, SES, ongeval (type, aard, letsel, lokatie).
Methode:	- interview. - registratie in het kader van het PGO. - retrospectief onderzoek.
Onderzoeksobject:	6500 Kinderen die tijdens het schooljaar 1990-1991 een PGO ondergingen, verdeling: PGO 11-13 maanden (900 kinderen), PGO 2 jaar (618 kinderen), PGO 3-4 jaar (655 kinderen), PGO 5 jaar (1713 kinderen), PGO 11 jaar (1421 kinderen), PGO 2e klas VO (1410 kinderen).
Plaats van onderzoek:	Amsterdam.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H. Pauw Plomp, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	M.F. van der Wal.
Onderzoeksinstelling:	GG&GD Amsterdam Nieuwe Achtergracht 100 1000 HE Amsterdam
Contactadres:	GG&GD Amsterdam M.F. van der Wal Nieuwe Achtergracht 100 1000 HE Amsterdam
Start onderzoek:	okt. 1991
Einde onderzoek:	april 1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Per jaar maakte, afhankelijk van de leeftijdsgroep, 1 à 2 van de tien kinderen een ongeval mee waarvoor medische hulp werd ingeroepen. Jongens en allochtonen hadden een verhoogd risico op een ongeval. Bijna de helft van de ongevallen betrof valongevallen. Daarnaast kwamen verbrandingen, botsingen en beknellingen (met name vingers tussen de deur en voet tussen spaken) relatief vaak voor. Bij 1- en 2-jarigen speelden de meeste ongevallen zich in huis af, bij 4- en 5-jarigen in huis en op de straat/rijweg en bij 11-jarigen op de straat/rijweg en de sportplaats. De meest voorkomende letsels waren een wond en een kneuzing, ontwrichting of verstuiking. Daarnaast kwamen brandwonden relatief vaak voor bij 1- en 2-jarigen en fracturen bij 4- en 5-jarigen en 11-jarigen.

Publikaties:

WAL, M.F. VAN DER & H. PAUW PLOMP.
Ongevallen bij kinderen in Amsterdam.
Amsterdam, GG & GD Amsterdam, 1993. (JGZ-93-002).
WAL, M.F. VAN DER & H. PAUW-PLOMP.
Ongevallen bij Amsterdamse kinderen.
Tijdschr Sociale Gezondheidsz 72 (1994) 138-142

Trefwoorden:

Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940091
Titel:	De opvang van ongevallen en calamiteiten op scholen.
Doel-/vraagstelling:	- Hoe is het gesteld met de voorzieningen, deskundigheid en afspraken op scholen, wat betreft de opvang van ongevallen en calamiteiten in de regio Nieuwe Waterweg Noord? - is er vanuit de scholen behoefte aan bijscholing of adviezen op het gebied van ongevallen op school, omgaan met kinderen met specifieke ziekten en veiligheid in en om school?
Gegevensverzameling:	Soort onderwijs, plaats, schoolgrootte, aantal leerkrachten en aantal gebouwen, EHBO-deskundigheid, aanwezigheid en volledigheid van EHBO-middelen op diverse locaties, afspraken omtrent de verzorging van EHBO-dozen en de afhandeling van ongevallen, administratieve zaken (registratie ongevallen, lijst van belangrijke telefoonnummers, namen van huisartsen van leerlingen, telefoonnummers van verzorgers, leerlingen met specifieke ziekten), aanwezigheid van EHBO-voorzieningen en deskundigheid en de aanwezigheid van een telefoon in het gymnastieklokaal, opvang van calamiteiten (aanwezigheid van coördinator, plan en getroffen voorzieningen), beschrijvingen in het schoolwerkplan, vragen over de behoefte aan bijscholing of adviezen omtrent de ongevallen op school, het omgaan met kinderen met bepaalde ziekten, veiligheid in en rond de school.
Methode:	- enquête. - inspectie van EHBO-doos.
Onderzoeksubject:	80 Scholen voor basisonderwijs en 10 scholen voor speciaal onderwijs.
Plaats van onderzoek:	Regio Nieuwe Waterweg Noord.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	I.A.A. van der Meer-Spanjer, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Nieuwe Waterweg Noord Mr. L.A. Kesperweg 44 3134 KZ Vlaardingen
Contactadres:	GGD Nieuwe Waterweg Noord I.A.A. van der Meer-Spanjer Mr. L.A. Kesperweg 44 3134 KZ Vlaardingen
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De EHBO-deskundigheid op de onderzochte scholen laat te wensen over als het bezit van een EHBO-diploma als norm genomen wordt, op 36% van de scholen is iemand met een geldig diploma bekend. Op 86% van de scholen is personeel aanwezig met of een geldig of een verlopen diploma. Bij schoolreizen of sportdagen zijn regelmatig geen gediplomeerde EHBO-ers aanwezig. Niet alle scholen beschikken over voldoende EHBO voorzieningen en slechts 14% beschikt over een

gifwijzer. Slechts 13% van de scholen heeft schriftelijke afspraken over de afhandeling van ongevallen, op de helft van de scholen bestaan mondelinge afspraken. Op 2 van de 84 scholen bestaat een systematische registratie van ongevallen waarbij een arts of ziekenhuis ingeschakeld wordt. Veel scholen hebben een lijst met belangrijke telefoonnummers, deze bevindt zich niet bij alle telefoons, en niet alle leerkrachten kennen deze lijst. Scholen weten vaak wel waar ze de verzorgers van de kinderen kunnen vinden, en registreren ook welke leerlingen bepaalde risico-dragende ziekten hebben. Nog lang niet alle scholen bezitten een door de brandweer goedgekeurd ontruimingsplan of oefenen dit regelmatig. In gymnastieklokalen is vaak geen telefoon aanwezig, in 25% van de gevallen had de school de indruk dat de EHBO-doos in de gymzaal compleet is. Diverse scholen geven aan behoefte te hebben aan bijscholing en/of adviezen op het gebied van opvang van ongevallen, veiligheid in en om school en opvang van kinderen met bepaalde ziekten.

Aanvulling:

Publikaties:

MEER-SPANJER, I.A.A. VAN DER.

De opvang van ongevallen en calamiteiten op scholen: een inventarisatie van de deskundigheid, voorzieningen en afspraken op scholen en de behoefte aan bijscholing op dit gebied.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afdeling Onderwijs, 1994. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Ongevallen
zie ook: 12

Publikaties: HERTOOG, P. DEN & R. VERVEER.
Privé-ongevallen bij jongeren: een inventarisatie van privé-ongevallen bij jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar.
Amsterdam, Stichting Consument en Veiligheid, 1995.
(Rapport Stichting Consument en Veiligheid nr. 163)

Trefwoorden: Adolescenten
Ongevallen

Onderzoeksnummer: 940092
Titel: Privé-ongevallen bij jongeren: een inventarisatie in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar.

Doel-/vraagstelling:

- Inventarisatie van privé-ongevallen (exclusief tijdens georganiseerde sportbeoefening) onder jongeren van 12 t/m 18 jaar.
- welke typen ongevallen vinden plaats en tijdens welke activiteiten?
- wat is de oorzaak van het ongeval?
- hoe oordelen de slachtoffers zelf over het ongeval, wat zien ze zelf als oorzaak?

Gegevensverzameling: Toedracht van de ongevallen, leeftijd en geslacht, type ongeval, plaats van het ongeval, activiteit, letsel, oorzaak van het ongeval, schuld, risicobeoordeling, nationaliteit, woonsituatie, opleiding.

Methode: Enquête.

Onderzoeksobject: Slachtoffers van ongevallen van 12 t/m 18 jaar die werden behandeld op de Eerste-Hulpafdeling van 12 ziekenhuizen.

Plaats van onderzoek: Nederland.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: P.C. den Hertog, Sociaal-wetenschappelijk onderzoeker.

Onderzoeksinstelling: Stichting Consument en Veiligheid

Postbus 75169

1070 AD Amsterdam

Contactadres: Stichting Consument en Veiligheid

P.C. den Hartog

Postbus 75169

1070 AD Amsterdam

Start onderzoek: 1992

Einde onderzoek: 1995

Onderzoeksfase: veldwerk

Samenvatting: In totaal werden 1625 bruikbare vragenlijsten in verwerkt. De respons bedroeg 57%. De beschrijving van de toedracht door het slachtoffer werd gebruikt om het ongeval in te delen in een indelingsschema. Op deze wijze is een uitgebreid overzicht ontstaan van de activiteiten waarbij ongevallen optreden en van de ongevalsmechanismen. De belangrijkste activiteiten waarbij in de betreffende leeftijdsgroep privé-ongevallen plaatsvinden zijn fietsen (11% van alle ongevallen), balsport tijdens onderwijs (11%), gymnastiekles (7%) en ongevallen met de bromfiets (6%). Ongevallen deden zich vooral voor op school (29% van de ongevallen), op straat (28%) en in huis (13%). Op school betreft het daarbij vooral ongevallen in het gymnastieklokaal. De helft van de slachtoffers noemt als belangrijkste oorzaak pech, 20% zoekt de oorzaak bij zichzelf. Van alle slachtoffers beoordeelt 6% de activiteiten op het moment van het ongeval als riskant. 17% zegt dat men teveel risico heeft genomen. Van de slachtoffers oordeelt 32% dat het ongeval beslist niet was te voorkomen.

Onderzoeksnummer: 940093
Titel: Zwemvaardigheid van 11-13-jarige MLK en LOM schoolverlaters in Utrecht.

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in de zwemvaardigheid van 11-13-jarige schoolverlaters van het MLK en LOM onderwijs in vergelijking tot de zwemvaardigheid van leerlingen van groep 8 van de basisschool van dezelfde leeftijd uit de stad Utrecht.
- het verkrijgen van inzicht in factoren die kunnen samenhangen met zwemvaardigheid, zoals het hebben van privé-zwemles en/of school zwemles, het hebben (gehad) van oefentherapie, etniciteit en SES.

Gegevensverzameling: Geslacht, etniciteit, opleidingsniveau ouders, zwemvaardigheid (ooit les gehad, zwemdiploma), schoolzwemles en/of privé-zwemles, leeftijd bij behalen van evt. diploma, motorische therapie ja/nee.

Methode: - enquête.

Onderzoeksobject: 11-13-Jarige schoolverlaters van MLK en LOM onderwijs, met als referentiegroep basisschoolkinderen uit groep 8, het totaal aantal kinderen bedraagt 361.

Plaats van onderzoek: Stad Utrecht.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: A.F. Beens-Altena.

Onderzoeksinstelling: GGD Utrecht
Postbus 2423
3500 GK Utrecht

Contactadres: GGD Utrecht
A.F. Beens-Altena
Postbus 2423
3500 GK Utrecht

Start onderzoek: 1992
Einde onderzoek: 1993
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: De schoolverlaters van het speciaal onderwijs blijken net zo zwemvaardig te zijn als hun leeftijdgenoten uit de controlegroep. Uit het onderzoek blijkt dat 82% van de SO schoolverlaters (68% van de MLK en 86% van de LOM-verlaters) voldoende zwemvaardig is bij het verlaten van de school. Bij het BaO bedraagt dit percentage eveneens 82%. Er is wel een significant verschil tussen de groepen wat betreft leeftijd waarop het zwemdiploma A behaald wordt. Kinderen uit de SO-groep behalen op significant later leeftijd het eerste zwemdiploma. Met name in de groep kinderen van het MLK bereikt 49% de zwemvaardigheid pas op 11-jarige leeftijd of daarna. Bij Turkse en Marokkaanse kinderen van zowel het SO als het BaO is het percentage zwemvaardigen laag.

Publikaties: BEENS-ALTENA, A.F.
Zwemvaardigheid van 11-13-jarige MLK en LOM schoolverlaters in Utrecht.
Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Zwemvaardigheid
Speciaal onderwijs
Schoolkinderen

13. ALCOHOL, DRUGS & ROKEN

Onderzoeksnummer: 940094
Titel: Roken, drinken, druggebruik en gokken onder scholieren vanaf 10 jaar in de regio Gooi- en Vechtstreek.

Doel-/vraagstelling: - Inzicht verwerven in de prevalentie en incidentie van roken, alcohol, druggebruik en het gokken onder schoolgaande jeugdigen vanaf 10 jaar in de regio Gooi- en Vechtstreek.
- het maken van een vergelijking met landelijke cijfers.

Gegevensverzameling: Geslacht, leeftijd, schooltype, geboorteland (ouders), thuissituatie, arbeidspositie ouders, geloof, schoolverzuim, spijbelgedrag, zakgeld, ooit en recent gebruik van tabak, alcohol, drugs, kalmerings- en slaapmiddelen, gokgedrag.

Methode: Enquête.

Onderzoeksobject: 1183 Leerlingen (615 jongens, 568 meisjes) in de leeftijd van 10-19 jaar uit het basisonderwijs, de brugklas, LBO, MAVO, HAVO en VWO.

Plaats van onderzoek: Regio Gooi- en Vechtstreek.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: A.A. Deenen (NIAD).

Andere onderzoekers: S.B.M. Kuiper, W.M. de Zwart.

Onderzoeksinstelling: Nederlands Instituut voor Alcohol en Drugs (NIAD)

Postbus 725

3500 AS Utrecht

Samenwerkend met: GGD Gooi- en Vechtstreek, afd. Jeugdgezondheidszorg.

Contactadres: GGD Gooi- en Vechtstreek

Mw. A. van den Eijnden

Postbus 251

1400 AG Bussum

Start onderzoek: 1992

Einde onderzoek: 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Roken: in het basisonderwijs (b.o) heeft 26% ooit gerookt en 4% in de afgelopen 4 weken gerookt. De life-time prevalence van het voortgezet onderwijs (v.o) bedraagt 55% terwijl 24% in de afgelopen 4 weken heeft gerookt. Naarmate de leerlingen ouder zijn heeft een groter deel van hen gerookt, en is het aantal gerookte sigaretten groter. VWO-leerlingen roken minder dan LBO-leerlingen. Alcoholgebruik: in het b.o heeft 37% ooit gedronken en dronk 14% in de afgelopen 4 weken. In het v.o heeft 66% ooit gedronken, 48% dronk in de afgelopen 4 weken. In de hogere leeftijdscategorieën zijn meer drinkers en wordt er vaker gedronken. Nadere analyse laat zien dat jongens niet significant vaker drinken dan meisjes, maar dat HAVO-leerlingen vaker drinken dan leerlingen van andere schooltypen. Cannabis: geen van de b.o. leerlingen heeft ooit cannabis gebruikt. In het v.o bedraagt de life-time prevalence 19,8% en heeft 10,2% in de afgelopen 4 weken cannabis gebruikt. Naarmate de leerlingen ouder zijn, zijn er meer die cannabis gebruiken. Jongens gebruiken niet frequenter dan meisjes. Ook het schooltype hangt niet

samen met het gebruik. Harddrugs: De lifetime prevalence van XTC bedraagt 3,2%. Zowel XTC als amfetamine zijn in de afgelopen vier weken door 0,7% van de leerlingen gebruikt. Cocaïne en heroïne zijn door resp. 0,3% en 0,1% gebruikt. Jongens gebruiken niet frequenter dan meisjes, VWO-leerlingen gebruiken minder dan LBO-leerlingen. Kalmerings- en slaapmiddelen: Er zijn 2x zoveel leerlingen van 12 jaar en ouder als van 10-11 jaar die ooit een kalmeringsmiddel hebben gebruikt (resp. 8,9 en 4,5%). Er zijn meer 10-11 jarigen dan jongeren van 12 jaar en ouder die ooit een slaapmiddel hebben gebruikt. Aanvullende analyse toont dat er geen verband bestaat tussen het gebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen en schooltype, leeftijd en geslacht. Gokken: van de 10-11 jarige leerlingen heeft 48% ooit gegokt. 65% Van leerlingen van 12 jaar en ouder heeft 65% ooit op een fruitautomaat gespeeld. 19% Van de leerlingen gokte in de afgelopen 4 weken. Jongens gokken meer dan meisjes, LBO-leerlingen gokken vaker dan VWO-leerlingen.

Aanvulling:

Publikaties:

DEENEN, A.A., S.B.M. KUIPERS & W.M. DE ZWART.

Roken, drinken, druggebruik en gokken onder scholieren vanaf 10 jaar regio Gooi- en Vechtstreek.

Utrecht, Nederlands Instituut voor Alcohol en Drugs, 1993.

Trefwoorden:

Druggebruik
Gokgedrag
Alcoholgebruik
Geneesmiddelengebruik
Roken
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940095
Titel:	Roken, drinken, druggebruik en gokken onder scholieren van 10 jaar en ouder.
Doel-/vraagstelling:	- Inzicht verwerven in de prevalentie en incidentie van roken, alcohol- en druggebruik, het gokken en de kleine criminaliteit afzonderlijk en in onderlinge samenhang onder jeugdigen van 10 t/m 18 jaar. - identificatie van risicogroepen binnen de totale onderzoekspopulatie. - vergelijking van de resultaten met de gegevens uit andere landen en met de gegevens uit eerder Nederlands onderzoek.
Gegevensverzameling:	Kernvragen naar het gebruik van alcohol, tabak, drugs, gokken, vrije tijd en gedrag, ouders.
Methode:	- enquête. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	Basisonderwijs: 224 kinderen, 45% jongens. Voortgezet onderwijs: 1150 kinderen, 45% jongens, 54% meisjes, 1% onbekend.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Westfriesland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H. Talma, hoofd afd. JGZ.
Onderzoeksinstelling:	GGD Westfriesland afd. Jeugdgezondheidszorg Postbus 201 1620 AE Hoorn
Contactadres:	GGD Westfriesland afd. Jeugdgezondheidszorg H. Talma Postbus 201 1620 AE Hoorn
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De helft van de onderzochte groep rookt of heeft gerookt. 40% van de middelbare scholieren rookte al voor het 14e jaar, 20% is voor het 15e jaar iedere dag gaan roken. Op het basisonderwijs rookt 7% dagelijks. Er is een tendens dat alcoholgebruik op jeugdiger leeftijd begint. Er wordt vaker/meer gedronken dan gemiddeld in Nederland. De cijfers over druggebruik verschillen niet. 10% gokt regelmatig, 20% van de jongens en nog geen 10% van de meisjes heeft de afgelopen 4 weken op een fruitautomaat gespeeld. Opvallend is de grote groep VBO-jongens dat frequent op fruitautomaten speelt, meer dan het landelijk gemiddelde.
Publikaties:	SOCIAAL-WETENSCHAPPELIJK BUREAU EN GEWESTELIJKE GEZONDHEIDSDIENST VAN HET SAMENWERKINGSORGAAN WESTFRIESLAND Roken, drinken, druggebruik en gokken onder scholieren van 10 jaar en ouder. Hoorn, Soc.Wetensch.Bureau en Gew.Gezondheidsdienst S.O. Westfriesland 1994.

Trefwoorden:

Leefstijlen
Roken
Alcoholgebruik
Druggebruik
Gokgedrag
Adolescenten
Schoolkinderen

14. GENEESMIDDELENGEBRUIK

Onderzoeksnummer: 940096

Titel: Hoe alternatief zijn de oudste kleuters in Midden-Holland? Een inventariserend onderzoek naar het gebruik van alternatieve geneeswijzen en geneesmiddelen door oudste kleuters in de regio Midden-Holland.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in het gebruik van alternatieve geneeswijzen en medicijnen in de regio Midden-Holland.
- hoeveel kinderen uit groep 2 van het basisonderwijs hebben klachten gehad, waarvoor gebruik is gemaakt van reguliere dan wel alternatieve geneeswijzen?
- voor welke klachten/aandoeningen van deze kinderen werden alternatieve geneeswijzen en/of medicijnen toegepast?
- als door deze kinderen alternatieve medicijnen werden gebruikt, werden deze door een arts of genezer voorgeschreven of door de ouders zelf toegepast?
- hoeveel kinderen uit groep 2 hebben op voorschrift van een alternatief arts/genezer of op eigen initiatief van de ouders een dieet gevolgd?

Gegevensverzameling: Contacten met reguliere en alternatieve artsen/genezers, voor welke klachten deze contacten waren geweest, gebruik van reguliere en/of alternatieve geneesmiddelen, wie deze geneesmiddelen voorschreef, welke vormen van alternatieve geneeswijzen door de bezochte artsen/genezers werden beoefend, in hoeverre medicatie zonder voorschrift was toegepast en of deze medicatie regulier of alternatief was, gehouden dieet en op wiens initiatief dit dieet gehouden werd (een dieet om af te vallen werd buiten beschouwing gelaten).

Methode:

- registratie in het kader van het PGO.
- enquête.
- retrospectief onderzoek.

Onderzoeksubject: Ca. 55% van de oudste kleuters in de regio Midden-Holland van Nederlandse, Antilliaanse en Surinaamse afkomst. In totaal zijn 1893 vragenlijsten geanalyseerd.

Plaats van onderzoek: Gemeenten in de regio Midden-Holland.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal-Geneskundige, tak JGZ.

Projectleider: I. van Dijk, jeugdarts.

Andere onderzoekers: artsen JGZ GGD Midden-Holland, R. da Costa sr. (epidemioloog).

Onderzoeksinstelling: GGD Midden-Holland afd. Jeugdgezondheidszorg
Postbus 3021
2800 CC Gouda

Contactadres: GGD Midden-Holland afd. Jeugdgezondheidszorg
I. van Dijk
Postbus 3021
2800 CC Gouda

Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	63,4% van de onderzoeksgroep had contact met een reguliere huisarts, 28,2% met een specialist. Minstens 5,8 % had contact met een alternatief arts of genezer. Alternatieve geneeswijzen werden het meest toegepast voor luchtwegklachten, verkoudheid, oorklachten, huidklachten en klachten van de conditie. Homeopathie is de meest genoemde alternatieve geneeswijze, gevolgd door natuurgeneeswijzen. Bij 23% van de alternatief behandelde kinderen is meer dan een alternatieve geneeswijze toegepast. Van de alternatief behandelde kinderen heeft 96% geneesmiddelen voorgeschreven gekregen, bij regulier behandelde kinderen was dit 73,7% Zelfmedicatie: 34,6% van de kinderen kreeg reguliere en 23,3% kreeg alternatieve zelfmedicatie. Bij vier keer zo veel kinderen is alternatieve zelfmedicatie toegepast als er kinderen bij alternatieve artsen of genezers zijn geweest. Alternatieve zelfmedicatie is vooral gebruikt bij klachten van de luchtwegen, van de conditie, van de oren en van de huid. De hoge alternatieve zelfmedicatie lijkt erop te wijzen dat veel ouders alternatieve geneesmiddelen als onschadelijk beschouwen, wat niet altijd terecht is. Circa 1/3 van de alternatief behandelde kinderen (2% van de onderzoeksgroep) heeft een dieet voorgeschreven gekregen, dit betrof vooral kinderen met klachten van de huid. 6,7% hield op eigen initiatief dieet.
Aanvulling:	Dit onderzoek betreft praktisch alleen Nederlandse kinderen, omdat de vragenlijsten van allochtone kinderen onvoldoende betrouwbare gegevens bleken te bevatten.
Publikaties:	DIJK, I. VAN. Hoe alternatief zijn de oudste kleuters in Midden-Holland?: een inventariserend onderzoek naar het gebruik van alternatieve geneeswijzen en geneesmiddelen door oudste kleuters in de regio Midden-Holland. Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, afd. Onderwijs, 1994. Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg.
Trefwoorden:	Kleuters Alternatieve geneeswijzen Geneesmiddelengebruik

15. VOORZIENINGEN & ORGANISATIE

Onderzoeksnummer: 940097
Titel: Door andere ogen bekeken: een onderzoek naar hygiëne en veiligheid op basisscholen in de regio Achterhoek in de periode september '91 tot februari '94.

Doel-/vraagstelling:

- Optimalisering van de veiligheid in en om het schoolgebouw ter voorkoming van ongevallen.
- optimalisering van de hygiënische situatie in en om het schoolgebouw om gezondheidsrisico's zo klein mogelijk te houden.
- optimalisering van de werkomstandigheden in het schoolgebouw ter bevordering van de ontwikkeling en gezondheid van de leerlingen.

Gegevensverzameling: Aspecten van veiligheid, hygiëne en werkomstandigheden.

Methode:

- interview.
- observatie.

Onderzoeksobject: 145 basisscholen in de regio Achterhoek.

Plaats van onderzoek: Alle 16 gemeenten van de regio Achterhoek.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: P. van Woerkom-Brus, verpleegkundige JGZ.

Andere onderzoekers: C. de Rover.

Onderzoeksinstelling: GGD Regio Achterhoek
Postbus 53
7000 AB Doetinchem

Samenwerkend met:

Contactadres: GGD Regio Achterhoek
Mw. P. van Woerkom-Brus
Postbus 53
7000 AB Doetinchem

Start onderzoek: sept. 1991

Einde onderzoek: juni 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: De totale beoordeling van de veiligheid is slechts voor 20 basisscholen goed (14%), voor 101 scholen matig (70%) en voor 24 scholen slecht (16%). Opvallend goed kom het aspect speelplaats naar voren, terwijl het aspect brandpreventie het slechtst scoort. De totale beoordeling van de hygiëne is voor 41 (28%) van de basisscholen goed, voor 95 (66%) matig en voor 9 (6%) scholen slecht. De meeste schoolgebouwen scoren op de schoonmaak van lokalen, toiletten en overige ruimten voldoende. Op het terrein van voorzieningen scoren de meeste scholen slecht. Dit betreft speelplaats/zandbak, voorzieningen sanitair en sanitair gymlokaal. De totale beoordeling van de werkomstandigheden is voor 112 (70%) van de basisscholen goed, voor 30 (21%) matig en voor 3 (2%) scholen slecht. Gezien de resultaten van het onderzoek heeft de GGD regio Achterhoek besloten het project voor de komende jaren te continueren.

Trefwoorden:

Hygiëne
Schoolgebouwen
Basisonderwijs
Binnenmilieu

Onderzoeksnummer: 940098
Titel: POETS: een tweede keer: verslag enquête jeugdtandverzorging 1993-1994.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in (eventuele veranderingen in) de tandheelkundige verzorging in het werkgebied van de afdeling JGZ van de GGD Zuidwest Friesland.
- hoe hoog scoort het tandartsbezoek?
- hoeveel kinderen gebruiken fluoride en op welke wijze?
- hoe is het poetsgedrag (frequentie)?
- hoe is de gebitstoestand?
- zijn er veranderingen t.o.v. het onderzoek van 1990-1991 (POETS)?

Gegevensverzameling: School/schoolarts, geslacht, leeftijd, frequentie tandartsbezoek, redenen om niet naar de tandarts te gaan, fluoridegebruik, welke vormen, poetsfrequentie, gebitstoestand, beoordeeld door SA/SV, beugel.

Methode:

- interview.
- registratie in het kader van het PGO.

Onderzoeksobject: 960 Leerlingen van alle scholen voor basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.

Plaats van onderzoek: GGD Zuidwest Friesland.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: F.G. Schaaphok, jeugdarts.
Andere onderzoekers:
Onderzoeksinstelling: GGD Zuidwest Friesland
Postbus 226
8600 AE Sneek

Samenwerkend met:
Contactadres: GGD Zuidwest Friesland
F.G. Schaaphok
Postbus 226
8600 AE Sneek

Start onderzoek: sept. 1993
Einde onderzoek: sept. 1995
Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting:
Aanvulling:
Publikaties:

Trefwoorden: Gebit & mondholte

Onderzoeksnummer:	940099
Titel:	Ervaringen van ouders op het consultatiebureau voor zuigelingen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de ervaringen met en de beleving van het aanbod door de cliënten, knelpunten in de dienstverlening om zo een kritische bezinning mogelijk te maken op de werkwijze van de medewerkers van de CB-teams.
Gegevensverzameling:	Ervaringen tijdens eerste bezoek aan het CB, organisatorische aspecten (tijdstip, wachttijd, telefonische bereikbaarheid, taakverdeling tussen arts en verpleegkundige), voorlichtingskundige aspecten, kwaliteit van het gebouw, verwachtingen over de kleuterperiode.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	1855 Ouders die met hun kind tussen 1 augustus 1992 en 1 augustus 1993 de laatste keer tijdens de zuigelingenperiode het consultatiebureau bezochten.
Plaats van onderzoek:	Stadsgewest Breda (m.u.v. de stad Breda).
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	H. van Velzen.
Andere onderzoekers:	G. van der Zwan, H.T. Kroesbergen.
Onderzoeksinstelling:	Stichting Kruiswerk Mark en Maas Bredaseweg 142 4904 SC Oosterhout
Samenwerkend met:	GGD Stadsgewest Breda Postbus 3215, 4800 DE Breda
Contactadres:	Stichting Kruiswerk Mark en Maas H. van Velzen Bredaseweg 142 4904 SC Oosterhout
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De eerste kennismaking met het CB is door 82% van de bezoekers als goed beoordeeld. De telefonische bereikbaarheid is in het onderzoek door 57% van de bezoekers als goed beoordeeld, door 30% als matig en door 13% als slecht. Van de CB bezoekers heeft 27% een of meer folders niet uitgereikt gekregen, inmiddels worden de folders consequenter uitgedeeld. 'zorg op maat' is gewenst, b.v. naarmate ouders meer kinderen hebben neemt de behoefte aan frequent contact met het CB af, ook de behoefte aan huisbezoek daalt. Soms bestaat er behoefte bij ouders aan een bijeenkomst met andere ouders over een bepaald thema. Aanbevolen wordt deze 'zorg op maat' verder uit te werken.

Publikaties:

VELZEN, H. VAN & G. VAN DER ZWAN.

Zuigelingen c.b. gewogen: een onderzoek naar de ervaringen van ouders op het consultatiebureau voor zuigelingen.

Oosterhout, Stichting Kruiswerk Mark en Maas, 1993.

VELZEN-MOL, H.W.M. VAN, G.A.E. VAN DER ZWAN & H.T. KROESBERGEN.

Het zuigelingen consultatiebureau gewogen.

T. Jeugdgezondheidszorg 26 (1994) 5, p. 78-80

Trefwoorden:

Consumenten

CB voor zuigelingen/kleuters

Onderzoeksnummer:	940100
Titel:	Evaluatie Pilotprojecten Jeugdhulpverlening.
Doel-/vraagstelling:	- Welke bijdrage geven een zevental door WVS gesubsidieerde 'experimenten' aan de vraag: hoe kan de hulpverlening aan jeugdigen en hun ouders efficiënter en beter geïntegreerd op de hulpvragen worden afgestemd?
Gegevensverzameling:	Onder betrokkenen bij de experimenten bij beginmeting: aanleiding/knelpunten in de zorg, doel van het 'experiment' of pilotproject, doelstellingen via Goal Attainment Scaling geoperationaliseerd, werkwijze, verwachtingen van de resultaten en kansen voor implementatie. Bij de eindmeting: verloop en resultaten van het experiment en vergelijking van de resultaten met verwachtingen en doelstellingen. Onder jeugdigen (en hun ouders): bij begin- en eindmeting dezelfde variabelen- retrospectief-: sociaal demografische kenmerken, klachten, problemen (CBCL, YSR), levensgebeurtenissen, hulpvraag, verwachtingen van de hulp, welke hulpverleningsactiviteiten zijn ontvangen, tevredenheid, wijze van beëindiging van de hulp.
Methode:	- open interviews. - gestructureerde interviews.
Onderzoeksobject:	Beginmeting: 74 cliënten (38 jeugdigen 12-21 jaar en 36 ouders van jeugdigen 0-21 jaar) en 51 informanten over de werkzaamheden van zeven pilotprojecten. Bij de eindmeting wordt gestreefd naar de respons van circa 140 cliënten en informatie van de 51 betrokkenen bij de pilotprojecten.
Plaats van onderzoek:	Provincie Utrecht, Leiden, Den Haag, Amsterdam, Nijmegen, provincie Drenthe, Oosterhout, Eindhoven, Twente.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	C. Konijn, pedagoog.
Andere onderzoekers:	H. Hull, M. Donker.
Onderzoeksinstelling:	Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid (NcGv) Postbus 5103 3502 JC Utrecht
Contactadres:	Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid (NcGv) C. Konijn Postbus 5103 3502 JC Utrecht
Start onderzoek:	dec. 1994
Einde onderzoek:	juli 1996
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Riagg's Geestelijk gezondheidszorg Jeugdhulpverlening

Onderzoeksnummer: 940101
Titel: Evaluatie van een uitbreiding van het tandheelkundig verstrekkingenpakket voor 0-19-jarige ziekenfondsverzekerden: een gemend longitudinaal transversaal onderzoek.

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in de mogelijke effecten van verschillende systemen van tandheelkundige zorgverlening.
- hoe ontwikkelen zich bij de jeugdige ziekenfondsverzekerden de mondgezondheid en het mondhygienisch gedrag na een uitbreiding van het pakket tandheelkundige verstrekkingen?

Gegevensverzameling: - de prevalentie van cariës en andere gebitsafwijkingen.
- het preventief gedrag t.a.v. gebitsafwijkingen.
- het systeem van zorgverlening.
- sociaal-economische status.

Methode: Enquête, observatie.

Onderzoeksubject: Ziektenfondsverzekerden geboren in 1964, 1970, 1976, 1982 en 1988. Het onderzoek vond plaats in 1987 bij 5-, 11-, 17-, en 23-jarigen. In 1990 bij 8-, 14-, en 20-jarigen en in 1993 opnieuw bij 5-, 11-, 17-, en 23-jarigen (ca 100 personen per leeftijdsgroep per stad).

Plaats van onderzoek: Alphen aan den Rijn, Gouda, s'-Hertogenbosch en Breda.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: H. Kalsbeek, tandarts-epidemioloog.

Andere onderzoekers: G.H. Verrips, L. Bauer, A.F. Fischer, C. van Loveren, J.H.G. Poorterman, Y. Schalk-van der Weide, R. van Zoest.

Onderzoeksinstelling: TNO Preventie en Gezondheid
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Samenwerkend met: Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam Vakgroep Sociale Tandheelkunde en Voorlichtingskunde Prof. Dr. M.A.J. Eijkman
Louwesweg 1 1066 EA Amsterdam

Contactadres: TNO Preventie en Gezondheid
H. Kalsbeek
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Start onderzoek: 1986
Einde onderzoek: 1994
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: De toestand van het melkgebit bij kinderen van 5 jaar was in 1987 en 1993 ongeveer gelijk. Bij 11-, 17- en 23-jarigen werd in 1993 in vergelijking met 1987 ongeveer 40% minder cariës aangetroffen. In de twee oudste leeftijdsgroepen nam de kennis over tandverzorging in de tussenliggende periode toe. Bij kinderen van 11 jaar bleek dat de verzorgingsgraad van de gebitten van de deelnemers aan een Regionale Instelling voor Jeugd tandzorg hoger was dan bij kinderen die door een huistandarts werden behandeld.

Publikaties:

KALSBECK, H., M.A.J. EIJKMAN & G.H.W. VERRIPS.

Tandheelkundige hulp jeugdige verzekerden Ziekenfondsverzekering: een onderzoek naar mondgezondheid na effectuering van het besluit TJZ: beginmeting 1987.

Leiden, Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg-TNO, 1989. Publikationr. 89014.

KALSBECK, H., M.A.J. EIJKMAN, G.H. VERRIPS, J.E. FRENCKEN & J.A. KIEFT.

Tandheelkundige hulp jeugdige verzekerden Ziekenfondsverzekering: een onderzoek naar mondgezondheid na effectuering van het besluit TJZ: tussenmeting 1990.

Leiden, Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg-TNO, 1990. Publikationr. 91.052.

KALSBECK, H., M.A.J. EIJKMAN & G.H. VERRIPS.

Tandheelkundige hulp jeugdige verzekerden ziekenfondsverzekering (TJZ): een onderzoek naar mondgezondheid na effectuering van het besluit TJZ 1987-1993.

Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, 1994. Publikationr. 91.052.

Trefwoorden:

Tandzorg

Onderzoeksnummer:	940102
Titel:	Focus op gezondheid.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de vragen en wensen die leerkrachten hebben als het gaat om het bevorderen van gezond gedrag op school.
Gegevensverzameling:	Visie van leerkrachten op gezondheidsbevorderende activiteiten binnen het onderwijs, knelpunten bij de uitvoering van deze activiteiten, wensen en behoeften t.a.v. de ondersteuning bij gezondheidsbevorderende activiteiten door de GGD.
Methode:	- kwalitatief onderzoek via focusgroep-interview.
Onderzoeksubject:	Leerkrachten voortgezet onderwijs.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD West-Holland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Gezondheidsvoorlichting en opvoeding.
Projectleider:	M. Holthuis, GVO-functionaris.
Andere onderzoekers:	H.M.J.A. Loenen.
Onderzoeksinstelling:	GGD West-Holland Postbus 743 2270 AS Voorburg
Samenwerkend met:	R.U. Leiden, H.A.M. van Nies.
Contactadres:	GGD West-Holland M. Holthuis Postbus 743 2270 AS Voorburg
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Alle docenten vinden gezondheidsbevorderende activiteiten op school belangrijk. De scholen bevinden zich in diverse stadia als het gaat om de invoering van het vak verzorging, en docenten gaan op verschillende wijze om met gezondheidsproblemen bij leerlingen, sommigen verwijzen direct door naar jeugdarts of -verpleegkundige, anderen begeleiden de leerling langer zelf en verwijzen pas later door naar. Er is behoefte aan meer afstemming tussen verschillende jeugdhulpverleningsinstellingen, de GGD en de scholen. Naast sociaal-emotionele problemen worden het gebruik van genotmiddelen, seksualiteit, faalangst, pesten, discriminatie, omgaan met elkaar en psychiatrie als belangrijke onderwerpen genoemd. Gebrek aan tijd, ruimte en geld worden als beperkende factoren gezien bij de uitvoer van activiteiten. De GGD kan een bijdrage leveren bij de invulling van het vak verzorging en bij preventie van ziekteverzuim bij docenten. De jeugdarts of -verpleegkundige is voor de scholen een belangrijke contactpersoon van de GGD, en kan een rol spelen bij de profilering van de GGD op scholen.
Publikaties:	HOLTHUIS, M. Focus op gezondheid. Voorburg, GGD West-Holland, 1994.

Trefwoorden:

Voortgezet onderwijs
Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding
Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder
Gezondheidsbevordering
Leerkrachten

Onderzoeksnummer: 940103
Titel: Groepsvoorlichting op het zuigelingenbureau in Amsterdam. voor welke groepen?

Doel-/vraagstelling:

- Inzicht verkrijgen in een aantal kenmerken van ouders die wel en die niet deelnemen aan de groepsbijeenkomsten, teneinde gewenste aanpassingen te kunnen maken, zodat de opkomst verbeterd kan worden.
- verschillen ouders die deelnemen aan de groepsbijeenkomsten in hun sociaal-economische achtergrond van ouders die niet deelnemen?
- zo ja, welk deel van de doelgroep wordt met groepsvoorlichting bereikt?
- is er verschil in gezondheid aan te tonen tussen kinderen van deze groepen ouders?
- is er verschil tussen de groepen ouders die wel en die niet aan de voorlichtingsbijeenkomsten deelnemen in het hebben van extra vragen of problemen, en/of signaleert de arts meer problemen in de groep die niet komt bij het consult van drie maanden?

Gegevensverzameling: Geboorteland moeder, gezinssamenstelling, opleiding moeder, werkstatus moeder, vervolgonderzoek, verwijzingen, extra problemen/vragen.

Methode:

- evaluatieformulier groepsbijeenkomsten.
- formulier peilstations

Onderzoeksobject: 332 Ouders van kinderen die het consultatiebureau bezochten.

Plaats van onderzoek: Amsterdam.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: G.J. Kramer.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GG&GD Amsterdam
Postbus 20244
1000 HE Amsterdam

Samenwerkend met:

Contactadres: GG&GD Amsterdam
G.J. Kramer
Postbus 20244
1000 HE Amsterdam

Start onderzoek: 1992

Einde onderzoek: 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Van de uitgenodigde ouders neemt 37% deel aan groepsbijeenkomsten, 51% wil wel een uitnodiging maar komt uiteindelijk niet en 12% heeft om andere redenen geen uitnodiging gekregen. De ouders die deelnamen waren veelal in Nederland geboren, hadden een goede opleiding en werkende ouders. Van de uitgenodigde Nederlandse ouders komt 50%, van de uitgenodigde buitenlandse ouders 26%, van de moeders met een universitaire/HBO-opleiding komt 59%, van de moeders met een HAVO/VWO/MBO-opleiding komt 43% en van de moeders met een MAVO/LBO of lagere opleiding komt 33%. Van de moeders met een

hele of gedeeltelijke werkring komt 52% en van de moeders zonder werkring komt 33%. Tussen beide groepen kan geen verschil in gezondheid van de kinderen worden aangetoond. Wel zijn er in de groep die niet op de bijeenkomsten komt, vaker extra vragen of problemen gesignaleerd dan in de groep die wel komt. De conclusie is dat deze methode van groepsvoorlichting zoals die nu gebruikt wordt, minder geschikt lijkt om de zogenaamde achterstandsgroepen te bereiken.

Publikaties:

KRAMER, G.J.

Groepsvoorlichting op het zuigelingenbureau in Amsterdam: voor welke groepen?

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs., 1995. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Jeugdgezondheidszorg 0-schoolgaand

CB voor zuigelingen/kleuters

Groepsbijeenkomsten

Onderzoeksnummer:	940104
Titel:	De Haagse peuterzalen anno 1993.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van de peuterzalen in relatie tot de gemeentelijke verordening na een periode waarin geen regelmatige inspectie heeft plaatsgehad.
Gegevensverzameling:	Brandveiligheid, algemene veiligheid, hygiëne, leiding, huisvesting, openingstijden.
Methode:	- interview. - enquête.
Onderzoeksubject:	Alle 140 Haagse peuterzalen.
Plaats van onderzoek:	Den Haag.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	M. Monné-van Wirdum, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	M.G.C. Boogaarts.
Onderzoeksinstelling:	GGD Den Haag/MZ, dienst Welzijn Thorbeckelaan 360 2564 BZ Den Haag
Contactadres:	GGD Den Haag/MZ, dienst Welzijn M. Monné-van Wirdum Thorbeckelaan 360 2564 BZ Den Haag
Start onderzoek:	jan. 1993
Einde onderzoek:	dec. 1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	45% Voldeed aan primaire brandveiligheidseisen, 41% voldeed aan de gecombineerde eisen van veiligheid en hygiëne, 57% voldeed aan de eisen m.b.t. de dagelijkse leiding. Aanbevelingen zijn het aanpassen van de verordening, verbetering van de brandveiligheid, deskundigheidsbevordering van de leiding, handhaven van de inspectie.
Aanvulling:	
Publikaties:	MONNÉ-VAN WIRDUM, M. & M.G.C. BOGAARTS. Kwaliteitscontrole peuterspeelzalen in Den Haag. Epidemiologisch Bulletin Den Haag 29 (1944) 3, p. 24-27
Trefwoorden:	Peuterzalen Hygiëne

Onderzoeksnummer:	940105
Titel:	Hoannestap of Ljeppersprong? (Hanestap of polsstoksprong?): de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, een onderzoek.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de problemen die kinderen ervaren bij de overgang van basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. - indien kinderen de overgang als problematisch ervaren, waar hangt dit mee samen en zijn er verschillen in ervaren problematiek?
Gegevensverzameling:	Verandering van schoolomgeving, andere onderwijsbenadering, verandering van groep/sociale rol, vragen met betrekking tot achtergrondvariabelen.
Methode:	Enquête.
Onderzoeksobject:	Brugklasleerlingen van 10 scholen voor voortgezet onderwijs, 500 vragenlijsten zijn verwerkt.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Noord-Friesland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	W. Broekman-de Boer.
Onderzoeksinstelling:	GGD Noord-Friesland afd. Jeugdgezondheidszorg Postbus 612 8901 BK Leeuwarden
Contactadres:	GGD Noord-Friesland afd. Jeugdgezondheidszorg W. Broekman-de Boer Postbus 612 8901 BK Leeuwarden
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Uit het onderzoek blijkt dat door 6% van de leerlingen de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs als problematisch ervaren wordt. Na 3 maanden op de nieuwe school zegt de helft van hen gewend te zijn. Slechts een-derde van hen vindt het prettig op de nieuwe school. De andere manier van vrije tijd doorbrengen en overblijven, de waardering van leerkrachten en beoordeling van eigen schoolprestaties, vrienden maken, contact maken met nieuwe klasgenoten en de activiteit van de leerling zelf m.b.t. het contact maken met anderen, omgang met klasgenoten, geplaagd worden, beleving solidariteit van klasgenoten en groepsdruk zijn variabelen die samenhangen met de beleving van de overgang naar het voortgezet onderwijs. Vooral variabelen die samenhangen met de verandering van groep/sociale rol lijken belangrijk te zijn m.b.t. een negatieve beleving van de overgang.
Publikaties:	BROEKMAN-DE BOER, W. DE. Hoannestap of Ljeppersprong? (vertaling: Hanestap of polsstoksprong): de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, een onderzoek. Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs, 1995. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Voortgezet onderwijs
Adolescenten

Onderzoeksnummer: 940106
Titel: Instellingen voor licht verstandelijk gehandicapte kinderen en jeugdigen.

Doel-/vraagstelling:

- Informatieverwerving ten behoeve van beleidsbepaling.
- welke populatie jongeren verblijft er thans in de LGG instellingen?
- wat zijn de specifieke kenmerken van hun zorgvraag als groep?
- bestaat er qua zorgzwaarte verschil in de diverse populaties van de LGG-instellingen, zo ja wat zijn de verschillende kenmerken?
- wat zijn de in- en uitstroomgegevens?

Gegevensverzameling: Kwantitatief: in- en uitstroom, doorstroom over de jaren 1991-1993.
Kwalitatief: doelgroepen, doelstellingen, functies, knelpunten.
Experimenteel onderzoek: vergelijking doelgroepen met CBCL en T-toets.

Methode:

- interview.
- enquête.
- retrospectief onderzoek.
- prospectief onderzoek.
- literatuuronderzoek
- experimenteel onderzoek.

Onderzoeksubject: LGG-instellingen en ca. 2000 jongeren. De vergelijkende studie betrof ca. 200 jongeren met ernstig probleemgedrag.

Plaats van onderzoek: Landelijk.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: M.C. Barnhard, klinisch psycholoog.
Andere onderzoekers: W. Veerman.
Onderzoeksinstituut: Nationaal Ziekenfondsinstituut
Postbus 9697
3500 GR Utrecht

Contactadres: Nationaal Ziekenfondsinstituut
M.C. Barnhard
Postbus 9697
3500 GR Utrecht
Tel. nr. 030-739911

Start onderzoek: 1993
Einde onderzoek: 1994
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting:
Aanvulling:
Publikaties:

Trefwoorden: Geestelijk gehandicapte kinderen/jongeren
Tehuizen

Onderzoeksnummer:	940107
Titel:	De invloed van gezinskenmerken op het verloop van probleemgedrag van kinderen verwezen naar instellingen voor de ambulante GGZ.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in het bestaan en de aard van een samenhang tussen gezinssysteemkenmerken enerzijds en verloop van probleemgedrag anderzijds.
Gegevensverzameling:	Gezinssysteemkenmerken, probleemgedrag, temperament kind, intelligentie kind, demografische gegevens. Tijdens de 2e en 3e dataverzamelingsronde worden ook gegevens verzameld over belangrijke gebeurtenissen die in de voorafgaande periode plaats hebben gevonden, gegevens over eventuele hulp welke ontvangen is en perceptie over verandering in het gezinsfunctioneren en probleemgedrag.
Methode:	- interview. - enquête.
Onderzoeksobject:	223 Kinderen (141 jongens en 82 meisjes) die verwezen zijn naar een Riagg, en hun moeders (N=221) en hun vaders (N=171). De gemiddelde leeftijd van de kinderen is 11,4 (range 9-16).
Plaats van onderzoek:	Riagg Rotterdam zuid, Riagg Capelle a/d IJssel, Riagg Delft-Westland.
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	Prof.dr. F.C. Verhulst, kinderpsychiater. Dr. Y.M. Koot, psycholoog.
Andere onderzoekers:	J.J.P. Mathijssen.
Onderzoeksinstelling:	Erasmus Universiteit, kliniek Kinder- en Jeugdpsychiatrie Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Samenwerkend met:	Prof.Dr. E.E.J. de Bruyn, Dr. J.H.Z. Oud, Katholieke Universiteit Nijmegen, vakgroep Orthopedagogiek.
Contactadres:	Erasmus Universiteit, kliniek Kinder- en Jeugdpsychiatrie J. Mathijssen Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Start onderzoek:	dec. 1992
Einde onderzoek:	dec. 1996
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	De belangrijkste bevindingen tot nu toe zijn: ouders en kinderen percipiëren het gezinsfunctioneren verschillend, kinderen scoren lager op cohesie en hoger op adaptatie dan hun ouders. Er bestaat eerder een lineair dan een curvilineair verband tussen cohesie en adaptatie enerzijds en probleemgedrag anderzijds.
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Psycho-sociale problemen Geestelijke gezondheidszorg Gezinskenmerken Riagg's

Onderzoeksnummer:	940108
Titel:	Is er toekomst voor het schoolgezondheidsbeleid?
Doel-/vraagstelling:	- Hoe verloopt de invoering van het SGB op de GGD'en? - hoe wordt het SGB uitgevoerd door de GGD'en? - hoe verloopt de invoering van het SGB op de basisscholen. - hoe wordt het SGB uitgevoerd door de basisscholen?
Gegevensverzameling:	- in hoeverre past het SGB, volgens de medewerkers, binnen de taakstelling van de GGD? - wordt de informatie vanuit het project implementatie SGB basisonderwijs van het VDB/ITS bij introductie van het SGB door betrokkenen voldoende beoordeeld om met het SGB te werken? - in hoeverre wordt het SGB volgens de door het project implementatie SGB basisonderwijs van het VDB/ITS aangeboden werkwijze uitgevoerd? - met hoeveel basisscholen wordt er op het moment van het onderzoek (juni 1993) in het kader van het SGB samengewerkt? - komt de gemiddelde tijdsinvestering in het SGB overeen met de beschikbare, in het beleidsplan opgenomen, tijd op de GGD'en en op de basisscholen? - in hoeverre zijn afspraken gemaakt tussen GGD'en en basisscholen over de duur van de samenwerking van het SGB op de basisscholen? - verandert de samenwerking tussen de basisscholen en de GGD door het SGB? - in hoeverre wordt er binnen het kader van het SGB samengewerkt met externe instanties? - wat is de motivatie van de GGD'en en de basisscholen om al dan niet door te gaan met het SGB?
Methode:	- vragenlijsten voor betrokken interne coördinatoren SGB, medewerkers SGB bij betrokken GGD'en, basisscholen die met betrokken GGD'en samenwerken aan SGB. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksubject:	28 GGD'en (47 interne coördinatoren en 425 medewerkers), 161 basisscholen.
Plaats van onderzoek:	Betrokken GGD'en en basisscholen.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal-Geneskundige, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	M.J.A. van der Laan-Coenen, arts. M.J. Kortenhorst-van Beurden, arts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Regio Achterhoek Postbus 53 7000 AD Doetinchem
Contactadres:	GGD Regio Achterhoek M.J.A. van der Laan-Coenen Postbus 53 7000 AD Doetinchem

Start onderzoek:	najaar 1992
Einde onderzoek:	mei 1993
Onderzoeksfase:	rapportage

Samenvatting: In het algemeen sluit het SGB goed aan bij de taken van de GGD'en en de individuele medewerkers. Het SGB geeft inhoud aan de wettelijke taken van de GGD op het gebied van de WCPV. 87,5% Van de GGD'en (gestart in 1990-1991) heeft SGB in het beleidsplan opgenomen, 88% van de GGD'en gaat door met SGB in de toekomst. De basisscholen zijn tevreden en willen doorgaan met SGB. Bij de GGD'en bestaat behoefte aan verdere ondersteuning bij de uitvoering van het SGB.

Aanvulling:

Publikaties: LAAN-COENEN, M.J.A. VAN DER & M.J. KORTENHORST-VAN BEURDEN.

Is er toekomst voor het schoolgezondheidsbeleid: een inventariserend onderzoek bij GGD-en die in 1990 en 1991 gestart zijn met het SGB-Basisonderwijs en basisscholen met wie zij binnen het SGB samenwerken. Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, afd. Onderwijs, 1994. (Skriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg)

Trefwoorden: Schoolgezondheidsbeleid
Basisonderwijs
Samenwerking

Onderzoeksnummer: 940109
Titel: JGZ aan huis: evaluatie-onderzoek naar huisbezoek door de jeugd-gezondheidszorg 4-19 jarigen in Rotterdam.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van meer inzicht in het huisbezoek zoals dit wordt uitgevoerd door de jeugdgezondheidszorg 4-19 jarigen in Rotterdam.
- kwalitatief onderzoek: inzicht krijgen in het huisbezoek als verpleegkundige taak ten einde een registratieformulier voor het kwantitatieve deel van het onderzoek te ontwerpen.
- kwantitatief onderzoek: meer inzicht verkrijgen in het huisbezoek als activiteit binnen de jeugdgezondheidszorg 4-19-jarigen.
- hoeveel huisbezoeken werden in het schooljaar 1992/'93 uitgevoerd binnen de JGZ in Rotterdam? Zijn hierbij verschillen aan te tonen tussen de verschillende leeftijdsgroepen, geslachten, etniciteiten, woonwijken en de onderwijssoorten?
- hoeveel huisbezoeken worden gemiddeld per kind afgelegd?
- van wie binnen het JGZ-team, of van welke personen of instellingen, waarmee de JGZ contacten heeft, komt het verzoek of is het initiatief uitgegaan voor een huisbezoek en wat is hierbij de aanleiding geweest?
- wat zijn de redenen of problematiek waarvoor tot huisbezoek wordt besloten? Zijn hierbij verschillen aan te tonen tussen de verschillende leeftijdsgroepen/onderwijsfasen, onderwijssoorten (BaO en VO), etniciteiten van de te bezoeken kinderen?
- wat is de aard en de omvang van JGZ-activiteiten, die volgen uit de huisbezoeken?

Gegevensverzameling: Kwalitatief deel: definiëring van het begrip huisbezoek door verpleegkundigen, registratie van een huisbezoek bij het persoonlijk afgeven van een uitnodiging door de verpleegkundige, geschatte aantallen huisbezoeken voor het BO en VO in het afgelopen schooljaar, het aantal huisbezoeken per kind, specifieke gegevens over huisbezoek: initiatiefnemer, reden, doelstelling, tijdsduur, gepleegde interventies. Organisatorische gegevens m.b.t. het huisbezoek: de wijze van contact leggen, rapportage, afspraken binnen het JGZ-team, knelpunten die verpleegkundigen ervaren bij het afleggen van huisbezoeken, wensen of suggesties voor het kwantitatieve deel van het onderzoek; achtergrondvariabelen van de verpleegkundigen. Kwantitatief deel: Kenmerken van het te bezoeken kind en gezin, specifieke gegevens van het huisbezoek, acties die voortkomen uit het huisbezoek (follow-up).

Methode:

- interview.
- registratieformulier bij huisbezoek.

Onderzoeksobject: Verpleegkundigen werkzaam bij de GGD Rotterdam e.o. en jeugdigen schoolgaand op het reguliere basis- en voortgezet onderwijs in Rotterdam bij wie besloten is tot een huisbezoek.

Plaats van onderzoek: Werkgebied GGD Rotterdam.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: M.C. Labbe-Koopman.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Rotterdam afd. Jeugdzorg
Postbus 70032
3000 LP Rotterdam

Contactadres: GGD Rotterdam afd. Jeugdzorg
M.C. Labbe-Koopman
Postbus 70032
3000 LP Rotterdam

Start onderzoek: 1992
Einde onderzoek: 1993
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Van de 157 geplande huisbezoeken zijn er 132 uitgevoerd, tevens zijn 55 vervolgb bezoeken afgelegd. De meeste huisbezoeken worden afgesproken bij kinderen tussen 4-8 jaar, kinderen die Onderwijs-VoorrrangsBeleid (OVB)-scholen bezoeken en kinderen van niet-Nederlandse afkomst. Voor zowel aanleiding als reden van huisbezoek worden wordt "niet verschijnen zonder bericht" het meest genoemd, in de meeste andere gevallen is ook andere problematiek aanwezig. Het initiatief bij de meeste huisbezoeken gaat uit van het JGZ-team. De 132 huisbezoeken hebben in 118 gevallen geresulteerd in interventies, de meest genoemde zijn een oproep voor PGO/OOI en overleg met derden. Een vervolghuisbezoek blijkt in 17% van de afgelegde huisbezoeken nodig te zijn. Bij 63 van de 118 kinderen hebben de verpleegkundigen daarna nog enige tijd bemoeienis gehad (follow-up), het merendeel van deze kinderen is gedurende deze periode ook in zorg gehouden door de jeugdarts. Bij ruim driekwart van de geplande huisbezoeken wordt het vooraf gestelde doel van het huisbezoek bereikt: het huisbezoek door de JGZ blijkt hiermee een effectief middel te zijn bij de begeleiding van jeugdigen met problemen en hun ouders. Verder is het van belang op OVB-scholen het huidige aantal contactmomenten door de JGZ te handhaven en de jeugdverpleegkundige actie te laten nemen wanneer geen gehoor gegeven wordt aan de uitnodiging tot onderzoek. Uit de interviews blijkt verder de behoefte aan een protocol, (na)scholing en intervisie op gebied van huisbezoeken.

Aanvulling:
Publikaties: LABBE-KOOPMAN, M.C.
JGZ aan huis: evaluatie-onderzoek naar huisbezoeken door de jeugd-gezondheidszorg 4-19 jarigen in Rotterdam.
Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs, 1995.
(Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden: Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder
Huisbezoeken

Onderzoeksnummer:	940110
Titel:	Leerlingbegeleiding in het Voortgezet Onderwijs.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de leerlingbegeleiding op scholen voor voortgezet onderwijs in de regio Rivierenland. - hoe is de organisatie van leerlingbegeleiding op school en welke knelpunten worden daarin ervaren? - hoe verloopt de leerlingbegeleiding in de praktijk en welke knelpunten worden daarin ervaren? - welke psychosociale problemen komen leerlingbegeleiders tegen en in welke mate komen deze voor? - met welke externe instanties zijn er contacten in het kader van de leerlingbegeleiding en welke knelpunten worden daarin ervaren? - hoe kan de GGD afd. JGZ een bijdrage leveren aan de leerlingbegeleiding?
Gegevensverzameling:	Algemene gegevens, omschrijving van het begrip leerlingbegeleiding, taken van de school wat betreft de leerlingbegeleiding, organisatie van leerlingbegeleiding op school, signalering van psychosociale problemen, leerlingbegeleiding in de praktijk, frequentie van contacten met hulpverleningsinstellingen, Ideeën m.b.t. leerlingbegeleiding, activiteiten vanuit de GGD.
Methode:	- interview.
Onderzoeksobject:	Directieleden en leerlingbegeleiders van 15 scholen voor voortgezet onderwijs.
Plaats van onderzoek:	Werkgebied regio Rivierenland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	A.W.M. van den Bosch.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Rivierenland Postbus 6062 4000 HB Tiel
Contactadres:	GGD Rivierenland A.W.M. van den Bosch Postbus 6062 4000 HB Tiel
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Op alle scholen wordt aandacht besteed aan leerlingbegeleiding, de manier waarop dit gebeurt verschilt. De meeste scholen beschikken over leerlingbegeleiders die ook taakuren voor hun functie hebben. Op de meeste scholen wordt gewerkt vanuit een beleidsplan voor leerlingbegeleiding, maar in de praktijk blijkt dit plan niet bij alle medewerkers bekend te zijn en ontbreekt het vaak aan een duidelijke taakafbakening en doelstelling. Op de meeste scholen vindt structureel overleg plaats over leerlingen met problemen. Op alle scholen wordt informeel overlegd. De

mate van organisatie en structuur hangt niet samen met de grootte van de school. In alle gesprekken wordt aangegeven dat het signaleren van psychosociale problemen bij leerlingen tot de taken behoort. Op dit gebied is duidelijk behoefte aan vergroting van de deskundigheid. De frequentie van contacten met externe instanties verschilt sterk, maar er is geen duidelijke samenhang tussen het aantal contacten en de grootte van de school. Er is behoefte aan meer informatie over hulpverleningsinstellingen, vooral over bij wie men waarvoor terecht kan. Verder is er behoefte aan meer terugrapportage over leerlingen die in behandeling zijn zodat de school de aanpak af kan stemmen op de aanpak van de hulpverlener. Veel scholen hebben behoefte aan ondersteuning op het gebied van: consultatiemogelijkheden, goede doorverwijzingsmogelijkheden, deskundigheidsbevordering.

Aanvulling:

Publikaties:

BOSCH, A.W.M. VAN DEN.

Leerlingbegeleiding in het voortgezet onderwijs: een oriënterend onderzoek naar de organisatie en de praktijk van leerlingbegeleiding in het voortgezet onderwijs in de regio Rivierenland.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Voortgezet onderwijs
Leerlingbegeleiding

Onderzoeksnummer:	940111
Titel:	Nulmeting schoolgezondheidsbeleid bij het basis- en speciaal onderwijs.
Doel-/vraagstelling:	Inzicht krijgen in de huidige stand van zaken m.b.t. het gevoerde schoolgezondheidsbeleid van scholen voor basis- en speciaal onderwijs in de Duin- en Bollenstreek t.b.v. het ontwikkelen van een aanbod van de GGD naar de scholen toe.
Gegevensverzameling:	236 Items verdeeld over de aandachtspunten: begeleiding van leerlingen bij de groei en de ontwikkeling, bevorderen van gezond gedrag, verbetering van het leef- en werkmilieu op school, naam school, naam jeugdarts, gemeente.
Methode:	Enquête.
Onderzoeksobject:	88 scholen voor basis- en speciaal onderwijs in de Duin-en Bollenstreek die onder zorg zijn van de afdeling JGZ via een vertegenwoordiger van de school.
Plaats van onderzoek:	Duin- en Bollenstreek.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	R. Mutschler, hoofd afd. JGZ.
Andere onderzoekers:	I. van den Bergh, I. Paijmans, A. van Breukelen.
Onderzoeksinstelling:	GGD Duin- en Bollenstreek afd. Jeugdgezondheidszorg Schimmelpenninckstraat 10 2221 EP Katwijk
Samenwerkend met:	
Contactadres:	
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Schoolgezondheidsbeleid Basisonderwijs Speciaal onderwijs

Onderzoeksnummer: 940112
Titel: Onderzoek naar effecten van afschaffing van de eigen bijdrage van jeugdige ziekenfondsverzekerden aan de vergoeding van kosten van gebitssanering.

Doel-/vraagstelling:

- Inzicht in het effect van het afschaffen van de eigen bijdrage op het verkrijgen van een saneringsbewijs door ongesaneerde 13-19-jarige ziekenfondsverzekerden.
- wat is het effect van het afschaffen van de eigen bijdrage op het al dan niet behouden van een saneringsbewijs door 13-19 jarige verzekerden die gesaneerd zijn?

Gegevensverzameling:

- het aantal (bij de start van het onderzoek) ongesaneerden dat zich na het afschaffen van de eigen bijdrage laat saneren.
- het aantal gesaneerden dat, na de afschaffing van de eigen bijdrage, de saneringskaart laat verlopen.
- de kosten van gebitssanering bij voorheen ongesaneerden.

Methode: Enquête, experimenteel prospectief onderzoek. De gegevens worden verkregen uit de administratie van zorgverzekeraars.

Onderzoeksobject: 13-19-jarige ziekenfondsverzekerden.

Plaats van onderzoek: Noord-Limburg

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: G.H. Verrips, psycholoog.

Andere onderzoekers: H. Kalsbeek

Onderzoeksinstelling: TNO Preventie en Gezondheid

Postbus 2215

2301 CE Leiden

Samenwerkend met: Zorgverzekeraar VGZ Venlo, GGD Noord-Limburg.

Contactadres: TNO Preventie en Gezondheid

G.H.W. Verrips

Postbus 2215

2301 CE Leiden

Start onderzoek: 1994

Einde onderzoek: 1996

Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting: Gedurende de eerste vijf maanden nadat in de experimentele subregio de eigen bijdrage was afgeschaft, werd bij ruim 5% van de eerder ongesaneerden het gebit gesaneerd. In een subregio waar uitsluitend voorlichting werd gegeven en in een subregio waar geen bijzondere maatregelen waren genomen werd het gebit van 1-2% van de ongesaneerden behandeld.

Aanvulling:

Publikaties: KALSBECK, H. & G.H. VERRIPS.

Eigen bijdrage en gebitssanering: onderzoek naar effecten van afschaffing van de eigen bijdrage van jeugdige ziekenfondsverzekerden aan de vergoeding van kosten van gebitssanering. Interimrapport.

Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, 1995. (te verwachten)

Trefwoorden: Tandzorg

Onderzoeksnummer: 940113
Titel: Organisatie en hygiëne van overblijven op basisscholen in de regio Dordrecht.

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in diverse aspecten van de overblijfvoor-
zeningen op basisscholen behorende bij de GGD regio Dordrecht.
Gegevensverzameling: Aantal overblijvers, frequentie van het overblijven, begeleiding tijdens het
overblijven, organisatie van het overblijven, hygiënische maatregelen en
regels voor het overblijven en wensen t.a.v. de huidige overblijfsituatie.
Methode: - enquête.
- observatie.
Onderzoeksobject: Directeuren van 52 scholen voor basisonderwijs.
Plaats van onderzoek: Werkgebied van de GGD Regio Dordrecht.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding tot Sociaal-Genes-
kundige, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider: S.J.M. van Sevenbergen, jeugdarts.
Andere onderzoekers:
Onderzoeksinstelling: GGD Zuid-Holland Zuid afdeling Jeugdgezondheidszorg
Postbus 166
3300 AD Dordrecht
Contactadres: GGD Zuid-Holland Zuid afdeling Jeugdgezondheidszorg
S.J.M. van Sevenbergen
Postbus 166
3300 AD Dordrecht

Start onderzoek: 1994
Einde onderzoek: 1995
Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting: In totaal hebben 47 van de 52 scholen gereageerd. Op alle scholen wordt
overgebleven. Het overblijfpercentage varieert van 3-100% van de
leerlingen. Op de meeste scholen worden de overblijvers begeleid door
ouders. Op 25 scholen zijn meerdere personen verantwoordelijk voor de
overblijvers. Voor het overblijven worden diverse ruimten gebruikt
variërend van leslokalen tot buurthuisruimten. Op 31 scholen kunnen de
kinderen niets kopen tijdens het overblijven. Op 24 scholen bestaan er
afspraken over handen wassen voor het eten en op 4 scholen zijn er
afspraken over tanden poetsen na het eten. 25 Scholen gebruiken textiel
handdoeken, 26 papieren handdoeken. Op 17 scholen bestaat behoefte aan
adviezen over de hygiëne van het overblijven. Aan alle scholen zijn
schriftelijke aanbevelingen gedaan over de hygiënische aspecten van het
overblijven, tevens is aanbevolen i.s.m. de afdeling GVO voorlichtings-
materiaal te ontwikkelen om deze adviezen te ondersteunen.

Aanvulling:
Publikaties: SEVENBERGEN, S.M.J. VAN.
Organisatie en hygiëne van overblijven op basisscholen in de regio
Dordrecht.
Dordrecht, GGD Zuid-Holland Zuid, 1995. (Scriptie opleiding Jeugd-
gezondheidszorg).

Trefwoorden:

Basisonderwijs
Overblijven
Hygiëne

Onderzoeksnummer:	940114
Titel:	Preventie van hart- en vaatziekten via scholen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in methoden om de primaire Hart- en vaatziekten (HVZ) binnen het onderwijs in het gewest Helmond te kunnen verbeteren. - wat wordt er in het gewest Helmond op scholen gedaan aan primaire HVZ-preventie? - zijn er groepen scholen aan te wijzen waar minder of juist meer HVZ-preventie gedaan wordt? - welke redenen hebben scholen om meer of minder aan HVZ-preventie te doen? - aan welke voorwaarden moet een activiteit, die HVZ-preventie op scholen in het gewest Helmond wil bevorderen, voldoen?
Gegevensverzameling:	Achtergrondgegevens school, bestaande lesactiviteiten in het kader van HVZ-preventie, onderwerpen bij deze lesactiviteiten, opname HVZ-preventie in schoolwerkplan of niet, gebruikte materialen, beweegredenen om materiaal aan te schaffen, tevredenheid over uitgevoerde lesactiviteiten, overige activiteiten op het gebied van preventie van HVZ, regels of maatregelen m.b.t. gezond gedrag op school, voorziene knelpunten bij het uitvoeren van projecten op het gebied van preventie van HVZ, behoefte aan nascholing, begeleiding/ondersteuning van leerkrachten op het terrein van gezondheidseducatie, voorkeur voor onderwijsvorm van HVZ-preventie, houding tegenover samenwerking met GGD.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	Directeuren van alle basisscholen, scholen voor speciaal onderwijs en scholen voor voortgezet onderwijs in het gewest Helmond.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Helmond.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	M.J.F.M. van den Elzen, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Gewest Helmond Postbus 94 5700 AB Helmond
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Gewest Helmond M.J.F.M. van den Elzen Postbus 94 5700 AB Helmond
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Bijna alle scholen uit de schriftelijke enquêtegroep gaven aan HVZ-lesactiviteiten te hebben. Het aantal HVZ-lesactiviteiten leek een piek te hebben in groep 7-8 van het basisonderwijs en klas 2-3 van het voortgezet onderwijs. Er is in dit onderzoek geen verschil gevonden tussen het aantal

HVZ-lesactiviteiten op een school en de schoolsoort, gemeente of het aantal leerlingen op een school. Tijdgebrek werd door scholen als belangrijkste knelpunt gezien. Bij het speciaal onderwijs was het ook vaak een probleem geschikt onderwijsmateriaal te vinden. Scholen uit de telefonische enquête-groep gaven minder vaak aan lesactiviteiten te hebben dan scholen uit de schriftelijke enquête-groep. De meeste scholen, zowel uit de schriftelijke enquête als uit de telefonische enquêtegroep, gaven aan in de toekomst (misschien) meer aan HVZ-preventie te willen doen.

Aanvulling:

Publikaties:

ELZEN, M.J.M.F. VAN DEN.

Preventie van hart- en vaatziekten via scholen.

Leiden, TNO PG, divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs, 1995.
(Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Hart- en vaatziekten

Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

Basisonderwijs

Voortgezet onderwijs

Speciaal onderwijs

Onderzoeksnummer:	940115
Titel:	Satisfactie cliënten Riagg-jeugdzorg.
Doel-/vraagstelling:	- Het ontwikkelen van een instrument dat de satisfactie over de hulpverlening van de Riagg-jeugdafdelingen meet. - inzicht te verkrijgen in de mate van (on)tevredenheid van de Riagg-clieñten op basis waarvan aanbevelingen kunnen worden geformuleerd voor kwaliteitsverbetering van de zorg.
Gegevensverzameling:	Onder jeugdigen en een van de ouders van de 0-12-jarigen: sociaal-demografische kenmerken, verwachting van de hulp bij aanmelding, klachten en problemen, hulpvraag, de ervaren aansluiting van het hulpaanbod op de hulpvraag en de verwachtingen. Onder hulpverleners (betrokken bij cliënten uit de netto steekproef): korte beoordelingslijst t.b.v. correspondentie oordeel cliënt en hulpverlener en onderzoek van non-respons, informatie over cliënten i.v.m. exclusiecriteria voor aanschrijven, hulpvraag cliënt, aard en ernst problematiek, aangeboden zorgfuncties, beoordeling van het resultaat.
Methode:	- enquête. - retrospectief onderzoek.
Onderzoeksobject:	Jeugdigen vanaf 12 jaar en ouders van jeugdigen van 0-21 jaar en de hulpverleners van de Riagg-jeugdafdelingen. (netto steekproef 1250 tot 1500 ex-clieñten). In een aanvullend onderzoek wordt bekeken of kinderen van 9 tot 12 jaar (in aanvulling op de informatie van hun ouders) in staat zijn bruikbare informatie te leveren ter verbetering van de kwaliteit van de hulpverlening.
Plaats van onderzoek:	Nog niet definitief vastgesteld.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	G. Hutschemaekers, psycholoog.
Andere onderzoekers:	M. Vermande, C. Konijn.
Onderzoeksinstelling:	Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid Postbus 5103 3502 JC Utrecht
Samenwerkend met:	Nederlandse Vereniging voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg (NVAGG) en jeugdafdelingen van de Riagg's die deelnemen aan het onderzoek.
Contactadres:	Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid G. Hutschemaekers Postbus 5103 3502 JC Utrecht
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1996
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	Te verwachten publikatie: onderzoeksrapport in NcGv-reeks.
Publikaties:	

Trefwoorden:

Riagg's
Geestelijke gezondheidszorg
Consumenten

Onderzoeksnummer:	940116
Titel:	Schoolprofielen basisonderwijs.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de wensen en behoeften bij scholen in het basisonderwijs t.a.v. de GGD-produkten in kader van het schoolgezondheidsbeleid.
Gegevensverzameling:	Wensen en behoeften, meest frequent gesignaleerde problemen, lesmateriaal dat men wenst te ontvangen.
Methode:	- interview.
Onderzoeksubject:	Contactpersonen op scholen voor basisonderwijs.
Plaats van onderzoek:	GGD Regio West-Holland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	R. van Ewijk, hoofd afd. GVO.
Andere onderzoekers:	A. Trouwborst, B.G. Verhoeven, H.M.J.A. Loenen.
Onderzoeksinstelling:	GGD West-Holland Postbus 743 2270 AS Voorburg
Contactadres:	GGD West-Holland R. van Eijk Postbus 743 2270 AS Voorburg
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Individuele scholen krijgen resultaten teruggekoppeld. overall beeld is tot nu toe alleen gebruikt tijdens deze gesprekken, later volgt mogelijk een rapport.
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Basisonderwijs Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding Leerkrachten Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer:	940117
Titel:	Voortgezet onderwijs en suïcidaal gedrag van leerlingen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in het deel van de leerkrachten dat ervaring heeft met suïcide, suïcidepogingen en suïcide-ideatie uitspraken van leerlingen in het jaar 1993 en gedurende de gehele carrière als leerkracht). - het verkrijgen van inzicht in de kennis over het omgaan met suïcidaal gedrag van leerkrachten. - bestaan er in de betreffende scholen afspraken/protocollen over het omgaan met uitgesproken doodswens, suïcidepogingen en overlijden van een leerling? - zonodig komen tot aanbevelingen aan de betreffende scholen over het omgaan met uitgesproken doodswens, suïcidepogingen en overlijden van een leerling. - zonodig komen tot aanbevelingen betreffende preventieve activiteiten vanuit de GGD.
Gegevensverzameling:	Algemene gegevens, schooltype, vakken waarin les gegeven wordt, taken naast het lesgeven, betrokkenheid bij buitenschoolse activiteiten, aantal gevallen van overlijden na zelfdoding, aantal pogingen tot zelfdoding, aantal leerlingen die signalen gaven van depressiviteit of aangaven dood te willen, uitspraken van leerlingen betreffende zelfdoding, reactie van leerkracht op uitspraken betreffende zelfdoding, scholing in het omgaan met psycho-sociale of emotionele problemen.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksubject:	Directie en leerkrachten van scholen voor voortgezet onderwijs
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Groningen Stad en Ommelanden.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	F. Bakker, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Groningen Stad en Omme-landen Postbus 584 9700 AN Groningen
Contactadres:	GGD Groningen Stad en Omme-landen F. Bakker Postbus 584 9700 AN Groningen
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Ruim 40% van de ondervraagde leerkrachten bleek ooit signalen opgevangen te hebben van depressiviteit of suïcide-ideatie. Ruim 20% van de leerkrachten werd ooit rechtstreeks geconfronteerd met een leerling die zei "ik zou liever dood willen" Bijna alle respondenten geven mogelijkheden aan om bij suïcidaliteit actie te ondernemen. Binnen een school is daarover tussen de respondenten geen consensus. Slechts een van de vijf

scholen blijkt een schriftelijk protocol betreffende het overlijden van een leerling te hebben. Geen van de scholen heeft een schriftelijk protocol betreffende een suïcidepoging door een lid van de schoolgemeenschap. Geen van de scholen heeft een uitdrukkelijk protocol betreffende het omgaan met een uitgesproken doodswens. Geconcludeerd wordt dat het van belang is dat een (VO)school een schriftelijk protocol heeft betreffende het omgaan met suïcidaal gedrag (ingebed in het totaal van psychosociale leerlingbegeleiding) en een protocol betreffende het overlijden van een lid van de schoolgemeenschap.

Aanvulling:

Publikaties:

BAKKER, F.

Voortgezet onderwijs en suïcidaal gedrag van leerlingen.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Adolescenten

Voortgezet onderwijs

Zelfdoding

Leerkrachten

Begeleiden

Onderzoeksnummer:	940118
Titel:	Vraag en aanbod Riagg-jeugdzorg.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de hulpvragen van jeugdigen en ouders die een beroep doen op de Riaggjeugdafdelingen
Gegevensverzameling:	Onder jeugdigen (en hun ouders): sociaal-demografische kenmerken, klachten, problemen, hulpvraag, reden om weg te blijven, verwachtingen van hulp, welke hulpverleningsactiviteiten zijn ontvangen, tevredenheid, wijze van beëindiging van de hulp. Onder hulpverleners: aanleiding voor aanmelding, psychosociale en psychopathologische kenmerken van de cliënten, vermogen om een hulpverleningsrelatie aan te gaan, achtergrond van de hulpverlener, verloop van de intake, het hulpaanbod, behandel-doelstelling, verloop en resultaat van de behandeling, evaluatie van het resultaat.
Methode:	- enquêtes. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksubject:	150 jeugdigen vanaf 12 jaar, 200 ouders van jeugdigen van 0-21 jaar, 90 hulpverleners van de Riagg-jeugdafdelingen.
Plaats van onderzoek:	Stad Utrecht, westelijk deel van de provincie Utrecht, Alkmaar, Leiden, Rotterdam, Lelystad.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	G. Hutschemaekers, psycholoog.
Andere onderzoekers:	E. Faber, M. Vermande, C. Konijn.
Onderzoeksinstelling:	Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid Postbus 5103 3502 JC Utrecht
Samenwerkend met:	Nederlandse Vereniging voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg (NVAGG), en jeugdafdelingen van Riagg's in de genoemde plaatsen.
Contactadres:	Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid G. Hutschemaekers Postbus 5103 3502 JC Utrecht
Start onderzoek:	feb. 1993
Einde onderzoek:	sept. 1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	Te verwachten publikatie: onderzoeksrapport in de NcGv-reeks.
Publikaties:	
Trefwoorden:	Riagg's Geestelijk gezondheidszorg

16. METHODEN & TECHNIEKEN

Onderzoeksnummer:	940119
Titel:	Een "groeiboek" voor 5- en 6-jarigen in Deventer.
Doel-/vraagstelling:	- Is er bij ouders/verzorgers van kinderen in de leeftijdsgroep van 5 en 6 jaar een behoefte aan extra informatie over de opvoeding/verzorging van hun kind? - indien deze behoefte bestaat hoe hebben ouders/verzorgers tot nu toe zich hierin voorzien (welke informatiebronnen gebruiken ze?) - kan het beschreven nieuwe groeiboek in deze veronderstelde behoefte voorzien?
Gegevensverzameling:	Bij de 1e vragenlijst: Opvoedingssituatie, belangrijkste opvoeder, etniciteit, leeftijd en opleidingsniveau van de belangrijkste opvoeder, mogelijke opvoedingsvragen, informatiebronnen (social support system, professionals of andere media) behoefte aan meer informatie en verwachtingen t.a.v. een nieuw groeiboek. Bij 2e vragenlijst: resterende opvoedingsvragen, eventuele vragen bij het PGO, waardering van de ouder/verzorger over de genoemde adviezen in het boekje.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksubject:	Ouders/verzorgers van 185 kinderen uit het geboortjaar 1987.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Midden-IJssel.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	A.K. Koning.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Gewest Midden-IJssel Postbus 90 7400 AB Deventer
Contactadres:	GGD Gewest Midden-IJssel A.K. Koning Postbus 90 7400 AB Deventer
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	De respons op de eerste vragenlijst was 88% en op de tweede vragenlijst 77%. De gezinssamenstelling binnen de steekproef bestond in 93% van de gevallen uit vader, moeder en kind(eren), het gemiddeld aantal kinderen in de gezinnen was 2,5%. Moeder was de belangrijkste opvoeder, en begeleidde meestal het kind bij het bezoek aan de schoolarts. Van de ouders gaf 8% aan geen vragen te hebben (gehad) en de helft van de ouders had 3 of meer vragen. Onderwerpen die het meest tot vragen geleid hebben waren: luisteren en (65%) eten/snoepen (53% en slapen (33%). Bij eerste kinderen waren significant meer opvoedingsvragen. De belangrijkste informatiebron bij opvoedingsvragen was de partner (70%), gevolgd door het 0-4 jarigen groeiboekje (51%) Van de ouders brengt

40% opvoedingsvragen bij het PGO ter sprake. Ondanks het feit dat 78% expliciet aangaf geen behoefte te hebben aan extra informatie, verwacht 58% van de ouders een nieuw groeiboek te gaan gebruiken en 70% heeft daar een geldbedrag voor over. Ruim 2/3 van de ouders vond het boekje een belangrijk hulpmiddel bij de opvoeding en 3/4 zou het ook andere ouders aanraden. Het 0-4 jarigen groeiboekje geniet een groot vertrouwen bij de ouders. Vanuit deze verwachting blijkt het nieuwe groeiboek bij de ouders goed aan te slaan. Er wordt aanbevolen het boekje structureel uit te reiken als een schriftelijk middel bij de opvoedingsondersteuning in het kader van pedagogische preventie.

Aanvulling:

Publikaties:

KONING, A.K.

Een "groeiboek" voor 5- en 6-jarigen in Deventer.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994.
(Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Opvoedingsondersteuning
Schoolkinderen
Begeleiden

Onderzoeksnummer:	940120
Titel:	Adviesfolders JGZ.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de toepassing en verspreiding van de bij de afdeling JGZ aanwezige adviesfolders.
Gegevensverzameling:	Aantal en soort verstrekte adviesfolders, achtergrondkenmerken.
Methode:	- registratie in het kader van het PGO.
Onderzoeksobject:	1867 personen waaraan een of meerdere adviesfolders zijn verstrekt.
Plaats van onderzoek:	Stadsgewest Breda.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	I. Kroesbergen, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Stadsgewest Breda Postbus 3215 4800 DE Breda
Contactadres:	GGD Stadsgewest Breda I. Kroesbergen Postbus 3215 4800 DE Breda
Start onderzoek:	jan. 1993
Einde onderzoek:	dec. 1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Adviesfolders worden vooral toegepast bij basisschoolkinderen en veel minder bij de jeugd van het voortgezet onderwijs (ook als rekening wordt gehouden met het aantal onderzoeksmomenten bij verschillende typen onderwijs). 10 van de 63 folders zijn niet toegepast in 1993, en er bestaan grote verschillen in de mate (frequentie) van verstrekken van adviesfolders tussen de JGZ-medewerkers.
Aanvulling:	
Publikaties:	KROESBERGEN, H.T. Adviesfolders Jeugdgezondheidszorg. Breda, GGD Stadsgewest Breda, 1994.
Trefwoorden:	Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

Onderzoeksnummer: 940121
Titel: Ambulante behandeling van Turkse en Marokkaanse kinderen met enuresis nocturna.

Doel/vraagstelling: - Onderzoek met als doel te komen tot een zo effectief mogelijke ambulante behandeling voor Turkse en Marokkaanse bedplassende kinderen vanaf 6 jaar.

Gegevensverzameling: Informatie over vier ambulante behandelingsmethoden: de individuele behandeling van de Riagg Amsterdam C/OW, de groepsbehandeling van dezelfde Riagg, de behandeling van de Stichting Amsterdams Kruiswerk, de behandeling van het Juliana Kinderziekenhuis te Den Haag. Resultaten van de behandeling van allochtone en Nederlandse kinderen. Overige informatie over allochtone kinderen.

Methode:

- interview.
- enquête.
- observatie.
- retrospectief onderzoek.
- literatuuronderzoek.

Onderzoeksobject: 14 Turkse kinderen, 34 Marokkaanse kinderen, 27 Nederlandse kinderen. 11 kinderen van overige herkomst. De gemiddelde leeftijd was 9.8 jaar.

Plaats van onderzoek: Amsterdam, Den Haag en omstreken.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: N.S.M. Hopstaken, pedagoge.

Andere onderzoekers: Prof.dr. T.W.J. Schulpen.

Onderzoeksinstelling: GG & GD Utrecht afd. Jeugdgezondheidszorg
Postbus 2423
3500 GK Utrecht

Samenwerkend met: Riagg Amsterdam C/OW, (R. Bosma), Stichting Amsterdams Kruiswerk (S. Speelman), Juliana Kinderziekenhuis Den Haag (A.J. van der Meijden).

Contactadres: GG & GD Utrecht afd. Jeugdgezondheidszorg
Prof.dr. T.W.J. Schulpen
Postbus 2423
3500 GK Utrecht

Start onderzoek: aug. 1993

Einde onderzoek: sept. 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: De individuele behandeling van de Riagg is zeer tijdrovend, dus kostbaar, maar geeft bij de onderzochte kinderen 100% verbetering (echter van de meeste kinderen gegevens onbekend). De groepsbehandeling van de Riagg kost weinig tijd en geeft goede resultaten. Het Kruiswerk heeft lagere verbeteringspercentages bij de behandelde kinderen, maar wel het grootste aantal droge kinderen. Het Juliana Kinderziekenhuis behaalt de laagste resultaten. De twee laatstgenoemde instellingen behandelden ook Nederlandse kinderen, hun resultaten zijn beduidend beter dan die van allochtone kinderen. Het is van belang dat een behandeling duidelijk is, intensief is, er positieve aandacht is voor het kind, ouders bij de behandeling worden betrokken en huisbezoeken worden afgelegd. Een

instelling zou zich kunnen richten op zowel een individuele- als op een groepsbehandeling.

Aanvulling:

Publikaties:

HOPSTAKEN, N.S.M. & T.W.J. SCHULPEN.

Ambulante behandeling van Turkse en Marokkaanse kinderen met enuresis nocturna: een vergelijkend onderzoek naar vier behandelingsmethoden.

Utrecht, GG & GD Utrecht, 1995.

Trefwoorden:

Enuresis

Buitenlandse kinderen/jongeren

Onderzoeksnummer:	940122
Titel:	Development of a semistructured clinical interview for children and adolescents.
Doel-/vraagstelling:	- Vertaling van de SCIC (A), bepaling van de betrouwbaarheid, (test-retest, interrater), bepaling validiteit, relatie met andere instrumenten.
Gegevensverzameling:	SCIC(A), YSR, DISC-C, RAVEN, KFD bij het kind. DISC-P, CBCL, achtergrondvragenlijst bij ouder. TRF bij leerkracht.
Methode:	- interview. - observatie. - vragenlijsten.
Onderzoeksubject:	185 Kinderen en adolescenten verwezen naar instellingen voor geestelijke gezondheidszorg met gedrags- en/of emotionele problemen, leeftijd 6-17 jaar. Vergelijkingsgroep van 86 kinderen, sample Rotterdamse GGD.
Plaats van onderzoek:	Rotterdam (Sophia Kinderziekenhuis).
Soort onderzoek:	promotie-onderzoek
Projectleider:	Prof.Dr. F.C. Verhulst, Kinder- en Jeugdpsychiatrie. Dr. J.M. Koot.
Andere onderzoekers:	M.C. Kasius.
Onderzoeksinstelling:	Sophia Kinderziekenhuis afd. Kinder- en Jeugdpsychiat. Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Samenwerkend met:	Erasmusuniversiteit Rotterdam.
Contactadres:	Sophia Kinderziekenhuis afd. Kinder- en Jeugdpsychiat. M.C. Kasius Dr. Molewaterplein 60 3015 GJ Rotterdam
Start onderzoek:	juni 1991
Einde onderzoek:	juni 1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Geestelijk gezondheidszorg

Onderzoeksnummer:	940123
Titel:	Evaluatie buitenlandse babyboeken.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in het effect van de babyboeken (effect-evaluatie). - het verkrijgen van inzicht in de eventuele tekorten en/ of dubblures aan informatie, instructie en/of advisering in het babyboek (proces-evaluatie).
Gegevensverzameling:	Bij ouders: gebruik en waardering van de boeken. Bij consultatie-bureau-medewerkers: waardering informatie over de ontwikkeling van het kind, gebruik boeken, eventuele verschuivingen in de contacten en gespreksondwerpen welke plaatsvinden tussen de cb-medewerkers en ouders, relatie tussen gebruik en waardering van de factoren: moment van verspreiding, introductie en begeleiding, inhoud, de vormgeving en schrijfstijl, afspraken over en naleving van gebruiksregels. Bij welke subpopulatie ouders er geen gebruik gemaakt wordt van het babyboek en waarom? Alternatieve methodieken, opinie over de baby-boeken.
Methode:	- enquête. - interview.
Onderzoeksobject:	44 Chinese, 104 Marokkaanse, 142 Turkse en 75 Vietnamese ouders, 99 CB-medewerkers.
Plaats van onderzoek:	Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	R.A. Hirasing, kinderarts/jeugdarts.
Andere onderzoekers:	G.H. Verrips, J.L.A. van Rijckevorsel, L. Bolk, C. Bindraban, M. van Donk.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	Landelijke Vereniging voor Thuiszorg, Bureau Voorlichting Gezondheidszorg Buitenlanders, Stichting Thuiszorg Den Haag, GG & GD Amsterdam.
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid R.A. Hirasing Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Uit de effectevaluatie bleek dan in alle taalgroepen het buitenlandse babyboek door de meeste ouders als naslagwerk wordt gebruikt. De helft van de Marokkaanse en een klein aantal Turkse ouders was analfabeet en niet in staat kennis te nemen van de inhoud van het boek, sommigen lieten zich echter wel voorlezen uit het boek. De ouders achtten de onderwerpen voeding, koorts, ziekten en medicijnen, vaccinaties, groei en ontwikkeling waardevol. Ouders die het buitenlandse babyboek het minst gebruiken en waardeerden hadden naar hun zeggen weinig behoefte aan ander voorlichtingsmateriaal. Uit de procesevaluatie bleek dat naar mening

van de CB-medewerkers de kwaliteit van de informatie over het algemeen goed was, maar meer verdiept en uitgebreid kan worden. De vormgeving zou volgens hen verbeterd kunnen worden. Aanbevelingen zijn voor CB-medewerkers een handleiding te ontwikkelen aangaande de wijze waarop het babyboek bij de ouders kan worden geïntroduceerd, en de wijze waarop het gebruik ervan kan worden gestimuleerd.

Aanvulling:

Publikaties:

VERRIPS, G.H. & R.A. HIRASING.

Evaluatie buitenlandse babyboeken.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, 1994. Publ.nr. 94.089.

Trefwoorden:

Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding
CB voor zuigelingen/kleuters

Onderzoeksnummer: 940124
Titel: Evaluatie tandheelkundig epidemiologisch onderzoek uitgevoerd door GGD'en.

Doel-/vraagstelling: - Het geven van een beschrijving en beoordeling van de in de periode 1986-1993 door GGD'en uitgegeven rapporten over epidemiologisch onderzoek.

- nagaan welke voor het landelijk beleid relevante informatie dit onderzoek heeft opgeleverd.

Gegevensverzameling: - doel- en vraagstellingen van de onderzoeken.

- onderzochte populaties.

- gehanteerde onderzoeksmethoden.

- verkregen uitkomsten.

- getrokken conclusie(s).

- aanbevelingen die werden gedaan.

Methode: Literatuuronderzoek.

Onderzoeksobject: Inhoud van publikaties van GGD'en over door medewerkers verricht tandheelkundig epidemiologisch onderzoek.

Plaats van onderzoek:

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: H. Kalsbeek, tandarts-epidemioloog.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: TNO Preventie en Gezondheid
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Contactadres: TNO Preventie en Gezondheid
H. Kalsbeek
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Start onderzoek: 1994

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Tussen 1986 en 1994 werd in tenminste 42 van de 60 GGD-regio's tandheelkundig epidemiologisch onderzoek uitgevoerd. De meest genoemde beleidsdoelstelling was 'richting geven aan voorlichtingsactiviteiten' Waarschijnlijk beantwoordden de onderzoeksresultaten aan dit doel. Doordat de gehanteerde onderzoeksmethoden nogal uiteenliepen, was aggregatie van de verkregen gegevens veelal niet mogelijk. De waarde van het onderzoek voor het landelijk beleid is daardoor beperkt.

Aanvulling:

Publikaties: KALSBECK, H.

Tandheelkundig epidemiologisch onderzoek GGD'en: evaluatie van onderzoek naar mondgezondheid en mondhygienisch gedrag, uitgevoerd in de periode 1986-1993.

Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, 1994. Publikatienr. 94.094.

Trefwoorden:

Epidemiologie
Gebit & mondholte

Onderzoeksnummer: 940125
Titel: Evaluatie van de screening op phenylketonurie (PKU) en congenitale hypothyreoïdie (CHT).

Doel-/vraagstelling:

- Te komen tot een evaluatie van de deelname aan, de diverse fasen van het beloop van, en de methode van screening.
- hoeveel kinderen nemen wel/niet deel aan de screening?
- wat zijn de redenen voor niet-deelname?
- hoeveel tijd verstrijkt er van geboorte tot de hielprik, van geboorte tot aan het eerste diagnostisch onderzoek, en van geboorte tot behandeling?

Gegevensverzameling: Geboortedatum, geslacht, geboortegewicht, zwangerschapsduur, screeningsuitslagen, serumuitslagen, serumuitslagen bij diagnostisch onderzoek, diagnose van de verwezen kinderen, gelokaliseerde gegevens over deelname en screeningsuitslagen.

Methode: Enquête.

Onderzoeksobject: Alle levendgeborenen.

Plaats van onderzoek: Nederland.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: P.H. Verkerk, arts.

Andere onderzoekers: S.P. Verloove-Vanhorick.

Onderzoeksinstelling: TNO Preventie en Gezondheid

Postbus 2215

2301 CE Leiden

Samenwerkend met: Landelijke Begeleidingscommissie PKU en CHT.

Contactadres: TNO Preventie en Gezondheid

P.H. Verkerk

Postbus 2215

2301 CE Leiden

Start onderzoek: 1981

Einde onderzoek: doorlopend

Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting: Uitkomsten 1993: de deelname is 99,7%. Als gevolg van de wijziging van de screeningsprocedure is het percentage prematuren onder de verwezen kinderen 4% terwijl het in de voorafgaande jaren meer dan 20% was. In 45% van de gevallen werden de CHT-patiënten na de streefdatum van 21 dagen behandeld.

Aanvulling:

Publikaties: VERKERK, P.H., S.E. BUITENDIJK & S.P. VERLOOVE--VANHORICK.

Congenital hypothyroidism screening and the cutoff for thyrotropin measurement: recommendations from the Netherlands.

Am. J. Public Health 83 (1993) 868-71

VERKERK, P.H., G. DERKSEN-LUBSEN, T. VULSMA, J.G. LOEBER & J.J.M. DE VIJLDER.

Evaluatie van een decennium neonatale screening op congenitale hypothyreoïdie in Nederland.

Ned. T. Geneesk. 137 (1993) 2199-2205

VERKERK, P.H., G. DERKSEN-LUBSEN, T. VULSMA, J.G. LOEBER & J.J.M. DE VIJLDER.
 Evaluation of the screening for congenital hypothyroidism in the Netherlands. 9th International neonatal screening symposium Lille, 1993.

VERKERK, P.H. & S.B. VAN DER MEER.
 Failure to detect phenylketonuria (letter).
 Eur. J. Pediatr. 154 (1995) 163

VERKERK, P.H.
 De screening op phenylketonurie en congenitale hypothyreoïdie.
 T. Verloskundigen 19 (1994) 386-391

VERKERK, P.H.
 De verpleegkundige rol bij de hielprik.
 Verpleegkunde Professioneel (1994) 1, p. 4-6

VERKERK, P.H. & R.C.A. SENGERS.
 Twintig jaar landelijke screening op phenylketonurie in Nederland; vijfde verslag van de Landelijke Begeleidingscommissie Phenylketonurie. (in voorbereiding).

VERKERK, P.H. & S.P. VERLOOVE-VANHORICK.
 Rapportage van de screening op phenylketonurie bij kinderen geboren in 1993: verslag van de Landelijke Begeleidingscommissie-PKU.
 Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, 1994.

VERKERK, P.H. & S.P. VERLOOVE-VANHORICK.
 Rapportage van de screening op congenitale hypothyreoïdie bij kinderen geboren in 1993 en 3e meetpunt 1988.
 Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, 1994.

Trefwoorden:

Screening
 Congenitale hypothyreoïdie
 Phenylketonurie
 Pasgeborenen

Onderzoeksnummer:	940126
Titel:	Gehoorscreening onvoldoende en dan...?
Doel-/vraagstelling:	- Risicogroepen en redenen van uitval in het screenings- en verwijstraject traceren. - het verkrijgen van inzicht in risicogroepen m.b.t. onvoldoende gehoorscreening en gehoorstoornissen. - hoe verloopt het verwijstraject van kinderen die naar aanleiding van een onvoldoende gehoorscreeningsuitslag naar de huisarts zijn verwezen? - welke factoren maken dat kinderen (met een risico voor gehoorstoornissen) uitvallen in het screenings- ofwel verwijstraject m.b.t. betreffende gehoorstoornissen? - welke risicogroepen zijn ten aanzien van de diverse gehoorstoornissen en een onvoldoende gehoorscreening aan te wijzen?
Gegevensverzameling:	Etniciteit, geslacht, opleiding moeder, onderzoeksgegevens m.b.t. de CAPAS-gehoorscreening en verwijsggegevens van huisarts, KNO-arts en Audiologisch centrum.
Methode:	- interview. - follow-up onderzoek.
Onderzoeksobject:	Het onderzoek betrof 6228 kinderen in de leeftijd van ca. 9 maanden (3134 jongens en 3094 meisjes) die in de periode 1993 t/m april 1994 in aanmerking kwamen voor de CAPAS-gehoorscreening.
Plaats van onderzoek:	Amsterdam.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	T.L. Filedt-Kok-Weimar A.C.M. Diepenmaat.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GG & GD Amsterdam sector Jeugdgezondheidszorg Postbus 20244 1000 HE Amsterdam
Contactadres:	GG & GD Amsterdam sector Jeugdgezondheidszorg A.C.M. Diepenmaat Postbus 20244 1000 HE Amsterdam
Start onderzoek:	mei 1993
Einde onderzoek:	okt. 1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Van de 6042 opgeroepen kinderen nam 9% niet (volledig) deel aan de CAPAS-gehoorscreening. Alleen bij allochtonen bleken kinderen van laag opgeleide ouders minder te verschijnen. 404 Kinderen werden n.a.v. de uitslag verwezen naar de huisarts. Hiervan bezocht 73% de huisarts, 45% de kno-arts en 28% het audiologisch centrum. Dat slechts 28% het audiologisch centrum bereikt wordt o.a. verklaard door het volgende: de huisarts verwees 18% van de kinderen niet door, de kno-arts verwees 48% van de kinderen niet door en 25% van de ouders volgde het verwijzadvies naar de huisarts, kno-arts of het audiologisch centrum niet op. Jongens en Marokkaanse jongens werden relatief vaker verwezen dan meisjes en

Nederlandse jongens. Van de bij de KNO-arts onderzochte kinderen had 75% kno-problematiek. Marokkaanse en 'overige' kinderen bleken (echter) minder vaak kno-problematiek te hebben dan Nederlandse kinderen. Mogelijk duidt dit op een hoger percentage vals positieve Marokkaanse en overige kinderen. Uiteindelijk zijn uit de onderzoeksgroep 4 (Nederlandse) kinderen met perceptieve gehoorverliezen bij het audiologisch centrum.

Aanvulling:

Publikaties:

FILEDT-KOK-WEIMAR, T.L. & A.C.M. DIEPENMAAT.

Gehoorscreening onvoldoende en dan...? een onderzoek naar redenen van uitval in de gehoorscreening en de doorverwijzing in Amsterdam. Amsterdam, GG&GD Amsterdam, 1994.

Trefwoorden:

Verwijzen

Gehoorscreening

Onderzoeksnummer:	940127
Titel:	Gezondheidsvragenlijsten in het speciaal onderwijs.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de betrouwbaarheid (interne consistentie) van de Gezondheidbeïnvloedend gedrag (GBG) vragenlijst. - het verkrijgen van inzicht in de verschillen in gezondheidstoestand bij leerlingen van het speciaal onderwijs in vergelijking met leerlingen van het basisonderwijs. - is de GBG-vragenlijst samengesteld voor het schoolgezondheidsbeleid ook door ouders van kinderen op het Speciaal Onderwijs betrouwbaar in te vullen? - is er een verschil in gezondheidsprofiel tussen leerlingen van MLK-, LOM- en basisonderwijs?
Gegevensverzameling:	Voeding, persoonlijke verzorging, veiligheid thuis, op school en in het verkeer, omgaan met elkaar, psychische ontwikkeling, emotionele vorming, doorgemaakte ziekten, lichamelijke klachten, medische consumptie, sociaal-economische status, medische gegevens JGZ-dossier.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	149 Kinderen van twee MLK-scholen, drie LOM-scholen en een basisschool geboren in 1983 en 1984.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Kop van Noord-Holland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	D.M. Bentvelsen, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Kop van Noord-Holland Postbus 368 1780 AJ Den Helder
Contactadres:	GGD Kop van Noord-Holland D.M. Bentvelsen Postbus 368 1780 AJ Den Helder
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	DE GBG-lijst zoals door de VDB en het ITS is ontwikkeld voor de middenbouw bleek lage betrouwbaarheidscoëfficiënten te hebben op thematische subschalen. Dit werd in alle groepen gevonden en kwam overeen met de gegevens van het ITS. M.b.v. factoranalyse bleken nieuw gevormde schalen een hogere betrouwbaarheid te hebben. De samenhang tussen de vragen van deze schalen lijkt meer gevonden te kunnen worden in persoonskenmerken van de kinderen: impulsiviteit/ongeduldigheid, emotionele stabiliteit, sociale basishouding en persoonlijkheidsontwikkeling dan in een thema zoals veilig gedrag en verzorgingsgedrag. Er zijn geen aanwijzingen dat schooltype of achtergrondgegevens van de ouders invloed hebben op de betrouwbaarheid van de schalen. Ouders van kinderen van LOM- en MLK onderwijs blijken op een aantal gebieden

meer problemen aan te geven dan ouders van leerlingen van het basis-onderwijs. De verschillen tussen de leerlingen van de drie schooltypen waren voor de "medische vragen" wat minder duidelijk.

Publikaties:

BENTVELSEN, D.M.

Gezondheidsvragenlijsten in het speciaal onderwijs: een vergelijkend onderzoek naar de bruikbaarheid en resultaten.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Gezondheidsprofiel

Schoolkinderen

Speciaal onderwijs

Onderzoeksnummer: 940128
Titel: Goede lange-termijnresultaten van droog-bedtraining bij kinderen met enuresis nocturna.

Doel-/vraagstelling: - Het verkrijgen van inzicht in het lange-termijn effect van droog-bedtraining in de setting van de jeugdgezondheidszorg.
Gegevensverzameling: Van 1987 tot 1989 werden 36 in bed plassende kinderen (gemiddelde leeftijd 9 jaar) behandeld met de droog-bedtraining. De instructies voor deze training werden in 6 bijeenkomsten aan 5-10 ouders in de setting van de JGZ gegeven door 2 trainers. Om het lange-termijneffect na te gaan werden de ouders in 1993 gevraagd of hun kind de voorgaande 4 weken in bed had geplast.
Methode: Interview, retrospectief onderzoek.
Onderzoeksobject: 23 Jongens en 13 meisjes in de leeftijd van 6-14 jaar die in de periode september 1987 t/m mei 1989 met de droog-bedtraining werden behandeld.
Plaats van onderzoek: Haarlemmermeer.

Soort onderzoek: overig onderzoek
Projectleider: H. Reus, jeugdarts.
Andere onderzoekers: R.A. Hirasings.
Onderzoeksinstelling: TNO Preventie en Gezondheid
Postbus 2215
2301 CE Leiden
Samenwerkend met: GGD Amstelland-de Meerlanden Fokkerlaan 50 1185 JC Amstelveen
Contactadres: TNO Preventie en Gezondheid
R.A. Hirasings
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Start onderzoek: 1993
Einde onderzoek: 1993
Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Van de kinderen sliep 6 maanden na de training 75% droog. In 1993 (4-6 jaar na de training) sliep 83% droog. Bij 17% was er een sterke vermindering van het bedplassen (van 6 naar 2 maal per week).
Aanvulling: Ook op de lange termijn blijft het succespercentage van de droog-bedtraining in de setting van de JGZ hoog. Het is een zinvolle aanvulling op de reeds bestaande therapieën voor kinderen vanaf 8 jaar met enuresis nocturna.
Publikaties: Hirasings, R.A. & H. Reus.
Goede lange-termijnresultaten van droog-bedtraining bij kinderen met enuresis nocturna.
Ned. Tijdschr. Geneesk. 138 (1994) 27, p. 1366-1368
BOLK-BENNINK, L.F. & R.A. HIRASING.
Onderzoek naar het effect van droogbedtraining in de jeugdgezondheidszorg.
Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, 1995. (Publ nr. 95.039).

Trefwoorden:

Enuresis
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940129
Titel:	Habitueel mondademen in de preventieve schijnwerper.
Doel-/vraagstelling:	- Primaire en secundaire preventie van habitueel mondademen d.m.v. voorlichting via consultatiebureau's voor baby's en kleuters. - onderzoek naar de effectiviteit van de voorlichting in de praktische situatie
Gegevensverzameling:	Effectiviteitsonderzoek met experimentele en controlegroep.
Methode:	
Onderzoeksubject:	Ouders van baby's en kleuters op het consultatiebureau.
Plaats van onderzoek:	Zorggroep Oost-Gelderland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	N.K. Idema, jeugdarts. A.H.J. Zweers-Schuurman, jeugdarts/CB-arts. M. Vlaswinkel, stafverpleegkundige JGZ.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	ZorgGroep Oost-Gelderland Postbus 10 7000 AA Doetinchem
Contactadres:	ZorgGroep Oost-Gelderland E. Paardekooper Postbus 10 7000 AA Doetinchem
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	
Aanvulling:	Bron: LVT. Recordcode LVT-1301.
Publikaties:	
Trefwoorden:	Habitueel mondademen Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding CB voor zuigelingen/kleuters

Onderzoeksnummer: 940130
Titel: Hanteren van vermoedens van kindermishandeling op de basisschool: welk beleid is er? Onderzoek naar beleid op basisscholen in Midden-Limburg.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in het beleid op basisscholen in Midden-Limburg met betrekking tot het hanteren van vermoedens van kindermishandeling bij leerlingen.
- vinden basisscholen in Midden-Limburg het signaleren van kindermishandeling een taak van school?
- hoe ziet het beleid inzake het hanteren van vermoedens van kindermishandeling er inhoudelijk uit?

Gegevensverzameling: Demografische gegevens, schoolkenmerken, beleid inzake hanteren van vermoedens van kindermishandeling door leerkrachten, attitude gegevens, ervaringen met externe instanties inzake problematiek rondom kindermishandeling, gegevens over behoeftes van scholen.

Methode: Enquête.

Onderzoeksobject: Directeuren van 109 basisscholen in Midden-Limburg.

Plaats van onderzoek: Midden-Limburg.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: T.A.M. Jaspers, jeugdarts.

Onderzoeksinstelling: GGD Midden-Limburg

Postbus 1235

6040 KE Roermond

Contactadres: GGD Midden-Limburg

T.A.M. Jaspers

Postbus 1235

6040 KE Roermond

Start onderzoek: 1994

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: In de regio Midden-Limburg hebben slechts enkele basisscholen schriftelijke afspraken hebben gemaakt over het hanteren van vermoedens van kindermishandeling. Circa een vijfde van het totaal aantal onderzochte basisscholen heeft wel afspraken gemaakt, maar deze zijn niet schriftelijk vastgelegd. Op de helft van de basisscholen is het niet mogelijk om signalen van kindermishandeling op een formeel overleg binnen de school te bespreken; ongeveer tweederde van de basisscholen heeft geen formele overlegstructuur met externe instanties. De meerderheid van de onderzochte basisscholen voert een ad hoc beleid. De jeugdarts is bij vermoedens van kindermishandeling de belangrijkste contactpersoon met de basisschool.

Publikaties: JASPERS, T.A.M.
Hanteren van vermoedens van kindermishandeling op de basisschool:
welk beleid is er? Onderzoek naar beleid op basisscholen in
Midden-Limburg.
Leiden, TNO PG Sociaal-Geneskundige Opleidingen, afd. Onderwijs,
1994. (Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden: Kindermishandeling
Signaleren
Basisscholen

Onderzoeksnummer:	940131
Titel:	Instrumentontwikkeling gezondheidsprofiel leerlingen Voortgezet Onderwijs ten behoeve van schoolgezondheidsbeleid.
Doel-/vraagstelling:	- Ontwikkeling van een gezondheidsprofiel en een schriftelijke vragenlijst voor gegevensverzameling, waarmee inzicht verkregen wordt in de gezondheidstoestand en welbevinden van leerlingen en determinanten daarvan. - d.m.v. dit leerlingengezondheidsprofiel richting geven aan het te ontwikkelen schoolgezondheidsbeleid op scholen voor voortgezet onderwijs.
Gegevensverzameling:	Kwalitatieve gegevens verzameld bij personen die nauw betrokken zijn bij schoolgezondheidsbeleid vanuit de GGD of vanuit de school, op basis van deze gegevens wordt de onderwerpenlijst van het gezondheidsprofiel vastgesteld.
Methode:	- interview. - enquête.
Onderzoeksobject:	Leerlingen van 6 scholen voor Voortgezet Onderwijs, van de schooltypen IVBO, IBO, LBO, MAVO, HAVO en VWO.
Plaats van onderzoek:	6 Scholen in het werkgebied van de GGD regio IJssel-Vecht, de GG&GD Amsterdam en de GGD Flevoland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	C. Bun, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Rotterdam e.o. afd. Jeugdzorg Postbus 70032 3000 LP Rotterdam
Samenwerkend met:	ITS, Nijmegen en LCGVO, Utrecht.
Contactadres:	GGD Rotterdam e.o. afd. Jeugdzorg C. Bun Postbus 70032 3000 LP Rotterdam
Start onderzoek:	sept 1994
Einde onderzoek:	maart 1997
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Gezondheidsprofiel Adolescenten

Onderzoeksnummer:	940132
Titel:	JGZ-Rapportage 1992-1993.
Doel-/vraagstelling:	Analyse van PGO's.
Gegevensverzameling:	Gezondheidsproblemen, slaapgedrag, eetgedrag, stem-, spraak-, taal- en mondgedrag, sociaal-emotioneel gedrag, gebitsverzorging, leefgewoonten (VO).
Methode:	Enquête, registratie in het kader van het PGO.
Onderzoeksubject:	Klas 2, groep 2.
Plaats van onderzoek:	Scholen in de regio Noordwest-Veluwe.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	D. Slikke.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Noordwest-Veluwe afdeling Jeugdgezondheidszorg Postbus 201 8070 AE Nunspeet
Contactadres:	GGD Noordwest-Veluwe afdeling Jeugdgezondheidszorg D. Slikke Postbus 201 8070 AE Nunspeet
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Periodiek geneeskundig onderzoek Schoolkinderen Gezondheidstoestand

Onderzoeksnummer:	940133
Titel:	Kindermishandeling, werk voor de JGZ.
Doel-/vraagstelling:	Het verkrijgen van inzicht in de acties en tijdsinvestering van jeugdarts en jeugdverpleegkundige bij vermoedelijke gevallen van kindermishandeling.
Gegevensverzameling:	Totaal aantal kinderen, leeftijden van kinderen, geïnvesteerde tijd van de jeugdarts en de jeugdverpleegkundige per kind en totaal in een bepaalde tijdsduur, de contacten van de jeugdarts/ jeugdverpleegkundige over het kind en met wie, de eerste melders bij het JGZ team, de betrokken schoolsoorten, de persoon of instantie waarnaar wordt verwezen.
Methode:	- registratie in het kader van het PGO en PVO. - registratie in het kader van individueel contact op verzoek van school/ouder/kind.
Onderzoeksobject:	4 t/m 18-jarigen die onder de zorg van de GGD Den Haag vallen, hieruit deelpopulaties die voor PGO/PVO in aanmerking komen of voor onderzoek op indicatie.
Plaats van onderzoek:	Den Haag.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	P. Steutekneul, jeugdarts.
Onderzoeksinstelling:	GG & GD Den Haag afdeling Jeugdgezondheidszorg Postbus 65783 2506 EB Den Haag
Contactadres:	GG & GD Den Haag afdeling Jeugdgezondheidszorg P. Steutekneul Postbus 65783 2506 EB Den Haag
Start onderzoek:	maart 1993
Einde onderzoek:	nov. 1993
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Over 233 kinderen is informatie verzameld. Ten behoeve van hen zijn 1.012 gesprekken gevoerd. In alle leeftijdsgroepen betroffen de signalen van kindermishandeling meer meisjes dan jongens. Bij kinderen van 7 t/m 9 jaar zijn de meeste (vermoede) gevallen van kindermishandeling geconstateerd. 15 Nieuwe gevallen werden binnen de looptijd van het onderzoek zowel gemeld als verwezen of afgesloten. De meldingen van vermoede gevallen van kindermishandeling komen vooral van school (35%), de ouders (17%), of het kind zelf (14%). 13% van de gevallen werden door de JGZ-teams zelf als eerste geconstateerd. Met de school van het kind overlegt het JGZ-team het meest. Geconcludeerd wordt dat het krijgen van duidelijkheid inzake een vermoed geval van kindermishandeling een grote tijdsinspanning van de JGZ teams vraagt en dat het aantal gevallen dat bekend of herkend wordt een topje van de ijsberg is. De JGZ kan een belangrijke taak vervullen bij signalering van kindermishandeling.
Aanvulling:	Verdergaand onderzoek is van belang voor kinderen in de zorg bij de JGZ, evenals het periodiek contact kind-JGZ.

Publikaties: STEUTEKNUEL, W.C.P., J.C. CARBIERE & I. BURGER.
Kindermishandeling, werk voor de JGZ.
Epidemiologisch Bulletin Den Haag 29 (1994) 3, p. 20-23

Trefwoorden: Kindermishandeling
Signaleren
Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer:	940134
Titel:	Korte vragenlijst psychosociale problemen adolescenten.
Doel-/vraagstelling:	- Het ontwikkelen van een korte vragenlijst die gebruikt kan worden als indicatie-instrument voor mogelijke psychosociale problematiek onder schoolgaande jongeren.
Gegevensverzameling:	Vragenlijst gericht op onderkenning van psychosociale problematiek, items: achtergrondkenmerken, ervaren psychosociale problemen, hulpzoekgedrag, zelfwaardering, psychosomatische klachten.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksubject:	Schoolgaande jongeren van 13-18 jaar (VBO-MAVO-VWO), 2500 vragenlijsten zijn klassikaal afgenomen, 2500 vragenlijsten bij het PGO, 400 vragenlijsten bij intake van jongeren op de RIAGG.
Plaats van onderzoek:	Apeldoorn, Drachten, Assen, Hogeveen.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	E.J. Maarsingh, epidemioloog
Andere onderzoekers:	J. Ede, N. de Vos, C.Bos, C.J. Lako.
Onderzoeksinstelling:	GGD Oost-Veluwe afdeling Jeugdgezondheidszorg Postbus 51 7300 AB Apeldoorn
Samenwerkend met:	RIAGG's in diverse regio's.
Contactadres:	GGD Oost-Veluwe afdeling Jeugdgezondheidszorg E.J. Maarsingh Postbus 51 7300 AB Apeldoorn
Start onderzoek:	sept. 1994
Einde onderzoek:	juni 1996
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	Een belangrijk onderdeel van de analyse is het vaststellen van een afkappunt van de korte vragenlijst: bij welke score dient de leerling uitgenodigd te worden voor een gesprek.
Publikaties:	KOK, C.J., P. VAN WEZEL, E.J. MAARSINGH, T. VOGELS & C.J. LAKO. Signaleren van psychosociale problematiek bij adolescenten: het Preventief Gezondheidsonderzoek en een vragenlijst vergeleken. T. Soc. Gezondheidszorg 72 (1994) 7, p. 363-368
Trefwoorden:	Adolescenten Psycho-sociale problemen Signaleren

Onderzoeksnummer:	940135
Titel:	Kwaliteit van leven vragenlijst.
Doel-/vraagstelling:	- Verzameling van referentie-gegevens in een normale populatie van een ouder vragenlijst over gezondheidsgerelateerde kwaliteit van leven van kinderen.
Gegevensverzameling:	Gezondheidsgerelateerde kwaliteit van leven (GKVL) m.b.v. TNO-AZL lijst voor ouders.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	1200 Kinderen, 50% meisjes, 50% jongens.
Plaats van onderzoek:	Landelijk.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	T. Vogels, psycholoog.
Andere onderzoekers:	E. Verrips, H. Kalsbeek.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	Academisch Ziekenhuis Leiden.
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid A.G.C. Vogels Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1996
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Kwaliteit van leven

Onderzoeksnummer:	940136
Titel:	Landelijk onderzoek Sikkkelcelanemie en Thalassemie.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de grootte van het probleem bij kinderen in Nederland. - is de allochtone bevolkingsgroep op de hoogte van deze, specifiek voor hen relevante afwijkingen? - is screening op dragerschap technisch mogelijk? - is screening op dragerschap wenselijk en in welke levensfase? - is screening op dragerschap kosten-effectief?
Gegevensverzameling:	Epidemiologisch onderzoek naar prevalentie van de homozygote ziekte beelden via enquête onder alle kinderartsen in Nederland (respons 99.1%). NSCK-verzameling voor incidentie 1993-1994. Internationaal vergelijkend literatuur-onderzoek.
Methode:	- enquête. - literatuuronderzoek - gegevensverzameling NSCK
Onderzoeksobject:	Allochtone jeugd in Nederland.
Plaats van onderzoek:	Nederland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Prof.dr. T.W.J. Schulpen, kinderarts.
Andere onderzoekers:	J.H. Rengeling-van der Lee, M.W. van der Most van Spijk.
Onderzoeksinstelling:	Stichting Gezondheid Derde Wereld Kind Postbus 18009 3501 CA Utrecht
Samenwerkend met:	Klinisch Genetisch Centrum Utrecht Postbus 18009, 3501 CA Utrecht
Contactadres:	Wilhelmina Kinderziekenhuis T.W.J. Schulpen Postbus 18009 3501 CA Utrecht
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	In Nederland waren in 1993 128 patiënten <18 jaar met sikkkelcelanemie en 31 met thalassemie major onder behandeling. Per jaar komen er circa 20 patiënten met sikkkelcelanemie en circa 8 met thalassemie major bij. Twee derde van hen zijn asielzoekers, vluchtelingen of gezinsherenigings-kinderen. De kennis over de aandoeningen bij de allochtone bevolkings-groep is zeer laag. Screening op dragerschap is technisch goed mogelijk, maar niet wenselijk. De kosten-effectiviteit van screening op dragerschap is dubieus.
Aanvulling:	Conclusie: zolang de doelgroep zo slecht op de hoogte is heeft screening op dragerschap geen zin. Eerst dient intensieve voorlichting te worden gerealiseerd, bovendien is het probleem onvoldoende omvangrijk.
Publikaties:	RENGELINK-VAN DER LEE, J.H., M.W. VAN DER MOST VAN SPIJK & T.W.J. SCHULPEN. Landelijk onderzoek sikkkelcelanemie en thalassemie: eindrapport. Utrecht, Stichting Gezondheid Derde Wereld Kind, 1994.

Trefwoorden:

Thalassemie
Sikkelcelanemie
Buitenlandse kinderen/jongeren
Epidemiologie

Onderzoeksnummer:	940137
Titel:	"Let's talk about sex"
Doel-/vraagstelling:	- Proces- en effectevaluatie van de voorlichtingscampagne.
Gegevensverzameling:	Wie wat geleerd heeft van de voorlichtingsactie, of men het zinvol vond, hoe men het gesprek met de voorlichter ervaren heeft, en diverse achtergrondgegevens.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksubject:	Bezoekers van discotheken tijdens vrij-veilig-acties.
Plaats van onderzoek:	Gemeenten in de regio van West-Holland: Leidschendam, Voorburg, Wassenaar en Zoeterwoude.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	M. Holthuis, GVO-functionaris.
Andere onderzoekers:	H.M.J.A. Loenen.
Onderzoeksinstelling:	GGD West-Holland Postbus 743 2270 AS Voorburg
Contactadres:	GGD West-Holland M. Holthuis Postbus 743 2270 AS Voorburg
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	jaarlijks
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	In totaal zijn 254 formulieren ingevuld, de helft van de respondenten was 18 jaar of jonger, slechts 22% was 21 jaar of ouder. Van de respondenten was 72% jongen en 28% meisje. Van alle respondenten vond 74% de actie leuk en 23% wel aardig. 41% heeft een gesprek met iemand van het 'vrij veilig team' gevoerd, van deze groep vond 79% het gesprek positief, hetzij 'leuk' (42%), hetzij 'interessant' (37%). Van alle respondenten heeft 1/3 iets nieuws geleerd.
Aanvulling:	
Publikaties:	HOLTHUIS, M. Rapportage 'Let's talk about sex' Voorburg, GGD West-Holland, z.j..
Trefwoorden:	Seksualiteit Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding Adolescenten

Onderzoeksnummer:	940138
Titel:	Niet roken bij baby's.
Doel/vraagstelling:	- Is het mogelijk door middel van GVO-activiteiten het aantal rookvrije ruimten voor zuigelingen uit te breiden, en op deze manier het passief roken bij baby's te beperken?
Gegevensverzameling:	
Methode:	
Onderzoeksobject:	Alle kinderen geboren in 1996.
Plaats van onderzoek:	Streekgewest Westelijk Noord-Brabant.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	E.P. Paling, arts JGZ.
Andere onderzoekers:	W.A. van Stiphout, arts/epidemioloog.
Onderzoeksinstelling:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Samenwerkend met:	Kruisorganisatie West Brabant, Roosendaal.
Contactadres:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant E.P. Paling Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1998
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	Ouders van deze zuigelingen krijgen door intermediairen (verloskundigen, kruisorganisatiemedewerkers) adviezen om het passief roken van hun kind zoveel mogelijk te beperken.
Publikaties:	
Trefwoorden:	Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding Zuigelingen Roken

Onderzoeksnummer: 940139
Titel: Onderzoek naar de vaccinatiegraad bij kinderen van groep 2 en groep 8 van de basisscholen in de gemeente Hilversum en het effect van verwijzing van onvoldoende gevaccineerden bij het periodiek onderzoek.

Doel-/vraagstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in de vaccinatiegraad van kinderen op de basisscholen in de gemeente Hilversum en in kenmerken van kinderen met een onvoldoende vaccinatiegraad.
- wat is de vaccinatiegraad m.b.t. DTP/BMR van de leerlingen uit groep 2 en groep 8 in het basisonderwijs in de gemeente Hilversum?
- zijn er verschillen in kenmerken in de groep kinderen die onvoldoende voor DTP/BMR gevaccineerd zijn, en van wie de ouders een voldoende immunisatie wel op prijs stellen, t.o.v. de kinderen met een voldoende vaccinatiegraad?
- hoe hoog is de opkomst bij het vaccinatiespreekuur van kinderen die tijdens het periodiek onderzoek wegens onvoldoende vaccinatiestatus verwezen zijn naar het vaccinatiespreekuur?
- hoe groot is het effect van verwijzen van onvoldoende gevaccineerde kinderen voor DTP/BMR tijdens het PGO naar het vaccinatiespreekuur op de vaccinatiegraad?

Gegevensverzameling:

- geslacht, geboortjaar, school(groep).
- kind al dan niet verschenen voor het periodieke onderzoek binnen de onderzoeksperiode.
- nationaliteit van de moeder en geboorteland.
- indien het kind niet in Nederland is geboren: de leeftijdsperiode waarin het kind hier is komen wonen.
- het aantal D(K)TP- en B(M)R-vaccinaties en de leeftijd waarop deze zijn toegediend.
- datum PGO en evt. verwijzing naar vaccinatiespreekuur.
- datum bezoek vaccinatiespreekuur, en de vaccinatie(s) welke zijn gegeven.

Methode: Registratie in het kader van het PGO.

Onderzoeksobject: 1076 Leerlingen van het basisonderwijs, 680 uit groep 2 en 396 uit groep 8 (542 jongens en 534 meisjes).

Plaats van onderzoek: Hilversum.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: C.P.E. Brouwer, jeugdarts.

Andere onderzoekers: H. den Daas, B. van Halsema.

Onderzoeksinstelling: GGD Gooi en Vechtstreek Rayon Hilversum
Konningeweg 5
1217 KN Hilversum

Contactadres: GGD Gooi en Vechtstreek Rayon Hilversum
C.P.E. Brouwer
Konningeweg 5
1217 KN Hilversum

Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1993
Onderzoeksfase:	afgesloten

Samenvatting:	- De vaccinatiegraad voor groep 2 en 8 voor DTP is 90, en voor BMR 92%. - er zijn geen verschillen gevonden tussen jongens en meisjes. - de vaccinatiegraad van groep 8 is lager dan van groep 2 - kinderen van niet-Nederlandse afkomst zijn slechter gevaccineerd. - allochtone kinderen geboren in Nederland zijn beter gevaccineerd dan kinderen geboren in het land van herkomst. - bij 56% van de kinderen was niet bewust gekozen voor een onvoldoende vaccinatiestatus. - 60% van de verwezen kinderen zijn op het vaccinatiesprekkuur verschenen. - de vaccinatiegraad is door verwijzing voor DTP met 3, en voor BMR met 2% toegenomen.
----------------------	---

Aanvulling:

Publikaties:	BROUWER, C.P.E. Onderzoek naar de vaccinatiegraad bij kinderen van groep 2 en groep 8 van de basisscholen in de gemeente Hilversum en het effect van verwijzing van onvoldoende gevaccineerden bij het periodiek onderzoek. Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, Opleiding Jeugdgezondheidszorg, 1994.
---------------------	--

Trefwoorden:	Vaccinaties Schoolkinderen
---------------------	-------------------------------

Onderzoeksnummer: 940140
Titel: Onderzoek naar mortaliteitsverschillen tussen autochtone en allochtone kinderen in Nederland.

- Doel-/vraagstelling:** Kwantitatief deel:
- Onderzoeken in hoeverre het mogelijk is uit beschikbare Nederlandse gegevensbestanden informatie over sterfte onder jeugdigen te verzamelen opgesplitst naar nationaliteit en etniciteit.
 - onderzoeken of in de bestanden differentiaties zijn te vinden in de verschillen in sterfte onder zuigelingen en jeugdigen uit allochtone bevolkingsgroepen
- Kwalitatief deel:
- onderzoeken in hoeverre via interviews met representanten uit de allochtone gemeenschap en met ouders van overleden kinderen en betrokken professionals gesignaleerde associaties uit eerdere onderzoeken (inclusief het kwantitatieve deel van het onderzoek) worden bevestigd en nieuwe verklaringsgronden worden toegevoegd.
 - onderzoeken of een uitspraak gedaan kan worden over in de toekomst vermijdbare oorzaken.
- Gegevensverzameling:** Kwantitatief deel: Sterfte naar doodsoorzaak per geslacht en leeftijdsklasse naar nationaliteit (CBS-doodsoorzakenstatistiek): Turks, Marokkaans, Nederlands. Sterfte naar etniciteit (geboorteland vader en moeder, kind) in de stad Utrecht (afd. Bestuursinformatie Gemeente Utrecht): Turks, Marokkaans, Surinaams/Antilliaans, overig. Vroeggeboorte, doodgeboorte, ondergewicht bij geboorte naar etnische groepering (Landelijke Verloskundigenregistratie): Mediterraan, Creools, Hindoestaans, Aziatisch, Nederlands. Doodsoorzaken van in het buitenland overleden kinderen (afd. JGZ-GG & GD Amsterdam): Turks, Marokkaans. Kwalitatief deel: Visie van Turkse, Marokkaanse en Surinaamse ouders die recent een kind verloren hebben in de stad Utrecht, in samenhang met de visie van betrokken hulpverleners, op doodsoorzaak betrokken kind en eventueel preventieve maatregelen. Visie van representanten uit de Turkse en Marokkaanse lokale gemeenschap in Utrecht op doodsoorzaken en preventie.
- Methode:**
- interview.
 - observatie.
 - retrospectief onderzoek.
 - literatuuronderzoek.
 - analyse bestaande gegevensbestanden.
- Onderzoeksobject:** Kwantitatief deel:
- aangegeven geboorten in Nederland, aangegeven doodsoorzaken (gele B-formulier, 1979-1993).
 - aangegeven geboorten van ingezetenen uit de stad Utrecht, aangegeven overledenen, 1983-1993.
 - geregistreerde bevallingen in LVR, en LVR 2 in 1990 en 1991.
 - geregistreerde gesprekken met ouders van in het buitenland overleden kinderen, ingezetenen van de stad Amsterdam 1983-1993. Kwalitatief deel:
 - ouders en betrokken hulpverleners in geval van kindersterfte (tot 15 jaar) vanaf 1992 in de stad Utrecht onder Turkse, Marokkaanse en Surinaamse bevolking.
 - vijftal representanten (Turks, Marokkaans) uit de stad Utrecht.

Plaats van onderzoek:	stad Utrecht, gegevensbestanden uit Nederland.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Kwantitatief deel: J.E. van Steenbergen, arts-epidemioloog. Kwalitatief deel: C.M. Schilder, pedagoog.
Andere onderzoekers:	H.F. van Driel, C.A.A.M. Broecheler, Prof.dr. T.W.J. Schulpen.
Onderzoeksinstelling:	GG&GD Utrecht Postbus 2423 3500 GK Utrecht
Samenwerkend met:	CBS afd. Gezondheidsstatistiek, Voorburg. A. Enk, Slotervaart Ziekenhuis, Amsterdam. GG en GD Amsterdam, afd. Jeugdgezondheidszorg.
Contactadres:	GG&GD Utrecht C.M. Schilder Postbus 2423 3500 GK Utrecht
Start onderzoek:	juli 1994
Einde onderzoek:	juni 1995
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Mortaliteit Epidemiologie Buitenlandse kinderen/jongeren

Onderzoeksnummer: 940141
Titel: Ontwikkelingsonderzoek van zuigelingen en peuters op consultatiebureaus op Curaçao: aanzet tot een onderzoeksvorstel.

Doel-/vraagstelling:

- Inzicht krijgen of bestaande ontwikkelingsonderzoeken op Curaçao geschikt zijn om de ontwikkeling van Curacaose kinderen te volgen en in hoeverre aanpassing gewenst is.
- zijn er geografische, etnische culturele of sociaaleconomische verschillen tussen de Curacaose en westerse samenleving die van invloed zijn op de ontwikkeling van zuigelingen en peuters?
- welke implicatie heeft het gestelde in bovenstaande vraag voor het gebruik van ontwikkelingsonderzoeken (Pre-Denver, DDST en Herziene van Wiechenonderzoek) bij Curacaose kinderen?
- wat is in de literatuur bekend over een aantal eigenschappen van de ontwikkelingsonderzoeken Pre-Denver, DDST en Herziene van Wiechenonderzoek?
- afhankelijk van de beantwoording van bovengenoemde vragen een onderzoeksvorstel formuleren om referentiegegevens voor een ontwikkelingsonderzoek voor Curacaose zuigelingen en peuters te verkrijgen.

Gegevensverzameling: Kenmerken bestaande ontwikkelingsonderzoeken en methodologie van normering, sociale achtergronden van kinderen op Curaçao (geografische locatie, etniciteit, gezinsstructuur, cultuur, onderwijs, sociaal-economische omstandigheden).

Methode: - literatuuronderzoek.

Onderzoeksubject:

Plaats van onderzoek: Curaçao.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: J.A. Ramirez-Look.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: J.A. Ramirez-Look
Lankforst 13-32
6538 HK Nijmegen

Contactadres: J.A. Ramirez-Look
Lankforst 13-32
6538 HK Nijmegen

Start onderzoek: 1992

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: De omgevingsfactoren op Curaçao die verschillen van de westerse landen zijn: subtropisch klimaat, etniciteit, de matriarchale gezinsstructuur, de verzorging en het opvoedingspatroon van kinderen en de samenstelling van de voeding van peuters en kleuters. De invloed van omgevingsfactoren op de psychomotorische ontwikkeling van kinderen in het eerste levensjaar niet significant en heeft geen implicatie voor ontwikkelingsonderzoek. Na de 18-24e maand zijn er wel significante verschillen in

ontwikkelingstempo tussen populaties kinderen van verschillende geografische regio's, etniciteit, cultuur en sociaal-economische status voor de sectoren spraak/taal-, sociale en motorische ontwikkeling aangetoond. Er zijn geen aanknopingspunten om te veronderstellen dat de algemene basisprincipes anders zijn onder de invloed van omgevingsfactoren. De methode van ontwikkelingsonderzoek van andere landen kan worden toegepast mits genormeerd voor Curacaose kinderen. De genoemde ontwikkelingsonderzoeken zijn echter niet genormeerd voor Curacaose kinderen. Er dient op Curaçao onderzoek gedaan te worden naar referentiegegevens. De Pre-Denver en de DDST komen qua geschiktheid ongunstiger uit dan het Herziene Van Wiechenonderzoek. Het verdient aanbeveling om het Herziene Van Wiechenonderzoek aan te passen en te normeren voor Curacaose kinderen.

Aanvulling:

Publikaties:

RAMIREZ-LOOK, J.A.

Ontwikkelingsonderzoek van zuigelingen en peuters op consultatiebureaus op Curaçao: aanzet tot een onderzoeksvoorstel.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, Sector Onderwijs, 1994. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Ontwikkelingsonderzoek

Zuigelingen

Kleuters

Onderzoeksnummer:	940142
Titel:	Opsporing van personen met familiale hypercholesterolemie via positieve familie-anamnese voor hart- en vaatziekten.
Doel-/vraagstelling:	- Welk percentage van het verwachte aantal personen met FH kan gevonden worden indien geselecteerd wordt op een positieve familie-anamnese en er vervolgens een cholesterol meting plaatsvindt?
Gegevensverzameling:	- familie-anamnese hart- en vaatziekten bij ouders van het kind dat op PGO van groep 2 komt. - cholesterolbepaling bij degenen met een positieve anamnese. - nader onderzoek door huisarts bij cholesterol >6,5 mmol/l. - nader onderzoek op lipidenpolikliniek bij cholesterol >8,0 mmol/l.
Methode:	- enquête. - cholesterolbepaling.
Onderzoeksubject:	Ouders van kinderen uit groep 2 die het PGO bezoeken.
Plaats van onderzoek:	Streekgewest Westelijk Noord-Brabant.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	W.A.H.J. van Stiphout, arts/epidemioloog.
Andere onderzoekers:	P.L.M. van Leengoed
Onderzoeksinstelling:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Samenwerkend met:	R.T.M. Asselberg, huisarts te Bergen op Zoom.
Contactadres:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant W.A.H.J. van Stiphout Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Start onderzoek:	1991
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	In het schooljaar 91/92 is informatie verkregen van 9558 personen over de familie-anamnese voor HVZ, deze bleek positief te zijn in 1993 gevallen. 181 Hadden een cholesterolgehalte van 6,5 mmol/l of hoger en werden naar de huisarts verwezen. Van de 28 personen die door de huisarts naar de lipidenpolikliniek werden verwezen kon uiteindelijk in zeven gevallen FH worden vastgesteld, daarnaast bleken drie personen bij het afnemen van de familie-anamnese reeds bekend met de diagnose FH. In totaal werden dus tien personen met FH opgespoord, precies het aantal dat op basis van een prevalentie van FH van 1:500 en een detectiegraad van 50% verwacht kon worden.
Publikaties:	LEENGOED, P.L.M. VAN, W.A.H.J. VAN STIPHOUT, E.M.G. DE GRAAF-GROOT, R.T.M. ASSELBERGS & N.E. BEUKERS-VAN DONGE. Hoe kunnen personen met familiale hypercholesterolemie opgespoord worden? :via een positieve familie-anamnese en door samenwerking tussen GGD en huisartsen. Hartbulletin 26 (1995) 89-92

Trefwoorden: Hart- en vaatziekten
Screening
Schoolkinderen
Familiaire hypercholesterolemie

Onderzoeksnummer: 940143
Titel: Opvoeden in Feijenoord: een onderzoek naar de behoefte aan opvoedingsondersteuning in de buurt Feijenoord.

Doel-/vraagstelling: - Inzicht krijgen in welke opvoedingsvragen bij de ouders met kinderen tussen de 0-12 jaar bestaan en de behoefte hierbij ondersteund te willen worden teneinde een op de ouders afgestemd aanbod te kunnen creëren.

Gegevensverzameling: Achtergrondgegevens ouders (o.a. etniciteit, opleiding, aantal kinderen, leeftijd kinderen, samenstelling gezin, opvoedingsvragen van de ouders, behoefte aan ondersteuning.

Methode: - mondelinge enquête.
- retrospectief onderzoek.
- literatuuronderzoek.

Onderzoeksobject: 185 Ouders met kinderen tussen de 0-12 jaar, 82% moeder, 14% vader, 4% vader en moeder. 71% getrouwd/samenwonend, 29% alleenstaand en 83% allochtoon.

Plaats van onderzoek: Buurt Feijenoord in Rotterdam.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: P.M. Jansen.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Rotterdam e.o. afd. Jeugdzorg
Postbus 70032
3000 LP Rotterdam

Contactadres: GGD Rotterdam e.o. afd. Jeugdzorg
P.M. Jansen
Postbus 70032
3000 LP Rotterdam

Start onderzoek: mei 1994

Einde onderzoek: jan. 1995

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: De meest voorkomende vragen van ouders zijn vragen over eten, slapen, aandacht vragen, jaloers zijn en druk zijn. 21 % van de ouders geeft aan wel eens behoefte te hebben aan meer steun of hulp van partner, familie, vrienden of kennissen. 27% van de ouders heeft het jaar voorafgaande aan het onderzoek wel eens informatie of advies over de opvoeding gevraagd aan deskundigen, met name de huisarts en de consultatiebureau-arts/-verpleegkundige werden het meest geraadpleegd. Bijna de helft van de ouders (45%) geeft aan meer informatie of adviezen te willen over de opvoeding van hun kinderen.

Aanvulling:

Publikaties: JANSEN, P.M.
Opvoeden in Feijenoord: een onderzoek naar de behoefte aan opvoedingsondersteuning in de buurt Feijenoord.
Rotterdam, GGD Rotterdam e.o., afd. Jeugdzorg, 1995.

Trefwoorden: Opvoedingsondersteuning

Onderzoeksnummer:	940144
Titel:	PGO-peilingen Jeugdgezondheidszorg.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht op landelijke schaal in aspecten van de gezondheidstoestand van kinderen en determinanten daarvan.
Gegevensverzameling:	Continu deel: achtergrondskenmerken, biometrie (lengte en gewicht), schoolverzuim ten gevolge van ziekte in de laatste 12 maanden, medicijngebruik op voorschrift van (huis)arts of specialist, onder behandeling bij de huisarts of specialist, prevalentie diabetes en epilepsie, verwijzingen naar huisarts of specialist, vervroegde uitnodiging door de jeugdgezondheidszorg, oordeel gezondheid. 1992-1993: Prevalentie lichamelijke beperkingen, prevalentie enuresis nocturna (primair en secundair), geneesmiddelengebruik (allopatisch en alternatief) vrijetijdsbesteding (sporten en televisie/video kijken).
Methode:	- enquête-vragenlijst. - observatie.
Onderzoeksobject:	Schoolkinderen uit groep 2,4 en 7/8 en klas 2 Voortgezet Onderwijs tijdens PGO.
Plaats van onderzoek:	Landelijke representatieve steekproef in samenwerking met 20 GGD'en.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	J.F. Meulmeester, arts-epidemioloog.
Andere onderzoekers:	J. Spee-van der Wekke, E. Brugman, R. Beuker.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Divisie Collectieve Preventie Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	LVGGD, Utrecht.
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid. Divisie Collectieve Preventie J.F. Meulmeester Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1990
Einde onderzoek:	doorlopend
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	De respons, zowel van GGD'en als van ouders en leerlingen blijft goed. Scholieren van nu zijn gemiddeld langer dan hun leeftijdsgenoten in 1980. Bij meisjes is een verband gevonden tussen de lengte en de SES. Niet-Nederlandse kinderen en kinderen van laag opgeleide ouders besteden minder tijd aan sport. Kinderen die op de dag voor het onderzoek niet hebben gesport, hebben op die dag meer tijd aan televisiekijken besteed dan kinderen die 1 uur of langer hebben gesport. Kinderen van laag opgeleide ouders hebben vaker 2 uren of langer televisie gekeken. Kinderen die op de dag van het onderzoek 2 uren of langer televisie hebben gekeken hebben vaker overgewicht dan kinderen die geen televisie hebben gekeken. Bij een vijfde van de onderzochte leerlingen is een lichamelijke beperking gemeld, slechts weinigen van hen zijn hierdoor belemmerd in hun dagelijkse bezigheden. Om echter een volledig beeld te verkrijgen van de prevalentie van lichamelijke beperkingen en de daarmee samenhangende handicaps zijn de gegevens van kinderen in het

speciaal onderwijs onmisbaar. Van de onderzochte kinderen is het overgrote deel (94%) na afloop van het PGO door de schoolarts/-verpleegkundige als goed gezond beoordeeld. Dit is een hoger percentage dan in 1991/1992 (91%). Verschillen tussen diensten zijn nog wel aanwezig, maar kleiner dan in 1991/1992. De percentages kinderen die onder behandeling zijn en die naar aanleiding van het PGO extra zorg behoeven, zijn vrij constant.

Aanvulling:

Publikaties:

SPEE-VAN DER WEKKE, J., J.F. MEULMEESTER, W.P. HERNGREEN, A.G.C. VOGELS & J.J. RADDER.

Peilingen in de jeugdgezondheidszorg: PGO-peiling 1991/1992.

Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, 1994. (Publikatienr. 94.019).

SPEE-VAN DER WEKKE, J., J.F. MEULMEESTER, J.J. RADDER, S.P. VERLOOVE-VANHORICK & Y. SCHALK-VAN DER WEIDE.

Peilingen in de jeugdgezondheidszorg: PGO-peiling 1992/1993.

Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, 1994. (Publikatienr. 94.091).

Trefwoorden:

Periodiek geneeskundig onderzoek

Peilstations

Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Schoolkinderen

Adolescenten

Epidemiologie

Onderzoeksnummer:	940145
Titel:	Preventie van passief roken door zuigelingen.
Doel-/vraagstelling:	- Het verkrijgen van inzicht in de randvoorwaarden van een te ontwikkelen interventieprogramma ter voorkoming van passief roken door zuigelingen. - in hoeverre vindt rookpreventie op het CB plaats en welke middelen worden daarbij gebruikt? - welke effecten heeft rookpreventie naar het oordeel van CB-medewerkers? - in hoeverre rekenen CB-artsen en wijkverpleegkundigen rookpreventie tot de taak van het CB? - welke CB-medewerkers zouden aandacht moeten besteden aan rookpreventie? - Welke belemmeringen worden in de huidige situatie ervaren om rookvoorlichting te geven? - welke instrumenten voor gedragsinterventie worden door CB-medewerkers in principe als adequaat beoordeeld?
Gegevensverzameling:	Mate van rookpreventie op het CB, gebruikte middelen, inschatting effect van rookpreventie, rookpreventie als taak van CB-medewerkers, opvattingen CB-artsen en wijkverpleegkundigen betreffende rookpreventie door CB, belemmeringen welke ervaren worden om rookvoorlichting te geven en instrumenten en methoden welke als adequaat beoordeeld worden, meest geschikte CB-medewerkers voor het aandacht geven aan rookpreventie.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	526 Medewerkers van 44 thuiszorgorganisaties.
Plaats van onderzoek:	Landelijk.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	R.A. Hirasing, jeugdarts/kinderarts.
Andere onderzoekers:	M. Crone.
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid R.A. Hirasing Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1994
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Zowel bij de thuiszorgorganisaties als bij de CB-medewerkers gaf een meerderheid aan nog weinig aan systematische preventie van passief roken te doen. Van de CB-medewerkers vond 78% het wel een taak van het CB en 95% wilde er wel aandacht aan besteden. CB-medewerkers gaven zelf aan te twijfelen over hun vaardigheid m.b.t. het voorlichting geven, en gebrek aan tijd en aan voorlichtingsmateriaal ervoeren ze als

een belemmering. Informatie in het groeiboek werd als een goede ondersteuning van de voorlichting gezien, evenals een video die in de wachtkamer en tijdens voorlichtingsbijeenkomsten kan worden gebruikt.

Aanvulling:

Publikaties:

CRONE, M. & R.A. HIRASING.

Preventie van passief roken door zuigelingen.

Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, Divisie Collectieve Preventie, 1995. (PG-publikatienr. 95.025).

Trefwoorden:

Passief roken

Zuigelingen

Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

Onderzoeksnummer: 940146
Titel: Een reproduceerbaarheidsstudie van de aangepaste Amsterdamse plaatjeskaart.

Doel/vraagstelling:

- Het verkrijgen van reproduceerbaarheid van de aangepaste Amsterdamse Plaatjeskaart bij een testafstand van drie meter.
- wat is de correlatie tussen de middels de A-APK-test op drie meter behaalde notaties van de visus van de rechterogen in de eerste en de tweede testronde?
- wat is de correlatie tussen de middels de A-APK-test op drie meter behaalde notaties van de visus van de linkerogen in de eerste en de tweede testronde?

Gegevensverzameling: Geslacht en leeftijd, etniciteit, verlichting van kaart in lux, verlichting van de ruimte in lux, mate van medewerking, wijze van antwoorden, de best gelezen regel, bepaling van de visus goed gelukt ja/nee, beantwoording per oog, per symbool.

Methode: Registratie in het kader van het PGO.

Onderzoeksobject: 79 Kleuters met een leeftijd tussen de 2 jaar en 5 maanden en 3 jaar en 11 maanden.

Plaats van onderzoek: Regio Mijdrecht.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal-Geneeskundige, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: H. van de Vijver-Reenalda, jeugdarts.

Onderzoeksinstelling: Stichting Kruiswerk Noord-West Utrecht
Postbus 1602

3600 BP Maarssen

Contactadres: H. van de Vijver-Reenalda
Nieuwe Niesenoortsbuurgwal 6
1141 VP Monnickendam

Start onderzoek: 1994

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Van 33 kinderen kon een complete meting worden verkregen (van elk oog kon tweemaal een visus worden vastgesteld). Bij 21 kinderen waren de metingen incompleet (van een en/of beide ogen kon in een/of beide rondes geen visus worden vastgesteld). Om inzicht te krijgen in de reproduceerbaarheid is een produktmomentcorrelatie-coëfficiënt berekend bij de rechter en linkerogen in de categorie complete metingen. Deze bedroeg voor de rechterogen 0,53 en die voor de linkerogen bleek 0,73. Hierdoor kan worden gesteld dat de reproduceerbaarheid van de A-APK op drie meter goed te noemen is. Op basis van deze resultaten wordt vervolgonderzoek naar deze kaart aanbevolen. Zodoende kan worden nagegaan of deze kaart, eventueel na verdere aanpassingen, de huidige Amsterdamse plaatjeskaart kan vervangen.

Publikaties:

VIJVER-REENALDA, H. VAN DE.

Een reproduceerbaarheidsstudie van de aangepaste Amsterdamse plaatjeskaart.

Leiden, TNO-PG, divisie Collectieve Preventie, sector Onderwijs, 1995.
(Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Visusonderzoek

Kleuters

Visustests

Onderzoeksnummer:	940147
Titel:	Risicogroepen in de jeugdgezondheidszorg.
Doel-/vraagstelling:	- Zijn er groepen jeugdigen te definiëren (risicogroepen) waarbij t.o.v. andere groepen jeugdigen meer aandoeningen en/of problemen worden gevonden en waaraan t.o.v. andere groepen jeugdigen door de JGZ op grond van sociaal-medische kennis van groei en ontwikkeling significant meer 'zorg' wordt besteed? - zijn er statistisch significante verschillen in de frequentie van aantal bevindingen, verwijzingen, geplande extra zorg- contacten en intermediaire activiteiten per cliëntcontact tussen cliëntcontacten met verschillen in geslacht, sociaal-economische status, land van herkomst, type onderwijs en school, gemeente/buurt, leerjaar en JGZ-team?
Gegevensverzameling:	Algemene gegevens: geslacht, geboortedatum, postcode, beroepencodering van ouders/verzorgers, land van herkomst ouders/verzorgers, schoolnummer, type onderwijs en leerjaar. Contactkenmerken o.a. JGZ-teamcode, geplande/uitgevoerde activiteit en geconstateerde bevindingen tijdens het contact. Vervolgacties: geplande risico-onderzoek (hercontroles), verwijzingen en geplande contacten met derden (intermediaire contacten).
Methode:	- cliëntcontact-registratie.
Onderzoeksobject:	9513 Cliëntcontacten binnen de JGZ 4-19 jaar.
Plaats van onderzoek:	GGD Leiden e.o.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Sociale Geneeskunde, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	A. van der Lippe-Galle.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Leiden e.o. afdeling Jeugdgezondheidszorg Roodenburgerstraat 1 A 2313 HH Leiden
Contactadres:	GGD Leiden e.o. afdeling Jeugdgezondheidszorg A. van der Lippe-Galle Roodenburgerstraat 1 A 2313 HH Leiden
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	In totaal zijn 9513 cliëntcontacten geanalyseerd. Bij circa 60% van alle cliëntcontacten worden bevindingen geconstateerd, bij 25% van de cliëntcontacten worden extra-zorg contacten gepland en 15.1% van de cliëntcontacten wordt verwezen. Bij 6.5% van cliëntcontacten worden intermediaire activiteiten gepland. Uit de analyse blijkt de SES een belangrijke determinant te zijn, de lage SES-groep, maar ook de midden SES-groep komen als risicogroepen naar voren. Verschillende typen onderwijs worden als risicogroep aangemerkt bij de analyse van de uitkomstvariabelen: op het SO worden bij relatief veel cliëntcontacten bevindingen geconstateerd en wordt relatief veel verwezen. Op het

basisonderwijs en het VBO worden relatief veel extra zorgcontacten gepland, waarbij meisjes op het VBO een aparte risicogroep vormen. Het AVO komt niet als risicogroep naar voren, maar is absoluut gezien een groep waarin veel wordt verwezen en veel extra zorgcontacten met derden worden gepland. Land van herkomst blijkt minder belangrijk te zijn dan de SES, de ervaring binnen de afd. JGZ leert echter dat cliëntcontacten met allochtone kinderen en hun ouders toch vaak extra inspanning kosten. Bij de analyse van de determinant 'buurt' blijkt dat behalve de onderzochte determinanten andere factoren mee spelen die enkele buurten eruit doen springen als risicogroep. Bij alle uitkomstvariabelen speelt het JGZ-team een rol. Hiervoor kunnen verschillende verklaringen gegeven worden, zoals verschillen in werkwijze, taakopvatting, ervaring, mate van contacten met andere instellingen, het ontbreken van protocollen m.b.t. uitvoering van de onderzoeken, verwijzingen en extra-zorgcontacten. Een belangrijk punt in de conclusies is dat voor de verschillende risicogroepen extra activiteiten uitgevoerd zouden moeten worden.

Aanvulling:

Publikaties:

LIPPE-GALLE, A. VAN DER.

Risicogroepen in de jeugdgezondheidszorg.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, Sector Onderwijs, 1994.
(Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder
Risicogroepen

Onderzoeksnummer:	940148
Titel:	Seksuele en relationele vorming: wat doen we ermee? : een inventarisatieonderzoek naar seksuele en relationele vorming in het basisonderwijs.
Doel-/vraagstelling:	- het verkrijgen van inzicht in de activiteiten die de GGD kan doen ter ondersteuning van de leerkrachten van de basisschool op het gebied van seksuele en relationele vorming in het Streekgewest Noord-Brabant.
Gegevensverzameling:	Inventarisatie over de onderwerpen, de organisatie op school, ervaren knelpunten, behoeftebepaling.
Methode:	- enquête.
Onderzoeksobject:	Leerkrachten van het basisonderwijs (groep 2,5 en 8) in het streekgewest Westelijk Noord-Brabant.
Plaats van onderzoek:	Streekgewest Westelijk Noord-Brabant.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding tot Sociaal Geneeskundige, tak jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	M. Vreugdenhil, arts.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Contactadres:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant M. Vreugdenhil Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	Scriptie in het kader van de opleiding jeugdgezondheidszorg wordt in 1995 afgerond.
Trefwoorden:	Seksualiteit Basisonderwijs Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

Onderzoeksnummer:	940149
Titel:	Spreekuurbezoek op het voortgezet onderwijs.
Doel-/vraagstelling:	- het verkrijgen van inzicht in het functioneren van het spreekuur op het voortgezet onderwijs. - wat zijn de kenmerken van de leerlingen die op het spreekuur komen. - met welke vragen komen deze leerlingen op het spreekuur. - hangt de aard van de vragen samen met het schooltype? - zijn de leerlingen verwezen naar het spreekuur, zo ja door wie, of komen zij uit zichzelf? - wat doet de arts (verwijzing, controle). - hoeveel tijd vergt het spreekuur?
Gegevensverzameling:	Geslacht leerling, schooltype, de klas, door wie de leerling verwezen is, problematiek van de leerling, ondernomen acties door arts, tijdsbesteding per consult.
Methode:	- registratie bij spreekuurbezoek.
Onderzoeksobject:	110 Leerlingen uit het voortgezet onderwijs die het spreekuur bezochten (37 jongens en 73 meisjes), verdeeld over IBO, LBO, MAVO, HAVO en VWO.
Plaats van onderzoek:	Voortgezet onderwijs in Oost-Gelderland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal Geneeskundige, tak Jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	A.W.Y.M. Bordonis, jeugdarts.
Andere onderzoekers:	C. de Rover.
Onderzoeksinstelling:	GGD Regio Achterhoek Postbus 53 7000 AB Doetinchem
Contactadres:	GGD Regio Achterhoek A.W.Y.M. Bordonis Postbus 53 7000 AB Doetinchem
Start onderzoek:	jan. 1993
Einde onderzoek:	feb. 1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Het merendeel van de leerlingen komt uit zichzelf naar het spreekuur, terwijl de school 10% verwijst en 15% door anderen wordt verwezen. Het grootste deel van de vragen omvat lichamelijke klachten (80%), bijna 30% van de leerlingen heeft vragen op psychisch gebied. Psychische klachten komen 4 maal zo vaak voor op het IBO/LBO als op de MAVO/HAVO/VWO. Aanbevolen wordt voortzetting van het spreekuur, maar met als voorwaarde goede bekendheid van de jeugdarts met schoolbegeleiders, kennis van zaken op psychisch gebied en de sociale kaart en bekendheid van de jeugdarts bij de leerlingen.
Aanvulling:	

Publikaties: BORDONIS, A.W.Y.M.
Het spreekuurbezoek in 1992 op het Voortgezet Onderwijs.
Leiden, TNO Preventie en Gezondheid, divisie COP, sector Onderwijs,
1994. (Scriptie opleiding Jeugdgezondheidszorg)

Trefwoorden: Adolescenten
Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer: 940150
Titel: De stand van zaken rond seksuele vorming en voorlichting aan meisjes uit de tweede klas voortgezet onderwijs te Utrecht.

Doel-/vraagstelling: - n.a.v. signalen via Jeugdgezondheidszorg, GVO en het schooladviescentrum dat grote lacunes qua kennis t.a.v. seksuele voorlichting bestaan met name bij Turkse en Marokkaanse leerlingen werd in aansluiting op het PGO in de tweede klas onderzocht welke kennis leerlingen al dan niet bezaten, welke kennis gewenst was en wie dit diende over te brengen.

Gegevensverzameling: Kennis t.a.v. menstruatie, tampons, voorbehoedmiddelen, vrijen etc., leeftijd van menstruatie, wijze van voorlichten, houdingsaspecten, gewenste kennis en gewenste kennisoverdracht.

Methode: - enquête.
- literatuuronderzoek.

Onderzoeksobject: 800 meisjes van 14/15 jaar uit de tweede klas van het voortgezet onderwijs (LBO, MAVO, HAVO, VWO).

Plaats van onderzoek: stad Utrecht.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: J.C. van den Akker, psychologe.

Andere onderzoekers: J. Mouthaan, M. de Neef.

Onderzoeksinstelling: GG & GD Utrecht afd. Jeugdgezondheidszorg
Postbus 2423
3500 GK Utrecht

Samenwerkend met: Schooladviescentrum Utrecht. afdeling Epidemiologie van de GG & GD Utrecht.

Contactadres: GG & GD Utrecht afd. Jeugdgezondheidszorg
J.C. van den Akker
Postbus 2423
3500 GK Utrecht

Start onderzoek: jan. 1994

Einde onderzoek: nov. 1995

Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting:

Aanvulling: De resultaten zullen geïnterpreteerd worden door experts op voorlichtingsgebied en de doelgroep (Turkse en Marokkaanse meisjes) zelf. Het onderzoek dient in eerste instantie te leiden tot een betere voorlichting aan Turkse en Marokkaanse meisjes in Utrecht, gezien de huidige belangstelling is het onderzoek ook van nationaal belang.

Publikaties:

Trefwoorden: Seksualiteit
Adolescenten
Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

Onderzoeksnummer:	940151
Titel:	TGVO etniciteit.
Doel-/vraagstelling:	- het verkrijgen van inzicht in het effect van vier varianten van TGVO bij ouders van Turkse en Marokkaanse kinderen in Den Haag.
Gegevensverzameling:	Gegevens betreffende de gebitstoestand van 3-jarige kinderen, gegevens omtrent tandheelkundig preventief gedrag en kennis daarover.
Methode:	- interview. - gebitsonderzoek.
Onderzoeksobject:	140 Kinderen van Turkse, en 140 kinderen van Marokkaanse ouders, longitudinaal van 1/2-3 jaar oud.
Plaats van onderzoek:	Den Haag.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	G.H. Verrips, psycholoog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	TNO Preventie en Gezondheid Postbus 2215 2301 CE Leiden
Samenwerkend met:	Thuiszorg Den Haag, Jeugdtandzorg Den Haag, Ivoren Kruis.
Contactadres:	TNO Preventie en Gezondheid G.H.W. Verrips Postbus 2215 2301 CE Leiden
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1997
Onderzoeksfase:	veldwerk
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Buitenlandse kinderen/jongeren Tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

Onderzoeksnummer:	940152
Titel:	Verandert de leefstijl door het meten van het cholesterolgehalte?
Doel-/vraagstelling:	- motivering tot gezonde leefstijl. - treedt er een grotere verandering op in leefstijl, indien naast GVO over voeding, roken en bewegen ook het cholesterolgehalte bij het kind wordt bepaald?
Gegevensverzameling:	Beginmeting vragenlijst m.b.t. voeding, roken ouders, bewegen. Na 1 maand idem, na 5 maanden idem.
Methode:	- enquête. - prospectief onderzoek.
Onderzoeksobject:	Kinderen van groep 2 die in het schooljaar 1993-1994 het PGO bezochten, gerandomiseerd in 2 groepen: een groep alleen GVO, andere groep GVO en cholesterolbepaling.
Plaats van onderzoek:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant i.s.m. GGD Stadsgewest Breda.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	Y. Vannest, jeugdarts i.o.
Andere onderzoekers:	W.A.H.J. van Stiphout, I. Kroesbergen, H. Augustijn.
Onderzoeksinstelling:	GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant Postbus 723 4600 AS Bergen op Zoom
Samenwerkend met:	GGD Stadsgewest Breda GGD Stadsgewest Breda Y. Vannest Postbus 3215, 4800 DE Breda
Contactadres:	GGD Stadsgewest Breda Y. Vannest Postbus 3215 4800 DE Breda
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	Te verwachten: scriptie in het kader van de opleiding tot jeugdarts, rapport (gezamenlijke uitgave van GGD Stadsgewest Breda en GGD Streekgewest Westelijk Noord-Brabant.
Trefwoorden:	Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding Leefstijlen Hart- en vaatziekten

Onderzoeksnummer: 940153
Titel: Verkort PGO, verlengde nazorg? Onderzoek naar het verkorte PGO als alternatief voor het huidige PGO.

Doel-/vraagstelling:

- het verkrijgen van inzicht in de voor- en nadelen van de verandering in werkwijze bij het PGO in groep 7.
- levert een verkort PGO met/zonder ouders evenveel informatie op over gezondheidsproblemen m.n. psychosociale problemen als het oude PGO?
- verandert aantal en aard van de verwijzingen en controles
- levert het verkorte PGO tijdwinst op t.o.v. het oude PGO
- is er verschil in tevredenheidsgevoel van de ouders bij de 2 verschillende methoden?

Gegevensverzameling: Respons, aanwezigheid ouder, reden aan-/afwezigheid ouder, relevantie van de aanwezigheid ouder, controles, verwijzingen, tijdsbesteding arts en assistente, tevredenheid ouders over aan-/afwezig zijn, keuze bij een volgend PGO

Methode:

- enquête.
- registratie in het kader van het PGO.
- registratie planning assistentes.

Onderzoeksobject: 373 kinderen van groep 7.

Plaats van onderzoek: 20 Scholen voor basisonderwijs in de regio Achterhoek.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal Geneeskundige, tak jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: M. Evers, jeugdarts.

Andere onderzoekers:

Onderzoeksinstelling: GGD Regio Achterhoek
Postbus 53
7000 AB Doetinchem

Samenwerkend met:
Contactadres: GGD Regio Achterhoek
M. Evers
Postbus 53
7000 AB Doetinchem

Start onderzoek: feb. 1993

Einde onderzoek: april 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: In hoeverre het verkorte PGO een alternatief is voor het oude PGO hangt af van de voor de GGD belangrijkste doelstelling: tijdwinst of signaleren van psychosociale problemen. Het verkorte PGO levert tijdwinst op voor de arts maar niet voor de assistente. De meeste ouders geven aan tevreden te zijn met hun keuze om aan- of afwezig te zijn bij het PGO, maar de helft zou de volgende keer toch een andere keuze maken. Bij het verkorte PGO wordt echter waarschijnlijk meer psychosociale problematiek gemist dan bij het oude PGO, er is geen verschil in signalering van lichamelijke problematiek. Ouders hebben als informatiebron tijdens het PGO waarschijnlijk een belangrijke rol bij het zicht krijgen op psychosociale problemen. Er is geen verschil in het aantal controles en verwijzingen op

het gebied van psychosociale problematiek tussen het oude PGO en het verkorte PGO. Het verkorte PGO lijkt minder geschikt als invalshoek voor het vroegtijdige opsporen en begeleiden van kinderen met psychosociale problematiek.

Publikaties:

EVERS, T.H.

Verkort PGO, verlengde nazorg? Onderzoek naar het verkorte PGO als alternatief voor het huidige PGO.

Leiden, NIPG-TNO, afdeling Onderwijs, 1993. (Scriptie Opleiding Jeugdgezondheidszorg)

Trefwoorden:

Periodiek geneeskundig onderzoek

Schoolkinderen

Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer:	940154
Titel:	Verpleegkundig aanbod aan kinderen met enuresis nocturna.
Doel-/vraagstelling:	- het ontwikkelen en invoeren van een verpleegprotocol voor de begeleiding van kinderen met bedplasproblemen.
Gegevensverzameling:	Literatuur, eigen deskundigheid/ervaring, toetsing door derden.
Methode:	- literatuuronderzoek. - toetsing van protocol door derden.
Onderzoeksobject:	Kinderen met enuresis nocturna.
Plaats van onderzoek:	Regio Stichting Amsterdams Kruiswerk.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	W. Mesman.
Andere onderzoekers:	Projectgroep Stichting Amsterdams Kruiswerk.
Onderzoeksinstelling:	Stichting Amsterdams Kruiswerk Reigersbos 88 1106 AS Amsterdam
Samenwerkend met:	
Contactadres:	Stichting Amsterdams Kruiswerk W. Mesman Reigersbos 88 1106 AS Amsterdam
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Het project is als regionaal project gestart. Effecten van het protocol worden momenteel onderzocht door een externe landelijk werkgroep, geïnitieerd vanuit Ziekenhuis Overvecht te Utrecht.
Aanvulling:	Bron: LVT. Recordcode LVT-1039.
Publikaties:	
Trefwoorden:	Enuresis Protocol Behandelen

Onderzoeksnummer:	940155
Titel:	Verwijzings-evaluatie in de Jeugdgezondheidszorg.
Doel-/vraagstelling:	- het verkrijgen van inzicht in de effectiviteit en verloop van verwijzingen in de JGZ. - wat zijn de indicaties voor- en aantallen van verwijzen in het rayon? - wat gebeurt er na een verwijzing? - hoe verloopt de procedure van een verwijzing?
Gegevensverzameling:	Aard en aantal verwijzingen, aard verwijzingen naar indicatie, initiatiefnemer, reactie van de ouders, reactie van de huisarts, verwijzingsprocedure.
Methode:	- registratie. - literatuuronderzoek.
Onderzoeksobject:	Verwijzingen vanuit het verrichte onderzoek (PGO, controle en screening) in het basis- en voortgezet onderwijs.
Plaats van onderzoek:	Regio GGD Westland.
Soort onderzoek:	onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociale Geneeskunde, tak jeugdgezondheidszorg.
Projectleider:	Breeden, R.A.
Onderzoeksinstelling:	GGD Westland afd. Jeugdgezondheidszorg Wilhelminaplein 2 2671 GR Naaldwijk
Contactadres:	GGD Westland afd. Jeugdgezondheidszorg R.A. Breeden Wilhelminaplein 2 2671 GR Naaldwijk
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Uit de resultaten blijkt dat 4% van de onderzochte kinderen is verwezen naar de huisarts. De hoofdgroepen van verwijzing zijn: visus, gehoor, motoriek, urinenitriet en een restgroep van overige verwijzingen die bestaat uit items die niet meer dan een keer zijn verwezen. Van 58 ouders (95,1%) is bekend dat zij daadwerkelijk contact hebben gezocht met de huisarts. In 56 gevallen (96,5%) heeft de huisarts actie ondernomen in de zin van nacontrole, behandeling of verwijzing naar de specialist. De bovengenoemde percentages geven aan dat het vertrouwen van de ouders in de verwijzing van de schoolarts hoog is, en dat de huisarts ook vrijwel altijd actie onderneemt n.a.v. de verwijzing. Het percentage voor de spontane beantwoording door de huisarts van de verwijsbrieven is 69%. Rappelleren aan de ouders heeft in 17,2% van de gevallen nader inzicht gegeven in het verloop van de verwijzing. Behoudens administratieve vergissingen in de procedure, blijken verwijzingen naar tevredenheid te verlopen.

Publikaties:

BREEDEN, R.A.

Verwijzings-evaluatie in de Jeugdgezondheidszorg: een verslag van het onderzoek naar : 1. aard en aantal van de verwijzingen 2. verwijzings-respons 3. verwijzingsprocedure.

Leiden, TNO PG, Divisie Collectieve Preventie, afd. Onderwijs, 1994. (Scriptie Jeugdgezondheidszorg).

Trefwoorden:

Verwijzen

Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder

Onderzoeksnummer: 940156
itel: Visusscreening met de aangepaste Pipo-/Polaroidtest, een alternatief?
Een vergelijkend onderzoek.

Doel-/vraagstelling: - het verkrijgen van inzicht in de bruikbaarheid van visusscreening met de aangepaste Pipo-/Polaroidtest d.m.v. een vergelijking met de visusscreening met de TNO-Landoltkaart (in het onderzoek genoemd: conservatieve test).

Gegevensverzameling: Algemeen: naam, geboortedatum, geslacht, biëdragend of niet, onderzoeksdatum, test waarmee werd gestart. Ten behoeve van validiteitsonderzoek: resultaat conservatieve test, resultaat aangepaste Pipo-/Polaroidtest, resultaat TNO-test. Ten behoeve van hanteerbaarheidsonderzoek: tijd conservatieve test, tijd aangepaste Pipo-/Polaroidtest, tijd TNO-test.

Methode: - observatie.

Onderzoeksobject: Basisschool groep 1 (leeftijd van 4 jaar 0 mnd tot 5 jaar 6 mnd) 104 kinderen (49 jongens en 55 meisjes). Basisschool groep 2 (leeftijd van 5 jaar 6 mnd tot 6 jaar 11 mnd) 96 kinderen (48 jongens en 48 meisjes). Basisschool groep 7 (leeftijd van 10 jaar 0 mnd tot 12 jaar 11 mnd) 102 kinderen (52 jongens en 50 meisjes).

Plaats van onderzoek: Den Haag.

Soort onderzoek: onderzoek in kader van cursus/opleiding Opleiding Sociaal-Geneskundige, tak Jeugdgezondheidszorg.

Projectleider: J. van Dijk-van der Poel, arts.

Onderzoeksinstelling: GGD Den Haag
Thorbeckelaan 360
2564 BZ Den Haag

Contactadres: GGD Den Haag
J. van Dijk-van der Poel
Thorbeckelaan 360
2564 BZ Den Haag

Start onderzoek: dec. 1992

Einde onderzoek: juni 1993

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: De TNO-Landoltkaart als middel voor visusscreening blijkt bij kleuters niet optimaal hanteerbaar en vergt een grote tijdsinvestering. Daarom is deze "conservatieve test" vergeleken met een mogelijk beter hanteerbare test, de Pipo-/Polaroidtest, die op enkele punten is aangepast d.m.v. een validiteits- en hanteerbaarheidsonderzoek bij de groepen 1, 2 en 7 van het basisonderwijs. Uit het onderzoek blijkt dat de aangepaste Pipo-/Polaroidtest onvoldoende overeenkomt met de conservatieve methode. De aangepaste Pipo-test levert in groep 1 een tijdswinst op, de aangepaste Polaroid test in de groepen 2 en 7 echter niet. Pas na vervolgonderzoek of onderzoek met geheel andere opzet kan met zekerheid beoordeeld worden of de aangepaste Pipo-/Polaroidtest al dan niet verworpen moet worden t.g.v. de conservatieve methode.

Aanvulling:
Publikaties:

Trefwoorden: Visusonderzoek
Schoolkinderen

Onderzoeksnummer:	940157
Titel:	Vrije vogel vakantie campagnes
Doel-/vraagstelling:	- evaluatie van de vrije vogel campagne, een voorlichtingscampagne voor eindexamenkandidaten van het voortgezet onderwijs via directe mailing.
Gegevensverzameling:	Aangevraagde voorlichtingsmaterialen, kenmerken van de aanvragers, mening over het voorlichtingsmateriaal, lezen van en praten over het voorlichtingsmateriaal.
Methode:	- interview. - analyse van de teruggestuurde antwoordkaarten.
Onderzoeksobject:	4600 Eindexamenkandidaten van het voortgezet onderwijs welke een muurkrant en antwoordkaart toegestuurd kregen.
Plaats van onderzoek:	Stadsgewest Breda.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	B. Huybregts, GVO.
Andere onderzoekers:	L. v.d. Broek, H.T. Kroesbergen.
Onderzoeksinstelling:	GGD Stadsgewest Breda Postbus 3215 4800 DE Breda
Samenwerkend met:	
Contactadres:	GGD Stadsgewest Breda B. Huybregts Postbus 3215 4800 DE Breda
Start onderzoek:	1993
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	613 van de schoolverlaters hebben extra voorlichtingsmateriaal aangevraagd via een antwoordkaart. Nog eens 5869 voorlichtingsmaterialen zijn verspreid, vooral materiaal over veilig vrijen, XTC, roken en alcoholgebruik. Het aanvragen van materialen over gokken blijft wat achter. De jongeren uit het beroepsonderwijs vragen een groter aantal materialen aan dan de jongeren uit andere onderwijsvormen, mogelijk bestaat bij mbo-ers behoefte aan voorlichting over gezondheid. De jongeren vinden bijna unaniem dat de GGD volgend jaar de vrije vogel campagne voor schoolverlaters zou moeten herhalen.
Aanvulling:	
Publikaties:	HUYBREGTS, B., L. VAN DE BROEK & H.T. KROESBERGEN. Vrije vogel vakantie campagne: direct mailing over veilig gedrag aan schoolverlaters v.o. Breda, GGD Stadsgewest Breda, 1993. HUYBREGTS, B., L. VAN DE BROEK & H.T. KROESBERGEN. Vrije vogel campagne 1994: direct mailing aan schoolverlaters in het Stadsgewest Breda. Breda, GGD Stadsgewest Breda, 1994.

Trefwoorden:

Adolescenten
Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

Onderzoeksnummer: 940158
Titel: Vroege opsporing van logopedische problemen bij kleuters door schoolartsen en logopedisten.

Doel-/vraagstelling:

- inzicht verkrijgen in de verschillen en overeenkomsten in vroege onderkenning van logopedische problemen tussen het systematisch screenen door logopedisten en het PGO door jeugdartsen.
- inzicht verkrijgen in de prevalentie van logopedische problemen en de aard van deze problemen.
- inzicht verkrijgen in de tijdsinvestering van het onderzoek door de jeugdartsen en logopedisten.

Gegevensverzameling: Resultaten van het onderzoek door logopedisten met het logopedisch screeningsinstrument, resultaten van het onderzoek door de jeugdartsen van de spraak-taal ontwikkeling bij het PGO van kleuters van 4 jaar en 9 maanden tot 5 jaar en 9 maanden. Evaluatie van het advies 'nader logopedisch onderzoek' bij ouders die dit advies ontvangen hadden.

Methode:

- registratie in het kader van het PGO.
- observatie.
- literatuuronderzoek.
- onderzoek door logopedisten met het logopedisch screenings-instrument.

Onderzoeksobject: Aselecte steekproef 503 kleuters uit alle basisscholen, van 457 kleuters gegevens beschikbaar (92%), 236 jongens en 221 meisjes in de leeftijd van 4 jaar en 9 maanden tot 5 jaar en 9 maanden. 93 kinderen advies voor nader logopedisch onderzoek.

Plaats van onderzoek: Regio Westfriesland.

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: C. Waardenburg, epidemioloog.

Andere onderzoekers: H. Talma, D. van de Put, M. Wilterink, R. Coehoorn.

Onderzoeksinstelling: GGD Westfriesland

Postbus 201

1620 AE Hoorn

Samenwerkend met: Logopedische Centrum Hoorn Wabenstraat 19 1624 GM Hoorn

Contactadres: GGD Westfriesland

C. Waardenburg

Postbus 201

1620 AE Hoorn

Start onderzoek: maart 1993

Einde onderzoek: sept. 1995

Onderzoeksfase: rapportage

Samenvatting: Het percentage kleuters van 4 jaar en 9 maanden tot en met 5 jaar en 9 maanden dat een of meer spraakproblemen heeft bedraagt volgens de jeugdartsen 65% en volgens de logopedisten 75%. De meest geconstateerde problemen zijn articulatieproblemen, spraakverstaan en problemen op het gebied van monddrag. De overeenkomst tussen logopedisten en jeugdartsen wat betreft de opsporing van kinderen met logopedische problemen is voor alle probleemgebieden matig tot slecht. De overeenkomst tussen logopedisten en jeugdartsen wat betreft de

conclusie (wel of geen vervolgactie in verband met logopedische problemen) is matig.

Aanvulling:

Van de kinderen aan wie nader logopedisch onderzoek geadviseerd is, is 37% van de ouders niet naar de huisarts gegaan omdat men het zelf niet nodig vond. Van de kinderen die wel bij de huisarts geweest zijn is 71% verwezen, voor 75% van deze kinderen vond de logopedist behandeling noodzakelijk. Zowel het LSI als het onderzoek van de spraak/taalontwikkeling bij het PGO lijken niet optimaal te zijn. Het onderzoek van de spraak/taalontwikkeling bij het PGO zal bijgesteld worden.

Publikaties:

Trefwoorden:

Kleuters
Logopedische screening
Spraakontwikkeling

Onderzoeksnummer:	940159
Titel:	Vroegtijdige onderkenning van stotteren.
Doel-/vraagstelling:	- tot welke resultaten leidt de toepassing van een stotterrisico-lijst bij kinderen tussen de 1.9 en 3.9 jaar? - treden in deze leeftijdsperiode veranderingen op in de risicoschatting? - in welke mate gaan de kinderen met een niet-hoog/hog risico stotteren in de peuterperiode resp. de kleuterperiode?
Gegevensverzameling:	Risico op stotteren, stottersignalen, achtergrondkenmerken.
Methode:	- enquête - observatie door logopedist.
Onderzoeksobject:	368 Peuters.
Plaats van onderzoek:	Made.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	I. Kroesbergen, epidemioloog.
Andere onderzoekers:	J. de Wit.
Onderzoeksinstelling:	GGD Stadsgewest Breda Postbus 3215 4800 DE Breda
Samenwerkend met:	Stichting Kruiswerk Mark en Maas.
Contactadres:	GGD Stadsgewest Breda I. Kroesbergen Postbus 3215 4800 DE Breda
Start onderzoek:	1992
Einde onderzoek:	1994
Onderzoeksfase:	afgesloten
Samenvatting:	Van de onderzochte kinderen bleek 13,6% hoogscoorder te zijn op de stotterrisico-lijst. Bij 43 kon tweemaal de score op de stotterrisico-lijst worden vastgesteld tijdens de peuterperiode. Van de hoogscoorders zijn 28 kinderen onderzocht door de logopedist, twee van hen stotteren. Van de onderzochte niet-hoogscoorders is geen van de kinderen gaan stotteren. Uit de resultaten blijkt dat de stotterrisico-lijst onvoldoende de kinderen kan selecteren die een blijvend risico lopen te gaan stotteren. Nader onderzoek naar aanvullende informatie om de risicoschatting te verbeteren is nodig.
Aanvulling:	
Publikaties:	KROESBERGEN, H.T. & J. DE WIT. De eerste signalen van stotteren: een onderzoek naar onderkenningsmogelijkheden. Breda, GGD Stadsgewest Breda, 1995.
Trefwoorden:	Stotteren Vroegtijdige onderkenning van ontwikkelingsstoornissen Spraaontwikkeling

Onderzoeksnummer:	940160
Titel:	WISC-R/K-ABC vergelijking bij schoolkinderen met aandachts- en/of leer- en/of neurologische klachten op de kinderopvang.
Doel-/vraagstelling:	- het verkrijgen van inzicht in de verschillen in informatie door deze intelligentietests over de cognitieve verwerkingsstrategieën. - welke tests bieden deze relevante informatieverschillen. - kan men de testbatterij zonder informatieverlies inkorten?
Gegevensverzameling:	Biografische en sociale gegevens, testcores (IQ).
Methode:	- interview. - psychologische testen.
Onderzoeksobject:	N=100, Leeftijd 6-12 jaar, regulier onderwijs met aanmeldingsklacht in de pediatrische verwijsbrief: leermoeilijkheden en/of aandachtsmoeilijkheden en/of neurologische aandoeningen zonder grofmotorische handicap.
Plaats van onderzoek:	Regio Heuvelland-Maastricht.
Soort onderzoek:	overig onderzoek
Projectleider:	A. Ghys, klinisch psycholoog.
Andere onderzoekers:	
Onderzoeksinstelling:	AZM Medische Psychologie Postbus 5800 6202 AZ Maastricht
Samenwerkend met:	C. Meesters, vakgroep medische psychologie Rijksuniversiteit Limburg, Maastricht.
Contactadres:	AZM Medische Psychologie A. Ghys Postbus 5800 6202 AZ Maastricht
Start onderzoek:	1988
Einde onderzoek:	1995
Onderzoeksfase:	rapportage
Samenvatting:	
Aanvulling:	
Publikaties:	
Trefwoorden:	Intelligentietest Cognitieve ontwikkeling Schoolkinderen Leerproblemen Concentratieproblemen

17. BELEID

Onderzoeksnummer: 940161

Titel: Intersectoraal samenwerken rond jeugd.

Doel-/vraagstelling:

- welke intersectorale netwerken bestaan er tussen instellingen die zich bezig houden met jeugd?
- welke meerwaarde wordt toegekend aan netwerken?
- welke factoren en processen spelen een rol bij het slagen of falen van netwerken?
- welke stappen zijn te onderscheiden bij het opzetten en functioneren van een (intersectoraal) netwerk?

Gegevensverzameling:

Methode: Telefonisch interview en literatuuronderzoek.

Onderzoeksobject:

Plaats van onderzoek:

Soort onderzoek: overig onderzoek

Projectleider: A. Nijssen, socioloog.

Andere onderzoekers: I. van der Neut.

Onderzoeksinstelling: Research voor Beleid
Schipholweg 13-15
2316 XB Leiden

Contactadres: Research voor Beleid
A. Nijssen
Schipholweg 13-15
2316 XB Leiden

Start onderzoek: 1993

Einde onderzoek: 1994

Onderzoeksfase: afgesloten

Samenvatting: Uit de inventarisatie komt naar voren dat de intersectorale samenwerking rond jeugd zich uitstrekt over een breed terrein. Netwerken kunnen zich richten op de eigenlijke doelgroep (jeugdigen) of op een intermediaire doelgroep (hulpverleners, docenten etc.) De meerwaarde van een netwerk (o.a. hogere efficiency en effectiviteit) is doorslaggevend bij het falen of mislukken ervan. Een goede coördinatie en duidelijke doelstellingen zijn zowel in de ontwikkelings- als uitvoeringsfase nodig. Investeringsbeleid van de instelling en de motivatie van de participanten spelen een belangrijke rol. Opgezette netwerken dienen geëvalueerd te worden.

Aanvulling:

Publikaties: NEUT, A.C. VAN DER & A.J. NIJSSEN.
Intersectoraal samenwerken rond jeugd: inventarisatie en analyse.
Leiden, Research voor Beleid, 1994.

Trefwoorden: Samenwerking

TREFWOORDENREGISTER

Adolescenten	940024;940033;940037;940045;940049;940051;940067 940072-940074;940079-940085;940092;940095;940105;940117; 940131;940134;940137;940144;940149;940150;940157 940077;940094-940095
Acoholgebruik	940050
Allergieën	940096
Alternatieve geneeswijzen	940020;940036;940044
Astma	940097;940108;940111;940113-940114;940116;940148
Basisonderwijs	940130
Basisscholen	940117;940119
Begeleiden	940154
Behandelen	940097
Binnenmilieu	940047;940063
Borstvoeding	940018;940056;940121;940136;940140;940151
Buitenlandse kinderen/jongeren	940028-940029;940032;940042;940044
CARA	940050;940099;940103;940123;940129
CB voor zuigelingen/kleuters	940015
Cerebrale parese	940006;940013
Cognitieve ontwikkeling	940160
Concentratieproblemen	940125
Congenitale hypothyreoidie	940004;940099;940115
Consumenten	940086
Darmafwijkingen	940031;940046
Diabetes mellitus	940007
Dioxine	940073;940077;940094-940095
Druggebruik	940060
Druggebruik tijdens zwangerschap	940066
Emotionele problemen	940021;940026;940121;940128;940154
Enuresis	940011;940020;940028-940029;940032;940036-940037; 940042;940044;940066;940124;940136;940140;940144
Epidemiologie	940142
Familiaire hypercholesterolemie	940047-940048;940063
Flesvoeding	940058
Foliumzuur	940019;940022-940023;940025;940027;940030;940035; 940038-940041;940043;940098;940124
Gebit & mondholte	940014
Geboortegewicht	940010;940066
Gedragsproblemen	940100;940107;940115;940117;940122
Geestelijke gezondheidszorg	940106
Geestelijk gehandicapte kinderen/jongeren	940126
Gehoorscreening	940094;940096
Geneesmiddelengebruik	940017
Genitaliën	940107
Gezinskenmerken	940073-940074
Gezondheidsbeleving	940102
Gezondheidsbevordering	940074;940083
Gezondheidsproblemen	940073;940083;940127;940131
Gezondheidsprofiel	940132
Gezondheidstoestand	

Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding	940034;940102;940114;940116;940120;940123;940129; 940137-940138;940145;940148;940150;940152;940157
Gokgedrag	940073;940077;940079;940094-940095
Groei & ontwikkeling	940012;940016;940062;940068
Groei	940008;940014;940088
Groeihormoonbehandeling	940088
Groepsbijeenkomsten	9400103
Habitueel mondademen	940129
Hart- en vaatziekten	940114;940142;940152
Hartaandoeningen	940009
Hepatitis	940055
Hoofdomtrek	940062
Hoofdpijn	940085
Houding	940015
Houdingsonderzoek	940015
Huid	940033
Huisbezoeken	940109
Hygiëne	940097;940104;940113
Hyperactiviteit	940024
Hypothyroxinemie	940059
Intelligentietest	940160
Jeugdgezondheidszorg schoolgaand en ouder	940002;940003-940004;940072;940083;940102; 940109;940116;940133;940144;940147;940149;940153;940155
Jeugdgezondheidszorg 0-schoolgaand	940103
Jeugdhulpverlening	940100
Kindermishandeling	940130;940133
Kinderopvang	940010
Kleuters	940010;940014;940018;940021;940030;940032;940071;940089; 940096;940141;940146;940158
Kwaliteit van leven	940086;940135
Leefomgeving	940089
Leefsituatie	940089
Leefstijlen	940073;940075;940077;940079;940083;940095;940152
Leerkrachten	940005;940102;940116-940117
Leerlingbegeleiding	940110
Leerproblemen	940160
Logopedische screening	940158
Luchtwegaandoeningen	940020;940028;940044
Morbiditeit	940001
Mortaliteit	940031;940140
Motoriek	940064
Motorische ontwikkeling	940014;940018
Neurologische ontwikkeling	940015;940063-940064
Ongevallen	940091-940092
Ontwikkelingsonderzoek	940141
Oor & gehoor	940034;940045
Opvoedingsondersteuning	940119;940143
Overblijven	940113
Pasgeborenen	940055;940060;940125
Passief roken	940145
Peilstations	940144

Periodiek geneeskundig onderzoek	940032;940132;940144;940153
Pesten	940067;940082
Peuterzalen	940104
Phenylketonurie	940013;940125
Polio	940053-940054
Polycysteus Ovarium Syndroom	940037
POPS	940065;940068
Prematuren	940006;940012;940052;940059;940062-940063;940065;940068
Prestatie verhogende middelen	940076
Protocol	940050;940154
Psychiatrische stoornissen	940011;940084
Psycho-sociale ontwikkeling	940009
Psycho-sociale problemen	940072;940080;940107;940134
Rhesus-antagonisme	940055
Riagg's	940100;940107;940115;940118
Risicogroepen	940053;940147
Roken	940073;940077;940094-940095;940138
Samenwerking	940108;940161
Schoolgebouwen	940097
Schoolgezondheidsbeleid	940108;940111
Schoolkinderen	940006;940016;940019-940029;940032-940034;940036;940038; 940041-940044;940051;940057;940066-940067;940069-940070; 940079;940089-940090;940093-940095;940119;940127-940128; 940132;940139;940144;940153;940156;940160
Schoolverzuim	940078
Screening	940033;940055;940125;940142
Seksualiteit	940071;940073;940077;940137;940148;940150
Signaleren	940016;940130;940133-940134
Sikkelcelanemie	940136
SMART	940061
SMOCK	940065
Sociale klasse	940039;940065
Speciaal onderwijs	940093;940111;940114;940127
Sport	940076-940077;940081
Spraakontwikkeling	940014;940158-940159
Stotteren	940159
Syfilis	940055
Taalontwikkeling	940014
Tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding	940151
Tandzorg	940101;940112
Tehuizen	940106
Televisie kijken	940069
Tevredenheidsonderzoek	940004-940005
Thalassemie	940136
Vaccinaties	940053;940056-940057;940139
Verwijzen	940126;940155
Visusonderzoek	940146;940156
Visustests	940146
Voedingsgewoonten	940022;940049;940051
Voortgezet onderwijs	940078;940082;940102;940105;940110;940114;940117
Vroegtijdig schoolverlaten	940078

Vroegtijdige onderkenning van ontwikkelingsstoornissen	940159
Zelfdoding	940117
Zieke kinderen	940086-940087
Zieke kinderen/jongeren	940009
Ziekenhuisopname	940046
Zuigelingen	940007-940008;940047;940048;940050;940063; 940064;940089;940138;940141;940145
Zwangerschap	940055;940058;940061
Zwemvaardigheid	940070;940093

BIJLAGE 1

VERZENDLIJST LANDELIJKE INSTELLINGEN

VERZENDLIJST LANDELIJKE INSTELLINGEN

- Academisch Medisch Centrum, afd. Neonatologie
- Academisch Ziekenhuis Groningen, Kinderkliniek, Audiologisch Centrum
- Academisch Ziekenhuis Leiden, afd. Verloskunde
- Academisch Ziekenhuis Utrecht, afd. Kinderneurologie
- Erasmus Universiteit Rotterdam, afd. Fysiologie
- Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit Geneeskunde, Vakgroep Kindergeneeskunde
- Erasmus Universiteit Rotterdam, Universitair Huisartsen Instituut
- Erasmus Universiteit, Inst. Maatschappelijke Gezondheidszorg en Epidemiologie
- Erasmus Universiteit, afd. Medische Psychologie
- Geneeskundige Hoofdinspectie voor de Volksgezondheid
- K.U. Brabant, Instituut voor Sociale Wetenschappen
- K.U. Nijmegen, Kliniek voor Kindergeneeskunde
- K.U. Nijmegen, Instituut voor Orthopedagogiek
- K.U. Nijmegen, Faculteit der Geneeskunde
- K.U. Nijmegen, Instituut voor Sociale Gezondheidszorg
- K.U. Nijmegen, Instituut voor Sociale Pedagogiek en Andragogiek
- K.U. Nijmegen, Vakgroep Cariologie en Endontologie
- K.U. Nijmegen, Instituut voor Obstetrie en Gynaecologie
- K.U. Nijmegen, Universitair Huisartsen Instituut
- Landelijke Federatie van Consultatiebureauartsenverenigingen
- L.U. Wageningen, Vakgroep Gezondheidsleer
- L.U. Wageningen, Vakgroep Humane Voeding
- L.U. Wageningen, Vakgroep Psychologie
- L.U. Wageningen, Vakgroep Pedagogiek & Didactiek
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Nederlands Centrum voor Geestelijke Volksgezondheid
- Nederlands Instituut voor Alcohol en Drugs
- Nederlands Instituut voor Eerstelijnsgezondheidszorg
- Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn
- Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde
- R.U. Groningen, Vakgroepen Obstetrie en Ontwikkelingsneurologie
- R.U. Groningen, Vakgroep Kinder- en Jeugdpsychiatrie
- R.U. Groningen, Vakgroep Sociale Geneeskunde & Epidemiologie
- R.U. Groningen, Orthopedagogisch Instituut
- R.U. Groningen, Kliniek voor Obstetrie en Gynaecologie
- R.U. Leiden, Faculteit der Geneeskunde
- R.U. Leiden, Vakgroep Kindergeneeskunde
- R.U. Leiden, Vakgroep Orthopedagogiek
- R.U. Leiden, Vakgroep Kinder- en Jeugdpsychiatrie
- R.U. Leiden, DSWO, Centrum Onderzoek Jeugdhulpverlening
- R.U. Leiden, Vakgroep Ontwikkelings- en Onderwijspsychologie
- R.U. Leiden, Vakgroep Algemene Pedagogiek
- R.U. Limburg, Vakgroep Medische Sociologie
- R.U. Limburg, Faculteit der Geneeskunde
- R.U. Utrecht, Faculteit der Geneeskunde
- R.U. Utrecht, Wilhelmina Kinderziekenhuis
- R.U. Utrecht, Vakgroep Ontwikkeling & Socialisatie

- R.U. Utrecht, Vakgroep Ontwikkelingspsychologie
- R.U. Utrecht, Pedagogisch Didactisch Instituut
- R.U. Utrecht, Instituut voor Sociale Geneeskunde
- R.U. Utrecht, Vakgroep Sociale Pedagogie
- R.U. Utrecht, Vakgroep Algemene Gezondheidszorg en Epidemiologie
- R.U. Utrecht, Vakgroep Huisartsgeneeskunde
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiene
- St. Radboudziekenhuis, afd. Kindergeneeskunde, afd. Kinder- en Jeugdpsychiatrie
- St. Radboudziekenhuis, afd. Kinderaudiologie
- Sociaal en Cultureel Planbureau
- Sophia Kinderziekenhuis Rotterdam
- Stichting Consument en Veiligheid
- Stichting VDB-projecten
- TNO Preventie en Gezondheid
- Universiteit van Amsterdam, vakgroep Kindergeneeskunde
- Universiteit van Amsterdam, vakgroep Orthopedagogiek
- Universiteit van Amsterdam, vakgroep Klinische Psychologie
- Universiteit van Amsterdam, vakgroep Medische Psychologie
- Universiteit van Amsterdam, Instituut voor Huisartsgeneeskunde
- Universiteit van Amsterdam, Instituut voor Sociale Geneeskunde
- Valeriuskliniek, Kinder- en Jeugdpsychiatrie
- Vereniging tegen Kindermishandeling
- V.U. Amsterdam, Faculteit der Geneeskunde
- V.U. Amsterdam, Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
- V.U. Amsterdam, Faculteit der Sociale Wetenschappen
- V.U. Amsterdam, Vakgroep Kindergeneeskunde
- V.U. Amsterdam, Vakgroep Orthopedagogiek
- V.U. Ziekenhuis, afd. Kindergeneeskunde, afd. Audiologie
- V.U. Ziekenhuis, afd. Verloskunde en Gynaecologie

BIJLAGE 2
OVERZICHT VRAGEN VAN HET INVENTARISATIEFORMULIER 1995

1. Titel:
2. Type en fase van het onderzoek:
 - A. stand van zaken lopend/afgesloten
 - B. lopend onderzoek, onderzoeksfase: veldwerk/rapportage
 - C. afgesloten, reden: gestaakt/opgeschort/afgesloten
3. Doelstelling/vraagstelling:
4.
 - A. Gegevensverzameling:
 - B. wijze van gegevensverzameling:
 - interview/enquête
 - registratie in het kader van het PGO
 - retrospectief onderzoek
 - literatuuronderzoek
 - overige
5. Onderzoekspopulatie/onderzoeksobject:
6. Plaats(en) van onderzoekspopulatie/onderzoeksobject:
7. Onderzoekers:
Projectleider, discipline, andere onderzoekers:
8. Soort onderzoek: promotie-onderzoek/onderzoek in het kader van een cursus/opleiding/overig onderzoek
9. Onderzoeksinstelling:
10. Samenwerking:
11. Contactadres:
12. Looptijd van het onderzoek
 - A. startdatum
 - B. (geschatte) einddatum
13. Samenvatting/gebruik van resultaten
14. Opmerkingen:
15. De uit het onderzoek verschenen en/of te verwachten publikaties: